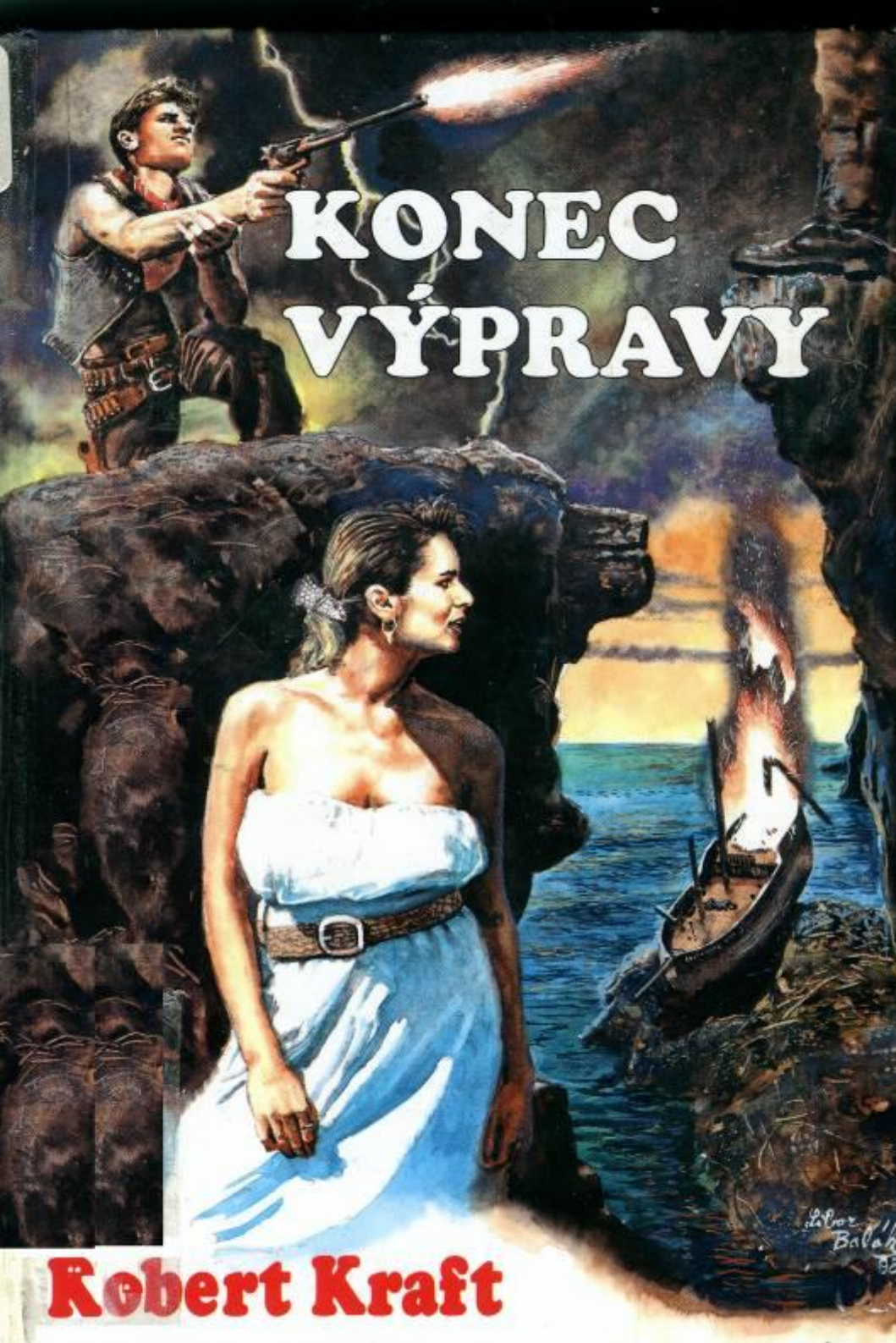

KONEC VÝPRAVY

Robert Kraft

Robert Kraft

Konec výpravy

– NOVACASOVA DOBRODRUŽSTVÍ –

**

(Oči sfingy)

NAKLADATELSTVÍ NÁVRAT • BRNO 1998

Špek s bílými fazolemi a ještě jiný originál

Cestovali jsme dál na San Francisco, tohle byl vlastně jen začátek naší společné cesty.

Když jsem Buřtovi podrobně vysvětloval, jakým způsobem tancuju a muzicíruju, nemusím to dělat tady a také není nutné popisovat, jak se nám vedlo, protože on byl ze stejného těsta.

Byli jsme všude přátelsky uvítáni, a pokud se někde našlo větší shromáždění lidí při penězích, dokonce nám to hodilo nějakou mzdu. Ano, bylo to navýsost zajímavé, přicházeli jsme do styku s kovboji a zlatokopy, jen mě momentálně nenapadá nic, co bych o nich řekl zvláštního. Pokud jsme dostali nějaké peníze nebo zlatý prach, zastavili jsme v příštím městě, abychom se trochu pobavili a vyhodili si z kopýtky, a co zbylo, dali jsme prvnímu potřebnému, který třel větší nouzi než my. Přitom jsem zažil i několik milostných avantýr, ale nepovažuji za slušné se zde o nich šířit.

Pomaloučku mě začala celá tahle historka nudit. Nikdo nás nechtěl přepadnout, už jsme netrpěli hladem ani žízní.

Ano, opravdu jsem se začínal nudit. To znamená, že ne společnost Buřty, protože jeho nekonečného žvanění bych se nedokázal nikdy přesytit, ale toužil jsem po něčem větším, po změně, jakou nám tulácký život nemohl dát.

Bylo to dvanáctý nebo třináctý den cesty, tím myslím počítáno od odchodu ze zoologické zahrady. Nikam jsme nespěchali, takže jsme zatím urazili snad jen půlku ze zmíněných sedmdesáti mil, a tu jsme došli k nevelkému jezeru – byl to spíš větší rybník, oživený divokými – ale já bych spíš řekl ochočenými, labutěmi. Uprostřed jezírka se tyčil ostrov, mezi jehož zelení prosvítaly bílé stěny.

Muselo to být panské sídlo. Jak řečeno, zatím jsme se pohybovali v civilizovaných končinách.

Pohled byl skutečně skvostný. Balduin Buřt ho vnímal svým citlivým způsobem, přičemž složil ruce na pupek, vesele zamrkal očky a nakonec prohlásil svým neměnným způsobem:

„Nee, poslyšte, to je ale krása! Kdybych u sebe měl aparát, hnedky bych to vyblejsknul!“

Tím „vyblejsknutím“, „vyfocením“, „zblejsknutím“ a podobně jsem to slyšel snad již tisíckrát, ale teprve nyní mě napadla jistá otázka:

„Ano, k čertu, když tak rád fotíte a blejskáte, proč si u všech rohatých nekoupíte fotoaparát? Vždyť jste k tomu měl spoustu příležitostí a naučit se to není těžké. Tak jako tak s sebou taháte spoustu zbytečných krámů!“

Mister Buřt mi to PROČ nezůstal dlužen.

„Proč si nekoupím aparát? No, poslyšte, kdybych už ho jednou měl, nemoh bych si nikdy přát znova si ho koupit, a pak by všechny radosti vzaly za své!“

Jeho slova byla tajemná – ale ne pro mne. Například řecký filozof Herakleitos byl pro své mnohdy těžké a nesrozumitelné psaní označován za tajemného – vtipně to vysvětloval jinak proslulý Ferdinand Lassalle – který se stejnými důvody snažil omluvit lakotu. Veškeré tužby, hlavně po prožitku, jsou v podstatě reálné, i když zůstanou nesplněny. Lakomec může být šťastný i při svých tužbách a přáních, která se mu nikdy nesplní.

Balduin Buřt určitě nečetl tajemného Hcrakleita, ale stejná moudrost pramenila přímo z jeho nitra. Tento mužíček byl naplněn moudrostí doslova jako zdechlina červy.

„Ach, kdybych ten ostrov měl, co bych z něj udělal!“ nechal se slyšet Buřt.

„Nu, co byste z něj udělal?“

„Inu, v žádném případě bych tam nestavěl barák se čtyřma stěnami a nahoře se střechou.“

„Co jiného? Že by dům jen se dvěma stěnami?“

„Nee, žádnéj barák – já bych si tam vykopal jeskyni a žil bych jako Robinson.“

A při další chůzi mi bylo zvěstováno, že tento starý mužíček, který se co nejdřív scvrkne, byl plný, ba nabitý fantastickými a

dobrodružnými myšlenkami na robinzonádu, jakou si může vymyslet jen desetiletý hoch. Skutečně, z této stránky jsem Buřta dosud nepoznal. Rozpovídal se a zdálo, se, že nikdy neskončí. Vždy snil o cestování, právě proto, že doufal někde objevit neobydlený ostrov anebo jiný kus země, kde by se mohl zabydlet jako Robinson, a s touto myšlenkou chodil celé tři roky, pořád se po něčem takovém ohlížel, jenže nikde nenašel žádný kout, kde by si byl jistý před objevením, nebo mu chybělo to či ono.

Krátce a dobře, Balduin Buřt měl ideál – neobydlený ostrov v oceánu, na němž by mohl pohodlně žít, aniž by se příliš nadřel, kam by nikdy nepřiplula loď – ale bylo by mu milé, kdyby tam alespoň jednu našel ztroskotanou. Jen vše živé by muselo být dávno mrtvé, jak se vyjádřil.

Inu, o čem mužiček celé hodiny kecal, to byl od prvního okamžiku i můj ideál, totiž od chvíle, kdy jsem jako dítě přečetl Robinsona Crusoea, a... ale i dnes, kdy mi vlasy šednou, pokud již dávno nevypadaly, i dnes bych se rád zúčastnil.

„Víte o nějakém takovém ostrovu?“

„Lituji, takový momentálně nemám na skladě.“

„Ale existují ještě vůbec nějaký pustý ostrovy? Snad v Tichém oceánu? Vždyť ten vlastně nemusí bejt docela tak tichej.“

Tak to šlo dál, dokud jsme nedorazili do nevelkého městečka, v němž právě slavili jakousi národní slavnost a kde jsme s Buřtovým hudebním břichem získali velkou kořist.

V posledních dvou dnech jsme byli odkázáni na pohostinnost, a v tomto krásném kraji, jak se zdálo, se lidé krmili výhradně špekem a bílými fazolemi. V posledních dvou dnech jsme tedy snad osmkrát jedli zmíněnou krmi a navíc zde byla doma madam Temperantia, čímž chci říci, že se zde mohlo pít jen tajně a my... toužili po změně.

V tomto městečku, kde bydlelo sice jen dvě stě padesát obyvatel, jsme mohli mít vše, co si srdce a hlavně žaludek přál, jednak kvůli slavnosti, potom pro příslovečnou pohostinnost, a kdybychom se posadili k tabuli, mohli jsme mít jistotu, že se

hned tak zase nezvedneme – jenže nám nebylo po chuti ždímat z místních lidiček groše za muziku a hned nato si hrát na rozhazovačné zbohatlíky.

Další poměrně velké město bylo jen dvacet minut vlakem odtud, ale Buřt se nechtěl dát pohnout k jízdě železnicí, což jsem mu ostatně nemohl zazlívat, když se předešlé tři roky spoléhal jen na své nohy, pokud se mohl postavit na pevnou zem.

Tak jsme se ještě pozdě večer rozhodli ony dvě hodiny poctivě odšlapat. Před tím jsme přijali pozvání od jistého hodného pána na večeři. Ne, že by pohostinnost v Americe byla tak báječná, aby člověka zastavovali na ulici a zvali jej k tabuli – a už vůbec ne ve velkých městech – ale my holt měli štěstí, a krom toho s námi měl ten pán cosi v úmyslu, jelikož ani my nebyli jen tak někdo.

Bydlel s rodinou, na jejíchž členech stejně jako na něm bylo ihned vidět, jakému povolání se věnují – totiž soukromému ubytování – a samozřejmě nám byly nabídnuty bílé fazole se špekem.

Zatímco jsme žvýkali, pán, americký Ir, nám vysvětlil, že vlastní opičí stánek, ale že ho zatím neotevřel. Chtěl angažovat mistera Buřta jako muzikanta a mě jako krotitele opic. S díky jsme odmítli, neboť do zvířat od jisté doby neděláme, a zřejmě proto jsme si museli nechat zajít chuť na vábný dezert, který paní domu již již přinášela.

Odrázili jsme se zhruba deseti chody bílých fazolí v žaludcích, pokud již nebyly stráveny, což ovšem právě u bílých fazolí nejde jen tak rychle. Cestou Buřt stále fantazíroval o svém ostrově robinzonů a o kousku země, kde se nemusí nic dělat a kde by ho nikdo neviděl, a já mu zvesela přizvukoval.

Netušili jsme, že záhy budeme mít příležitost takový ideál uskutečnit, třebaže ne způsobem, jaký jsme si vymalovali. Ale právě v této neznalosti bylo jisté vzrušení.

Ale k tomu ještě musíme sehnat třetího muže, jak chci předeslat. Tento třetí muž byl zase takový originál. Byl jsem snad oblíbencem bohů, že jsem se stále setkával se samými originály? Vůbec ne! Věc se má totiž tak, že vždy popisuju jen

to, co je hodno popisu. Během roku, co jsem se toulal po světě, jsem se setkal se stovkami, snad s tisíci lidí, a kdyby mezi nimi byly jen originály, popsal bych je. Takže prosím, bez výčitek!

Bylo skoro jedenáct hodin, když jsme dospěli k tichému, měsíčním světlem zalitému městu Laccrety. Mělo sotva tři tisíce obyvatel, ale měli tu všechno, elektrickou dráhu i kamenný cirkus, prostě věci, které v Evropě najdete nejmíň v okresních městech. Šli jsme do prvního hotelu. V Americe se nazývá hotelem každý pajzl, ale tady měli opravdový sál se zrcadly a číšníky s kravatami! Že jsme my dva vypadali ošuntěle, na to tady v Americe nikdo nekoukal. Hlavní je, když má člověk v kapse zlato, stříbro nebo aspoň centíky, promíchané tu a tam dolarem. Já jsem zatím náš dnešní příjem nepočítal, ale dal jsem se do toho dřív, než jsme si objednali. Spočítal jsem třicet čtyři dolary, a s těmi by nás uvítali všude, i kdybychom vylezli rovnou ze žumpy, nanejvýš by nám přidělili oddělenou místnost. Nejdřív jsem objednal vinný lístek, přece jen jsme nebyli zas tak odrbaní!

Buřt si sundal pupek i hrb, udělali jsme si pohodlí a byli jsme připraveni přidat k dosud nestráveným bílým fazolím společnost. I když to nebývá mým zvykem, při pohledu na lístek jsem dostal chuť na dobré pití, a tak jsem objednal láhev Josefodvorského – cena dva dolary, na americké poměry nepříliš drahé, hlavně když bude dobré.

„Víno? Ej, vy potutelníku! To se napiju s váma!“

Při prvním loku Buřt zkrivil ústa.

„Je kyselý, ale jinak chutná fajnově, jen by se muselo... pane – číšník – vrchní – sklepník – buďte tak laskavěj a přineste mi dózu na cukr – cukr – přece víte, sladkej cukr – poslyšte, Napoleone Bonaparte, jak se vlastně řekne po anglicku cukr?“

Dobrá, Buřt si osladil Josefodvorské čistým cukrem.

„No, jen se podívejte tam na toho číšníka, jaký on má dlouhý tělo a krátký fajfky! Připadá mně jako jezevčík!“

Ano, byla to pravda, Buřt to popsal výstižně. Dokonalý lidský jezevčík, tím zajímavější, že kraťoučké nožičky byly v

poměru k dlouhatánskému tělu ještě křivé. Jinak to byl milý mladý člověk s vážným obličejem, velice pozorný.

„Nejste vy Němec?“ zeptal se ho Buřt při další vhodné příležitosti.

„Jasně, pane.“

Nebylo těžké to uhodnout, v Americe tvoří Němci devadesát procent číšníků, nejinak je tomu v Anglii – veškerý hotelový personál.

Buřt však věděl ještě víc.

„Z Hannoveru, že?“

„Jasně, pane.“

„Hned jsem to poznal, protože i vaše angličtina má zvláštní sssykavky. Nechtěl byste si s náma vypít sklenici vína?“

„Děkuju, pane!“

Buřt byl jednoduše blázen – nebo vůbec neznal americké poměry – u nás si člověk může dovolit pozvat číšnici, číšníka však ne, a tady v Americe nepřipadá v úvahu nic takového!

Číšník také hned poděkoval – poděkoval za pozvání vypít si sklenku – a úplně jsem ztuhl, stejně jako všichni přítomní, protože jsem viděl, že skutečně vytáhl židli a pohodlně se usadil, servítek pod paží.

Ale pro to vše se hned našlo vysvětlení.

„Ve dvanáct končím – navždy – a na pár minutách přece nesejde. Už mám nástupce.“

To bylo něco jiného – i když také správně amerického!

„Končíte už ve dvanáct?“

„Jasně, pane.“

„Navždy?“

„Jasně, pane!“

„No tak na zdraví! Nechcete si to drobet přisladit?“

Buřt nalil a přitukli jsme si.

Potom nastala předepsaná odmlka, která byla přerušena nanejdvůh zakašláním. Také Buřt přemýšlel, co by měl nyní říct, i když mu mluvení jinak nečinilo potíže.

„Poslyšte,“ začal konečně, „vy máte určitě něco na srdci! Vypadáte tak nák nešťastně!“

V posledních minutách to bylo nápadné i mně. Nejdřív bych měl mladého muže trochu popsat. Jak tady tak seděl, působil úplně normálním dojmem, byl sice velice hubený, ale jinak se zdál být zdravý, měl vpravdě medvědí kosti a hlavně jsem musel obdivovat jeho chrup, velké, zdravé, bělostí zářící zuby, snad jen s poněkud velkými mezerami – takzvaný vlčí chrup. Jako obsluhující číšník vykazoval velmi uctivé chování, což jsem mohl posoudit – ale jako host byl ostýchavý, dalo by se říct nemotorný, a to samo o sobě nebylo nápadné, to jsem si mohl vysvětlit – ale velice nepříjemně jsem pocíťoval, jak již při odmlce zavrtával své vyboulené oči do mého řízku, a když se při tom cítil být přistižen, odvrátil pohled a zavrtal jej do Buřtova bifteku s výrazem chtivosti a... smutku. Ano, ten muž vypadal velice nešťastně a mimo to...

„Řekněte, pane, nemáte hlad?“

Buřt na to kápl.

„O, pane – – –“

„No, jen si objednejte!“

„O, pane – – –“

„Berte! Tady máte jídelníček!“

Byl nesmírně skromný, se zřejmým úmyslem si vybral nejlacinější haši, sekaný mišmaš, kde jsou plíce a ostatní kousky vnitřností a masa, které již nelze v kuchyni zpracovat – v pochybné restauraci ještě pochybnější jídlo.

Se zvláštní drzostí, kterou jsem mu záviděl, neboť nemohla nikdy urazit, Buřt vyzval našeho hosta, aby se představil. Obřad představování se v Americe děje jen při zvláštních příležitostech.

„No, jak se vlastně jmenujete, pakliže mi tuhle otázku dovolíte?“

Balduin Buřt mohl tutéž otázku položit klidně Majestátu, aniž by mu byla zazlívána, i Jeho Excelence by mu odpověděla.

Oskar Müller, povoláním drogist, již čtyři roky v Americe, vyzkoušel mnoho profesí...

Tu se objevila haše. Číšník mimo službu sáhl po vidličce, chtěl jíst, jak jedí kultivovaní lidé – jen chvění jeho rukou bylo

zvláštní – a ty jeho oči! První sousto bylo vedeno správně k ústům, ještě to druhé – ale potom zvítězila příroda. Vidlička se změnila v rozmetač hnoje a doslova lítala mezi ústy a talířem, který byl vmžiku prázdný, stejně tak zmizely solené brambory, potom přišly na řadu housky, složené ze dvou částí o velikosti kulečnickových koulí. Mr Oskar Müller otevřel ústa, spíš chřtán a teprve nyní jsem si všiml, jaký to je chřtán, protože při pouhém mluvení to nebylo pozorovatelné. Pečené kulečnickové koule se ztrácely jedna po druhé za plotem zubů, nyní vypadajících téměř hrozivě – ale ty snad ani nepoužíval... stisknutí – ham, a obě žemle byly v tahu, zatímco Mr Müller k nám vzhlédl, jako by chtěl říci: „Promiňte, už to neudělám!“

Nu, divil jsem se jako malé děcko v divadle kouzel! A Buřt se divil stejně.

„Ale pane, poslouvejte... vy jste snad dneska ještě nejedl?!“

„A přece – – –“

„Ale nevečeřel!“

„A přece – – –“

Muž bojoval stále víc s rozpaky, zčervenal.

„Tak si ještě něco dejte!“

„Ó, pane – – –“

„No tak! To se mi líbí! Snězte třeba celej jídelní lístek! Dokázal byste to?“

„Ó, ano! Proč by ne?!“ usmíval se muž stydlivě.

„Sníst celej jídelníček? S celým programem? Odshora až dolů? To bych rád viděl! – Číšníku! – Vy tam, pane, novej vrchní, pojd'te sem – tady, přineste všecko, co je na tej kartě, jedno po druhým – stejně rychle, jak bude žvejkat – aby nemusel čekat – polívky nejsou nutný – takže nejdřív – Boeuf á la mode!“

Číšník se chápavě usmál a odběhl. Něco takového se může stát i u nás – a teď si vemte Ameriku! Před pěti minutami vešli dva hosté, oblečení jako dělníci, kteří dokázali, že zlaté časy, jak je popsal Bret Harte, tady v Kalifornii ještě neodezněly. Ti dva, skuteční dělníci, se jinak chovali jako praví gentlemani,

objednali si šampaňské, rovnou několik lahví, ale opovrhli sklenicemi a pili přímo z nádobek na led, každý ze své – asi pili o závod. Něco takového se snad může stát jen v amerických vinárnách – tady v tom totiž nikdo nevidí nic špatného. Zkuste to udělat u nás!

Přišlo Bocuf á la mode. Dělo se totéž, co jsme již popsali, až na to, že velký kus masa byl rozdělen na tři díly. Ano, pouze stisknutí a – ham, obrovský chřtán neustále připraven na další kusy. Tak to šlo dál. Číšník nestačil běhat. Nemizely jen masové pokrmy, ale i k tomu náležící přílohy, brambory a zelenina. Číšník musel také doplňovat zásobu housek, i kulečnickové koule se ztrácely v nenasytném jícnu...

Mohu jen říct, že kdyby mi někdo vyprávěl něco takového, v životě bych mu nevěřil. Kdysi jsem viděl umělce, zvaného „Muž s pštrosím žaludkem“, který žral stínítka na lampy, celé vinné sklenice, sirky v hromadách, boty a k tomu pil benzin a petrolej – ale co jsem viděl tady, předčilo umělcovu rozežranost nesrovnatelně!

Buřt podlehl stejnému kouzlu.

„Nee, je to vůbec v lidských silách?! Nee, něco takového přece nikdo nesvede!“

Poté se Buřtův obdiv změnil v jiný pocit, sáhl po jídelním lístku, dlouhém soupisu, který obsahoval snad na padesát jídel. Mr Müller byl teprve u desátého chodu, každé jídlo stálo kolem dolaru a oválná tvář mého přítele se stále prodlužovala, když konstatoval, že náš host má jako desátý chod pečené holoubě, které spolkl se stejnou chutí... a dokonce se všemi kostmi. Nyní ovšem použil své obrovité zuby, s nimiž by nepochybně dokázal pozřít i jiné kosti než jen z holouběte!

„Nee, poslyšte – přestaňte, přestaňte – to nemůžu zaplatit, vždyť nejsem žádné boháč!“

Muž se polekaně zarazil při drcení druhého holouběte, které si nacpal do úst jako jedno sousto, jediným polknutím ho vrazil do žaludku a znovu zrudl rozpaky.

„Ó, myslel jsem – – –“

„Nee, poslyšte – nemějte mi to za zlé – to jsem si nemyslel – ne, bylo toho fakt mnoho... nee, co je s váma?!“

„Máte snad nějakou... nemoc?“ ptal jsem se nyní i já.

Ano, byla to nemoc. Oskar Müller nám to postupně vyprávěl. Když o tom mluvil s jeho osobitým smutkem, viděl jsem v tom leccos humorného, ale zde to zopakuju věcně.

Jako dítě měl zcela normální chuť k jídlu. Už odmala měl mimořádně dlouhou horní část těla. K radosti svých rodičů, třebaže nežili právě v bídě, nejedl víc než ostatní děti. Teprve během učení to propuklo. První učitel, který vzal počínajícího drogistu na byt a stravu, musel být soudně přinucen, aby malého všežravce tři roky strpěl u sebe. Co ale Oskar v tomto učení prodělal, nebudu zatím vyprávět, neboť to není nic v porovnání, co musel vytrpět později jako pomocník, když se musel živit sám.

Nejdřív ho prohlížel sám doktor, potom celá komise, dny a týdny ho krmili, vážili všechno, co přišlo dovnitř a zas ven, všechno analyzovali a potom konstatovali, že tento nenormální člověk musí denně sníst dvanáct liber pevné stravy, která musí projít žaludkem i střevy, pokud má jeho tělo být dostatečně živěné. Téměř nikdy se necítil sytý, tento pocit se dostavoval až po pěti nebo šesti librách snědeného jídla, a toto množství musel jíst alespoň třikrát denně.

Nyní si dopřejeme trochu čísel. Dospělý muž by měl denně přijmout 120 gramů bílkovin, 80 gramů tuku a 420 gramů uhlohydrátů. To poslední dodává škrob a cukr, obojí se může vzájemně zastoupit způsobem, jaký není dodnes zřejmý. Pouze přeměnu cukru ve škrob vidíme ve všech palírnách a varnách.

Vše, co člověk nebo zvíře sní a má strávit, musí být vyčísleno koncentrací roztoku, která má jisté hranice, jinak to žaludek nestráví, vůbec se o to nestará, vyjde to ven ve stejném stavu, jak to přišlo. Tělo si odebere z roztoku – nepředstavujme si pod tím nějaký bujón – právě jen tolik živin, kolik je zapotřebí pro fungování organismu.

Na mléce vysvětlíme, jak je to myšleno. Kravské mléko obsahuje 3,4 procenta bílkovin. Toto mléko je lidským

žaludkem naprosto stráveno – může být ovšem před tím sraženo žaludečními šťávami – přejde do krve a pak do celého těla. Takže když vypijeme litr mléka, dostaneme do krve 34 gramů bílkovin. Kondenzované mléko obsahuje 12 procent bílkovin. Abychom dostali 34 gramů bílkovin, musíme litr tohoto mléka snížit na asi 300 gramů. Když však člověk toto množství mléka vypije, žaludek se vůbec nestará, aby z něho přijal obsažených 34 gramů bílkovin a dodal je do krve. Ne, on z tohoto roztoku vytáhne jen 3,4 procenta, snad o něco víc, ale každopádně větší díl vyjde nestráven ven z těla. Kondenzované mléko je tedy nutné nejprve rozředit na normální obsah bílkovin, tedy 3,4 procenta, a pak žaludek vysaje veškeré bílkoviny a udělá to líp, je-li roztok ještě slabší. Tak je to se vším a všude. Žaludek dítěte je zařízen úplně jinak, má především daleko méně žaludečních šťáv, lidské mateřské mléko obsahuje jen 2,8 procenta bílkovin, proto žaludek lidského dítěte vylučuje kravské mléko zpolovice nestrávené ven, to znamená polovinu obsahu bílkovin, čímž dochází k průjmům. Hovězí maso obsahuje 20 procent bílkovin a v tomto roztoku – hovězí maso totiž obsahuje zhruba 72 procent vody – to může žaludek dospělého strávit, ale masový výtažek v neředěném stavu je dokonale nestravitelný, žaludek pravděpodobně nedokáže vytáhnout ani svých 20 procent.

Toto vše platí i pro tuky a ostatní složky potřebné pro výživu.

Ne každý lidský žaludek však pracuje stejně, to dokazuje již rozdíl mezi dospělým, dítětem, kojencem nebo starcem. Žaludek každého dospělého člověka je „nastaven“ na jisté procento, které dokáže z potravy vstřebat. Zatímco jeden dokáže vytáhnout bílkoviny i z odhozené boty, druhý nedokáže strávit ani zředěné mléko.

Lékaři konstatovali, že náš drogist má žaludek, který ve spojení s ostatními orgány trávení dokáže využít pouze šestinu normálního procenta bílkovin, než jak je běžné u lidského zažívacího traktu.

Potřebuje-li člověk denně asi půl libry masa, libru chleba a nějakou zeleninu, Oskar Müller toho měl zapotřebí šestkrát

tolik, tedy tři libry masa, šest liber chleba a šestkrát tolik zeleniny, ale nemohl svému žaludku nabídnout jen chléb! Jak je známo, člověk nemůže žít jen o chlebu, neboť na nutnou denní potřebu bílkovin by ho musel sníst pět liber a takovou porci obyčejný žaludek nedokáže pojmout. Krom toho zde chybí nutné tuky. U samotného chleba – o bramborách ani nemluvě – by člověk zemřel hladu... s plným žaludkem. Oskaru Müllerovi by se vedlo stejně, i kdyby snědl za den třicet liber chleba, který by potřeboval jen kvůli bílkovinám. Ani jeho žaludek nebyl stavěný na příjem třiceti liber chleba denně.

A nyní si představme, v jaké situaci se ocitl špatně placený drogist! Neustále bojoval se svým žaludkem! Ano, padesát nebo šedesát marek, které vydával měsíčně za jídlo, stačilo naplnit jeho žaludek k pocitu jisté sytosti... ale pak nejhlavnější potravinou musel být suchý chléb – brambory byly ještě lacinější – a mladý muž cítil, že umírá hladu, třebaže má plný žaludek. Jako drogist absolvoval základy chemie, věděl, odkud jeho potíže pramení.

Tak to dál nešlo! Potřeboval vydatnou stravu dělníka, aby mohl pracovat. Přírodě se nesmí člověk vysmívat, pravidlo zní: kdo jí jen chléb, záhy ztratí sílu si na něj vydělat. Můžou existovat sice výjimky – svatý Petr z Alcantaru jedl podle důvěryhodných svědectví každý druhý den jenom suchý chléb, proto prý vypadal, jako by byl spletený z nepoddajných houžví – ale takové výjimky sem nepatří. Oskar Müller nebyl Bohu zaslíbeným mužem, nýbrž jen věčně hladovým vlkem.

V Německu se mladému drogistovi nenabízela sebemenší možnost zlepšit postavení, aby se dokázal nasytit z platu, do té doby by dávno zemřel hladem. Navíc není snadné v této zemi změnit povolání. Který pekař nebo řezník by vzal za učně pomocníka drogistu? To je snad možné jen v Americe. Müller sehnal sto marek, potřebných na cestu, odolal zoufalým snahám a pokušení prožrat je a odjel do Ameriky.

Zde se mu vedlo trochu líp, ale to pravé ořechové to ještě nebylo. Za čtyři roky vystřídal vše možné, to znamená, vždy pracoval v potravinářské branži. U pekaře se mohl nasytit, ať

jako topič, nebo nakladač, ale vždy jen chlebem – který řezník by dopustil, aby jeho pomocník denně spolykal pět liber masa! Ano, snad by kvůli tomu nezkrachoval, ale vše má své meze!

Vždy mu bylo nejlíp v hotelích, kde myl nádobí. Tam mohl sníst vše, co se z jídelen vrátilo do kuchyní – takže zbytky, žrádlo pro psy.

Ale ani tady nevydržel dlouho na jednom místě. Po čase jej vyhnali, i když dělal svou práci výtečně, a nešlo ani o to, že připravil psy o jejich krmi.

Vyhazovali ho jen a jen kvůli nenažranosti. Osazenstvo se zprvu bavilo jeho sklony, ale po nějaké době se jim zhnusil, začali k němu cítit odpor.

„To hnusné prase!“ znělo zanedlouho, a protože k umývání nádobí není třeba výrazného talentu, našlo se vždy dost náhradníků, aby mohl být Oskar i s jeho hladem vyhnán.

Nyní přicházíme k hlavní věci, která při jeho nemoci, řekněme rovnou nenažranosti, mne zaujala, a kterou se pokusím vědecky zdůvodnit.

Ano, opravdu to není hezké, když je člověk tak nenažraný a spolyká cokoli bez výběru jako vyhladovělý vlk. Pozorujete-li to poprvé, může vás to pobavit, podruhé se možná budete divit – a potřetí pocítíte k takovému nenažranci odpor, který se stále zvětšuje.

Já myslím, že to je nespravedlivé. Člověk by si měl vše zdůvodnit, nebo aspoň hledat zdůvodnění. Nic na světě není bezvýznamné. Všechno má nějaký důvod a účel. Je snadné odsoudit špatné zvyky člověka – ale mnohem lepší je, pokud se je snažíme omluvit a pátráme po jejich původu, který když nalezneme, snad prokáže zbytečnost jejich omlouvání.

Mohl snad mladík za to, že jej příroda obdařila tak dlouhým tělem a tomu odpovídajícím žaludkem, který vypudil většinu jídla nestráveného? Ale jsou také lidé, kteří jedí jako vrabci, především ženy, ale i dělníci, kteří vykonávají poměrně těžkou práci – a ještě při tom ztloustnou. Zde se mluví o mírnosti nebo dokonce o skromnosti, ale to jsou jen pitomosti! Tito lidé mají prostě žaludek, který dokáže vytáhnout z jídla živiny, která tam

snad ani nejsou, ale to není jejich zásluhou. Kdyby se jejich trávení změnilo, s radostí by do sebe nacpali pět chodů, což když dnes vidí, tak se tomu vysmívají, ale i u nich by to bylo omluvitelné.

Ale tak tolerantně lidé nepřemýšlejí a může za to vlastní omezenost, hloupost. Ale o čem všem to mluví! – Z rozežraného chlapa se člověku brzy dělá nevolno, proto bylo „hnusné prase“ záhy vyhozeno z každého místa.

Oskar Müller se ostatně na místě umývače nádobí necítil šťastný, a to ani tehdy, když si mohl dosyta naplnit žaludek masovými zbytky. Jistě, je v tom cosi, co znevažuje lidskou důstojnost, to je nepopíratelné. Mladý muž měl přece jen jisté vzdělání, a co víc, měl charakter. Svedl by víc než mýt nádobí.

Nejlépe mu bylo, když cestoval od jedné americké farmy k druhé. Moudrá a dobrotivá příroda se postarala, že jeho nekonečný žaludeční vak – Stikcrem Epikterem nazývaný s láskou červím vakem – který stvořila po nějaké pitce s těžkými následky, mohl zůstat prázdný i dva nebo tři dny, aniž by jeho majitel umřel hladu. Potom se to však muselo dohnat! Často jsem viděl na vlastní oči, co Oskar Müller po takovém půstu dokázal. Na farmách se mohl najíst dosyta, neboť prostí farmáři obdivovali jeho chuť k jídlu a měli z hosta radost – ještě než jim začal být pro svou nenažranost odporný, než ho stačili vyhnat – on šel raději dřív sám – až na další farmu, kde se celá hra opakovala.

Tak se Oskar Müller nějaký čas prožrával Amerikou, občas hladověl, ale potom si to vždy za nesmírného veselí přítomných vynahradi. Ale ani to nebylo počestné povolání, při tuláckém životě dost zpustl. Žebrat neuměl, peníze a šaty v Americe zadarmo nedostanete. Ne, z toho nic, vůbec nic nekoukalo.

Tak se dostal do Lacrety. Nejprve pracoval jako nosič dřeva, aby si vydělal peníze, jako vedlejší práci si našel v hotelu místo umývače nádobí, aby mohl nasytit žaludek, ale dlouho mu to nevydrželo. Pracovní doba jej úplně zmohla. Proto si za našetřené peníze koupil černý číšnický frak a v prvním hotelu

dostal práci. Už častěji se pokoušel vyniknout v tomto povolání a zjistil, že je rozeným číšníkem.

Vedlo se mu však jako všude jinde, výsměch a opovržení stran kolegů – ani nemusel dávat výpověď, dnes o půlnoci byl propuštěn... kvůli nenažranosti. Nyní byl opět bez práce.

Bylo v tom dost humorného, když nám mladík vyprávěl o svých dobrodružstvích, do nichž jej vesměs dohnal jeho žaludek. Právě následkem jeho smutku, k němuž měl pochopitelně pádný důvod, to občas zaznělo tak komicky, že jsem se musel přemáhat, abych nevybuchl v hlasitý smích.

K tomu se ještě připojily Buřtovy vtipy, které dokázal říkat svým suchým tónem, takže člověk ani nevěděl, zda je vyslovil úmyslně, nebo jestli pramení z jeho naivity.

Uvedu jen jediný příklad.

„No, a jak je to teda s tím vaším trávením, jestli mi dovolíte tuhle otázku?“

„Trávím jako vlk – ne, spíš jako sup. Strávím i nejsilnější kosti, jen když je stačím spolknout. I kdybych je nestrávil, v nejmenším by to nevadilo. Co se týče rychlosti trávení, mám žaludek špačka. O tomto ptáku mluvím schválně, protože jsme ho měli doma a já ho často pozoroval. Špaček sezobe v rychlosti sto moučných červů, ale než začne žrát desátého, první už je na odchodu, sice poznatelný, jenže naprosto strávený – –“

„Moučný červy?“ přerušil ho Buřt. „Kolikpak dneska stojí moučný červ?“

„Sklenička je za groš.“

„Jak velká je?“

„No – asi jako tento pohár.“

„A to stojí jen grošík? Poslyšte, dodají tihle mouční červíci dost síly?“

„Jistě, vždyť je to maso!“

„No – i když – za grošík přece koupíte daleko víc sekaného masa? Nechápu, jak se člověk může zbláznit do moučných červů!“

„Člověk?“

„No, vždyť jste povídal, že s oblibou dlabete moučný červíky?“

„Já? Uváděl jsem špačka jen jako příklad.“

„Ach tak! Tak to mně promiňte! Já myslel, že máte taky rád moučný červy, když tak dobře posilní.“

A při tom měl člověk zůstat vážný! Kamarád Buřt to dokázal.

Zdálo se však, že Oskar Müller nemá pro žerty příliš pochopení. Nerozuměl žádnému z nich, proto se ani nezlobil, že je podezříván z konzumace moučných červů.

„Mohl byste snad veřejně vystupovat jako výstavní jedlík?“ zeptal jsem se, jen abych se nemusel smát lidskému jedinci s pštroším žaludkem.

„Jasně,“ souhlasil hned i Buřt, „nebo v restaurantu jako reklamní jedlík. Seděl byste ve výloze a sněd byste celej jídelníček odshora až dolů.“

Zrovna tady v Americe byste našel spoustu vhodnejch hotelů, jen jim někdo musí dát tenhle nápad k posouzení – to je přece nejlepší reklama a daleko levnější než cancy v novinách.

Jak říká tuhle můj přítel, moh byste se taky vyjímat v ňáký budce, s kterou byste táhnul od města k městu. Myslím, že byste svůj apetyt docela dobře zpeněžil.“

Skutečně, to byl skvělý nápad a souhlasil s ním i Müller. Sám prozradil, jak málo vynalézavého ducha vlastní, když na tuto myšlenku již dávno nepřipadl, třebaže mu měla být velice blízká.

„Ano, to by šlo – myslím – pak bych nikdy nemusel trpět hladem – ale... takhle se ukazovat před lidma – vždyť jsem jen nemocný – raději bych dělal poctivé řemeslo, které by mě uživilo.“

Také v tom měl docela pravdu, a že takto uvažoval, získal v mých očích na ceně.

„Víte co, Napoleone Bonaparte, vememe s sebou tohoto mladého muže na cesty, spolu jsme toho protloukli dost a určitě najdeme nějakou příležitost ho dobře usadit.“

Také já jsem považoval jeho nápad za výtečný – opravdu jsem toho nebožáka litoval – a tak jsme mu nabídli společnost na cestách, což bylo i podle jeho gusta, alespoň prozatím.

KAPITOLA DRUHÁ

Další fazole se špekem

Přenocovali jsme v hotelu, pochopitelně jsme zaplatili i postel za našeho nového kamaráda a druhého rána jsme mu nechali sníst k snídani celý jídelní lístek – a pro naše potěšení bysme ho nechali sníst ještě jednou odzadu dopředu, protože by to opravdu dokázal, jak jsme poznali – ale když jsme si z opatrnosti nechali předložit účet, zjistili jsme, že bez bohatého spropitného, sestávajícího jen z drobných mincí, nám zůstal v kapse poslední celý dolar.

Ano, bylo velice drahé naše ubytování ve třech v noblesním americkém hotelu, hlavně když u toho byl tak nehorázný žrout.

„No, tak se postavíme na vlastní špajzky. Co máte za garderobu?“

Několik kusů prádla, hlavně košil – jinak jen tento černý frak. Co nosil dřív, mohl rovnou vyhodit mezi hadry.

„Tak pojďte s náma, zatím vám nemůžeme koupit nic lepšího – ale i tak to bude působit, číšník s bílejšma šponovkama a s kravatou.“

Pan Oskar Müller šel vskutku s námi, jako třetí ve spolku, v černém, dlouhém fraku a bílé kravatě, samozřejmě mu nechyběl ani cylindr na hlavu, úplně stejný, v němž se při žádosti o místo představil správě hotelu. Na nohou měl parádní lakovky.

Zkuste si ho představit! V Evropě by takto nesměl vylézt na ulici, ale v Americe to nebylo nic nápadného, aspoň tedy mimořádného. Jak se člověk oblíká, je jen jeho věcí. Já jsem tu jednou potkal chudého cestujícího důstojníka, který ve své nepříliš obnošené uniformě nakládal hnůj. Byl poručíkem od milice, který neměl práci a také nic jiného na sebe, jen zmíněnou uniformu.

Zpočátku mi připadalo zábavné, když jsme se procházeli po zemských silnicích s ofrakovaným a ocylindrovaným číšníkem a když jsme na statcích žádali o malý dar, přičemž nezahálela ani

Buřtova pupková hudba, a dveře se před námi otevíraly jedny za druhými.

Co se týče mého vzhledu, dodatečně se zmiňuju, že krátce po odchodu ze zvířecího parku, v prvních úspěšných dnech, jsem si koupil trvanlivý lodenový oblek, který připomínal spíš lovecké šaty, s náležitou obuví. Dřívější konfekční oblek se velice rychle rozpadl. Včera jsem se vybavil ještě revolverem s dlouhým laufem, připomínajícím skoro malou pušku, a nejednou jsem s ním úspěšně vystřelil na zvěř.

Mimoto mělo naše cestování ve třech trvat jen dva dny, během nichž jsme navštívili jedno větší město, tři nevelké osady a několik farem. Hladověť s námi Müller nemusel. V každé osadě a hlavně na farmách jsme dávali žravé představení, za něž byl obdivován i vysmíván.

To se dělo i dřív, ale nyní to bylo jiné. V naší společnosti se cítil tento skromný, dalo by se říct zakřiknutý muž míň zdrcený a navíc v městě, jímž jsme procházeli, jsme jej nakrmili i jiným způsobem. Sice to nestačilo na nový oblek, ale to nic neznamenalo. Ostatně jsem si i já brzy zvykl na jeho zvláštní vzezření.

Třetího dne ráno jsme opustili farmu, kde nás večer pohostili a nechali přenocovat. Müller spolkl před odchodem ještě několik liber kukuřičného chleba a nejmíň libru vařeného masa – a nyní jsme byli zas čtyři hodiny na cestě, aniž bychom spatřili nějaké stavení, když tu silnice končila uprostřed oraniště.

Z principu jsme se nikdy hostitelů neptali na další cestu, kde leží příští farma a podobně. V tom tkvěly jisté potíže, ať už je Kalifornie civilizovaná jakkoli, Evropa to není, ale i u nás může člověk snadno zabloudit.

Tady je běžné, že silnice najednou skončí. Jsou to právě silnice – nepředstavujme si pod tím naše známé jmenovkyňe těchto – které zbudovali farmáři, aby se dostali na svá pole, někdy jsou to jen obyčejné polní cesty, dobře vyjeté, ale většinou dlážděné – a stejně najednou skončí.

Museli jsme jít naslepo, držet se co nejvíc severně a dávat pozor na budovy, kouř a štěkot psů. Lidi, kterých bychom se

mohli zeptat, jsme potkávali jen zřídka. Navíc nebyl čas prací na polích.

Kráčeli jsme přes oraniště, jež se zdálo být bez konce, až se konečně změnilo ve vřesoviště. Zde se dalo jít pohodlněji, ale stále méně jsme věděli, kde vlastně jsme.

Samé vřesoviště, občas křovisko, tu a tam lesík – tak to šlo celé hodiny. Mně i Buřtovi začalo kručet v žaludku. Jak se cítil náš nenasytný průvodce, se neodvážuju odhadnout.

Oblast se stala kopcovitější, blížili jsme se k pohoří, které se zvedalo po naší levici.

Žízeň jsme ukojili u potoka, kterých zde naštěstí teklo dost, a potom jsem navrhl zamířit přímo vlevo, odkud bychom se mohli rozhlédnout z větší výšky.

Udělali jsme to, maširovali jsme asi hodinu, než jsme dospěli k opravdovému pohoří, kde jsme náhodou narazili na sedlo, které protínalo dlouhý řetěz hor směrem k pobřeží.

Zabočili jsme za jeden z rohů a naskytl se nám rozkošný pohled. Muselo to být pobřežní horstvo, ale člověk si nesmí myslet, že spatří moře, jakmile vyšplhá na vrcholek jedné z hor. Tyto pojmy jsou nepřesné, v praxi to často vypadá složitěji, než jak zde píšu. Co vlastně znamená vyšplhat na vrchol hory? Vždyť každý sráz je rozčleněn příčnými údolími a roklemi, a když si člověk myslí, že je už nahoře, objeví se před ním další vrchol. Co vlastně znamená pobřežní pohoří? Ano, toto horstvo se táhlo podél Tichého oceánu, aspoň na mapě to tak vypadalo, jak jsem si pamatoval, ale kolik mil mohlo být vzdáleno od moře!

Tak hodnotil geografické a topografické poměry znalý muž, jímž jsem skutečně byl. Skutečnost ovšem dala na frak teorii jako vždy.

Bylo to právě obráceně, než jsem si myslel. Moře bouřilo přímo pod námi, v hloubce nejmíň 200 metrů. Přitom jsme stáli u hluboké rokle horstva, které se vedle nás opět strmě zvedalo.

Mezi skaliska totiž vnikala dlouhá zátoka. Neměl jsem však příliš času kochat se pohledem na moře.

„Co je to tam? Vypadá to zrovna jako velká loď, která uvízla mezi skaliskama!“

Stačilo sledovat směr Buřtova pohledu a mohl jsem to potvrdit. Bylo to nadevší pochybnost.

Dole, vpravo od nás, v jedné podstatně menší zátoce, v níž bylo kdovíproč moře hladké jako zrcadlo, zatímco všude jinde bouřilo, ležel vrak mezi útesy, mimo dosah vody. Vzdálenost mohla klamat, ale považoval jsem to za celkem velkou loď, alespoň o 500 tunách, a také jsem mohl rozeznat tři pahýly stěžňů. Jak to vypadalo odtud, byl vrak celkem v pořádku, tedy podobal se dosud lodi, rozbité části nebo trosky nebylo nikde vidět.

Zmocnilo se mě vzrušení, které přepadne každého námořníka při pohledu na vrak, a nejde přitom jen o kořist.

„Člověče, Buřte!“ volal jsem vzrušeně, „Jestli to je opuštěný vrak a jsme-li první, kdo ho našel, budou z nás boháči!“

„Loď bude naše?“ zeptal se Buřt pozorně.

Vysvětlil jsem mu mezinárodní zákony, které tyto otázky specifikují, a to velmi stručně.

Námořní zboží, pobřežní zboží – to je jedno a totéž. Kdo najde opuštěnou, zničenou nebo i nepoškozenou ztroskotanou loď, stává se jejím vlastníkem, pokud ovšem na lodi někdo není, ať člen posádky, nebo cizinec, protože jinak by patřila jemu. Najde-li někdo vrak na volném moři, musí jej dopravit k pobřeží. Kdyby jej opustil, vrak je opět volný pro dalšího, i kdyby tam ten předešlý nechal tisíc vizitek.

To samé platí, byla-li loď bez posádky zahánána k pobřeží. Kdo ji najde, stane se jejím majitelem, patří mu také vše, co najde mezi palubami, počítaje k tomu i předměty, které byly vymrštny nebo vyplaveny ven a leží roztroušeny kolem.

U pobřežního zboží je to poněkud komplikovanější. Zde si může šťastný nálezce zajistit vlastnictví, i když opustí vrak. Nález se musí ohlásit v nejbližší úřadovně, třeba u starosty vesnice, a ani tam tento úředník nemusí být, stačí i kdokoli jiný – sedlák – jen když je hodnověrný a poznamená si dobu ohlášky, aby ji mohl odpřisáhnout. Pokud nálezce někdo

předešel a ohlásil nález před ním – na tom nesmírně záleží – pak druhý o nález přichází.

Rejdařství ztracené lodi má pouze právo přednostní koupě, z výtěžku se pak odečítají náklady na záchranu, někdy ovšem značně vysoké.

Stejně běžné je, že kolem vraků vznikají krvavé šarvátky a pro pobřežní zboží nejeden člověk křivě přísahal.

To jsem jim vysvětlil, načež jsme hledali a úspěšně našli sestup. Buřt, který byl najednou velice vzrušený, prohlásil, že by jeden z nás měl hned běžet do nejbližší vesnice, aby vyhledal člověka, který by nám potom dosvědčil, že jsme byli prvními nálezci. Vysvětlil jsem mu, že musíme dříve zjistit, zda vrak někdo neobsadil.

Sestoupili jsme dolů, zabloudili v roklinách a nadobro ztratili směr, než nám přispěla na pomoc náhoda. Když jsme vyšplhali z jedné rokle, loď ležela přímo před námi.

Byla zaklíněna mezi dvě skaliska, záď měla totálně zničenou, ale jinak bylo všechno v pořádku – až na ulomené stožáry. Paluba byla umytá, to znamená, že chyběly čluny.

Visela asi deset metrů nad hladinou moře – a to byl zrovna nejvyšší příliv. Člověk by ani nevěřil, že by vlna dokázala vyhodit 500 tun tak vysoko!

Jenže jak jinak by se dostala nahoru? Způsobilo to vlnobití, ale nikdo by tomu snad nevěřil, kdyby toho nebyl přímo svědkem. Moře stejně jako ostatní živly se vysmívá všem fyzikálním výpočtům.

Přelezl jsem přes skály na palubu a spěchal jsem nejdříve do kajuty.

Správně, na stole byl připevněný arch silného papíru, kam kapitán napsal poslední zprávu, než odnesl veškeré lodní papíry s sebou.

Petrarka, třístěžňová bárka, domovský přístav San Francisco, kapitán Henry O'Byle s šestadvaceti muži posádky na cestě ze San Franciska do Acapulka. 11. května v noci se strhla hrozná bouře, všechny tři stěžně šly přes palubu. Trosky

stěžňů, které nemohly být včas odseknuty, prorazily záď lodě, trhlina se snad objevila ještě dřív.

„Poslední záznam učiněn 11. května v 6 hod. 15 min., 26-18-57 severně, 123-5-13 západně od Greenwiche. Je noc, dvě hodiny, nasedáme do člunů. Malá naděje. Pozdrav Nancy a dětem. Kapitán Henry O‘Byle.“

Hluboce otřesen jsem si pak prohlížel poslední dokument dobrého námořníka, který byl zasvěcen smrti a nepochybně ji také našel.

Setřel jsem slzu z oka a všiml jsem si Buřta, který ke mně přistoupil.

„No, patří nám loď? Nebo jste si všimnul, že by tu byl někdo jiný?“

„Ticho – nemysleme teď na pomíjivý mamon – jestli nestojíme přímo u hrobu, tak alespoň u náhrobního kamene – umíte číst anglicky?“

Ano, uměl. Křivdil jsem mu, ale považoval jsem za nutné mu tato slova říct. Když si přeslabikoval zprávu, zavyl jako uvázaný pes.

„Nancy, to je jeho žena, uuááááh!!“

„Samozejmě.“

„Ničeho si nevšímnu, všechno musí dostat ta žena a děti, uuuááááh!“

Nu, to zrovna nemusel říkat. Vše záleží jen na osudu člověka.

Buřt se uklidnil, já také.

„Byl tady někdo před náma?“ vrátilo se mu zdravé uvažování.

To jsem sice nemohl vědět, ale pochyboval jsem o tom. Kdo by našel vrak, jistě by vystoupil na palubu, vešel by do kajuty a pod zprávu by napsal nějakou poznámku, že je nálezcem vraku nebo tak, což jsem nyní udělal i já. Buřt a Müller, který záhy přišel, se museli podepsat.

„Jakou má dřevěná loď vlastně cenu?“

„Odhaduju ji na 500 tun, takže by se v Marseille prodala za 2000 dolarů, v New Yorku za 1000 dolarů, ale tady bysme nedostali ani halíř.“

Buřt na mě vyvalil bulvy.

„Pročpak ne?“

„V Kalifornii je dřevo tak laciné, že by se nezaplatily ani náklady za odvoz.“

„Lod' musí mít taky něco vevnitř.“

„Ano, musíme ji prohledat. Kapitán se o ničem nezmnínil, takže si nesmíme dělat velké naděje. Můžeme tam najít jen balast, naložený písek.“

Buřt s Müllerem šli do nitra lodi, aby se tam porozhlédli, zatímco já jsem se nejdřív podíval po sextantu a námořních denících, což jsem vše našel v pořádku v kartárně. Dokonce oba chronometry souhlasily, dnes máme 15. května, takže loď ztroskotala teprve před čtyřmi dny. Tyto chronometry vydrží jít i čtrnáct dnů bez natahování.

Vystoupil jsem na palubu, kde jsem pod skylight, kompasnicí, mohl najít přímo pod stropem připevněný chronometr, s nímž jsem změřil nízké slunce a určil zeměpisnou polohu místa. Poté jsem vytáhl přesnou mapu této pobřežní oblasti.

Podle ní jsme se nalézali ve velké zátoce Monterey, asi osm zeměpisných mil široké, na jejích koncích leží dvě hlavní města, totiž Monterey a Santa Cruz (to poslední si neplet'te se známým přístavem v Mexiku, takových „Svatých křížů“ je všude jako hub po dešti, hlavně tam, kam dosáhl španělský jazyk), asi dvacet zeměpisných mil jižně od San Franciska a dvanáct mil východně od bodu, v němž kapitán O'Byle zaznamenal poslední záznam.

Jinak nezaznamenávala velmi podrobná mapa v této zátoce ani rybářskou vesnici, žádný maják nebo dům, prostě vůbec nic.

Právě když jsem o tom uvažoval – minula již aspoň čtvrt hodina – přišel Buřt, jehož tvář zářila radostí.

„Víte, čím je tahle kocábka doslova narvaná?!“

„Nuže?“

„No hádejte!“

„Podle vašeho nadzemsky rozzářeného obličeje musím usuzovat na diamanty nebo velké zlaté valouny.“

„Nee, žádný diamanty ani zlatý valouny! Je to něco mnohem lepšího, něco k jídlu – a my už tak dlouho nejedli špek a bílý fazole!“

Skoro jsem z něj dostal ústřel, protože v posledních třech dnech jsme fazole se špekem vůbec nejedli, ale hned jsem si s hrůzou vzpomněl na nedalekou minulost, kdy jsme tento pokrm jedli snad desetkrát za den a pořád jsem je cítil v žaludku.

Bylo to tak. Našel jsem kapitánův psací pult, jeho korespondenci, účty a podobné, podle nichž byla Petrarka naložena 300 tunami bílých fazolí a 200 tunami – míněny hmotnostní tuny, tedy dvacet metrů prosoleného uzeného špeku. To byl hlavní náklad. Krom toho tu bylo ještě 40 tun tvrdého chleba, 30 tun anglického sýra – last not least, to je poslední, ale ne nejhorší – a 500 uzených šunek.

Když jsem si šel náklad prohlédnout, našel jsem Oskara Müllera stát před otevřenými dveřmi, za nimiž byly uzené šunky nastohovány, a pan Oskar Müller se již chystal zatnout svůj nůž do šunkové stěny, vyříznout pořádný kus a ládovat si ho po půllibrových kusech do chřtánu...

Další cesta mne vedla k fazolím – fazole, nic než fazole, stovky pytlů – a pak jsem se dostal do skladiště, kde byly naštosovány sudy s nasoleným špekem – a když jsem vystoupil nahoru, viděl jsem Müllera stát před jinými dveřmi. Vstup byl zasypan hromadami sýra o velikosti mlýnských kol. Drogista se změnil ze špekového červa v sýrového a stále se snažil zavrtat do poloměkké hmoty.

Byl to pravý anglický chester, třebaže vyrobený v Americe, úplně čerstvý, a přece značně uleželý – ale tento sýr má téměř neomezenou trvanlivost. Časem vyschne, ale to jen podpoří zmíněnou trvanlivost.

Při té příležitosti jsem mohl konstatovat, že na palubě této lodi mimořádně chyběly krysy a myši. Neviděl jsem ani stopy těchto prožraných čtyrnožců, kteří vlastně nechybějí na žádné

lodi, jsou obtížní a dokonce se stávají morem. Potom jsem našel podepsaný účet, zaplacený za dokonalou chemickou likvidaci malých žroutů, takže profesionální lovci potkanů vyčistili loď od všeho pišticího neřádu.

Procházel jsem ze skladiště do skladiště, když tu přikvačil Mr Buřt, nesoucí v podpaží dudy, na něž se zdál foukat, třebaže ani nepískly – a zblízka jsem poznal, že domnělé dudy jsou vlastně velký kus šunky, do něhož Buřt usilovně hryzal.

„Buřte, to je ale úlovek!“ zvolal jsem. „Víte, jakou má tento náklad cenu?“

„Nee,“ odpověděl Buřt, neustále žvýkáje a odmítavě mávl rukou. „Nee, nic neprodáme, všechno sežereme sami!“

„Ano, jestli nás někdo nepředběhnul!“

Ústa přestala překvapením žvýkat.

„Myslíte, že – – –?!“

Nemyslel jsem nic. Museli jsme doufat, ale Buřt si hned věděl rady.

„Jist tu snad můžeme?“

„Samozřejmě, do chvíle, než přijde někdo, kdo dokáže, že našel vrak před námi – do té doby můžeme cokoli.“

„No, tak se toho budeme držet,“ zamlel Buřt, a jako hladový vlk se zakousl do obrovské šunky.

Ještě jednou jsem prohledal kajutu a došel jsem z jistých známek k definitivnímu názoru, že tu před námi nikdo nebyl. Musel by zde zanechat důkaz přítomnosti.

Sdělil jsem to Buřtovi, který se škrabal mezi skalisky, kde objevil čistý pramen, tryskající ze skalní stěny.

Byl radostí bez sebe.

„Zůstaneme tady, zůstaneme tady!“ opakoval. „Podívejte, tady máme všechno, co jsme si vždycky přáli – můžeme si tu hrát na robinzony – i když to není ostrov – ale robinzoni z nás budou jako víno, máme tady i vrak, jakej jsem si odjakživa přál.“

Ano, bez toho bychom zde nejspíš dlouho nevydrželi.

Ale i mně se Buřtův návrh docela zamlouval: zůstat zde nějaký čas jako robinzoni, odloučení poustevníci, a oddávat se

snům, aniž by nás někdo rušil anebo nutil do práce, jinými slovy – prostě tu válet svou línou kůží, jak dlouho to jen vydržíme.

Že by nás tady hned tak někdo „objevil“, toho jsme se nemuseli bát. Zjistil jsem, že jsme se dostali na místo, kam snad dosud nevkročila lidská noha.

Pobřeží této malé zátoky se totiž hemžilo předměty různých druhů, které se zde hromadily snad celá staletí. Už nyní při přílivu to tady vypadalo velmi dobrodružně, jaké to bude, až nastane odliv a odkryje nesmírné množství rarit, jež sem připlavilo moře z různých koutů světa.

Už častěji jsem si všiml v různých zemích, že se na pobřeží najde zátoka – a nemusí to vlastně být ani zátoka – kam se naplaví vše, co plave po moři v okruhu, který může čítat i několik set mil. Na vině jsou především mořské proudy. Podobných míst nenajdete příliš, ale existují. Vše, co plave v Atlantiku, žene Golfský proud k Islandu nebo ke Grónsku. Když hodíte láhev do moře v blízkosti Kapského Města, můžete si být jisti, že ji po čase najdete v zálivu na pobřeží Austrálie, ležícím zhruba na 26. stupni šířky. Do této zátoky, jež není kvůli nedostatku vody osídlena, je navštěvována každou lodí, která pluje kolem, a to hlavně kvůli lahvové poště – do těchto nádob ukládá posádka lodi, odsouzené k zániku, své poslední pozdravy.

Tato zátoka nevynikala přílišnou přitažlivostí. Chyběly zde obrovské kmeny stromů, jichž se na pobřeží Islandu a Grónska najde obrovské množství. Na druhou stranu tady působil opačný proud, bouře řádily vesměs na jiných místech, kmeny tedy nebyly tak podstatné, a to zase vyvracelo předešlou úvahu.

Také tu však bylo málo jiného dřeva, totiž trosek lodních trupů a podobně. Zato drobných plavbyschopných předmětů, které spadly přes palubu nebo byly hozeny do moře, zde leželo nepočítané. Považoval bych to skoro za odpadkový koš lodí, které pluly kolem zátoky Monterey.

Našel jsem tady i krabičku, obsahující dopisy z počátku 17. století. Skříňka z trvanlivého dřeva se válela na zdejším břehu téměř 300 let, a ačkoli ji skalisko chránilo před vlnami, přímo

bila do očí na první pohled, takže by si jí musel každý případný návštěvník všimnout.

Krabičku by tady jistě nikdo nenechal válet, takže se dalo konstatovat, že jsme první lidé, kteří vkročili na tuto část kalifornského pobřeží za posledních tři sta let. Válely se tu ještě jiné předměty, které dokazovaly totéž, ale zmíněná krabička byla nejstarší a nejvýmluvnější.

Zátoka se stala během let pokladnicí, i když spíš pro sběratele rarit. Ale vše, co se zde nahromadilo, se dalo bez potíží prodat a reprezentovalo to značnou hodnotu.

Jak je možné, že zátoku nikdo nevybral, že kus kalifornského pobřeží, ležícího mezi dvěma městy s přístavy, nikdo neznal?

Ano, dobrotivý Bože! Kalifornské pobřeží je velmi dlouhé. Bylo sice zeměpisně popsáno, ale stačí vědět, jak se to děje. Zakreslena jsou všechna pobřeží pevnin na zemi, protože jinak byste na mapách našli jen přerušované čáry s nápisem – neznámé – terra incognita.

Ve skutečnosti je vše úplně jinak, než si to laik představuje. Aby mohlo být popsáno jakékoli pobřeží, muselo by být geograficky hodnoceno kilometr po kilometru, dokonce metr po metru, geometr by musel projít celé pobřeží s měřicím pásmem.

Na to nemůže být ani pomyšlení. Měřiči určují tvar pobřeží pomocí trigonometrie, a můžete si myslet, co se přitom skryje před lidskýma očima, třebaže jsou ozbrojeny dobrým dalekohledem. Nejpilnějšími geografy byli vždy Angličané – jistě, neboť byli největší námořní velmocí a měli největší zájem o přesné mapy – nejpodrobněji samozřejmě prozkoumali břehy své ostrovní říše – přesto každá nová cesta kolem pobřeží přináší další objevy. Hlavně při pronásledování pašeráků se na anglickém pobřeží denně nacházejí nové zátoky, nové jeskyně, vymleté přílivem, a tak tomu bude i po dalších sto letech. Jen si vzpomeňme, že i uprostřed civilizovaného Německa je občas nalezena obrovská jeskyně, ležící třeba pouhých několik set metrů od jeho hranic, nebo jiný přírodní útvar, o němž dosud nikdo nic nevěděl.

Ne, tak to vůbec není. Lidské znalosti o zemi se velmi přeceňují, ve skutečnosti jsou značně omezené.

Speciální mapa řekla, že přes zátoku Monterey se táhnou písečné mělčiny, přes něž se dostane stěží člun, a jak se později ukázalo, zátoka byla nesmírně chudá na ryby. Proto obyvatelé přístavů a malých chudobných vesnic neměli důvod plout podél pobřeží. Totéž se týkalo pohoří. V kajutě jsem našel i speciální mapu těchto hor, avšak sedlo, jímž jsme pronikli, tam ani nebylo vyznačeno. Narazili jsme na ně čirou náhodou, snad jsme byli prvními lidmi, kteří jím prošli, a snad uplyne mnoho let – v té době už snad budou lidé samostatně létat – než zde někdo najde skladiště odpravených věcí a vraků...

Noc jsme strávili v pohodlných kajutách, pak začala první denní práce. Müller se zavrtával jako červ do špeku a sýru, Buřt vymýšlel plány robinzonády, již začal kopat u pramene, kde chtěl založit koupaliště, a já zatím prohledával a zkoumal naplavené věci.

Nemůžu uvést všechno, co jsem tu našel, hlavně lahve a konzervy, většinou prázdné, nebo jen s minimálním zbytkem bývalého obsahu. Žádnou z nich jsme nemohli použít. Ověřil jsem si, že zde neleží nějaká láhev s poštou. Dál se zde válelo bezpočet klobouků. Dámský klobouček poslední módy se tady snoubil s předpotopním cylindrem obrovských rozměrů; obnošených huček jsem viděl kvanta. Ty nejstarší jsem již nenašel, na těch se podepsal zub času.

Potom nábytek! Stoly i židle, skříně... všechno! Dal by se z toho zařídit celkem solidní bejvák, jen by musel člověk při odlivu hrabat v písku, aby ty krámy vytahal ven. K hrabání mě přinutila zajímavá, bíle natřená noha – a co následovalo dál! Vytahal jsem z písku skutečné poklady. Například jsem našel truhlu s obleky, jaké dneska už nevidíte, možná byste na ně narazili na zapomenuté půdě starého domu. Bohatě vyřezávané skřínky s motivy ukřižování Krista, okamžik, kdy bojovníci házeli kostkami o jeho šaty, ale i další výjevy. Moc jsem tomu nerozuměl, ale jistě to mělo značnou cenu, a to nejen pro sběratele rarit.

A kosti – většinou lidské lebky! Jak jsem se prohrabával hlouběji, mé nálezy se rozmnožovaly. Každopádně bych to neoznačil za hromadné pohřebiště, kosti byly roztroušené všude, a mezi nimi jsem našel během čtrnácti dnů tři věci: zlatý prsten s rubínem, starodávné zlaté hodinky a zlatou rukojeť meče, ale dochovaly se jen zlaté plátky, dřevo zevnitř vyhnilo.

Mrtvoly utonulých sem byly jednoduše naplaveny, v kapsách měly různé haraburdí a jedna z nich byla opásána tímto mečem. Mohl jsem se domnívat, že písečné lavice, táhnoucí se napříč zálivem, se zde usadily teprve nedávno. Nyní se sem pravděpodobně další mrtvoly nedostanou, plavou totiž dost hluboko. Skutečně, nenašel jsem nic z modernějších krámů, jako například kapesní nožičky a podobně. Vlastně i kosti ležely značně hluboko v písku.

Veškeré železo a jiné kovy kromě zlata byly dost napadeny korozí, podpořenou slanou vodou, dokonce i stříbro. Střenka jednoho nože byla pozlacena, stříbro pod žlutým kovem bylo vyžráno. Když jsem otevřel hodinky, našel jsem uvnitř jen hnědé bahno.

Nejdůležitějším nálezem byla nejspíš krabička, kterou vlna vyhodila vysoko na skálu. Byla z ebenového dřeva, napadená počasím, ale jinak velmi zachovalá, krásně vykládaná zlatem. Otevřel jsem ji a k nesmírnému úžasu jsem v ní spatřil žluté, ale jinak zachovalé papíry. Italské dopisy, datované 1628 a 1629, z Benátek. Příliš zajímavé nebyly, nějaká žena sdělovala svému starému, který pořád cestoval, jak to vypadá doma, jak sousedky žvaní a drbou... přesně jako dneska! Muže nazývala Gastonem, druhé jméno jsem nevyčetl, stejně tak její. Také nebylo zřejmé, kam dopisy byly adresované, každopádně ne do Ameriky. Jinak to byl nesmírně vzácný nález.

Zůstali jsme tu tedy čtrnáct dnů, já se pořád hrabal v písku. Když jsem třetího nebo čtvrtého dne našel poprvé zlatý prsten, mínil jsem, že tady toho musí být daleko víc – a tu se probudila Müllerova hrabivost – začal doslova hrabat a špeku se věnoval jen tehdy, když dostal hlad – aspoň každé dvě hodiny – jinak se z něho stal hledač pokladů.

Zatímco já pak našel ještě hodinky, rukojeť meče a další drobnosti, Müller neuzmul mořskému břehu ani špendlík, i když v potu tváře házel lopatou, a o týden později složil přísahu, že se už nikdy nebude hrabat mezi kostmi. S konečnou platností se vrátil do skladu špeku a sýra, kde za ním zůstávaly vcelku úctyhodné díry.

Buřt se stále zabýval stavbou koupaliště. Velice rád se koupal, ale ode dne, kdy ho ve Středozezemním moři sežehla medúza, nenechal se přemluvit ke vstupu do moře, ačkoli zde žádná taková havěť nebyla – stejně to jsou neškodní tvorečkové.

V průběhu čtrnácti dnů Buřt šťastně zkonstruoval sprchu, voda měla proudit žlábkem a pak do dřevěného kastrolu – vše geniálně vymyšleno, jen škoda, že sprcha nikdy nefungovala.

„Byla snad sprcha to první, co Robinson bezpodmínečně potřeboval, aby nebyl špinavý?“ smál jsem se.

„Já nevím a je mně to jedno – chci tu mít sprchu, a tak jí mít budu!“

Mluvil spíš z principu, než z přesvědčení.

„A už jste našel robinsonskou jeskyni?“

„Nepotřebuju jeskyni, teď chci sprchu!“

„Jinak bych vám navrhnul, abyste se ubytoval v jedné z těch komor se špekem – anebo přímo v bochníku sýra. Müller už v nich vyžral docela přijatelné jeskyně.“

„Jděte k šípku se špekem a sejrem – já chci sprchu!“

„Ano, přáteli, ale začal jste to obráceně. Voda přece musí mít tlak – – –“

„Nee, nee, neříkejte mi nic, nechte si rozumy pro sebe – musím na to přijít sám, jinak z toho nebudu mít radost. Přijdu na to i sám.“

„To tady zůstaneme až do konce života?“

Ano, Buřt s tím počítal a Müller neméně, hlavně od okamžiku, co se začal věnovat špekem a sýru. Už si spočítal, že bude jíst sto let a ještě zbyde 300 tun bílých fazolí.

Nu, když ti dva nepomýšleli na prodej pokladu, já taky ne – ale pak nebylo nutné náš nález oznamovat. Pro pořádek musel

vždy jeden z nás zůstat na palubě, kdyby se tu náhodou někdo objevil, ať už kdokoli – a nikdo nám vrak nevezme.

KAPITOLA TŘETÍ

Boj o vrak

Uběhly dva týdny. Já se pořád ještě pachtil v písku, doposud jsem se toho nenasytil. Müller se zavrtával s nezmenšenou chutí do špeku a sýra, začínal vyžírat i tunely, Buřt se stále trápil s vytouženou sprchou.

„Napoleone Bonaparte, pojd'te sem!“ zaznělo zvolání, „ale rychle, hrozně rychle! Něco se stalo.“

Spěchal jsem tam, cestou jsem odjistil revolver.

Když jsem zahrnul kolem skaliska, které dělilo pramen od vraku, zahlédl jsem Buřtu stát se zkříženýma rukama na pupku – teď v něm neměl flašinet – čučel nahoru na skalní stěnu, kde visel kastrol, z jehož dřavého dna tekla voda ve větších i menších pramíncích.

„Co se stalo?“ volal jsem polekaně.

„No koukněte, sprcha funguje! Nee, že je to hezký? Kdybych měl teď aparát, vyblejsknul bych si to! – A toho chlapa bych vyfotil taky!“ dodal nakonec.

Otočil jsem se – stál tam cizí muž, vagabund zahalený v hadrech, pod paží moderní dvouhlavňovku, jeho zvrásněná tvář vyjadřovala směs úžasu, zloby a nenávisti, to by bylo skutečně vhodné vyfotografovat!

„Hallo!“ vyrazil ze sebe, když se na nás vynadíval.

„Jak jste se sem dostal?“ ptal jsem se hned.

„Neleží tady nějaký vrak?“

„Jo, tam vzadu. – A?!“

„Viděli jsme ho shora.“

„A?!“

„Vy jste ho už našli?“

„Jasně.“

„Prokl – – –!“

Následovalo hrozné zaklení. Nejsem žádná puťka, nevybírám si výrazy, ale jeho slova se neodvažuju opakovat.

A dokážu pochopit, co toho muže tak hrozně naštvalo, jenže – nemohl jsem mu pomoci.

Pokoušel se uklidnit.

„Kdy jste vrak našli?“

Proč bych mu neměl odpovědět?

„Před dvěma týdny.“

„Kde jste to ohlásili?“

„Ještě jsme to neohlásili,“ odpověděl jsem podle pravdy, i když jsem mohl učinit něco chytřejšího.

Kdo ale hned myslí na nejhorší?– Já určitě ne.

„Cože?! Vy jste nález dosud neohlásili?!“

„Ne.“

„Proč ne?“

„Nespěchali jsme. Vrak patří nám, našli jsme ho jako první, a tím to hasne.“

„To je pravda, vrak patří prvnímu nálezci,“ souhlasil gauner po krátkém přemýšlení. „Co to vlastně bylo za loď?“

„Bárka, jakási Petrarka ze San Franciska.“

„Neznám. A kapitán?“

„Henry O’Byle.“

„Neznám. Co měla naloženo?“

„Šest set tun fazolí, špek, šunku a sýr.“

„A to tam všechno ještě je?“

„Neporušené.“

„Měli jste štěstí! Jste tu sami dva?“

„Jsme tři.“

„Kde je ten poslední?“

„Na palubě.“

„Na palubě vraku?“

„Jo.“

„Jste opravdu jen tři?“

„Neptejte se tak hloupě! Proč bych vám měl někoho zatajovat?“

Samozřejmě jsem mu odpovídal podrobně jenom proto, abych sám zjistil, co má grázl v úmyslu. Dokázal by vzbudit podezření i v mnohem natvrdlejším člověku, než jsem já.

„Akorát nemůžu pochopit, proč jste nález neohlásili!“

„Proč ne? Nikam nespěcháme. Líbí se nám tady, ládujeme se špekem a sýrem.“

„Hm, nakonec máte pravdu, právo na nález vám nemůže nikdo odepřít. Našli jste v lodi ještě něco?“

„Nic pozoruhodného.“

„Žádné peníze?“

Ne, nenašli jsme ani centík, zdá se, že lodní pokladnu vzali s sebou. Otevřeně jsem mu to řekl.

„Ale stejně, šest set tun špeku a fazolí... jak jste vrak našli?“

„Viděli jsme ho shora.“

„Hm! My taky,“ zamumlal lump zamyšleně.

„Je vás víc?“ zeptal jsem se pro změnu já.

Chlap se vytrhl z přemýšlení.

„Nás? Jsem sám. Tramp hledající práci.“

Nevšiml si, že před chvílí mluvil v množném čísle, a já ho na to neupozornil. Jen Buřt na mne vrhl významný, avšak nenápadný pohled. Také jemu celá ta záležitost nevoněla. Museli jsme se připravit na všechno.

Lump se rozhlédl kolem.

„Přišli jste odtamtud?“

„Ano, sedlem.“

„Je odtud ještě jiný východ?“

„Ne, aspoň o něm nevím.“

„Máte člun?“

„Na vraku žádný nebyl, vše bylo spláchnuto.“

„Žádný jste si nepostavili?“

„Ne. K čemu taky?“

„Hm! Už dva dny jsem neměl v puse ani sousto, a když jste tak zavaleni špekem, mohli byste mi, proklatě, kousek nabídnout.“

„Jistě, proč ne! Pojd'te se mnou! Ale nemyslete si, že dostanete podíl, když vstoupíte na vrak!“

Muž se chraplavě zasmál.

„Máte mě za blázna? Dobře vím, komu vrak patří. Jo, jo, nedá se nic dělat, prostě jsme... jsem přišel příliš pozdě. Pořád

mluvím o dvou, protože nemohu zapomenout na psa, kterého mi včera odstřelili.“

Muž šel s námi. Po několika krocích náhle vytrhl revolver a několikrát vystřelil do skal.

„Co je?!“

„Seděl tam sup – nemůžu ty bestie vystát.“

„Žádného supa jsem neviděl.“

„Ne? Pak jste slepý! Táhle seděl a teď uletěl. Akorát jsem ho vystrašil.“

„Musíte mít dostatek nábojů!“

„To taky mám!“

Dospěli jsme k vraku.

„Ten chlap něco chystá, vůbec mu nevěřím,“ šeptal mi Buřt při první příležitosti.

Jen několik mých pohledů mu stačilo, aby pochopil, že si má dávat pozor.

Nechal jsem gaunera v kajutě s Buřtem a šel jsem přinést chléb a šunku, ale hlavně zpravit Müllera. Musel držet stráž na palubě.

Chlap se s chutí cpal, ptal se na všechno možné, ale tu znovu vyrazil:

„Jo, nedá se nic dělat, holt jsem narazil na vrak příliš pozdě. Jen byste mi mohli dát nějakou šunku s sebou.“

Dostal ji, pak chtěl i zásobu chleba... ten pytel mu nemohl být dost velký!

„Človče, vždyť to ani neunesete,“ řekl jsem, když zamířil do další špižírny se zásobami.

„Co? Že to neunesu?! Vždyť je to sotva dvacet liber!“

„No ano, ale přece není zapotřebí, abyste se tahal s takovým nákladem, tady v Kalifornii najdete farmu na každém rohu.“

„Raději nosím jídlo s sebou. Těch pár liber mě nesloží.“

Chlap chtěl nejspíš nasytit svoje kamarády. Opustil nás bez rozloučení, zato v jeho tváři jsem zahlédl výsměšný úšklebek.

„Má s sebou kamarády a ti teď přijdou na číhanou,“ prohlásil Müller.

Dokonce i jeho naivní rozum uhodl to správně!

Ocitli jsme se ve vážném postavení. Banda, k níž ten gauner nepochybně patřil, se nejspíš před ničím nezastaví. Mohou si lehnout do zálohy a střílet po nás, jakmile vystrčíme nosy na palubu. Neměli bychom možnost uniknout ze zálivu, aniž by nás lumpové neohrožovali svými puškami. Bohužel odtud vedla jediná cesta sedlem a tu měli bandité pod dozorem, pokud se neukryli přímo tam, neboť po obou stranách se táhly příkré horské štíty až k moři. Člun jsme pochopitelně neměli.

Udělali jsme – ne, musím se přiznat, udělal jsem já, a to hned za sebou tři nebo čtyři hrubé chyby.

Nejprve jsme měli nález ohlásit, ať už na příslušném úřadě, nebo nějakému důvěryhodnému člověku, který by to udělal. Místo toho jsme tady leželi už dva týdny jako líné kůže a o nic jsme se nestarali. Nebýt této zásadní chyby, bandité by odtáhli s nepořízenou.

Taky jsem nemusel tomu chlapovi říkat, že jsme nic neohlásili!

Pak jsme mu neměli dávat žádný proviant, naopak, měli jsme ho zadržet jako rukojmí.

Vyslovil jsem otevřeně svou vinu, leč narazil jsem na nesmírný odpor Buřta. Nevinný mužíček se najednou předvedl jako neohrožený hrdina.

„Nee, to bych taky neudělal – promiňte, pane Napoleone Bonaparte, ale co tu říkáte, to je naprostej nesmysl – nee, vrak je jednoduše náš, kvůli tomu se nebudeme hádat – a když ty lumpové přijdou, tak myš uhryzne nit!“

Nu, jestli takto mluvil Buřt, krejčovský mistr, pak jsem musel uznat, že jsem uvažoval stejně a nemusel si zatěžovat svědomí pocitem viny – jasně, holt tady vydržíme, jak dlouho nás to bude bavit, ať si klidně přijdou!

Müllera jsme se na názor raději neptali.

Přesto jsme věděli, že sedíme v pasti. Ani Buřt nepochyboval, že chlapi dřepí v záloze a že zastřelí každého, kdo vystoupí na palubu nebo se pokusí dostat ven. Přesto jsme se museli pokusit tajně zmizet, abychom zavčas podali hlášení o nálezu.

Ale jak odtud? Holt si musíme postavit nějaký člun nebo vor, což se dá provést i v podpalubí. Na něm bychom mohli proplout podél pobřeží, někde přece musela ta zatracená skalní stěna končit – měli jsme dost času ji dávno probádat, ale usnuli jsme na vavřínech.

„Nejdřív bychom se měli mrknout nahoru na palubu. Třeba si děláme zbytečný starosti a ti chlapi tu ani nejsou.“

„Poslyšte, to by byl opravdu nebezpečný pokus!“ varoval jsem.

„No, tak si z nich uděláme šašky, aby se prozradili a vopravdu po nás začali pálit, he?“

No jistě, to jsme mohli! Vyrobili jsme panáka, natáhli jsme mu můj kabát a mou nápadnou čapku na hlavu, pak jsme ho pomalu vystrkovali z průlezu až po prsa, přičemž nám nehrozilo v úkrytu žádné nebezpečí.

Ale až k prsům jsme ho ven nedostali – sotva byla venku hlava, zahřměl výstřel – nebo hned několik, neboť zvuk se odrážel od skal, takže se to nedalo poznat – a já cítil, jak kulka prolétla strašákovou hlavou, pak jsem ji slyšel rozplesknout se o palubu.

Nezapomněl jsem trhnout strašákem dozadu, stáhl jsem ho zpátky, takže si protivníci mohli myslet, že jednoho z nás smrtelně zranili, a že spadl ze žebříku.

Živému člověku by se nevedlo jinak, jedna z kulek prolétla čepicí a hlavou, druhá ramenem.

„Ej, proklatě, sakramentský věci!“ nechal se slyšet Buřt. „Dyť nám ti chlapi zabili strašáka!“

V podstatě vzato, Buřtovi bylo do smíchu stejně málo jako mně, jen se vyjadřoval jak byl zvyklý.

Nezapomněl jsem po výstřelu hlasitě vykřiknout, vyšlo mi to ostatně samo ze srdce; třebaže to byl výkřik zlosti, protivník v něm mohl slyšet výkřik bolesti, vyražený umírajícím.

Současně jsem vyhlédl průlezem a viděl jsem ještě něco jiného.

„Buřte, to s tím strašákem musíme zopakovat!“

„Myslíte, že uvěří, že jsme se nechali jeden po druhým postřílet?“

„Ať si myslí, co chtějí – viděl jsem, kde ti psi leží – aspoň jednoho jsem zahlédl – nahoře na skalní stěně – ukázal mi půlku těla.“

Buřt ihned pochopil. Tentokrát strašák dostal jeho kabát, na hlavu Buřtovu neméně nápadnou kšiltovku, z opatrnosti jsme ho přivázali k tyči a tak ho měl Buřt vystrčit z průlezu, akorát z jiného, abychom si nepočínali příliš nápadně.

Vše bylo připravené, já se postavil k okénku, z něhož – když jsem se skrčil – jsem viděl na místo, kde se prve objevil střelec.

„Vemte si raději pořádnou flintu,“ radil mi Buřt.

Přesto jsem vytáhl svůj revolver s dlouhou hlavní, už jsem ho zastřílel, kdysi jsem býval vynikajícím střelcem z pistole, nejeden den jsem prostřílel.

Buřt zvedl strašáka do výše a skutečně, na skalní stěně, na stejném místě jako prve, asi dvacet metrů vysoko, se objevila část lidské hlavy, vzápětí celá tvář – objevila se hlaveň pušky, paže, tělo...

Víc jsem nepotřeboval, už hlava by mi bývala stačila. Revolver štěknu, puška vypadla tomu chlapovi z rukou, jeho tělo kleslo a zůstalo zpola viset na skalním výstupku.

„Číslo jedna!“ zvolal jsem a přiskočil k jinému okénku, abych změnil svou střeleckou pozici.

„Poslyšte, vy jste ho prásknul rovnou do kebuly, že nestačil říct ani slovo?“

Ano, byl to zásah přímo do hlavy, vzdálenost nebyla velká, proto jsem si byl výstřelem jistý.

„Dávejte pozor!“ šeptal jsem.

Nevěděl jsem, zda Buřt zatáhl strašáka zpátky – správně, za skalou v jisté vzdálenosti se objevila další hlava... můj revolver štěkl znova.

„Číslo dvě! I tentokrát garantuju průstřel hlavy!“

„No, jen střílejte dál!“ pobízel mě Buřt. „Za chvíli bude po všem.“

Ano, dokonce jsme mohli doufat, že byli jen dva. Neslyšel jsem žádný vztekly křik, jak tomu u podobných příležitostí bývá, stejně tak málo jsme slyšeli výkřiky smrti. Ale naděje, že ten chlapík měl jenom jednoho komplice, nebyla jistotou – museli jsme čekat a pozorovat.

Hodiny plynuly a nic se neukazovalo. Také my jsme nebyli nijak aktivní.

„Zkusme to ještě jednou se strašákem,“ navrhl jsem.

Oblékli jsme paňácu jinak a zvedali jej nahoru průlezem, stejným způsobem, jakým by vylézal člověk. Já čekal na svou ostrostřeleckou příležitost.

Nikdo se neukázal, také výstřel nezazněl.

„Bud’ byli opravdu jen dva, a ty jsem zastřelil – – –“

„– – – nebo se nechtěj otočit a na naše figle skočit,“ doplnil mne Buřt poeticky, – „Tak co kdybychom – – –“

Zaduněl výstřel, jediným skokem jsem se vrhl k okénku. Neviděl jsem nic, ani obláček dýmu.

„Takže tam je ještě nejmén jeden – škoda,“ řekl jsem.

„A poslyšte, to není žádná bílá fazole, nýbrž modrá, kterou jsem dostal do těla.“

Nechápavě jsem se podíval na mluvčího. Buřt ke mně přistoupil, v ústech svou dědečkovskou fajfku, kterou jen občas vytáhl z úst.

„Jakou že modrou fazoli jste dostal do těla?“

„No jasně, do pupku – myslím, že kdybych měl flašinet, tak – – –“

Ted’ jsem si všiml, jak se z obličeje vždy boдрého mužička ztrácí barva, vypadla mu dýmka – a on se položil vedle ní.

„Konec!“

Byl jsem ztuhlý, nedokázal jsem to pochopit! Jak vyslovil to „konec“!

Jediným skokem jsem se k němu vrhl.

„Buřte, proboha, nevtipkujte!!“

„Myslíte, že kecám? Nee, bílý fazole strávím, jo – ale takovou zatracenou modrou fazoli nee!“

Je těžké v této situaci popsat, jakým způsobem se vyslovoval, ale musím se o to pokusit, protože mistr Balduin Buřt mi měl umřít v rukou jako hrdina bez bázně a hany.

Jak už jsem se jednou zmínil, měl jsem za to, že jsem největší bolest svého života již prožil – tehdy, když mě zradila má nejmilejší – ne, tady na kalifornském pobřeží jsem měl prožít daleko, daleko krutější bolest – snad oslabenou příkladem, jak umírá pravý muž – i když to byl jen krejčí Balduin Buřt ze Šandy – a přitom nesměl chybět jeho dialekt.

Ale tak daleko jsem ještě nebyl, zatím jsem tomu nemohl uvěřit.

Zvedl jsem ho a odnesl na sofa do kajuty – a již jsem si všiml opálené dírký. Rozstříhl jsem mu košili a podíval se na zranění.

Buřt stál nedopatřením přímo pod průlezem a nepřítel dával pozor – kulka mu vlétla z levé strany šikmo dolů a skončila nejspíš někde mezi střevy.

Mužiček byl bledý, avšak úplně při vědomí, a třebaže trpěl bolestmi – a to nejhoršími, jaké si můžeme představit – nebylo to na něm vůbec poznat.

Pečlivě jsem si prohlížel otvor po kulce.

„Vzadu nevylítla, to vím přesně.“

„Musí ven!“ vykřikl jsem celý bez sebe a již jsem si představoval následky, způsobené jejím neodstraněním.

Pokud totiž roztrhla střevo, dojde záhy k otravě krve.

„Vy jste felčar anebo tomu rozumíte? Nemusíte se namáhat, se mnou je konec, už cítím, jak mně chladnou špičky zubů.“

„Buřte, můj milý, ubohý Buřte!“ řval jsem.

„Nehulákejte tolik, raději mi zahrajte na flašinet, však víte, co je moje nejoblíbenější – Než se musíme rozloučit.“

Vyřítíl jsem se ven do kajuty s nástroji – ne snad, abych přinesl lékařské náčiní, to bych ostatně našel ve skřínce s léky – ale abych se podíval do mapy.

K čemu? Potřeboval jsem zjistit, kde leží nejbližší město nebo místo, v němž bychom našli doktora, pokud možno chirurga.

Už jednou jsem nahlížel do speciální mapy této oblasti a opravdu jsem se nemýlil – tři nebo čtyři míle odtud leželo městečko Mannheim, založené každopádně Němci. Za čtyři nebo pět hodin bych tam dorazil, aniž by mi přitom bránil metrákový náklad na zádech – ale nejdřív bych musel proniknout sedlem.

Dalším skokem jsem se vrhl k umyvadlu, na němž ležel bílý ručník, kterým jsem chtěl v průlezu zamávat na znamení míru nebo kapitulace.

Sotva jsem vystrčil hlavu z průlezu, zahřměl výstřel – nevěděl jsem odkud, nikde mezi skalami jsem nespatrił obláček dýmu – kulka mi hvízdla kolem hlavy, do ucha jako by mě zasáhl ohnivý plamen.

Nepřestával jsem mávat.

„Dostanete vrak a všechno!“ řval jsem z plných plic svou nabídku. „Nechte nás volně odejít a já přísahám, že vás neprozradím!“

Odpověděli výsměchem a slovy:

„Byli bychom blázni! Máme vás jako na dlani a jednoho po druhém odpráskneme!“

Zazněly dva výstřely, jedna kulka mi znovu nebezpečně hvízdla kolem hlavy, druhá provrtala ručník těsně vedle mé ruky.

Pochyboval jsem, že mi bandité chtějí předvést své střelecké umění, poněvadž mě třikrát minuli, ale čtvrté kulce jsem se nechtěl vystavovat.

Vrátil jsem se k Buřtovi.

„Jsou tam ještě aspoň dva!“

„No, s těma byste se moh snadno vypořádat!“

„Ale nemůžu vás odnést do nejbližšího města, jak jsem to měl v úmyslu.“

„K čemu?“

„Kulka musí být co nejdřív vytažena.“

„Nee, nee, mně už nepomůže žádný felčar!“

„Tomu nevěřím!“ namítal jsem.

„To byste měl!“

„Jak se vám vede, příteli?“

„No, tak lala – nemyslím, že bych na tom nemoh bejt ještě hůř – pořád si představuju, jaký by to bylo, kdyby mi někdo rozpáral pupek bajonetem.“

Viděl jsem, jakými bolestmi trpí, ačkoli nehnul ani brvou. Jeho obličej jako by se zmenšil – neomylné znamení pro každého, kdo měl možnost pozorovat umírající.

Vůbec jsem mu nemohl pomoci, jen jsem se ho snažil co nejvíc napřímit, protože v té poloze nebyly bolesti tak hrozné.

„Vy, Napoleone Bonaparte, teď bych měl udělat poslední vůli!“

„Ach, nemluvte hlouposti!“

Brzy jsem však poznal, že hloupý jsem spíš já. Nemohl jsem si dělat sebemenší naděje.

„Můžu tady sestavit poslední vůli, aby platila i u nás doma v Německu?“

„Samozřejmě.“

„Taky v Sasku a dokonce v Šandě?“

„To je úplně jedno,“ vyloudil jsem úsměv.

Opravdu, on dokázal sejmout hrůzu i ze smrti!

„Akorát to musí podepsat dva svědci a ti tu jsou – Müller a já. Vůbec nezáleží na tom, čím a kým jsme. Stačí podpisy dvou lidí – i kdyby to byli Hotentoti.“

„I když jednoho z nich nebo oba určím jako dědice?“

„Nevadí, i pak je jejich svědectví platné.“

„No, pak bychom mohli... buďte tak hodnej a přineste mi pero, inkoust a cár slušného papíru, nejlíp bez mastných fleků.“

Obstaral jsem žádané.

„Snad z nás nechcete učinit dědice?“ zeptal jsem se rychle.

„No, proč ne? Mám v šandovské kreditce rovných 10 000 doláčů – – –“

„Nemáte žádné příbuzné?“

„Ani zbla.“

„Ale – přece jen, mně z toho radši vynecháte – – –“

„No, vy jste chudej červ – – –“

„Přesto – odkažte mi třeba svou fajfku nebo tele... ale žádné prachy!“

„Jo, jo, já vím, peníze nenesou štěstí – a vůbec, hloupejch deset tisíc doláčů není nic pro chlapa, jako jste vy – dokážete je rozházet za jedinou noc a ještě zůstanete dlužnej za rozbitý sklenice.“

Odkážu peníze našemu Müllerovi. Sice se z úroků dosyta nenacpe, ale aspoň se nají dvakrát tolik, než kdybych mu nechal jen půlku. Takže do díla – a co mám napsat nahoru? Poslední testament, he?“

„No, bylo by lepší: poslední vůle.“

„Ach jo, máte pravdu: moje poslední vůle.“

Začal psát. Hned jsem si všiml, že píše správně a úhledným rukopisem.

Oskar Müller stál vedle nás, byl velice pohnutý, ale to mu nijak nebránilo, aby ukusoval ze sýra na dva prsty tlustého, který si navíc namazal máslem a obložil šunkou potřenou hořčicí.

Sepisovatel závěti se zarazil a vrhl na něho nepopsatelný pohled.

„Poslyšte, milej zlatej – sejra obloženéj šunkou a k tomu kilo hořčice – na to úroky z deseti tisíc nestačej!“

„Mam – mam – mam – mamám,“ funěl Müller s plnou pusou.

„No, nenechte se rušit – holt prožerete celej kapitál – pak si budete muset najít dalšího, kdo z vás udělá univerzálního dědice – jak se vlastně jmenujete, kdy a kde jste se narodil, to jen tak, abyste se pak moh legitimovat.“

Müller mu to vysvětlil a tím byl „poslední testament“ hotov.

Sepsal to výtečně. Podepsali jsme a jsem si jist, že když si zajede Müller do Německa pro dědictví, nebude mít žádné potíže.

„Buřte,“ zeptal jsem se, „víte, co jste?“

„Dobrej chlapík – už vím, co chcete říct. Ale co mám dělat? Můžu si snad vzít dolary s sebou? Rád bych, ale nejde to. Kvůli fajfce nic psát nebudu, žádněj poslední testament – poslední

vůli, chtěl jsem říct – a co mám dalšího, bude prostě vaše. Akorát bych k vám měl jednu velkou prosbu.“

„Mluvte, i kdybyste žádal nemožné – – –“

„Rád bych byl pohřbenej na Měsíci.“

„Cože, na Měsíci?!“

„Nemůžete mě tam pohřbít? Nee? Holt nemůžu ani já žádat nemožnosti. Nee, je to něco jinýho, taková hloupost.“

Podívejte, kdysi v mládí jsem někde četl o chlapíkovi, kterej umřel a měl bejt pohřbenej, ale kdyby na něho ještě jednou mrkli, jak to má správně bejt, zjistili by, že zas obživnul – o šest tejdnu pozdějc. To znamená, že už dávno ležel v rakvi a nemoh se z ní dostat. Rozdrápal si celej obličej a tak dál.

Podívejte, od tý doby mám strach, že až jednou umřu a pohřběj mě. že se zas probudím – ale to nechci. Protože bych dole neměl luft, musel bych si rozškrábat obličej – a vůbec, když pak přilezou člověka okusovat ty červi – i kdybych byl skutečně mrtvej – nee, musí to bejt ale hrozně nepříjemný, což?“

„Ale, můj milý Buřte – – –“

„Nechte mě, jak na tom jsem. Chci bejt spálenej, to je moje přání už od mládí. S těma lumpama se vypořádáte, i kdyby jich byl tucet. Dřeva tu je dost – spálíte mě, he?“

„Buřte, Buřte!“ naříkal jsem.

„Ale až budu opravdu mrtvej!“

Tu jsem viděl, jak se jeho obličej opět změnil, nikoli však k lepšímu – protáhl se – viděl jsem přicházet smrt – nepochybně měl silné vnitřní krvácení, a jakmile se krev dostala do plic, byl s ním konec.

Rychle mě uchopil za ruku a pevně mi ji stiskl. Takto ležel několik minut se zavřenýma očima, a když je konečně otevřel, byly úplně jasné a čisté, směřovaly ke stropu. S úsměvem na rtech začal šeptat:

„Tam – tam... ach, to je krása... bílý postavy – andělé – s palmovejma ratolestma v rukou – mávaj na mě – ó, to je krása, nádhera... kdybych měl aparát, tak bych si je zblej...“

V tom okamžiku z něho vyprchal život. Zemřel přesně tak, jak žil.

Zatlačil jsem mu oči, aniž bych u toho plakal. Začalo se stmívat.

V dálce se blýskalo na časy.

V kajutě jsem zapálil visací lampu, a aniž bych myslel na bezpečnostní opatření, vzal jsem si jinou lampu a přinesl jsem dřevo.

Nacpal jsem ho pod velký stůl v kajutě, a když se tam další nevešlo, položil jsem na desku Buřtovu mrtvolu a upravil jsem ji.

Müller mě neustále pozoroval s rozpaky, téměř bázlivě.

„Chcete ho spálit hned tady?“ zeptal se tiše.

„Ano.“

„Pak ale shoří celá loď?“

Divoce jsem se na něho obrátil.

„Jo, ať shoří tenhle d'ábelský vrak se vším, co je v něm! Chcete mi v tom snad zabránit?!“

Müllera ani nenapadlo odpovědět mi, nabídl mi svou pomoc, já ji však odmítl.

Bouře se blížila, blesky létaly po obloze a neustále hřmělo.

Vedle mrtvého jsem položil flašinet, přiložil jsem i tele a dýmku.

Nechtěl jsem nic, dokonce ani kapesní nůž – jen žádné památky na něho!

Nemohl jsem snad později některý z těchto předmětů ztratit? Pak by se dostal do cizích rukou, a to jsem nechtěl. Takto jsem mohl uchovat jen vzpomínky – ale ty nemohu ztratit, ani mi je nikdo nedokáže uloupit – z mého srdce!

Chtěl jsem dřevo polít petrolejem.

Petrolejem? Ne, to není dobrá volba. Ten smrdí a když se rozhoří, čoudí – mrtvolu přece nemohu pálit v petroleji!

Neprokáže mi stejnou službu špek, přičemž bude mnohem voňavější?

Hned jsem si na něco vzpomněl, totiž na pohřební obřady starých rodů, na indiánské zvyky a zvyky starých pohanů.

Neskrývá se snad ve starých pohanských zvycích něco velkolepého, obrovského, před čímž blednou i křesťanské ceremonie?

Když byl pohřbíván dávný bojovník, řekněme vévoda, v plné zbroji, na koni, a jeho válečníci se předbíhali, aby ho směli doprovázet do hrobu a usnadnit mu tak vstup do Walhally... ach, to muselo být nádherné!

Také na jiný pohanský zvyk jsem si vzpomněl, na indiánský, vybavila se mi totiž Schillerova, „Nadowessierova píseň smrti“:

*„Hled', jak sedí na dřevěné hranici,
hrdě vzpřímen, v plné zbroji,
v plné slávě, s ušlechtilou lící,
nezmírající odvahou svojí.
Však kde je nyní síla jeho pěsti,
kdo teď najde jeho života dech,
nedávno Velkému duchu ve svém štěstí,
posílal dýmky kouř a modlitby dech.
Položte mu pod hlavu válečnou sekeru,
kterou měl vklíněnu v zaťatou pěst,
a medvědí tučnou kýtu vyberte mu,
jeho poslední cesta dlouhá jest!“*

Tyto verše se nyní hodily i na Buřta.

Jednal jsem, jak jsem jednal, a to úplně nevědomky, impulzivně. Nyní, když jsem uvažoval o příkladech, mohl jsem celé dílo ještě vylepšit.

Opět jsem ho zvedl a opřel jej zády o flašinet, jak často sám usedal, nacpal jsem mu poslední dýmku a vložil ji do zatím nectuhlé ruky, náustek jsem mu vsunul do pusy.

Müller mě začal pozorovat velmi ustrašeně, snad si myslel, že mi přeskočilo.

Potom jsem vytáhl nějaké dřevo zpod stolu a místo něj jsem tam natlačil šrůtky špeku a šunky, stejně jsem obložil celou mrtvolu.

Tak! Dílo bylo hotové. To bude vůně!

„Müllere, pojd'te sem!“

Vysvětlil jsem mu, co mám v úmyslu – založit oheň, aby celý vrak zachvátily plameny. Müller se musel dostat do bezpečí, to znamená najít přestávku mezi neustále kmitajícími blesky a pod ochranou tmy seskočit z vraku.

„Kam?“

„Rovnou ke skalní stěně.“

„A vy? Vy chcete uhořet zaživa?“

„To mě ani nenapadne!“ zasmál jsem se chraplavě. „Ne, chci zůstat naživu, setsakramentsky naživu! Nechápete, co mám v úmyslu? I já se odplížím, jen co založím malý ohýnek.“

Bandité pozorují vrak, a jakmile se rozhoří, budou oslepeni ohněm. Já proklouznou ven, proplazím se tmou a... zaútočím na ně jako anděl noci!“

Müller se připravil na útěk. Počkali jsme na přestávku mezi blesky, za rachotu hromu vyběhl nenažranec na palubu, sjel dolů po provazovém žebříku a zmizel mi z očí.

Kdyby si ho bandité všimli, nepochybně by začali střílet.

Nyní jsem přišel na řadu já. Nejdřív jsem pochopitelně musel založit oheň. K tomu jsem si vybral skladiště pod kajutou, kde jsem chtěl dobře hořlavé předměty polít petrolejem. Jakmile se oheň rozhoří, vzplane vše, co zpuchřelo větrem a počasím, o zbytek se pak postarají šunky se špekem.

Jestlipak byl někdy nějaký mrtvý spálen na tak drahocenné hranici?

Ale i dnes se setkáme s luxusními pohřby na hranici, například v Indii.

Ještě jsem byl pod průvlakem, dost daleko od kajuty, v níž Buřt ležel, právě jsem se obrátil správným směrem – a najednou se zablesklo před mýma očima, současně zazněl ohlušující rachot, nějakou dobu jsem neviděl ani neslyšel...

„Blesk uhodil do vraku!!“

To byla má první myšlenka, když jsem se zvedl – ale to se již v podpalubí začínal šířit oheň.

Snad byla častěji spálena mrtvola za takovou cenu, ale že při tom pomůže samotné nebe a zapálí hranici právě v potřebném

momentu, to tady snad ještě nebylo. Ale můj přítel si tuto poctu zasloužil.

Nesměl jsem se však oddávat myšlenkám a také jsem to neudělal.

Rychle jsem seskočil z vraku a třemi kroky dosáhl sedla, v jeho stínu jsem byl v bezpečí.

Ostatní se odvíjelo úplně jednoduše, třebaže mi i přitom přálo štěstí.

Skrýval jsem se ve tmě a hned jsem začal šplhat nahoru – brzy jsem spatřil zbylé dva bandity, ležící nahoře za výčnělkem s namířenými puškami, ale úplně oslepené ohněm.

Teprve nyní jim došlo, co se vlastně stalo.

„Nebe a peklo, celý vrak hoří!“ zvolal jeden.

„Praštil do něj blesk a my tu tvrdneme zbytečně!“ doplnil ho druhý.

Oba promluvili naposledy.

Než mě mohli spatřit, oba jsem zastřelil.

KAPITOLA ČTVRTÁ

Jak omylem sežeru člověka

V nejbližším městě jsem se rozloučil s Müllerem. On chtěl jít do San Franciska a zažádat si o půjčku na cestu domů do Německa, já jsem chtěl, když už jsem tady jednou byl, poznat skutečnou, divokou Ameriku, to znamená, že jsem se musel protlačit na východ – řečeno z mého hlediska na „divoký východ“.

Při svém putování jsem zčásti užíval pohostinství zdejších farmářů, zčásti jsem žil z úlovků, hlavně se to tady hemžilo krutami, které jsem dokázal skolit ranou z revolveru, a když už jsem mohl mluvit o nefalšované divočině – musel jsem cestovat vždy několik dní, než jsem narazil na osamělou farmu. Velkou pušku jsem nepotřeboval, revolver mi stačil, dokázal jsem s ním skolit velkého jelena na sto metrů. Akorát mi chyběly lovecké zkušenosti, abych si vedl ještě líp.

Ostatně v Americe je dost lovců, kteří vycházejí na lov jen s revolverem. Friedrich Gerstäcker mluví o dvou pravých zálesácích, kteří revolverem nebo pistolí sestřelili každého ptáka, stejně jako jimi dokázali zasadit smrtelnou ránu šedému medvědovi.

O čtrnáct dní později jsem dorazil do nejdivočejší části Arizony. Loveckých dobrodružství jsem zažil mnoho, ale nemyslím, že bych je tu měl rozvádět, ale dosud jsem nenašel to, oč mi šlo nejvíc: Indiány.

Ano, Indiánů jsem již viděl spousty, dokonce i v Evropě – a ti byli dokonce „skutečnější“ než rudokožci, které jsem potkal na několika farmách jako lenošivé dělníky nebo liknavé služebníky... a hlavně jako žebráky, každopádně vždy zkrachovalé existence, a jeden rudokožec, ozbrojený puškou, jehož jsem potkal v lese, byl úplně moderním lovcem, třebaže ne trapperem, o jakých jsem četl v dobrodružných knížkách, ale i ve věcných cestopisech. Takoví trappeři přece musí existovat,

lovci divočiny á la Kožená Punčocha, lesní a prérijní běžci, rudí i bílí, a právě tady v Arizoně – ale dosud jsem žádného nepotkal, natož abych narazil na indiánskou vesnici, jak to bylo mým přáním.

Naděje, že se mi to konečně vyplní, byla tady! Na poslední farmě, kterou jsem před třemi dny poctil pohostinností z mé strany, mi bylo řečeno, že v pohoří Kalluma, vzdáleném asi dva dny cesty od farmy, sídlí indiánský kmen, naprosto původní, a to Pawneeové, kteří byli před padesáti lety přesídleni ze severu sem do Arizony. Nebyli posláni do rezervace, neboť by tam opět potkali své smrtelné protivníky, proto k nim měli ohledy – ostatně, vždyť jim na severu zabavili nejúrodnější půdu. Třebaže byli odvážnými bojovníky, podvolili se bez odporu, navíc byli výtečnými chovateli koní a tuto činnost by v rezervaci nemohli vykonávat, ať už kvůli půdě nebo zlodějským sousedům, zatímco zde vedli s koňmi výborné obchody.

Tento kmen, Alpakokové, čítal asi dvě stě hlav, z toho třicet bojovníků. Za posledních padesát let se jejich počet vůbec nezměnil. Jejich náčelník se jmenoval Tohuvaobu, což by v naší řeči znamenalo něco jako Abrakadabra. Tak ho z legrace pojmenovali bílí lovci, ale on byl na své jméno hrdý – když ještě žil. Jinak jsou Pawneeové čistými Indiány, kteří se nejlépe cítí na zádech koně, ačkoli jsou vynikajícími běžci i skokany. Žijí především z lovu, chov koní berou spíš jako vedlejší příjem, ačkoli právě jím zbohatli. Zůstali však věrni svým prastarým zvykům, získané zlaťáky provrtali a zavěsili je svým ženám a dětem na uši i jinam. Vůči farmářům v okolí se chovají mírumilovně, ale na svém loveckém území o rozloze několika set čtverečních mil nestrpí žádné osidlování, avšak pouze jedinkrát skalpovali bělocha, který neposlechl výzvu opustit jejich loviště – a pak měli k tomuto zabítí, lépe řečeno lynči, skutečné právo, v tomto případě zákon stál na jejich straně.

Tak mi to vyprávěl starý, milý farmář, který kdysi sedlačil na druhé straně moře. Škoda, že mi neuměl říct, kde bych tento ideál indiánského kmene našel. – Ano, někde v pohoří Kalluma, dva dny rychlé, nebo tři dny pohodlné chůze, východně odtud,

jenže Kalluma zaujímá rozlohu několika set čtverečních mil a Alpakokové jsou tak původní, že nevědí nic o vesnicích. Putují jednoduše se svými stády a stany po celém pohoří. Tady by nepomohl ani opravdu znalý stopař, nehledě na to, že nyní v době sklizně nemohli na farmě postrádat žádného z dělníků, který by mi ukázal cestu. Zkaženého Indiána bych si nevzal, neboť by se mě snažil při nejbližší příležitosti zabít... přičemž by znal cestu stejně málo jako já.

„Nu, jděte rovnou na východ! Kopce Kalluma nemůžete minout, vodu najdete všude. Jestli to nesvedete... pak jste měl raději zůstat doma za pecí. Ale ne, to byste se nedostal ani k nám. Až se dostanete na území Alpakoků, Tohuvabohu vás najde dřív než vy jeho.“

„Jak to? Co tím chcete říct?“

„Nu, vy přece musíte cestou střílet zvěř, pokud nechcete umřít hladem — — —“

„K čertu, to ano!“ vpadl jsem starému do řeči a bezděčně jsem si zajel do čupřiny. „Vy jste řekl, že Pawneeové zahluší každého, koho najdou na svém území, a že mu stáhnou vlasy z hlavy — mají na to policejní povolení — — —“

„Kdepak, tak zlé to není,“ uklidňoval mě starý. „Střílejte jen tolik, kolik budete potřebovat, i kdybyste měl jelenovi stáhnout jen nejlepší štráf z jeho zad — na tom Alpakokům nesejde, divočiny je tam spousta. Jim jde hlavně o pytláky.“

Na jejich území je dosud mnoho bizonů, a to by mohlo svěst nějakého zazobance, aby riskoval skalp, aby se pak mohl hrdě vytahovat, kolik bizonů zastřelil.

Pro pár jelenů se nemáte opravdu čeho bát. Vůbec se nemusíte bát, akorát je bez meškání poslechněte, kdyby vás vykázali.

Alpakokové vědí hned, když někdo pronikne do jejich revíru — hraničí to téměř se zázrakem, jako by dech člověka slyšeli na míle daleko. Nemusíte ani vystřelit, a už budou na vaší stopě, aby zjistili, koho mají před sebou.“

Toto i mnohé další mi řekl upovídaný stařík a nakonec byl tak štědrý, že mi daroval prach i olovo, abych mohl nahradit

vystřílenou municí. Měl jsem tři tucty patron, které se téměř neopotřebovávaly, zvláštní kleště na odlévání kulek do revolveru. Výroba patron mi nedělala potíže, vystřelené kulky jsem opět taval, takže jsem musel obnovovat jenom prach, a k tomu mi stačil ochotný farmář jako například tento.

Již včera ráno jsem si všiml nízkých kopců na východě, každopádně pohoří Kalluma, a připadaly mi velice zvláště uspořádány, protože se vzdalovaly, čím víc jsem se k nim blížil. Po deseti hodinách chůze byly pořád stejně daleko a přes noc se přiblížily stejně málo.

Ráno třetího dne jsem se musel nejdřív porozhlédnout po snídani. Noc jsem strávil na okraji lesíka, z něhož vyvřel pramen, který se dál vinul jako nepatrný potůček sluncem zalitou prérií.

Tady to se snídání nevypadalo příliš valně. Prérijní tráva byla kvůli suchu nízká, akorát podél potoka nabírala výšku člověka. Veškerá divočina se samozřejmě stahovala k napajedlu, kde se cítila nejjistěji. I kdyby se mi podařilo něco střílet, neměl jsem dřevo, abych si úlovek upekl, musel bych se vrátit zpátky k lesíku.

Nasnídat jsem se však potřeboval, má včerejší večeře, kus sušeného masa, byla velmi chudá.

Zamířil jsem na jižní okraj lesíka, a tu se mi naskytl nádherný pohled: vesnice prérijních psů, rozložitá a nepřehledná.

Americký prérijní pes nemá vlastně se psy nic společného – až na to, že vydává zvuky podobné štěkání – jinak je to nefalšovaný svišť.

Známý romanopisec a autor cestopisů, Balduin Möllhausen, popsal prérijní psy vynikajícím způsobem a já rád zopakuju některá jeho slova, aniž bych se pokoušel o vlastní popis.

„Člověk se může přesvědčit, do jakých rozměrů se rozrůstají vesnice těchto mírumilovných tvorů, když dlouhé dny prochází mezi nevelkými kopečky, které jsou obydlími dvou nebo několika těchto zvířátek. Obydlí jsou od sebe vzdálena pět až šest metrů a každý kopeček, který se tvoří před vchodem, by

vydal na solidní valník. Je to hlína, kterou obyvatelé podzemních chodeb vynášejí ven. Obydlí má jeden nebo dva vchody, vzájemně jsou spojena pevně udusanými cestičkami. Při pohledu na tuto scenérii dochází člověk k názoru, že mezi malými zvířátky vládne skutečná pohoda a přátelství...

Ještě úžasnější pohled se člověku naskytne, když se mu podaří vniknout na sídliště svišťů, aniž by jej zpozorovaly stráže. Kam oko dohlédne, vládne život a ruch: skoro na každém kopečku sedí jako veverka (jen podstatně větší) žlutohnědý svišť, vzhůru trčící ocásek v nepřetržitém pohybu. Jejich štekavé hlásky se spojují doslova v bručení. Když pozorovatel udělá neprozřetelný krok, zaznamená hlubší hlas náčelníků – a pak jako mávnutím kouzelného proutku vše živé zmizí, jen tu a tam vykoukne z otvoru obydlí hlava vyzvědače, který neustálým, vyzývavým štekotem varuje své soukmenovce před nebezpečnou blízkostí člověka.

Když si člověk lehne a bez pohybu trpělivě vyčkává, stráž brzy zaujme své místo na kopečku a štekotem oznamuje druhům, že nebezpečí pominulo. Jeden svišť za druhým se vynořuje z tmavých chodeb a nevinná činnost zvířátek se brzy rozproudí nanovo. Starší svišť usedlého vzezření navštěvuje souseda, který jeho návštěvu očekává vzpřímen na vedlejším kopečku, vrtíce neustále ocáskem, potom si návštěva sedne vedle něho.

Sdělují si střídavým štekáním své myšlenky a pocity a potom zmizí v obydlí, aby se po krátké chvíli znovu objevili a nastoupili novou cestu ke vzdálenějším příbuzným, kteří se připojí k jejich obchůzce.

Potkají se, krátce se pozdraví, potom se společnost zase rozejde, každý vyrazí ke svému kopečku.

Člověk by je dokázal pozorovat celé hodiny, aniž by ho to přestalo bavit, hra se totiž neustále opakuje s různými obměnami, a nikdo by se tady nedivil lidskému přání rozumět řeči zvířat, abychom se mohli vplížit mezi sviště a naslouchat jejich rozhovorům.“

Těžko bych se mohl vyjádřit líp, téměř básnický popis Möllhausena je dokonalý, jen bych k němu něco dodal.

Na své pouti Amerikou jsem spatřil několik takových vesnic, také jsem viděl zdálky pobíhající zvířátka, ale nikdy se mi nepoštěstilo pozorovat je zblízka.

Teprve dnes, tady, na kraji lesa, kde jsem se mohl ukrýt, se mně to povedlo. Svišti práskli do bot, jakmile mě spatřili, ale když jsem zůstal chvíli bez pohybu ve skrýši, rozvinul se před mýma očima nádherný, již popsany život vesnice.

Můžu říct, že jsem si živě představoval, jak si navštěvující vypijou dole ve světnici šálek kávy a pak vykouří fajfku, zatímco dvě zvířátka, která mi zmizela za kopečkem, objímala se při chůzi a líbala – jistě mířila na zakázané cesty – aspoň nemohla být zatím veřejně zasnoubena, neboť sotva se objevil starší vesnice, milostný pár se polekaně rozběhl na různé strany a předstíral pastvu. Ke staršímu se záhy přidružil další, opřel si tlapky v bok, vystrčil břicho a jemným hláskem začal štěkat, druhý mu odpovídal a já zřetelně slyšel:

„Sousedě, už jste to slyšel?“

„Nee, copak?“

„Nu, Rusové už zas – – –“

„Cože, Rusové? Poslyšte, sousede, to mi musíte vyprávět při šálku kávy!“

A neustále na sebe štěkajíc zmizeli oba v jednom obydlí.

Čím dále jsem toto divadlo pozoroval, tím krásnější mi připadalo, dokázal bych se na to dívat celé dny.

No jo, ale to by člověk nesměl být nedokonalým tvorem, který potřebuje pojidlo, jež udrží pohromadě prach, z něhož bylo stvořeno jeho tělo, spolu s duší – měl jsem pořád větší hlad.

Slyšel jsem, že prérijní psi jsou vítanou divočinou – musím se přiznat, že jsem neodolal – můj revolver štěkl – velký svišť, který musel zasedat přinejmenším v obecní radě, padl.

Celá společnost byla v okamžiku jakoby sfouknuta. Pan obecní rada si třel čelo, jak jsem ho totiž střelil do hlavy, rozdrtil jsem mu také obě packy.

Se sentimentalitou byl konec, odtáhl jsem zvířátko velikosti králíka stranou a nad velkým ohněm byla pečínka za hodinu hotová, alespoň pro žaludek lovce. Maso bylo bílé, jemné, trochu nasládlé.

Mé hody byly téměř u konce, právě jsem si solil poslední kýtičku, když tu jsem se nesmírně lekl.

Zdálo se mi, jako by mi před očima přelétl černý pásek – hned mě napadl had, který na mne spadl ze stromu – a tu mě had objal a začal mi tlačit paže k tělu – pořádně jsem si ho prohlédl... byla to kožená smyčka.

Trochu mě uklidnilo, že to není had, ale i tak jsem z toho měl nepříjemný pocit, navíc kožená smyčka byla hozena zezadu tak šikovně, že mi stáhla paže pod lokty k tělu.

A již přede mnou stál Indián, tak nádherný, jakého jsem neviděl v žádném časopise, pomalovaný devíti barvami, tak skutečný, že bych si něco takového ani nemohl nechat zdát.

Mokasíny – začnu odspoda – byly posité barevnými perličkami, těsně přiléhající kožené kalhoty byly šité červenými šlachami, zdobené třásněmi, horní část těla byla nahá, předpisově rudá, zdobená tetováním, orlí nos, sokolí oči, na holé lebce jen skalpovací kštice s obligátními orlími pery, za opaskem tomahawk, z něhož mohl majitel nepochybně také kouřit, dolů visel medicinový i jiné váčky, dokonce několik skalpů bledých tváří z dřívějších dob – ale dva z nich na mě působily velice čerstvě.

Jinak byl bojovník nádherné postavy, s dokonalými svaly, které spolu harmonicky ladily.

Ano, to všechno by bylo krásné, jen kdyby mi nyní nesvazovali paže – právě to dělala ruka, která mi sahala přes ramena – takže za mnou byl další – bylo o mě výtečně postaráno, a to během okamžiku! s

„Uff!“

„Goodmorning, sir!“

„Kdo ty být?“ zeptal se muž přede mnou lámanou angličtinou, aniž by bral na zřetel můj uctivý pozdrav.

„Jsem neškodný lovec, který si zastřelil kousek divočiny, a slyšel jsem, že to Alpakokům nevadí.“

„Yes.“

„Proč jsi mě tedy zajal lasem, nebo jsi to nechal udělat?“

„Ty být lidožrout.“

Samozřejmě jsem ho nepochopil.

„Co jsem?“

„Ty být lidožrout.“

Jestli jsem chápal správně, mínil Indián slovem lidožrout něco úplně jiného.

„Proč bych měl být lidožrout?“

„Ty sežral můj dědeček.“

„Já – že – jsem – sežral – tvého – dědečka?!“ koktal jsem udiveně.

„Yes,“ zaznělo zpátky s neotřesitelným klidem.

„Ale, prosím, vždyť tvého dědečka vůbec neznám!“

„Yes, ty sežral můj dědeček – zastřelit, stáhnout kůži, upéct, sníst – haf, haf, haf – z můj dědeček zbýt jen levá noha!“

Indián učinil nepatrné gesto a já se podíval na svou ruku, v níž jsem dosud držel upečenou osolenou kýtu.

Kdo z nás dvou se zbláznil, on, nebo já?

„Cože? To je noha tvého dědečka?“

„Yes!“

„Je to zadní kýta z prérijního psa!“

„Yes. Prérijní pes – Kalluma – Alpakoka – všechno jedno. Ty sežral můj dědeček!“

Vtom jsem se zarazil. Všiml jsem si, že modře vytetované zvíře na jeho prsou představuje prérijního psa, sedícího vzpřímeně a čistícího si nos! A nyní jsem si mohl zrýmovat i něco jiného, jsem totiž málo chápavý – a tu se ve mně probudilo nepřijemné tušení.

„Alpakokové věří na převtělování duší?“

„Jak to bledá tvář myslí?“

„Když Alpakoka zemře, změní se v prérijního psa?“

„Howgh!“ potvrdil rudý bojovník hlubokým břišním hlasem. „Pokud Alpakoka zemře v boji nebo při lovu, přijít do

věčných lovišť – když je mrtev na stáří, stát se Kallumou – préríjním psem. Ty jsi sežral můj dědeček!“

Musel jsem mu věřit! Takže jsem sežral jeho dědečka, ovšem až na zadní nohu!

Ale teď mne napadlo ještě něco, akorát mě mrzelo, že jsem si na to nevzpomněl hned.

Můj bývalý přítel, který stál v aristokratických análech s jeho „von“, mi vyprávěl něco podobného. Lovecká vášeň ho dostala až na Sibiř mezi Tunguzy. Také ve Starém světě se svišti hojně vyskytují, v Asii je zastupují bobaci.

I bobaci si stavějí obrovské vesnice. Přítel mi o nich nedal básnickou esej, zato mi vyprávěl něco jiného.

Jednou zastřelil bobaka a přinesl ho do jurty, kde bydlel jako host. Tunguzové se radovali z pečinky. Žena ji šla připravit, ale muž ji nejdřív vybidl, aby ze zvířete pečlivě oddělila všechno lidské maso.

Na zvědavou otázku se můj přítel dozvěděl následující:

Pod paží sviště člověk najde proužek jemného, bílého masa, který se nesmí sníst, protože je zbytkem člověka, jehož zlý duch ve vzteku změnil v bobaka.

„Musíš vědět, cizinče, že kdysi byli všichni svišti lidmi, živil se lovem a výtečně stříleli. Stali se zpupnými, vytahovali se, že zastřelí první kulkou každé zvíře, dokonce ptáka v letu – a tím rozzlobili zlého ducha. Aby je potrestal, vstoupil mezi ně a nařídil jim, aby jediným výstřelem sestřelili letící vlaštovku.

Nejdrzejší lovec nabil a vystřelil, avšak kulka prolétla vlaštovce pouze ocasem. Proto mají od té doby tito ptáci rozdělený ocas.

Zpupní lovcí byli přeměněni ve sviště a to bílé maso je jejich pozůstatek, tedy lidské. Proto ho taky vyřezáváme.“

Tak daleko tedy šli Tunguzové, přitom však nevěřili na nějaké převtělování duší. Chování svišťů, ne nepodobné lidskému, svádí divoké kmeny k domněnce, že dřív museli být hlodavci lidmi, a severoameričtí Indiáni věří v to samé, nebo aspoň Alpakokové, kteří dokonce mají sviště jako totem.

„Jak můžeš poznat, že jsem snědl zrovna tvého dědečka?“ byla má další otázka.

To znamená, že mi skutečně nebylo do smíchu, jen jsem se chtěl dozvědět víc, abych mohl najít východisko z tohoto průšvihů.

„Kallumové jsou dědečkové od Alpakoků – Kallumové a Alpakokové jedno a totéž,“ znělo vysvětlení.

Takže bylo vlastně jedno, kterého dědečka jsem sežral.

„Jak budu potrestán za to, že jsem zastřelil Kallumu a snědl ho?“

Místo slov udělal rudý válečník několik pohybů tak výmluvných, že jsem se už viděl stát u mučednického kůlu.

„No jo, ale mohl jsem tušit, že svišti jsou vaši dědečkové?! Měli byste to napsat před jejich kopce!“

„Tohuvabohu tě bude soudit.“

To bylo bojovníkovo poslední slovo na toto téma. Byl jsem zezadu vytažen. Spatřil jsem další dva Indiány, hrdé postavy, s nepřiliš hezkými koňmi – byli moc hubení – ale každopádně byli rychlí a vytrvalí, což je u loveckých i válečných zvířat nepopíratelným kladem.

Byl jsem vysazen na jednoho koně, nohy mi spoutali pod jeho břichem.

„Jsem svobodný muž, nesmím být spoután!“ snažil jsem se protestovat.

Vždyť Alpakokové měli být přátelským kmenem, který si nechce dělat problémy s vládou!

„Mlč! Nedávat ti koně? Nebo moct běžet vedle zvířete pěšky? Kdyby být nepřítel, pak by rudý muž táhnout na laso za kůň.“

Koně vyrazili tryskem kupředu. Jejich jednání tedy nebylo tak nepřátelské, jak jsem se prve domníval?

Indiáni byli tři, měli tři koně, takže jeden z nich, jehož koně mi dali, musel vedle nás klusat pěšky, neboť hubená zvířata by dva jezdce dlouho neunesla.

A, nebesa, jak ten muž uměl běžet! Teprve nyní jsem poznal, jak báječnými běžci jsou Pawneeové, kteří jinak neradi opouštějí

sedlo a při pěší chůzi působí neohrabaně. Ale je to totéž jako s kovboji. Také tito pasáci dobytka a koní umějí výtečně běhat, ale nenechají si ujít příležitost použít sedlo, vždyť je to mnohem pohodlnější! Podobné protiklady najdeme všude, třeba v Anglii, která, ačkoli závislá ve všem na moři, se pyšní nejlepšimi závodními koňmi.

Dvě hodiny jsme ujížděli prudkým klusem, ne-li přímo tryskem, aniž bychom zastavili, a ačkoli nebyl rudý bojovník už žádný mladík, pelášil vedle nás, nesouce na ramenou těžkou pušku. Dělal dlouhé, pravidelné skoky, a třebaže se značně potil, dýchal zcela rovnoměrně, a když jsme dosáhli cíle, nezdálo se, že by nemohl popadnout dech. To bylo nejpřekvapivější, co jsem tady viděl.

Měl jsem dost času na přemýšlení, pokud jsem vůbec měl o čem. Takže pohoří Kalluma neslo své jméno podle prérijních psů. Vlastní pohoří bylo značně vysoké, tvořilo hranici Arizony – proto jsem se k němu pořád nemohl přiblížit, bylo ještě několik dnů cesty daleko. Prérijní pes se řekl v řeči Pawneeů Alpakoka, takže oni sami se nazývali Svišti.

Že považovali prérijního psa za svaté zvíře, nepochybně nevěděl ani starý farmář, jinak by mne určitě varoval. Svišti jsou v Americe běžně pojídáni, pokud je tedy člověk dokáže ulovit. Slyšel jsem, jak těžký je lov na ně. Pasti nepřipadají vůbec v úvahu, avšak při příchodu lovce zvířata ihned zmizí. Vyhrabat je nelze a použití lasičky v Americe neznají. Těžce raněná zvířata se z posledních sil zahrabou hluboko do nor, dokonce se tvrdí – a já v tom opět vidím cosi lidského – že mrtvá zvířata jsou jejich soukmenovci ihned odnesena pod zem.

Měl jsem štěstí – a mělo se nyní stát mým neštěstím. Zatím jsem situaci, do níž jsem se dostal, nebral příliš tragicky.

KAPITOLA PÁTÁ

U mučednického kůlu

Objevila se velká stáda koní a několik tuctů stanů, na jejichž kožených stěnách byli zobrazeni křiklavými barvami svišti ve všech možných pozicích. Pozdravili nás ňafající psi, jinak nikdo, ani nahé červeňoučké děcko, které tu pobíhalo, se nezajímalo o zajatce... kupodivu i ženy byly povzneseny nad jakoukoli zvědavost.

Zastavili jsme před jedním stanem, nohy pod břichem koně mi byly rozvázány, dostal jsem pokyn, abych slezl, což jsem učinil, protahujíc si ztuhlé nohy, a pak jsem následoval jednoho z těch tří Indiánů do prázdného vigvamu.

Zde mi rozvázal taky ruce, přidržel mi tomahawk u nosu, významně přejel prstem po ostří a ukázal mi na medvědí kůži.

Bylo to jasné, nepovažovali mne za zajatce, jen jsem nesměl opustit vigvam, jinak bych okusil ostří sekery.

Bojovník ostatně zůstal tady, sedl si u otevřeného vchodu a já se taky posadil.

Revolver mi zabavili hned, ale jinak nic, ani kapsy mi neprohledali, i když jsem tam mohl mít další zbraň. Indiáni byli buď velice neopatrní, nebo mne považovali za neškodného.

Po nějaké době vstoupilo asi půl tuctu bojovníků, první z nich měl bohatou čelenku z dlouhých per, starší muž, ale zdatného vzezření. Kouřil z dlouhého kalumetu, u opasku se mu houpal můj revolver – jediná zbraň, kterou měl u sebe.

Podle moudrého pravidla, že s kloboukem v ruce lze projít celou zemí, že slušnost je vždy žádoucí, jsem se před příchozími zvedl. A nebylo ani nutné si základy zdvořilosti připomínat, náčelníkův zjev mě přinutil povstat bezděčně.

Onen první Indián, jehož jsem popsal podrobněji, byl pro mne ideálem bojovníka, mladého muže, tento náčelník byl sice starý, ale mladého navýsost předčil.

Ztělesněná důstojnost, ba Majestát od hlavy až k patě, rozený král. Prsa doslova rozbrázděná jizvami mi prozradila, jakým musel být lovcem a bojovníkem – a každopádně jím ještě byl. Kalumet držel jen třemi prsty, taky na druhé ruce mu jeden prst chyběl. I jeho obličej byl poznamenán hroznými jizvami, a co to bylo za obličej! – urozenost v železných rysech! – A jeho oči! – Hrdý oheň, krocený ocelovou vůlí...

Nedokážu to popsat, ne, neumím říct jak obrovský dojem na mne tento muž učinil. Neznám evropského vládce, s nímž bych nemluvil, sice vždy uctivě a poníženě – žádný z nich na mě nepůsobil zvláštním dojmem – ale před tímto náčelníkem, který vládl třiceti bojovníkům a pětinasobku žen a dětí, jsem ihned s úctou vstal.

Jak vlastně přišel tento muž ke směšně znějícímu jménu Tohuwabohu?

Inu tato hebrejská slova by se neměla překládat podle pravidla v naše abrakadabra, protože jsou počátečními slovy hebrejské bible: poušť a prázdnota, tedy znamenají něco jako chaos a zmatek.

V tomto smyslu dostal náčelník Alpakoků své jméno, skutečně čestné jméno. Stačilo, když se někde objevil, a uspořádané řady nepřátel se změnily v jeden velký zmatek. Dokonce i kavalerie Unie poznala jeho válečného ducha, proto s ním raději uzavřela mír, aby ho měla za přítele a spojence ve zbrani proti ostatním Indiánům. A ještě dnes, když za ním přišli pánové z Washingtonu, aby se poradili o hraničních nebo politických otázkách, dokázal tento rudý syn divočiny zostudit jediným slovem veškeré chytré, školené hlavy a nebylo pro něho těžké vytvořit v jejich hlavách chaos a zmatek.

Měl jsem to poznat na vlastní kůži – ale už teď jsem pociťoval, že to tak skutečně je.

Náčelník se posadil, překřížil nohy, ostatní usedli za ním – povýšený pokyn a já následoval všeobecnému příkladu.

Uběhlo snad jen čtvrt hodiny. Náčelník kouřil jako stroj, ostatní zírali bez pohybu před sebe. Věřím, že kdyby v tomto

okamžiku vypuklo zemětřesení ohrožující celý svět, oni by se přesto ani nepohnuli.

Konečně si náčelník vyklepal dýmku a já tušil, že po této významné proceduře dojde na rozhovor. A správně...

„Uff!“

Náčelník promluvil.

Pět až deset minut ticho.

„Bledá tvář sežrala mého dědečka!“

„Náčelníku,“ chtěl jsem začít s obhajobou, „jsem – – –“

Zarazil mě však nepatrným pohybem ruky. Bylo skutečně zvláštní, jak přesvědčivě působilo byt' sebemenší gesto tohoto muže. Ten by umlčel každou semetricku jediným pohybem ruky, aniž by mu dokázala protiředit.

„Jak zabila bledá tvář mého dědečka?“

„Revolverem.“

„Tímto?“

Vytáhl z opasku můj revolver.

„Ano.“

„Na jakou dálku?“

„Třicet až čtyřicet yardů.“

„Lžeš!“

Napřímil jsem se.

„Náčelníku, jsem tvým zajatcem, ale pokud jsi správný bojovník, nezneužiješ svého postavení, abys mě beztrestně urážel!!“

Mluvil jsem roztrpčeně, ba výhružně – a přitom jsem pocítil něco jako kruté zklamání.

Tu jsem si všiml, jak mě starý bojovník doslova provrtává pohledem – v jeho tváři se objevil přátelštější výraz... věděl jsem dost.

„*I beg your pardon* – promiň,“ začal být moderní, aniž by tím ztratil na vznešenosti, „zastřelil jsi víc kallumů?“

„To byl první.“

„I když je kalluma smrtelně zasažen, druhové ho zatáhnou hluboko pod zem, odkud ho nikdo nedostane.“

„Slyšel jsem, že není snadné kallumu zabít, ale nikdy jsem to nezkoušel – jen vím, že kalluma, jehož jsem zastřelil, ihned padl. Přiskočil jsem k němu a sebral ho.“

„Kam jsi ho trefil?“

„Mezi oči.“

„Na čtyřicet yardů tímhle revolverem?“

„Ano.“

„Náhoda!“

Pokrčil jsem rameny.

„Bledá tvář tvrdí, že zasáhne každého kallumu na třicet až čtyřicet yardů z tohoto revolveru mezi oči?“

„To jsem neřekl.“

Náčelník zamyšleně pokýval hlavou.

„Bledá tvář je opatrná a nevychloubá se. Ať nám ukáže, jak umí střílet!“

Jeden Indián se rychle zvedl a odhrnul kůži na vchodu, také ostatní vstali, náčelník mi podal revolver, patrony mi nechali v opasku.

„Bledá tvář předvede zkoušku střeleckého umění.“

Vyhlédl jsem ze stanu a spatřil jsem Indiána s tyčí v ruce, který se dlouhými kroky snažil odměřit vzdálenost. Zhruba po čtyřiceti krocích zastavil – určitě si to vše domluvili předem, k tomu ostatně nepotřebovali příliš slov – pak rudoch zarazil tyč do země a na její vrchol položil předmět velikosti pomeranče.

Směr byl zvolen tak, aby kulka prolétla mezi dvěma vigvamy na volnou pláň.

„Dokáže bledá tvář zasáhnout červenou kouli?“

„To nemůžu teď vědět.“

„Střílej!“

Zvedl jsem revolver a zdánlivě bez míření jsem ihned vypálil.

Vlastně jsem ani nemířil, každý, kdo střílí z pistole, mi potvrdí, že je to zvláštní věc. Neumím vysvětlit, v čem to spočívá, prostě stisknu a v tom okamžiku již vím: zasáhnu, nebo ne.

Červená koule se rozlétla na tisíc kousků – a já to věděl ještě před tím.

Bylo zřetelně vidět, jak se rudí bojovníci snaží potlačit překvapení. Jestli člověk může synům Velkého ducha něčím zaimponovat, tak především dobrou střelou. Nejdokonalejšími střelci jsou severoameričtí kovbojové, kteří – bez přehánění! – dokáží ustřelit tancujícímu muži podpatky. Ale vše má své hranice, kovbojové se cvičí na osm až deset kroků, protože vždy bojují zblízka. Doženou divokou zvěř na koních, teprve pak po ní střílejí, na delší vzdálenost mají stejné naděje na úspěch jako jiní zkušení střelci z pistolí.

Snad ani zde v okolí nebyli dobří kovbojští střelci, nebo Indiánům imponovala právě velká vzdálenost, na níž jsem střílel – zkrátka, vybuchli by překvapením, kdyby se neuměli tak výtečně ovládat.

Posadili nahoru další červenou kouli a taky teď jsem jistojistě věděl: trefím ji.

Tyč byla přenesena o sto kroků, opět na ni posadili červenou kouli – byla to malá dýně, rostoucí v této oblasti – tentokrát jsem mířil pečlivě, nebyl jsem si příliš jistý – a přece, dýně se rozprskla!

„*Howgh!!*“ zaznělo kolem.

„Vidí bledá tvář ptáka – – –“

Viděl jsem ho, byla to vlaštovka nebo ještě menší pták, který letěl stejnou rychlostí, trochu dál za tyčí a poněkud výš – a již štěkl můj revolver, ale tentokrát to byl zas „pytlový výstřel“... mohl bych klidně střílet se zavázanýma očima nebo s pytlem na hlavě.

Pták zmizel. Chlapci ho přinesli – kulka mu ustřelila hlavu.

To byla samozřejmě čirá náhoda... ale co vlastně znamená toto slovo? Buď to je, nebo to není! Rudí bojovníci zapomněli na své „*howgh*“, ale jakými pohledy si mě měřili! Pokud nejsem kouzelník, musím vlastnit tu největší medicínu!

Jen náčelník byl jejich slabosti nadřazen.

„Je dobře,“ řekl pomalu, když mi bral revolver z ruky, „že bledá tvář není ješitným vychloubačem. Jistě zemře u mučednického kůlu jako statečný muž!“

Po těchto slovech odešel i s doprovodem.

Ó, tak to tedy ne! Nejdřív jsou rudoši nadšeni mou střelbou, že se musí přemáhat, aby se nezbláznili úžasem, a potom mi nejsou schopni nabídnout obligátní dýmku míru na usmířenou a nazvat mě čestným hostem vesnice – ne, pak mi ten chlap dokonce řekne, že takový střelec bude umět zemřít u mučednického kůlu – óóóó!!!

To mohla být snad čest pro dokonalou rudou kůži se skalpovací kšticí, ale já jsem kudrnatý blondáček s tvářičkou jen nepatrně osmahnutou od slunce!

Nyní jsem seděl sám ve vigvamu, v němž vládlo šero, protože závěs byl spuštěn. Lehl jsem si, abych popřemýšlel o svém osudu.

Ano, Alpakokové měli být přátelským kmenem, vycházejícím s vládou, jak by tedy mohli...

„Haló, cizince!“ bylo mé přemýšlení přerušeno hned ze začátku.

Do stanu se prodral starší muž na jedné noze a o dvou berlích, podle šatů trapper, nyní ovšem oháknutý, obličej měl tak ošlehaný počasím, že jsem nemohl odhadnout jeho charakter, který nevyzařoval ani z očí... jedním totiž šilhal a přes druhé měl černou pásku.

Zůstal jsem klidně ležet.

„Haló, cizince, vypadá to s vámi zle!“

„Jestli nemáte nic radostnějšího, tak raději mlčte.“

„Ani při nejlepší vůli pro vás nemůžu nic udělat.“

„No tak!“

„Přišel jste v nešťastnou chvíli.“

Starý nechal padnout berle a posadil se mezi ně. Jeho návštěva mi byla příjemná – pokud člověk žije, musí mít naději.

„Vy tu snad žijete?“ otevřel jsem rozhovor.

„Mám tady dvě ženy – vlastně tři.“

„Dokonce tři – tak tak!“

„Ano, a další dvě u Ipihonů, když nebudu mluvit ještě...“

Vyjmenoval několik indiánských kmenů, u nichž měl ženy, dohromady to hodilo něco kolem dvacítky legitimních manželek. Počet svých dětí neznal.

To platilo dřív. Před pěti lety jej spřátelený Alpakoka postřelil do nohy, která se zanítila a později mu musela být „useknuta“. Od té doby žil z milosti, nikam se již nedostal a neměl ponětí, co dělaly ostatní jeho ženy, které sídlily vesměs v indiánském teritoriu. Celá jeho minulost, včetně manželských svazků, mu byla utřata spolu s nohou.

„Proč mám vlastně zemřít u mučednického kůlu?“

Dozvěděl jsem se to. Vysvětlil mi to se stejným klidem, jako kdyby profesor zdůvodňoval žákovi, proč vlastně propadl u zkoušky.

Že jsem dědečka Alpakoků, převtěleného do sviště, zastřelil a sežral, to nic neznamenal, sami Indiáni požírali své dědečky, samozřejmě za doprovodu nezbytných omluvných ceremonií – jen když je dokázali chytit!

Ne, důvod, proč jsem měl pykat, byl zcela jiný. Před třemi týdny bylo několik Alpakoků s koňským stádem v Prescottu a jeden z nich, aby si zkrátil cestu, vstoupil na louku, patřící nějakému fiškusovi, aniž by si přečetl ceduli, že vstup na soukromý pozemek je trestán pokutou tři dolary nebo dnem vazby.

Jistý novopečený strážce zákona kvůli tomu rudého muže hned zatkl. Vyslovil zatýkácí formuli, a protože Alpakoka nezaplatil tři dolary – zřejmě je ani neměl – musel jít s ním na strážnici. Nebylo to však tak jednoduché, rudý bojovník poslal několik ochránců zákona do věčných lovišť a sám je pak následoval – byl totiž zastřelen.

Náčelník Alpakoků podal právoplatný protest, došlo též k právoplatnému soudnímu jednání – a bylo přitom zvláštní – nebo pro Indiány naprosto přirozené – že nežádali trest za zabití kamaráda, ten podle jejich názoru padl v poctivém boji a ještě před tím zabil dva nebo tři protivníky. Ne, jejich spor se točil jen

kvůli vstupu na onu louku. Chodívali přes ni často, vždy to bylo povoleno – takže Alpakoka byl zatčen neprávem.

Tu ukázal muž zákona rudým žalobcům paragraf: neznalost zákona nechrání před trestem.

Alpakokové odjeli spokojeně domů. Zdánlivě spokojeně, nebo taky skutečně. Tohuvabohu otočil kopí.

„Dobře,“ řekl, „neznalost zákona neochraňuje před trestem, takže i my si vytvoříme zákon, aniž bychom ho museli zveřejňovat.“

Kdo od této chvíle zastřelí v našem revíru zvěř, bude zajat, a pokud zabije kallumu, kterého považujeme za ztělesněného bojovníka našeho kmene, propadne smrti, bude umučen podle starých dobrých zvyků u mučednického kůlu, aniž bychom se starali, kdo to je. I kdyby to byl sám bílý otec z Washingtonu! Neznalost zákona neochraňuje před trestem! Basta! Náčelník Alpakoků domluvil!“

„A ty jsi byl první,“ dodal muž, „který zastřelil zvíře v revíru Alpakoků, a to hned svatého kallumu – ještě dneska zemřeš u mučednického kůlu!“

Ted' to tedy vím a neznalost zákona mě před trestem neochrání. V tomto ohledu jsem už nemusel nic říkat. Můj zájem se obrátil jiným směrem.

„O mé smrti se bude všude mluvit.“

„Jistě.“

„Nejsem občan Unie – věříš tomu, že Alpakokové vyvážnou bez trestu?“

„To ne. Zakrátko sem přijedou vojáci.“

„No a?“

„Dojde ke zničujícímu boji.“

„To znamená, že Alpakokové budou vyhubeni.“

„Jasně. Alpakokové to vědí a taky to chtějí. Podívej, tenhle kmen je stejně zasvěcen zkáze, právě tak jako ostatní. Padesát let se kmen nerozrůstá, ba naopak, počet příslušníků klesá. Třebaže mají víc žen než mužů, umírá jich větší počet, než se stačí narodit. Alpakokové se smířili s přáním Velkého ducha

nechat rudé děti zaniknout. Chce je mít u sebe ve věčných lovištích.

Odvážní Alpakokové nemají chuť tady chcipnout jako krysy, chtějí raději zemřít v boji, aby se dostali rovnou do věčných lovišť. Proto se nechají přepadnout bledými tvářemi.“

„Nebylo by pro Alpakoky jednodušší, kdyby prostě přepadli nejbližší farmu?“

„Ne, Alpakokové jsou čestní, uzavřeli s bílým otcem ve Washingtonu smlouvu o věčném přátelství a nikdy své slovo nezruší. Boj musí rozpoutat bledé tváře.“

Takže budou mít za záminku zelenou louku!

Považuješ to snad za směšné, čtenáři? Potom si proči světové dějiny, sleduj dnešní politiku... a zjistíš, pro jak nicotné záminky si národy vyhlašují, nebo chtějí vyhlásit válku.

Monarcha má špatnou náladu, řekne něco vyslanci cizí země – a nemusí to být hned nadávka – a válka je na spadnutí, může začít hra o tisíce lidských životů!

Pochopitelně je v tom vždy nějaký hlubší důvod, stará zášť, myšlenky na pomstu, touha po kořisti. To je alfa a omega všech válek, to vidí každý člověk, aniž by přitom musel být politikem. Každý se samozřejmě snaží shodit ze sebe vinu, chce stát před bohem jako „spravedlivý“, a proto jsou vyhledávány tyto nicotné záminky. Člověk vysloví jediné nelibivé slovo – a druhá země odpoví vyhlášením války – a důsledkem je, že na obou stranách zní modlitby za „vítězství ve spravedlivé věci“! Za to by se měli lidé stydět! Ničte a zabíjejte, to vám Bůh odpustí, nebo, to je lidskou přirozeností, kterou nikdo nevymýtí – ale nežádejte k tomu ještě boží požehnání! Takový způsob vyhlášení války je však stejně sprostý, jako když člověk urazí důstojníka i přes jeho zbraň, aby jej donutil někoho zabít, v důsledku čehož bude propuštěn ze služby.

Náčelník Alpakoků použil fintu bledých tváří, aby zde stál jako spravedlivý. Jistě, zničí při tom vlastní národ, ale to nevadí, to je právě úmyslem stoických Indiánů. Nedělají totéž moderní národy? Neupřednostňují smrt v boji nad otroctvím? Tak zašli

Burové, tak zmizel i leckterý jiný národ – a stejně se ztratí i další.

„Snad se nebojíš smrti?“

„Smrti ne, ale... u mučednického kůlu?“

„To nic není, bolí, akorát když vezmou třísky, vrazí je člověku pod nehty a pak zapálí,“ utěšoval mě starý klidně a zdálo se, že mluví vážně.

„No, pěkně děkuju!“ vyjádřil jsem opačný názor.

„Ale můžeš se přitom Indiánům vysmívat, můžeš jim nadávat do zbabělých psů i jinak, což by sis jinak nikdy nemohl dovolit. Budou tě mít za hrdinu. Nevidíš v tom hodnotu?“

Starý už se příliš změnil v Indiána, nemělo cenu se s ním o těchto věcech dohadovat.

„Ty jsi už někdy stál u kůlu?“

„Ano, jednou, v rezervaci u Siouxů.“

„Pálili tě?“

„A jak! Trvalo celý rok, než se popáleniny na nohou zahojily.“

„Strkali ti třísky pod nehty, aby je pak zapálili?“

„Podívej, tady!“

Teprve nyní jsem si všiml, že nemá nehty na prstech.

„Vysmíval ses nepřátelům a nadával jim?“

„A jak – nadával jsem jim – ha, to byla krása!“

„Jak to, že jsi zůstal naživu?“

„Inu, mí přátelé přijeli ještě včas a pomohli mi.“

„Poslyš – mám respekt před tvým sebeovládáním – vidím v tom něco heroického... ale stejně by mi bylo milejší, kdyby i mě nějaký přítel včas osvobodil, ještě předtím, než mi podpálí chodidla nebo nehty.“

Nastalo ticho. Starý zamyšleně hleděl před sebe, potom se otočil na mě. Podíval jsem se do jeho šilhavého oka – mělo zrádný pohled.

„Jo, jo, už vím,“ zaznělo najednou s povzdechem, který mi dával jistou naději. „Mládí je mládí! Mně už tehdy bylo moc.“

„Jak se vlastně jmenuješ?“

„Old Jim.“

„Old Jim!“

Zvolal jsem to zvláštním tónem a přitom jsem mu položil ruku na koleno.

„Jo, jo, vím! Co jsi ty?“

„Námořník.“

„Námořník? Jednou jsem nějakého potkal, ale ten neuměl držet pušku, dokonce se nedokázal posadit na koně.“

Mluvil z něho pravý trapper.

„Takže ty umíš střilet?“

„Naučil jsem se to.“

„A jezdit?“

„Taky to jsem se naučil.“

„Tomu nevěřím!“

Něco v jeho hlase mě zarazilo, pomalu jsem chápal. Ale nebylo snadné uhodnout, kam míří.

„Čemu nevěříš?“

„Že umíš jezdit. Vždyť jsi byl přivázán ke koni!“

„Nemůžu za to, byl jsem zajat.“

„Stejně nevěřím, že umíš jezdit!“

„Co když tě o tom ujistím? Co ti na tom připadá k neuvěření?“

„Jestli jsi námořník, nemůžeš umět jezdit na koni – žádný námořník to nesvede.“

Myšlenky se mi hnaly divoce hlavou – divoce, ne popleteně! Že by mé tušení bylo správné?!

„Nejdřív mi musíš dokázat, že umíš opravdu jezdit.“

Ano, něco jsem tušil – ale zdálo se mně to naprosto neuvěřitelné!

„Dej mi koně a dokážu ti to.“

„Ano, ujedeš!“ zaznělo výsměšně, ale to mě nemohl zmást.

„A když ti slíbím, že neujeďu?“

„Dal bys mi na to slovo?“

„Ano.“

„Pak bych ti mohl dát jednoho koně z vlastního chovu. Můj hřebec je nejrychlejší z celé vesnice.“

Už jsem slyšel dost!

Ale musel jsem vyřešit ještě další hádanky.

„Nechají mě sednout na koně?“

„Proč by ne?“

„Nespoutaného?“

„Jasně, jinak bys nemohl jet. Ale je to ještě málo krotké zvíře.“

„Tak ať ho připoutají za laso a nechají ho běhat v kruhu.“

„Kdepak, to by nebyla žádná jízda.“

„Takže volně?“

„Úplně volně. Musel bys dojet k jistému cíli a tam obrátit.“

„V doprovodu Indiánů?“

„K čemu?“

„Nerozumím.“

„Čemu nerozumíš?“

„Že by byli Indiáni tak... bezstarostní.“

„Není to snadné? Dáš mi slovo, že se po zkušební jízdě vrátíš. Nevěřím, že umíš jezdit, nazvu tě vychloubačem. Musíš obhájit svou čest.“

„A Indiáni na to přistoupí?“

„Budou muset. Je to podle zvyků.“

„Co když zdrhnu?“

„Porušil bys slovo.“

„Ano, ale co pak?“

„Pak mě šoupnou ke kůlu místo tebe. Je pochopitelné, že takovou záruku Alpakokové budou žádat.“

Podíval jsem se na starého, zíral jsem na něho snad pět minut. Co vše mi za tu chvíli prolétlo hlavou!

Podal jsem mu ruku.

„Old Jime!“

„Co chceš?“

„Nevěříš, že umím jezdit?“

„Ne.“

„Dokážu ti to.“

„*All right!* Řeknu náčelníkovi, na čem jsme se domluvili – a přivedu hřebce.“

Bez dalších slov starý vyskočil, jako by měl naprosto zdravé nohy, a opustil vigvam.

Minula čtvrt hodina.

Ach, co všechno jsem za tu dobu promyslel! Starý se vrátil.

„*All right!* Pojd'! Počkej! Ukážu ti strom – a pak pořád rovně, rozumíš?“

„Rozumím.“

„Za dvě hodiny se dostaneš mezi farmy, na koni.“

„Old Jime!“

Nepřijal ruku, kterou jsem mu podával.

„Pojd'!“

Vyšli jsme ven. Indiánský hoch držel na uzdě hřebce, který vypadal úplně jinak než herky, které jsem doposud viděl. Byl osedlán anglickým sedlem. V kruhu stálo několik Indiánů, lhostejných jako vždy.

„Takže jsme se domluvili. Mám tvoje slovo, že se vrátíš.“

„Je to tak.“

„Vidíš onen osamělý strom?“

„Vidím.“

Byl asi tři kilometry daleko.

„Pojedeš kolem něho. *Go ahead, my boy* – kupředu, chlapče!“

„Skutečně tě postaví místo mě ke kůlu?“ pošeptal jsem.

Starý lstivě zamrkal šilhavým okem.

„Ach co, to nebude tak zlé – já se z toho vykousu. *Go ahead, my boy!*“

Vyskočil jsem do sedla, vyrazil jsem poklusem a postupně jsem přešel k trysku.

V polovině cesty jsem se otočil. Malé postavičky Indiánů stály mezi vigvamy, nablízku nebyl žádný kůň.

Dorazil jsem k cíli, k osamělému stromu, a... obrátil jsem, jel jsem zpátky, seskočil ze sedla a vešel do svého stanu.

A přitom jsem měl nejkrásnější pocit svého života!

Ano, chvíli jsem pocítoval něco jako nadpozemskou blaženost – a najednou jsem věděl, že nebude snadné zemřít

jako mučedník pro poctivé přesvědčení, jak to dokázali křesťanští mučedníci na hranicích.

„Jsi cvok,“ utrousil Old Jim, když jsem ho míjel.

Tu jsem ze sebe vyrazil:

„Neudělal jsem to, protože bych nedokázal přijmout čestnou oběť, ale chci těmto rudým bojovníkům dokázat, jak umí jednat bílý muž – a až budu křičet u mučednického kůlu, jsem totiž citlivý člověk – tak aspoň budou moct říct, že nejsem zrádce a že jsem zemřel jako muž, který dodržel slovo!!“

„Ano, jednal jsi jako muž a budeš umět taky tak umřít, i když si tím dosud sám nejsi jistý,“ odpověděl Old Jim a vzdálil se.

KAPITOLA ŠESTÁ

Náčelníkova sestra

Bylo mi přineseno bohaté jídlo z masa – a já věděl, že to bude poslední požitek před smrtí. Nechtěli mě přivázat ke kůlu hladového, abych se nemohl vymlouvat, že bez jídla nesnesu muka – a taky jsem měl mít sílu, abych dokázal pořádně rvát a tak podpořil nenávist Alpakoků k zástupci bílé rasy.

Věděl jsem, že taková je logika Indiánů.

Stejně dobře jsem věděl, že jsem zachráněn, přinejmenším aspoň ušetřen toho nejhoršího.

Odkud jsem to věděl, to jsem nedokázal určit – a neumím to ani dneska – prostě mi to říkal vnitřní hlas.

A věřil jsem tomuto hlasu natolik, že jsem ihned zavrhl další plány na záchranu. Vždyť existovaly různé prostředky, a kdybych si nezachránil přímo život, aspoň bych zkrátil muka u kůlu. Nejjednodušším byla sebevražda, ale to mi tehdy vůbec nepřišlo na mysl. Sebevraždu jsem vždy odsuzoval jako zbabělý čin.

Byl jsem dosud volný, mohl jsem vyběhnout ven a jakoukoli věc použít jako zbraň, a už bych se postaral, aby mě zpátky nepřivedli živého.

Musel jsem však věřit vnitřnímu hlasu, který neustále šeptal: buď klidný, důvěřuj si, tentokrát z toho vyvázneš úplně bez pohromy.

A já tomu věřil.

Indiáni přišli, svázali mi ruce za zády a vyvedli mě ven. Prve jsem si ničeho nevšiml, ale...

Správně, uprostřed volného prostranství byl vztyčen mučednický kůl, silný kmen stromu, k němuž jsem byl přivázán.

Všechno probíhalo rychle, bez zbytečných obřadů. Několika proslovům, které pronesli monotónními hlasy, jsem nerozuměl.

Pak bylo zatroubeno na volský roh a po zaznění odporného zvuku se objevili bojovníci, tvářící se velmi zarputile, jako by

jim bylo nemilé, že je kvůli mně vytrhli z lenošení. Nejinak se chovaly ženy a děti. Ale co se dělo v jejich duších! Žhnuli nenávistí i touhou zúčastnit se obřadu, o kterém mnozí slyšeli jen z vyprávění, ale dosud jej nikdy neviděli na vlastní oči.

Nejdřív přistoupili bojovníci. Odhodili kožešiny i pokrývky, aby mohli lépe manipulovat s lukem a šípy.

Tyto zbraně jsou mezi severoamerickými Indiány dodnes nejpoužívanějšími, jsou považovány za posvátné, a při lovu na bizony je luk se šípy upřednostňován – podle svatých tradic. Zastřelit dnes vzácného bizona puškou připadá Indiánovi stejně hanebné, jako evropskému hajnému kladení ok.

Začali na mě střílet. Věděl jsem, že mne nesmějí zasáhnout, a brzy jsem byl dokola orámován lesem opeřených šípů. Pokud jsem sebou zpočátku trhl, protože jsem si spočítal, že vystřelený šíp skončí přímo v mém nose, brzy jsem stál jako z kamene, řekl bych, že jsem si na své prozatímní postavení zvykl. Také mladší bojovníci předváděli své umění, dokonce i chlapci, leč ti již mířili trochu stranou, aby mě nezasáhli, ale přece jen vždy trefili strom. Pouze hošík, jehož šíp odlétl pánubohu do oken, se odplížil zahanbeně pryč, stejně jako bojovník, který mě šípem nepatrně zranil na krku.

Potom přišlo na řadu házení tomahawkem. Vypadalo to velice nebezpečně, když ke mně rotovala sekera a po několika otáčkách se zasekla vedle mne do stromu. Ale i na to jsem si záhy zvykl, stával se ze mě kamenný Indián. Nyní se zabývali mými vlasy, zřejmě mi měly co nejvíc odstávat, i když jsem je neměl příliš dlouhé. A zase létaly tomahawky kolem mé hlavy a s trhnutím se zarývaly do kůry stromu – každý z nich mě připravil o kadeř. Střeleckou knihu Indiáni nevedou, ale každý z bojovníků ihned slyší od náčelníka pochvalné či odsuzující rozhodnutí. Také nyní se několik mužů zahanbeně vzdálilo. Naštěstí jejich sekerky vnikly do stromu dost daleko od mé hlavy, neztratil jsem ani jedno ucho, ačkoli jsem občas cítil studené železo přímo na tváři.

Bylo obdivuhodné, jak mistrně Indiáni zvládli své tomahawky! Pravda, v tomto okamžiku jsem neměl pro jejich umění příliš pochopení!

Vrhání seker, prováděné pouze dospělými bojovníky, bylo ukončeno. Náčelník pronesl delší řeč a shromáždění každou jeho větu korunovalo svým „howgh“ nebo „uff“, ženy a děti přitom tleskaly rukama.

Tu jsem zahlédl Old Jima, který se sem belhal na berlích.

„Potlesk patří tobě, obdivujou tě, ukázal ses jako celý chlap!“ volal na mě.

Momentálně jsem z jejich obdivu nebyl nijak nadšen, navíc jsem viděl, že ženy a děti sbírají roští a pokládají mi je k nohám, přihazujíc tu a tam kousek smoly.

„Jakmile zažehnou oheň, můžeš začít nadávat. Rozumějji anglicky dobře,“ nechal se opět slyšet Old Jim.

Odpověď jsem mu zůstal dlužen.

„Bůh stůj při mně!“ pomyslel jsem si v duchu.

Nejhorší na tom bylo, že vnitřní hlas, který mě prve tak utěšoval, se již neozval.

Jeden z bojovníků zapálil hranici, ostatní spustili monotónní zpěv.

Hustý kouř mi stoupal do nosu. Nenadával jsem, nezpíval jsem – jen jsem cítil, jak se mé lovecké boty začínají prohřívát... nepovažovali za nutné mi je stáhnout. Tím déle ta legrace potrvá.

Dým byl stále hustější, sotva jsem mohl dýchat, oproti tomu mé boty se již „nepřehřívaly“.

Bojovník „topič“ znovu přišel, neboť oheň i přes přidanou smolu vyhasl.

Když se hranice opět rozhořela, předstoupila, vlastně předkulhala přede mě stará bába, která používala stejné berle jako Jim, třebaže měla obě nohy. Byla to taková ježibaba, že bych ji nedokázal popsat, ani kdybych se sebevíc namáhal, tady by pomohla jen fotografie. Nejkrásnější na ní bylo temeno hlavy, na kterém se již nevyskytoval jediný vlásek. Odporná

ženská! Má první manželka dona Privilega byla proti této čarodějnici ideálem krásy a půvabu.

Nyní stará čarodějnice přednesla řeč, přičemž ji zdůrazňovala divokým máváním berlemi, a účinek jejích slov byl takový, že „topič“ okamžitě zašlapal nohama založený ohýnek.

Pozorně jsem poslouchal její ječivý hlas, „uff a „howgh“ rudých posluchačů znělo stále určitěji, pozorovali mne se stále větším zaujetím.

Že by stará čarodějnice ovlivnila jejich rozhodnutí? Byla snad zástupkyní medicinmana, kterého jsem zatím neviděl? Nebo považovala náhodu, že oheň nechtěl hořet, za znamení Velkého ducha, abych byl osvobozen před smrtí?

Zatímco čarodějnice ještě pořád mluvila a mávala berlemi, přistoupil ke mně další pár těchto pomůcek k chůzi, o který se opíral Old Jim. Nepřistoupil až ke mně, držel se poněkud stranou.

„Člověče, vy máte ale štěstí!“ šeptal. „Vaše odvaha bude odměněna – zůstanete naživu – náčelníkova sestra vás chce za muže!“

Sotva jsem vyslechl Jimova slova, vzrostlo ve mně hrozné tušení – viděl jsem prastarou čarodějnici, která na mě právě ukazovala berlemi, i její holou lebku, která se mi laskavě leskla vstříc.

„Snad to není tahle?“

„Jo, jo, náčelníkova sestra – chce si vás vzít – chlape, vy máte ale štěstí– – –“

Víc jsem neslyšel, vážní bojovníci byli najednou jako vyměnění, s jásotem vyskočili, aby mě odpoutali.

Ach, jak mi bylo!!

Že by mě snad osud předurčil, abych si vzal všechny exempláře genus homo, které Stvořitel zbabral nejspíš v opici?!

Na druhou stranu musím otevřeně přiznat: přece jen jsem upřednostňoval tuto starou nestvůru než teplotu mých loveckých bot.

A nakonec – stará čarodějnice právě někam odlétla. Nepamatuju se už přesně, na co se mě náčelník hned poté ptal, jen vím, že jsem stále přitakávat

„Chce se stát Věrné slovo jedním z nás?“

„Jo.“

„Chce si Věrné slovo vzít za ženu sestru náčelníka Alpakoků?“

„Jóóó!!!“

To byly asi nejdůležitější otázky, které mi položil. Vše ostatní šlo stejně rychle – začaly přípravy na svatbu, v táboře propukl jásot, který bych od těchto Indiánů nikdy nečekal.

K tomu přispělo, že se vrátila lovecká výprava s bohatou kořistí, a to byl důvod, aby propukla žranice.

O pravé svatbě nemůže být u severoamerických Indiánů řeč, ceremonie jsou podobné u všech kmenů. Roli oltáře zastupuje medvědí kůže, pod níž svatebčané zalezou za dohledu všech bojovníků, žen i dětí. Pod medvědí kůží novomanželé stráví celé líbáčky, což trvá několik dnů, zatímco bojovníci sedí dokola, oddávají se jídlu a pití, občas si schrupnou a pořád dokola – a hlavně pozorují, co se děje pod medvědí kůží, ležící uprostřed kruhu, a protože novomanželé nemůžou žít jen z lásky, občas jim podají svatební oběd, kus pečeně. Vylézt ven samozřejmě nesmějí, a jak se vypořádají s životními potřebami, je jejich starostí.

Tak jsem to četl v odborných statích. Po krátké době byla na trávník skutečně přinesena velká kůže z medvěda, položili ji chlupy nahoru, a sotva mě rozvázali, bylo mi pokynuto, abych zalezl pod ni.

Starého trappera jsem již neviděl, náčelník mi dal několik rad, z nichž jsem poznal, že u Alpakoků probíhá tato ceremonie poněkud jinak.

Podle nich se nevěsta musela vplazit pod vlastní medvědí kůži. Kůže byly měkké, ale nedaly se srolovat. Při plížení pryč každý musel táhnout svou kožešinu, samozřejmě roztaženou. Pod kůžemi se oba novomanželé plazí křížem krážem, dokud se nenajdou, přičemž se obě kůže překrývají, a tak se šťastný pár

může spojit navěky, nebo aspoň na několik dnů, dokud se diváci dostatečně nepřežerou.

Pak je z novomanželů kůže stažena a všichni se na ně vrhnou s klacky v rukou, aniž by se nešťastníci směli bránit; útěk je naprosto nepřípustný. Musí zůstat ležet ve vroucím objetí, čímž si vlastně dokazují věčnou věrnost.

No, snad se na nás nevrhnou příliš ostře, jinak si ale rudí hrdinové nedělají nic z několika zlomených kostí.

Tak mi to náčelník vysvětlil, krátkými slovy, zato dost srozumitelně. Jenom jsem nerozuměl tomu poslednímu, proč mám dostat výprask.

Docela náhodou jsem se doslechl, že má nevěsta, ta stará čarodějnice, která nosila libozvučné jméno Litlit, byla před osmdesáti nebo sto lety velice krásnou dívkou. Zřejmě ztratila krásu spolu s vlasy. Jinak jsem o ní nic nezjistil, kolik mužů za svého života a lásky přivedla do hrobu a podobně. Částečně mě mohlo utěšit, že jsem neměl vyhlídky zajišťovat jídlo pro mnoho potomků... počkat, ne tak zhurta! Vždyť se mohli najít nevlastní vnoučci, pravnoučci a praprawnoučci!

Stejně málo jsem viděl svou nevěstu, a to bylo na celé věci nejkomičtější, ale prý chystají nějaké překvápko, až se obě medvědí kůže setkají. Přitom já musím hledat druhou medvědí kůži, která mi bude unikat.

Jak jsem byl, skočil jsem pod medvědí kůži a ruce zastrčil do ok uprostřed ní.

Oóóó!! Teprve nyní jsem si plně uvědomil, do čeho se zas hrnu! Vzpomněl jsem si na obě berle, na nohy, které jsem spatřil pod průhlednou suknicí staré, a které se svým objemem příliš nelišily od berlí, vybavil jsem si holou hlavu a ještě leccos jiného. A tady neměli takový záchod jako v Brazílii, do něhož by nevěsta mohla v pravý okamžik spadnout!

Nebylo by opravdu lepší nechat se usmažit u mučednického kůlu? Ale ne, i nejstarší fošna je mi milejší, když nehoří... pode mnou.

Co kdybych zůstal ležet pod medvědí kůží a nic nedělal? Ne, pokud jsem jednou řekl A, musím říct i B. Ostatně by mě ta

stará slupka dokázala najít, i kdybych zdrhal na míle daleko. Ať si čtenář má slova nevysvětluje špatně, mně nejde o barvu kůže nebo podobně, vždyť i Indiánky pocházejí od Evy.

Začal jsem šmejdit i s medvědí kůží po trávě.

Nevím, jak dlouho jsem takhle lezl, ale celou tu dobu jsem snad ani nedýchal.

Vtom jsem měl pocit, jako by medvědí kůže narazila na odpor, a burácivý pokřik Indiánů mi prozradil, že jsem dospěl k cíli. Současně se má kůže na předním konci trochu nadzdvihla – tak, novomanželé jsou pod jednou peřinou!

O, jak jsem se cítil! V duchu jsem neustále viděl ty čtyři berličky – dvě dřevěné, dvě kostěné, potažené kůží.

A nyní zazněl smích... ano, nějak takhle se smějou všechny staré čarodějnice!

Ale nebylo zbytí – nuže, do díla!!

„S prominutím – – –“ začal jsem podle zvyku.

Tichý smích.

Ano, ona se mohla smát, ale mně do smíchu nebylo! Nemálo jsem se pod těžkou kůží zapotil, ale teď jsem měl pocit, jako by mě zalila ledová sprcha.

Jak řečeno, nebylo zbytí, povolil jsem řemínky a plazil se kupředu, kde jsem předpokládal lepší polovičku manželského lože.

A už jsem ji měl! – Nu, nejdřív jsem držel jen nějaký hadr, tápal jsem dál, a místo čtyř berliček jsem cítil... místo nich jsem cítil pevné, mladé nožky a vzápětí jsem se dostal k hustým vlasům.

Byl jsem z toho paf!

„S prominutím – vy jste Litlit?“

„Yes,“ zaznělo se smíchem – a její hlásek byl jemně zvonivý, velice milý.

Tápal jsem dál – po berlích ani stopa.

„Jak jsi stará, Litlit?“

„Třináct let.“

Měli jsme dost času na rozhovor, ale zde to rychle zkrátím.

Starý Tohuvabohu měl ještě podstatně mladšího bratra a toto byla jeho nejmladší dcera, třináctiletá Litlit, což je odvozenina od little, malá. Jako Indiánka byla zralou, rozkvetlou pannou. Protože Indiáni neznají slovo neteř, označovali ji za sestru náčelníka. Její babička mluvila jejím jménem za všeobecného souhlasu kmene. To vše byla jen ceremonie, která měla pokračovat dál.

Jim byl starý filuta, ale měl pravdu, když tvrdil, že Alpakokové se cítí poškozeni zákazem vstupu na zmíněnou louku. Skutečně schválili zákon, že v jejich revíru nesmí lovit žádný cizinec, a kdo zabije sviště, musí zemřít u mučednického kůlu, ale tak vážně to nebylo myšleno. Indiáni spíš doufali, že se právnícký spor vyřeší po dobrém a že dostanou zadostiučinění. Věc se už dostala i do Washingtonu.

Chytili mě u konzumace sviště a pochopitelně mě zajali. Ke kůlu by mě postavili tak jako tak, ale mělo to sloužit jen za příklad, aniž by mě zabili. Vyvázl bych s pouhým úlekem.

Mé střelecké umění Indiánům velice imponovalo, rádi by mě přijali za svého do kmene. Nejdřív mě však chtěli vyzkoušet, jestli jsem této cti hoden, a to jsem nedokázal jen tím, že jsem kolem sebe nechal létat šípy a tomahawky, aniž bych hnul brvou, vlastnost, kterou považuje Indián za nejsvatější, není odolnost proti fyzické bolesti, nýbrž – splnění daného slova, dodržení slibu. Starý trapper nepřišel z vlastní iniciativy, byl vyslán náčelníkem. Musel se tvářit, jako by mi chtěl dopomoci k útěku, nabídl mi i koně a mé slovo muselo platit, i když jsem mu přímo nic neslíbil. Kdybych býval utekl, nevedlo by se mi dobře – kuň měl skvělý výcvik, nesl by mne, dokud by jeho pán nezahvízdal – a potom by obrátil a za nic na světě by se nenechal přinutit k poslušání uzdy. A kdybych seskočil ze sedla, dostali by mě stejně. Jak už jsem řekl, potom by se mně tak jako tak vedlo špatně.

Nu, dodržel jsem slovo a starý trapper, stojící na straně Indiánů, zahrál svou roli na výtečnou.

Každopádně jsem se dostal k mučednickému kůlu, kde jsem obstál ve zkoušce, a pro tento případ bylo ujednáno předem, že

bych se měl oženit buď s nějakou pannou, anebo vdovou. O lásku vůbec nešlo, svobodné dívky a ženy mezi sebou musely losovat, házet kostkami, a mně, šťastlivci, připadla právě mladička neteř náčelníka, která nosila čestný titul jeho sestry. Že se ale babička stala mluvčí své vnučky, byla pouhá ceremonie.

Jinak musím ještě poznamenat, že Alpakokům bylo jedno, mám-li někde ženu s houfem dětí, nebo rovnou houf žen. Už jsem vyprávěl, jaké mají Indiáni názory na tyto věci, když jsem mluvil o Old Jimovi. Alpakokové prostě považovali za vyloučené, že by někdo mohl odmítnout přijetí do kmene kvůli svatbě.

To vše jsem se dozvěděl od své mladé manželky, která mluvila výtečně anglicky, a času na rozhovor jsme měli víc než dost.

Svatební slavnost se odehrávala uprostřed kruhu Indiánů a trvala tři dny a tři noci, tak dlouho jsme tedy museli vydržet pod medvědí kůží, aniž bychom směli vylézt na sluneční nebo měsíční světlo. Ano, pro mě za mě bych tam vydržel i mnohem déle, nebyl jsem zklamán, neboť kostky mi vybraly navýsost skvělou manželku!

Občas nám pod kůží strčili pořádný kus masa, občas jsme taky změnili místo, to znamená, že jsme se přesunuli s celou svatební postelí, pod kterou jsme respektive leželi, protože vydržet tři dny a tři noci pod jednou kůží, aniž by člověk směl ven, s sebou nese jistě nepohodlí.

Třetího dne – už mi přece jen trochu tuhly nohy – začalo cosi bušit do naší společné deky – ale nebyli to lidé s klacky, nýbrž průtrž mračen. Indiáni si z poměrně teplého deště nic nedělali, třebaže lilo jako z konve, prostě si natřeli horní obnaženou část těla tukem, takže pleť zůstala suchá – oproti tomu my již nemohli naší postelí ani hnout – tedy mohli jsme, ale pak bychom skončili přímo na mokré trávě, neboť prostěradla jsou při indiánských svatebních nocích zhola vyloučena.

Naštěstí již bojovníci snědli všechno ulovené maso a začali zpívat píseň, která měla obřad ukončit. Neměl jsem tušení, co před námi stojí, Litlit mě na to chtěla upozornit, ale již se k tomu

nedostala – najednou z nás byla stržena medvědí kůže a asi tucet bojovníků nás začal mydlit holemi.

Naštěstí to nebylo tak hrozné, a kdybych byl skutečným Indiánem, jistě by rány nebyly silnější. Výjimku dělají Indiáni jen tehdy, měl-li bojovník již se svou milou nějaké intermezzo, z něhož vyplynul závazek v podobě kulatícího se břicha ženy. Navíc musí bojovníci bušit svatebčany do taktu písně, aby svazek byl co nejpevnější.

U indiánských kmenů nemá nikdo zapotřebí svádět dívku za zády rodičů, stačí si s ní vlézt pod medvědí kůži. To se děje pochopitelně veřejně, a je-li mezi přihlížejícími nějaký bývalý sok, ženu dala dívka košem, má nyní příležitost chopit se pořádného klacku a nevídaný manželský svazek jím pořádně utužit.

My dopadli dobře, na těle jsem měl jen pár modřin a žádná kost nepřišla k újmě, o což se postarala má mladá manželka, která mě svým tělem chránila před klacky soukmenovců.

Konečně byla melodie, jež se trochu podobala naší „Vijeme ti věneček“, u konce. Nyní nás také přestali mlátit, směli jsme se zvednout.

Stali se z nás manželé – můj vstup do kmene měl být stvrzen tetováním, k němuž mělo dojít až za čtrnáct dnů, při novoluní – a první domácí práci mé ženy bylo ošetřit můj potlučený obličej.

Strávil jsem u Alpakoků čtrnáct dnů, s nimi jsem lovil i lenošil. Co se mělo stát v otázce sporu s bílými, jsem nevěděl, to se projednávalo u poradního ohně, u něhož jsem jako netetovaný nesměl zatím sedět.

Se svou mladičkou ženou jsem byl velice, velice spokojen, ale den před tím, než jsem měl být tetován, z čehož jsem měl upřímně řečeno vítr, se stalo něco velmi smutného.

Ne, že by Litlit onemocněla nebo dokonce zemřela – ne, při naprostém zdraví mi zdrhla – s někým jiným!

Už přede mnou měla jistý vztah s jedním mladým rudým bojovníkem, a třebaže mezi nimi zatím nedošlo k ničemu bližšímu, ale v mé přítomnosti zřejmě zjistila – že rudý mladík pro ni bude přece jen tím pravým.

Když jsem se vrátil z jedné lovecké výpravy, jíž se zúčastnila polovina bojovníků kmene, našel jsem svůj stan opuštěný. A tu se již vrátil kůň, na kterém oba za noční mlhy zmizeli, a na jeho sedle byl připevněn kus kůry s indiánskými znaky.

Indiáni dokázali toto obrázkové písmo snadno přečíst, Old Jim mi tlumočil.

Rudý mladík se i s dívkou zabydlel v křovinách vzdálených odtud deset anglických mil. Tam mě pozval k souboji na život a na smrt. Měl to být plíživý boj v noci, oba jsme se měli ozbrojit jen noži, a kdo zvítězí, smí vzít poraženému skalp a jako dodatek dostane Litlit.

Trochu mě štvalo, že hezká Litlit upřednostnila někoho jiného přede mnou, neboť jsem se vždy považoval za okouzlujícího chlapíka – no, hm, nakonec jsem to přijal stejně chladnokrevně jako mí rudí soukmenovci.

Stejně se z mé strany nejednalo o pravou lásku – alespoň ne o tu navždy.

Co mi zbývalo?

„Jo, tady se nedá nic dělat,“ vysvětloval mi můj učitel, starý trapper. „Ještě dneska pojedete do křovin, abyste tam dorazil s počátkem noci. Váš protivník se vám ozve, třeba zapískáním, a pak si vezmete dýku, seskočíte z koně a po všech čtyřech polezete mezi keři.“

Černý havran (tak se mladík jmenoval) se vás pokusí přepadnout, a to zezadu. Při plíživém souboji v noci je to povoleno. Musíte se snažit přiblížit se k němu, abyste se mu dostal do zad, ale pro mě za mě to můžete zkusit i zepředu – jen se od něho nesmíte nechat překvapit – a jak se sejdete, začnete oba bodat noži. Je to náramně jednoduché.“

O, ano, v jistém slova smyslu to bylo velice jednoduché – – ale v tom druhém už míň!

„Smím si s sebou vzít aspoň lampu, nebo sirky?“

„Cože, sirky?“

Starý vůbec nevěděl, co sirky jsou, z mé strany se ostatně jednalo jen o malý žert.

„Co když jeho výzvu nepřijmu?“

„Pak vás označí za zbabělce a s nadávkami vás vyženou. Nebo si myslíte, že by vás i přesto zítra tetovali?“

„Co když zvítězím?“

„Budou vás tetovat za doprovodu všech poct.“

„A Litlit?“

„Přivedete si ji zpět.“

„Co když nebude chtít?“

„Bude chtít, to se spolehněte – pokud si ovšem uchováte skalp.“

„A když se vrátím bez skalpu?“

„Cože?“ zvolal starý. „Pak by vás Černý havran pochopitelně zabil!“

„A nebyl bych tetován!“

„Nee, mrtvoly se netetují.“

„Co by se stalo s Litlit?“

„Vrátila by se s Černým havranem.“

„Co když se zabijeme navzájem? Nebo je to vyloučeno?“

„V tom případě, by se Litlit vrátila sama.“

„Stane se jí něco?“

„Nic.“

Tak, věděl jsem vše.

Po zdravém odpoledním spánku, z něhož mě nevyrušila žádná noční můra, jsem se ozbrojil solidním skalpovacím nožem. Old Jim mi ještě předvedl na mrtvém bobrovi, jak člověk stahuje jinému narostlou paruku, potom jsem vyskočil na koně, kterého mi pro tento účel připravili – mysleli na to, že se snad již nevrátím a že ani kůň nenajde cestu domů – nebylo to žádné vzácné zvíře.

Vyrazil jsem úplně sám, u indiánských soubojů nebývají svědci.

Měl jsem jet tři hodiny, než dorazím do zmíněného porostu, stačilo sledovat tok říčky mířící přímo k jihu.

Jel jsem hodinu k jihu a potom... jsem zahnul na západ, směrem k San Francisku.

Proč? Nu, prostě mě ani nenapadlo plazit se temnou nocí ještě temnějšími křovisky a čekat, až mi mladý rudoch stáhne můj kudrnatý skalp!

Ne, v tomhle jsem filozof, tak drahá mi Litlit zas nebyla! A v případě, že bych sebral život i skalp já jemu?

Pak by mě ráno ztetovali domodra a znova bych se ocitl v tom nekonečném koloběhu.

Ne, nechal jsem souboj soubojem a ujížděl do San Franciska!

Co jsem chtěl, to jsem získal. Ano, už jsem viděl dost ze života skutečných Indiánů a Litlit byla jen hezký přídavek. Stál jsem u mučednického kůlu a jako hlavní osoba jsem se zúčastnil indiánské svatební slavnosti, a to vše bylo tak nefalšované... ještě teď mě při jízdě bolely modřiny.

Ne, už jsem měl toho žertu dost!

A když jsem ještě dnes svědkem nějaké svatební slavnosti, musím se v těch nejsvětějších okamžicích kousat do rtů, abych se hlasitě nerozesmál – protože si vždycky vzpomenu na klacky Alpakoků a na moje boule i modřiny. Jaké by to bylo, kdybychom tuto tradici zavedli i u nás?!

KAPITOLA SEDMÁ

Shledání

V nejbližším městečku, které leželo při železniční trati a jehož jsem dosáhl večer následujícího dne, jsem svého vzácného koně prodal, libru za půl groše, takže jsem dostal celkem pět dolarů, což nebyl špatný obchod. Teď si aspoň můžete představit, jak vyhladovělého kopytnatce mi dali na cestu, kde jsem měl mít rande se skalpovacím nožem. Samozřejmě, žádný chovatel koní by jej nekoupil jako chovného hřebce, prodal jsem ho řezníkovi, přičemž ovšem musím zdůraznit, že z mé Rosinanty nebudou párky, sekaná ani buřty, protože v Americe ani nejchudší dělník nevezme do pusy koňské maso, navíc kůň na sobě žádné maso neměl. Oproti tomu je v Americe, stejně jako v Anglii, v každém městečku několik krámků, kde prodávají koňské maso pro psy a kočky.

Pět dolarů mi tak tak vystačilo, abych se dostal vlakem do San Franciska a nemusel cestou trpět hladem.

Nyní jsem mohl dostat opět příležitost jako námořník, pokud mi ovšem náhoda nepřivede do cesty něco lepšího, a v takovou náhodu jsem pevně věřil a bral jsem jako dobré znamení, když jsem se dozvěděl, že v současné době je San Francisco přeplněno námořníky, kteří čekají na práci. Sháněli jen topiče a zauhlovače... ale toho jsem si už užil až až.

A tu mi jeden mezinárodní zprostředkovatel práce nabídl místo druhého kormidelníka na škuneru, který měl plout podél východního pobřeží – jen jsem si musel počkat na jeho návrat, k němuž mělo dojít v nejbližších dnech. Toto místo zrovna zastával zprostředkovatelův syn, ale chtěl skončit, a muž z pracovního úřadu, jemuž jsem za poslední peníze koupil sklenici piva, si mě nevím proč oblíbil, dokonce mě vzal na byt a stravu než loď dorazí.

Potom jsem měl další štěstí, neboť jsem potkal námořníka, s nímž jsem kdysi cestoval z Neapole do Pernambuka. Měl v

kapse dost peněz a byl docela solidním chlapíkem, který se vyhýbal běžným pijavicím, zato mě obdivoval jako hrdinu a držel se mne. O svých dobrodružstvích jsem mu nemusel příliš vyprávět, byl hluchý skoro jako pařez, a tak jsem mu tu a tam něco zařval do ucha, abych měl chvíli klid.

Druhého dne mého pobytu v San Francisku jsme se procházeli po jednom předměstí, kde se konal věčný jarmark se stánky.

Jeden z nich mě mimořádně přitahoval.

„Pojďte dál, panstvo!!“ řval ten chlap skřípavým hlasem, střídaje angličtinu, němčinu, francouzštinu, italštinu a španělštinu, „tady uvidíte zázrak našeho století, Kronose, který patří k jednomu černošskému kmeni Polyfemů, objevenému nedávno slavným profesorem Ulixesem.“

Polyfemové, kteří mají stejnou stavbu těla jako my, běhají dodnes v nitru Afriky po všech čtyřech a živí se vším, co jim přijde pod ruce, hady, ptáky, červy a podobně, dokážou lapit kořist v letu a zasyrova ji spořádat. Největší lahůdkou pro ně jsou krysy, hlavně ty, které mají trichiny.

Neustále jsou mučeni nesmírným hladem. Sežerou dvacet liber masa na posezení, a to ještě nic není. Jsou lidožrouty, proto taky dostali jméno Polyfemové, a jejich hlad je tak neodbytný, že neušetří ani své děti.

Po každém porodu vzplane boj mezi mužem a ženou, která chrání dítě před žravostí otce, a může mluvit o štěstí, když jím není sama sežrána.

Kronos je jediný exemplář, který se dostal živý do Ameriky, koupili jsme ho za neskutečnou cenu. Hned po narození sežral své děti, snad tucet za rok. Při posledním snědl i svou tchyni.

Když ho našel profesor Ulixes, právě se chystal sežrat svou ženu. Cestou vyčistil loď od krys, polykal je jako pilulky... Ladies and gentlemen, jen dál, dáál, dááál, za chvíli vypukne krmení, na vlastní oči se přesvědčíte, jak Kronos spolýká dvacet liber syrového masa a jako dezert půl tuctu hadů, myši a krysy, ty poslední pokud možno trichinózní, vše syrové, nepečené, a nakonec mister Kronos roztrhne živé dítě – – – “

To i další hulákal ten chlap a neustále přitom bušil klackem do obrazu, na němž byl křiklavými barvami mister Kronos zachycen.

Byl to černochoch, podobný člověku a po celém těle porostlý hustou srstí, který stál na všech čtyřech, a co mi bylo nejvíc nápadné – tělo podobné jezevčíkovi s krátkýma křivýma nohama – – – a potom, co jsem slyšel... ve mně vzrostlo obrovské podezření, které se pomalu stávalo jistotou.

„Tady půjdeme dovnitř!!“ řval jsem kamarádovi do ucha.

Dobrá, zaplatili jsme vstupné, vešli a posadili jsme se do nejřednější lavice. Malý výběh byl ohrazen klecí.

Když se místa pro diváky zaplnila, nestvůra vyběhla na jeviště – jak řečeno, byl to člověku podobný jezevčík, běžící šikovně po všech čtyřech, zarostlý hustou srstí, jeho obličej byl úplně černý – ale nic nepomohlo, hned jsem ho poznal, navíc žravost, při níž nešetřil ani vlastní děti... samozřejmě to nebyl nikdo jiný než můj starý přítel drogista Oskar Müller!

Takže pro sebe konečně sehnal impresária, a jakého!!

Najednou mi z toho bylo hrozně smutno.

Také on mě hned poznal, ale nebylo na něm vidět ani stopu studu, i když dříve tvrdil, že by něco takového odporovalo jeho cti – důvěrně na mě mrknul, nezapomínaje přitom na silné vrčení a hrčení.

Na jeviště se vyhoupl krotitel, zvíře, které se na něho chtělo vrhnout, dostalo několik víc efektních než bolestných šlehanců bičem, potom byly přineseny velké mísy krvavého masa. Podle amerických pravidel bylo publiku předvedeno, že váha správně ukazuje, že masa je něco nad dvacet liber, a nyní byly plátky masa předhazovány nestvůře – jak uměl Oskar Müller polykat!

Bylo to neuvěřitelné, ale spolykal celých dvacet liber masa. Snad v tom byl nějaký trik – ale přesto to bylo hrozné!

„Nyní spolyká mister Kronos jako dezert několik hadů a krys – nemá někdo ze ctěného publika s sebou hada?“

Všichni se smáli.

„Nebo krysu, pokud možno trichinózní?“

Publikum se smálo ještě bouřlivěji.

„No, pak se musím postarat sám. Právě před chvílí jsem jednu chytl, je však bohužel už mrtvá – vidíte trichiny?“

Ukázal mrtvou krysu, divákům se zvedaly žaludky, ale dosud se smáli krvavým žertům.

„Chytej, Kronosi!“

A Mr Kronos chytl mrtvou krysu mezi zuby, rukama ji roztrhl na dva kusy, objevilo se krvavé maso...

Měl jsem dost! Vyšel jsem ven, abych tam počkal na svého kamaráda.

Ubožák!

Lidožroutské divadlo se změnilo v bleší cirkus. Představení s Mr Kronosem se mohlo konat jen jednou denně, protože chuť k jídlu, nehledě na jakost, byla tak obrovská jen jedinkrát za den- - ale co v tu dobu Mšullerův žaludek spořádal, už nikdy nevydal nazpět.

Když se ke mně kamarád konečně přidružil, změnil jsem své původní rozhodnutí. Chtěl jsem si s Müllerem ještě jednou promluvit.

Proto jsem se obrátil na majitele boudy, řekl jsem mu, že jsem starým přítelem mistra Kronose, že jsem ho poznal již v Africe – chlap váhal, ale přece jen se nechal pohnout, aby o tom řekl svému otrokovi, proto jsem mu sdělil své jméno. Po pěti minutách jsem byl odveden za kulisy.

Müller seděl oblečený před mísou švestek, které polykal i s peckami.

Měl nesmírnou radost, že mě opět vidí.

„Asi se divíte?“

„Ano, trochu.“

„Nu, poslyšte – – –“

Vyprávěl mi, jak se dostal do spárů majitele boudy, snažil se ospravedlnit... nikdy nekončícím hladem.

„A nemyslete si, že je to opravdová krysa, co polykám!“

„Tedy ne?“

„Kdepak, jak bych mohl! Je to kus hovězího masa zašitého do krysí kůže. Tu pochopitelně nejím, nechám ji v puse a pak ji vyplivnu.“

No, to by ještě šlo. A živé děti nežere ani zdánlivě, nikdo z publika dosud nenašel odvahu něco takového chtít vidět.

„Nu, a jak je to vlastně s dědictvím našeho dobrého Buřta?“

Tu Müller nesmírně zrozpačitěl. Celé dědictví prodal ještě tady v San Francisku židovi, který se telegraficky přesvědčil, že je vše v pořádku.

„Za kolik?“

„Za tisíc dolarů. Byla to sice jen osmina toho, co dědictví obsahovalo, ale víte, už jsem neměl peníze a hlad – –“

Ne, kvůli tomu se nemusel omlouvat a Buřt by to jistě taky pochopil.

„Co jste udělal s těmi dolary?“

„Inu, projedl jsem je.“

„Projedl? Chcete snad říct prožral!“

„Ano, jestli lze toto označení použít pro člověka.“

Svatá prostoto! Krom toho jsem byl velmi naivní, že jsem se ptal, co s penězi udělal!

„Ale už tady dlouho nezůstanu, brzy mě čeká skvělá příležitost.“

„Oženíte se? – S kým?“

„S hladovějící umělkyní.“

Musel jsem se rozesmát.

„Takže sežerete i to, co si ona odřekne?“

„Kdepak, a nemusíte se smát! Ona je velice vznešená a bohatá. Teď už není hladovějící umělkyní, naopak, spořádá toho stejně tolik co já, dohání, co předtím zameškala. Kdysi však byla hladovějící umělkyní, putovala od města k městu, všude se nechávala zazdít na čtyři nebo ještě víc týdnů, nebo si vlezla do velké skleněné láhve a nechala se zašpuntovat, a to jen v nejlepších lokálech, kam chodili dokonce i důstojníci. Kolik myslíte, že při tom hladovění vydělala?“

„Nu? Že se za takové věci platí, už vím.“

„Až tři sta dolarů za den. Ona byla vždycky spořivá, a tak si našetřila celé jmění. Potom se provdala za bohatého obchodníka s prasaty, odněkud ze Cincinnati, kde je chov prasat rozšířený.

Ano, tu si teď vezmu. Začneme spolu chovat prasata. Zkušeností má dost a já mám – mám – mám – – –“

„Máte hlad. No, u prasat byste se měl vždycky najíst dosyta.“

„To si taky myslím, ale líbí se mi i jinak. Ach, to bude určitě šťastné manželství, jen poslouchejte: opravdu mě miluje, vůbec se jí nehnuším.“

Jak bych mohl u takových řečí zůstat vážný?!

„Kdy bude svatba?“

Müller spolkl poslední švestkovou pecku, která zůstala ležet na dně mísy.

„No, v tom je právě háček. Ještě neovdověla.“

„Ne? Já myslel opak! Takže je rozvedená?“

„Taky ne.“

„A co tedy?“

„Teprve se chce nechat rozvést. Kvůli mně, líbím se jí – a důvod k rozvodu je tu taky. Jejím muži se totiž potí nohy a smrdí mu – – –“

Popřál jsem starému kamarádovi mnoho štěstí a rychle jsem se rozloučil.

Jak jsem se později dozvěděl, skutečně se s rozvedenou chovatelkou vepřů oženil a tím pádem měl po starostech. Každé tři dny sežral jedno prase... podle možnosti co nejvíc trichinózní...

Nejen na zemi existují ušlechtilé duše

Byl jsem skutečně přijat jako druhý kormidelník, nikoli však na zmíněném škuneru, jehož návrat se opozdil, nýbrž na plachetnici, jež kotvila již delší dobu v přístavu.

Zprostředkovatel práce chtěl dodržet slovo.

Když mě představil kapitánovi, nakládala *Hrdost Ameriky* poslední náklad, kusové zboží, a také jsem ještě slyšel, jak úředníci z námořního úřadu prohlásili loď za naprosto schopnou plavby.

O hodinu později jsme vyrazili na moře, jedním z prvních cílů bylo Valparaíso. Zprostředkovatel mě pro začátek vybavil šatstvem, sextant, který musí mít každý kormidelník vlastní, mi byl propůjčen z komory s aparáty.

Můj debut lodního důstojníka neměl trvat dlouho – jakmile dobře vypadající bedna opustila rejdu, začala mohutně nabírat vodu.

Kapitán mínil, že to nic neznamená, že dřevo vyschlo a potřebuje se opětovně „nacucat“.

Muselo se neustále pumpovat, a přece bylo čím dál tím zřejmější, že to je stará škatule, která drží pohromadě jen díky novému nátěru.

Kapitán nechtěl o návratu ani slyšet a druhého dne přišla katastrofa: odpoledne se *Hrdost Ameriky* potopila, při naprosto klidném moři se západem slunce... jako nacucaná houba.

Každopádně to celé nebylo nic než malý, ale spíš velký pojišťovací podvod, vpravdě americký.

Jen tak tak nám zbyl čas nastoupit do člunů – zkáza byla dokonána velmi rychle. Kapitán se tvářil velice spokojeně. Já se dostal spolu se čtyřmi námořníky do nejmenšího člunu.

Naše postavení nebylo špatné, vládlo krásné počasí a všude na dohled pluly lodě, takže jsme si mohli vybrat.

Jakmile však zapadlo slunce, snesla se neproniknutelná mlha, že člověk stěží viděl ruku před očima. Tři čluny ztratily kontakt a po světlech parníku, který plul sotva dvě míle od nás, nebylo najednou ani stopy.

Nyní jsme museli dávat pozor, aby nás nějaké plavidlo nepotopilo. Všechna sice výstražně houkala, ale s naším vyhýbáním to nebylo snadné. Navíc byl náš soudek na vodu prázdný a taky v lampě nebyla ani kapka oleje.

Vyrazili jsme, tu a tam k nám dolehl zvuk houkačky do mlhy nebo parní píšťaly, občas obojí, ale neviděli jsme žádné světlo.

Vtom se před námi objevilo červené zářové světlo, aniž bychom slyšeli sebemenší zvuk. Mlha se zvedla natolik, že jsem rozlišil aspoň trup lodě.

V příštím okamžiku do ní náš člun narazil.

„Halo, halo!“ volal jsem, „člun v nouzi!“

Žádná odpověď.

To bylo zvláštní. Musela to být plachetnice, při nárazu jsem cítil dřevo. Všude vládlo smrtelné ticho, takže mé zvolání znělo na míle daleko.

Volal jsem ještě několikrát – žádná odpověď. Místo toho zaznělo z paluby houkání.

„Museli nás slyšet!“ mínil jeden námořník.

„Nechtějí nás přijmout!“ prohlásil druhý.

„Ohó! To si nikdo nesmí dovolit, jinak bych mu musel připomenout mezinárodní námořní zákony!“

Napadlo mě, že je to pašerák, ale tomu neodpovídala značná velikost plachetnice – a potom, neukazovali by světla.

Tak jsem se do toho vložil, popadl jsem veslo a s odpovídajícími výrazy jsem bušil do bedněného trupu.

Stále se nic nehýbalo. To bylo zvláštní! Že by na lodi vymřeli? Ale vždyť jsme se nalézali sotva dva dny cesty od San Franciska, v nejživější oblasti, a každá jiná loď by si ihned všimla plachetnice bez posádky, neboť u té je to mnohem nápadnější – při sebemenším vánku by se kolébala. Navíc tam teď houkali – a to žádný mrtvý nedělá!

„Obeplujme plachetnici!“

Nařídil jsem to šeptem.

Pluli jsme kolem, nechal jsem veslovat jen na jedné straně a rukou jsem nás odstrkoval od lodě, takže jsem byl jednou rukou neustále v kontaktu s plachetnicí.

A skutečně, když jsem zpozoroval zelenou jiskřičku, světlo na levoboku, nahmatl jsem visící lano, a právě když jsem se ho zachytil, začalo být pomalu vytahováno nahoru.

Rychle jsem je sevřel, tah na chvíli ustal – a potom jsem byl tažen do výše, aniž bych musel šplhat. V následujícím okamžiku jsem se přehoupl přes zábradlí.

Viděl jsem několik stínovitých postav, které při pohledu na mě ihned polekaně zmizely. Jen jedna zůstala na místě, bližší jsem nemohl rozlišit, i když jsem od ní stál sotva krok.

„Hallo! Who are you – kdo jste?“ znělo mi překvapeně vstříc.

Zarazil jsem se – neznal jsem ten hlas?! Neslyšel jsem ho už někde? Nebyl mi dokonce důvěrně známý?! Zatím jsem o tom nepřemýšlel.

„Překvapení by mělo být spíš na mé straně,“ odpověděl jsem. „Neslyšeli jste volat?“

„Volat?“

„A bouchat do bednění, že by to muselo vzbudit i mrtvého?!“

„Neslyšeli jsme nic.“

„Tak to mně nepovídejte – – –!“

„Poslyšte, muži, stojíte před kapitánem!“ byl jsem přerušen, nikoli však výhružným tónem – a přece se v tom hlasu skrývalo něco mnohem horšího než výhružka. „Kdo jste? Jak jste se sem dostal?“

„Je nás pět. Před hodinou jsme ztratili loď.“

„Ztratili? Jak?“

„Silně nabírala vodu, nacucala se jako houba a potopila se.“

„Poslyšte, muži, to zní nepravděpodobně.“

„K čertu – – –!“

„Neklejte!!“

Ohó, tady to jde nějak posvátně! Ale takových „posvátných lodí“ je dost, prostě jsme narazili na jednu z nich.

„No, můžete se snadno přesvědčit, že je to tak, jak povídám.“

„Jak?“

Řekl jsem mu jméno a další podrobnosti.

„Je vás jen pět?“

„Jasně.“

Mezitím vyšplhali na palubu i další čtyři.

„Námořníci?“

„Ne, já jsem byl druhým kormidelníkem.“

„Tak! Takže kapitán je v jiném člunu?“

„Jak říkám. V mlze jsme se ztratili.“

„Pojďte se mnou!“

Šli jsme – já jako první – za postavou, z níž jsme viděli vlastně jen obrysy. Jevila se v mlze jako tmavší skvrna.

„Co je to za loď?“ ptal jsem se cestou. Odpověď jsem nedostal.

„Tak, pojdte sem!“

Otevřel dveře. Jasně světlo nám zasvitlo v ústrety, a třebaže i sem se dostala mlha, dalo se vše jasně rozeznat. Ach, jak mi bylo, když jsem spatřil zařízení kajuty!

„Světlo!“

„Kapitán Novacasa!“ zaznělo vedle mě.

„Páter Cyriacos!“ volal jsem.

Dovedete si představit mé překvapení nad tímto shledáním! Můj bývalý rejdařský agent zůstal stejný zevnitř i zvenčí jako dřív. Na jeho asketickém, smrtce podobném obličejí se nepohnul ani sval.

„K čertu – pardon... proč jste nás nechtěli přijmout?“

„Neslyšeli jsme volání ani bouchání,“ zněla odpověď.

Hned jsem si všiml, že jsem měl být přijat jako úplný cizinec.

Že by byli ztroskotanci v otevřeném člunu odmítnuti, bylo křesťanské mnišské lodi podobné, tato sekta měla jisté zvláštnosti.

„Prozatím se o vás postaráme, ale při nejbližší příležitosti budete vysazeni na pobřeží nebo na palubu jiné lodi.“

Ted' mě něco napadlo.

„Vy jste se stal kapitánem lodi, pane Cyriacosi?“

„Ne, stále jsem rejdařským kapitánem.“

„Řekněte tedy raději zástupce rejdařství.“

„Pro mě za mě! A?“

„Kdo je kapitánem lodi?“

„Páter Dionýsios.“

Muž tohoto jména nikdy v mé posádce nebyl, také jsem nevěděl, pod jakým kapitánem tato kněžská loď tehdy opustila Sydney.

„Kde je pan kapitán?“

„Spí.“

„Při této mlze?“

„Co je vám do toho?“

Ohó!

„Poslyšte, příteli, přece víte, že jsem kapitán.“

„Myslím si, že jste se sám označil za druhého kormidelníka.“

„To je úplně jedno, i kdybych naposledy jel jako nejposlednější námořník – mám oprávnění kapitána a díky patentu taky kapitánem jsem. To přece víte sám nejlíp.“

Dosud průrazné oči ve scvrklém obličejí získaly znovu svůj ledový chlad.

„No a?“

„Chci, abyste se mnou jednali jako s kapitánem.“

„Šampaňské na palubě bohužel nemáme.“

„Zanechte vtipů!“

„Nevtipkuji. Co si vlastně přejete?“

„Chci mluvit s kapitánem této lodi!“

„Spí!“

„Vzbud'te ho!“

„Nemohu.“

„Proč ne?“

„Kapitán mi dal rozkaz, že nesmí být rušen před zítřejším ránem.“

„Při takové mlze?“

„Když si lehal, mlha ještě nebyla. Prodělal dvě noční služby a byl velice unaven.“

„Probud'te ho!“

„Ne!“

Věděl jsem dobře, kde leží kapitánská kajuta, a tak jsem zamířil k jejím dveřím.

Starý mi rychle zastoupil cestu.

„Pane, co si to dovoluujete?!“

„Vím, co si smím dovolit. Chci mluvit s kapitánem!“

„Je nemocný.“

„Ach tak, najednou onemocněl!“

„Velice nemocný!“

„Co je mu?“

„Dostal chřipku jako následek mnoha probdělých nocí.“

„Přesto ho chci vidět. Odved'te mě k němu!“

„To nemohu dovolit.“

„Jakým právem?“

„Jsem lékař.“

„To je mi novinka!“

„Chcete snad vidět můj lékařský diplom?“

„Kde jste ho získal?“

„V Rusku – na petrohradské univerzitě.“

Tomu jsem mohl, dokonce musel věřit.

„Takže kapitán není schopen vést loď?“

„Ne.“

„Kdo je jeho zástupcem?“

„Samozřejmě první kormidelník.“

„Zavolejte ho!“

Cyriacos zatáhl za šňůrku zvonku a volaný se objevil tak rychle, že musel stát přímo za dveřmi.

Očekával jsem pátera Perpetua, který býval mým prvním, taky již kmeta, ale místo něho se objevil mladík sotva odrostlý chlapeckým botkám, páter Zephyros, a já jsem se již tehdy zmínil, že bych ho viděl nejrady na postu prvního

kormidelníka. Přes svých sedmnáct let byl velice schopný – ačkoli se naučil sebeovládání těchto mnichů.

„Ach, páter Zephyros! Doufám, že se na mě ještě pamatujete?“

„Velmi dobře, pane kapitáne Novacasi,“ zaznělo zpět a hned jsem si všiml, že mladík udělal ve svém sebeovládání obrovské pokroky.

Jeho obličej byl obličejem kamenné sochy, tuhý jako led.

„Kde je páter Perpetuos, který byl mým prvním kormidelníkem?“

„Před dvěma měsíci zemřel.“

„Ach! Na břehu?“

„Zabilo ho padající ráhno.“

„To je mi líto. A páter Rufos, který býval mým druhým?“

„Zůstal druhým kormidelníkem dodnes.“

„Pak vám gratuluju, že jste dostal místo prvního důstojníka!“

„Děkuji!“

„Takže nyní zastupujete kapitána?“

„Tak to je. Kapitán je již dva dny těžce nemocen.“

„Už jste složil kapitánské zkoušky?“

„Ne, avšak i přesto mohu – – –“

„Vím. Ale také vy byste měl vědět, že jako vlastník mezinárodního kapitánského oprávnění se mám nyní ujmout vedení lodi.“

Bylo to tak. K tomu nemusím připojovat obšírnější vysvětlení. Dostane-li se jakýkoli kapitán na palubu lodi, na níž z jakéhokoli důvodu chybí kapitán, je tento nový oprávněn, ba povinen zaujmout jeho místo se vši zodpovědností. Existuje jen několik národnostních výjimek, například turecký kapitán se nepovažuje za plnoprávného, o čínském ani nemluvě, zatímco poslední dobou se japonští kapitáni dostali na úroveň evropských.

To je vlastně to nejzvláštnější, co našemu evropskému ostrovtipu a vlastně i povaze nedělá příliš velkou čest! Ještě před deseti roky, kdy spojenecká evropská vojska spolu s Američany táhla na Peking, aby osvobodila obsazené vyslanectví a

potrestala povstalece, bylo například v německých novinách konstatováno, že japonský generál má nad těmito spojeneckými vojsky velení.

Cože?! Nějaký šikmooký Mongol že by měl velet anglickým, francouzským, německým a americkým lodím? Jeho že by měli poslouchat důstojníci zmíněných zemí?!

Nezesměšňujte se!!

A dnes? Dnes se zesměšňujeme sami – výstavami japonských obrazů, japonskými divadelními kusy, japonským bojovým uměním, japonskými župany, japonskými dámskými rukávy – vše japonské, japonské, japonské! Jsme prostě opice!!

A budiž přitom hned poznamenáno, lépe vzpomenu, jak při pochodu na Peking museli Japonci v čele neustále čekat na dobíhající Němce, jinak by tam první dorazili o celý den dřív. Za Němci se plahočili Francouzi, a pokud by šlo vše podle Američanů, nedorazilo by se k Pekingu nikdy, raději by se zůstalo ležet. Nakonec všechny předhonila anglicko-indická kavalerie.

A kde zůstalo takzvané „rozdělení Číny“, toho kolosu na hliněných nohou, o němž tehdejší noviny s takovou vervou fantazírovaly, především varující, aby z toho Němci nevyšli špatně? Co z toho tenkrát bylo?

Ha, jen kdyby ti pisálkové od novin věděli, co vlastně Čína je!!

Věděl jsem, co běží hlavami obou „flandáků“, i když se to snažili ze všech sil ututlat.

„Chcete se ujmout tohoto práva?“

„Samozřejmě! Dokonce to musím udělat, jinak by mě to mohlo stát dekret. Nu,“ pokračoval jsem klidně, „však se známe, dokonce jsme byli dobrými přáteli – a nyní mi přineste lodní deník!“

Starý asketa se trhnutím vzpřímil.

„Páter Dionýsios je mrtev!“

„Kapitán je mrtev?“

„Ano. Dnes je to šest dní, co zemřel na chřipku.“

Neptal jsem se, proč mi dosud lhali, stal jsem se naprosto věčným a žádal lodní deník – byl mi přinesen.

Správně, první kormidelník, tedy tento mladík, zapisoval již šest dní jako zastupující kapitán. Skutečného kapitána pohřbili hned první noc do moře, zhruba 180 mil severozápadně odtud.

Předešlý zápis zněl: Kapitán Dionýsios dostal obrovské horečky – chřipka.

Po čtyřech hodinách zemřel a o půl hodiny později byl pohřben do moře.

Pět minut poté se tato loď pozdravila s anglickým parníkem.

To vše se musí zapisovat na minutu přesně, lodní deník je lodní svátost. Pokud je některý zápis nevěrohodný, kapitán může přijít o svůj patent navždy, a nejen to, může být odsouzen i do vězení za padělání dokladu. Ovšem padělání zápisů v této knize je téměř nemožné, deník je vyroben ze zvláštního papíru, píše se do něj speciálním nerozpustným inkoustem, řádky musí být zcela popsány, žádné škrtnání nebo dopisování není dovoleno – až na dodatky.

Kapitánova náhlá smrt byla podivná, ale to vlastně nebyla má starost.

„Proč jste mi prve říkali, že kapitán je jen nemocný?“ nedalo mi to.

„Pane kapitáne,“ bral starý hned vinu na sebe, „v tom okamžiku jsem si neuvědomil, jaká máte práva. Je nepříjemné, plujete-li na lodi bez kapitána, myslel jsem – – –“

„Dobrá, dobrá,“ přerušil jsem jeho omluvy s lehkou ironií, „pro každou lež si počestný páter ihned najde odpustek. Odkud a kam pluje tato loď?“

Z Monticella, které leží v Columbii, tvořící hranici mezi Kalifornií a státem Washington – s hlavním městem Severní Ameriky, kterým není New York, nýbrž Washington, nemá tento stát nic společného – a nyní měla plout mnišská loď zpátky do své vlasti.

„Co jste naložili v Monticellu?“

„Solené maso.“

„Kolik?“

„Pět set tun.“

„A dál?“

„Nic.“

„Dejte mi lodní papíry – a taky všechny klíče.“

Opět jsem téměř zaslechl trhnutí, s nímž se starý napřímil.

„Kapitáne, k tomu přece nemáte – – –“

„Máte pravdu,“ přerušil jsem ho hned, „a prosím o prominutí.“

Ne, vskutku, neměl jsem sebemenší právo žádat lodní papíry. Směl jsem pouze převzít námořní velení a vedení lodi, do dalších věcí jsem nemohl strkat nos – leda bych si chtěl hrát na soudního úředníka.

Má ukvapenost mě trochu zchladila, dokonce jsem se zastyděl.

„Ale můžete se podívat do lodních papírů, přinesu je...“

„Ne, ne, nemám zájem!“ zvolal jsem – a zase trochu ukvapeně.

„Tady je vše v pořádku.“

„Tomu věřím.“

„Ne, nevěříte!“

„Z čeho tak usuzujete?“

„A měl byste k tomu důvod.“

„Jaký?“

„Inu, protože jsem prve tvrdil, že kapitán spí, pak že je nemocen, a nakonec jsem musel přiznat, že před šesti dny zemřel. Bylo mi to však velmi nepříjemné – – –“

„Prosím, vždyť už jsme to uzavřeli!“

„A pak je tu ještě hrdost pátera Zephyra, který i přes své mládí mohl vést loď jako zastupující kapitán – – –“

„Rozumím, rozumím, a skoro začínám litovat, že mě náhoda přivedla na tuto loď. Ale to nelze změnit, teď je mou povinností zavést loď aspoň do nejbližšího přístavu. Který to má být? To musíte rozhodnout sami.“

„No, vlastně jsme chtěli plout bez zastávky až na Athos – jak si Bůh přeje.“

„To teď padlo. Který přístav je nejbližší? Další otázkou je, zda v nějakém malém přístavním hnízdě najdete volného kapitána. Nejlepší by bylo obrátit zpátky do San Franciska, navíc vane příznivý vítr.“

„Pane kapitáne,“ ujal se slova Zephyros, „dovolte mi otázku: vy nemůžete zůstat na palubě? Máte v úmyslu něco jiného?“

„Jsem sice volný, ale právě vám bych nerad – – –“

„Prosím, pane kapitáne, právě pod vaším vedením bych rád vykonal nějakou delší plavbu, hlavně kolem nebezpečného mysu Horn. Přiznávám, že mám z této cesty tak trochu strach.“

Nejraději bych mladíkovi, skoro ještě chlapci, stiskl ruku. Byl jediným ze společnosti nosičů kuten, kterého jsem tehdy uložil do svého srdce. Samozřejmě se mezitím hodně změnil, jeho tvář byla, jak řečeno, skoro kamenná – ale i tak mluvil otevřeně a všiml jsem si, jak mu při tom zářily oči štěstím.

„Jestli si to přejete, můžu o tom uvažovat.“

„Dokonce vás o to žádám.“

„Dobrá, zavedu loď do jejího mateřského přístavu.“

„Ujednáno! Hned to zapíšeme do lodního deníku!“

„Zadržte! A námořníci, kteří pluli se mnou?“

Měl jsem příliš málo času, abych se seznámil s celou posádkou potopené lodi, byla to vlastně narychlo shromážděná společnost a já ani neznal jména těch čtyř. Jeden z nich byl Skandinávec, další dva Angličané nebo Američané, posledního jsem považoval za Španěla – což se později potvrdilo.

A v tomto okamžiku, kdy se jednalo o to, mám-li ty čtyři odsunout při nejbližší příležitosti nebo ne, jsem si uvědomil, že tady stejně nemůže být všechno v pořádku. Bez ohledu na kapitánovu smrt – hlavně to, že neslyšeli mé volání a bušení, potom se dokonce snažili rychle vytáhnout dolů visící lano, z čehož vyplývalo, že ztroskotance v otevřeném člunu nechtěli přijmout – ne, zde něco nesedělo a za jistých okolností pro mě mohlo být nebezpečné zůstat s nimi sám. Mí čtyři lidé na mě působili dobrým dojmem, hlavně Skandinávec, urostlý jako jedle...

Ještě než jsem si rozvážil, jak bych mohl své přání vyjádřit přijatelným způsobem, pomohl mi páter Zephyros, obraceje se nejdřív na starého:

„Ti čtyři cizí námořníci by přece mohli zůstat u nás?“

„Jistě, to jsem chtěl právě říci,“ přikývl Cyriacos. „Pokud tedy budou chtít.“

Tím by měly být mé pochybnosti vlastně zažehnány.

„Chcete zůstat na palubě této klášterní lodi?“ obrátil jsem se na čtyři námořníky, kteří s námi byli v kajutě.

Hned souhlasili; rozhovor byl veden anglicky, takže už znali cíl a vše ostatní. Nezvyklá služba na mnišské lodi mohla mít půvab i pro největšího tupce.

Pouze jeden se zeptal na druh služby.

„Anglická.“

Nyní byli spokojeni.

„A ještě něco,“ začal páter Cyriacos, „je to kvůli ubytování těchto lidí. Znáte naše poměry, pane kapitáne, a celý život na palubě. Jsme řeckokatoličtí mniši— — —“

„Tito čtyři nemají spát ve společné ložnici mužstva, lze-li to tedy tak nazvat?“

„Pokud o to smím žádat— — —“

„Samozřejmě. Taky se nebudou zúčastňovat společné tabule, jak je zde zvykem, a kvůli chování si s nimi ještě promluvím — vlastně to ani nebude nutné. Kde je tedy ubytujete?“

„Snad v kajutě zemřelého prvního kormidelníka?“

Zmíněná kajuta ústila do této.

„Ale nesmělo by vám vadit, že by ti čtyři chodili skrz vaši kajutu.“

„Ó, přece víte, že nyní je tato kajuta k dispozici vám, pane kapitáne. Stačí váš souhlas.“

Ano, již tehdy se rejdařští kapitáni, kteří na to měli právo, nezdržovali v kapitánských kajutách. Mnišská společnost se ostatně sdružovala dohromady, kormidelníci jedli s námořníky, přičemž se nejdřív pomodlili a zazpívali si...

Nic mi nemohlo být milejší, než že budu mít tyto čtyři „okalhotované námořníky“, pokud si můžu tento výraz dovolit, že je budu mít nablízku i v době jejich volna.

Byla uzavřena smlouva, kormidelník Zephyros zaznamenal poslední zápis do lodního deníku, čímž mi předal velení, a já k tomu připsal několik poznámek.

Poté jsem se dozvěděl, že je tu všech dvacet námořníků, které jsem vyškolil – původně jich bylo šestadvacet, ale tři z nich se přece stali kormidelníky a čtvrtý rejdařským agentem – a nikdo další nepřibyl.

O dosavadních osudech *Světla* jsem si mohl nechat vyprávět později, ale vlastně mi do toho nic nebylo.

Vystoupil jsem na kapitánský můstek, abych se rozhlédl, vše bylo v naprostém pořádku, ihned jsem nechal nastoupit celou posádku, také hlídky, pozdravil jsem je jako staré známé a nakonec jsem pronesl krátkou řeč. Nařídil jsem uvést do pohotovosti mlhovou houkačku a vrátil jsem se do kajuty –

Čtyři námořníci si dělali pohodlí ve velké kajutě prvního kormidelníka a nechali otevřené dveře. Dvě kóje tam byly, další dvě se daly snadno přistavět, pytle s oděvy měli muži s sebou. Posádky plující pod anglickou vlajkou nedbají přemrštěně o své věci, o prádlo a uniformy, ale jejich ponechání v pytlích zde bylo praktičtější.

Chtěl jsem si je předvolat – ale tu jsem si uvědomil, že ani neznám jejich jména.

Ale tu již ke mně přistoupil Skandinávec, každopádně Švéd. Jak řečeno, byl urostlý jako strom, obrovité postavy, pružný jako cedr a se svaly připomínajícími dělové granáty, obličej lemovaný delšími konopnými vlasy, obraz klasické krásy, přitom však vyzařující nadměrnou inteligenci – což rád u hezkých lidí zdůrazním, neboť většinou se krása snoubí s hloupostí, hlavně u mužských panáčků.

Už dřív mě napadlo, že tento mladý muž – bylo mu kolem třicítky – musel pamatovat i lepší dny... snad to byl nějaký ztracený syn.

„Kapitáne, chtěl bych s vámi mluvit,“ řekl tichým hlasem.

Mluvil perfektní angličtinou.

Samozřejmě bych si s ním hned nezačal něco důvěrného. Kapitán musí dodržovat vždy jistý odstup od posádky, řekl bych, že mnohem větší než generál od prostého vojáka, jinak ztratí autoritu. Na palubě nepřipadá v úvahu prst, po němž přijde příslovečná celá ruka, tady musí být člověk opatrný už u nehtu.

„Proč?“

„Chci vám sdělit něco mezi čtyřma očima.“

„Hm! Jak se jmenuješ?“

„Swen Alvason.“

„Švéd?“

„Ano.“

Otevřel jsem kapitánskou kajutu, nebyla zamčená. První kormidelník v roli zástupce ji nepoužíval. Vše bylo uspořádané, jen poněkud zaprášené – snad ten prach pocházel ještě z Monticella.

„Pojď dovnitř! Pomož mi!“

Švéd vstoupil a zavřel dveře.

„Nu?“

„Tady není něco v pořádku.“

„Pročpak?“

„Kapitán měl nejdřív jen spát, potom byl nemocný, pak mrtvý – – –“

„Neslyšels, jakými důvody to rejdařský agent omlouval?“

„To ano – ale prý neslyšeli naše volání a bouchání – – –“

„Nuže, co si myslíš?“

„Tady něco nehraje.“

„Ale co?“

„Měli bychom to nějak zjistit.“

„Kdyby mniši měli nějaké tajemství, ponechali by si na palubě vás, čtyři cizí námořníky, když jsem jim dal možnost volby?“

„Kapitáne, dovolíte mi jednu otevřenou otázku?“

„Ano.“

„Vždyť vy sám jste se zarazil, ne?“

„Samozřejmě,“ přiznal jsem.

„A pak vám můžu říct ještě něco jiného. Všiml jsem si čehosi, co vám snad uniklo.“

„Co to bylo?“ zeptal jsem se, nyní opravdu zvědav.

„Ti dva stáli pořád vedle sebe.“

„Ano, to je pravda. A?“

„Schovávali si ruce v dlouhých rukávech kuten, stejně jako to dělají Čínani, a když se měli nad něčím rozhodnout, například jestli tu máme my čtyři zůstat, všiml jsem si, protože jsem stál stranou, jak starý vystrčil ruku a špičkou prstu klepal mladému do boku, nebo jím jakoby psal. Musela to být jejich tajná řeč, nějaký způsob Morseovy abecedy, a potom se hned mladík – jak sám víte – obrátil na starého s otázkou, jestli tady my čtyři můžeme zůstat, a starý přitakal.

Se vším začal on a taky dál se dorozumívali tajnými znaky, mladík dostával pokyny, ještě než vyslovil otázku nebo odpověděl. Nevím, ale třeba se takhle domlouvali hned od začátku.“

Ano, co mi tady říkal, pro mě mohlo být velmi důležité. V této tajuplnosti se dalo hledat leccos, jen ne nic dobrého.

„Co si o tom myslíš,“ zeptal jsem se.

„Smím být otevřený?“

„Mluv tiše!“

„Skoro bych řekl, že nás pět chtějí při nejbližší příležitosti odrovnat.“

To mě zarazilo.

„Z čeho – to – chceš – usuzovat?!“ šeptal jsem.

„Mám jen takový pocit, i když jinak nejsem pověřivý. Jen si vezměte, co všechno jsme tady viděli! Právě to, že nás čtyři nechtěli nechat jít, když nás předtím vůbec nehodlali přijmout, dokonce vytahovali pomocné lano – naštěstí jste ho zachytil, ale o chvílku později by bylo pryč – a nyní tu máme zůstat... věřím – však mě pochopíte, i když to neumím říct.“

Měl pravdu – ani já nemohl potlačit nedůvěru, jež ve mně neustále rostla. Sám bych nikdy nepovažoval mnichy za schopné vraždy... ale přece... ten muž měl pravdu.

„Jestli to souvisí s náboženstvím, pak... považuju tyto mnichy za schopné všeho,“ dodal ještě Švéd.

„Já vím, vím! Dobrá. Pokud to považuješ za vhodné, informuj o tom své kamarády – – –“

„Ano. Pak máme zůstat stále spolu – věřím, že i to má nějaký důvod.“

„Jaký?“

„Chtějí odposlouchat, jak smýšlíme o celé záležitosti a na čem se dohodneme.“

„Možná,“ prohlásil jsem po krátkém přemýšlení. „Takže opatrně zasvěť kamarády, musíme se mít na pozoru – ale nejdřív musíme zjistit, jak se to celé vyvine dál.“

Mlha byla ještě během noci rozehnána čerstvým severním větrem, nasadili jsme plachty a *Světlo* vyrazilo po delším bezvětří dál k jihu.

Několik dnů se nestalo nic, co by stálo za zaznamenání. Námořníci v kutnách byli schopní stejně jako dřív. Taky se dobře snášeli s mými námořníky, kteří se ostatně chovali velice slušně. Rejdařský kapitán nikdy nevstoupil do mé kajuty, ctěný čtenář si možná ještě vzpomene, že se mě v Sydney ptal, jestli ke mně smí vstupovat.

Mr Cyriacos obýval kabinu, která taktéž ležela v zadní části lodi vedle kajut, ale ta měla zvláštní vchod přímo z paluby. Když jsem s ním občas potřeboval mluvit, musel jsem jít k němu, nebo ho požádat o návštěvu, protože jinak téměř nevycházel.

„Kdo je nyní patriarchou na Athosů?“ zeptal jsem se příležitostně.

„Stále patriarcha Johannes.“

„Cože?! Takže tehdy nezemřel?“ otázal jsem se překvapeně.

„Ne, znovu se uzdravil, i když mu lékaři nedávali naději.“

„Co mu bylo?“

„Měl trpět chrlením krve. Já o tom příliš nevím. Také nyní je ještě trochu bledý, ale k výměně patriarchů zatím nedošlo.“

Byl jsem rád, když jsem se dozvěděl, že ještě žije, dokonce se mě zmocnilo něco jako touha. Jestlipak na mě dosud coby Johanna...

Hned jsem však to blouznění pustil z hlavy.

KAPITOLA DEVÁTÁ

Baleríny

Opět nastala mlhavá noc. Prikázal jsem mnichům, aby nešetřili mlhové houkačky, protože srážka v této oblasti by mohla být osudná.

Byly asi tři hodiny, již se začínalo šerit, což v mlze pochopitelně nebylo pozorovatelné, když tu jsem v těsné blízkosti zaslechl ječet sirény a vzápětí se před námi objevila „beruška“, stožárová lampa parníku, ale právě tak to mohla být záře mlhového světlometu, která ovšem hustým mlékem nedokázala proniknout. Už už jsem viděl přicházející katastrofu, řval jsem, že jsem téměř přehlušil houkání sirén a šplouchání vody o trup, a v poslední chvíli parník mírně změnil kurs, ačkoli nás minul tak těsně, že bych mohl počítat osvětlená buldočí oka. Plul velice rychle, a kdyby moře nebylo naprosto klidné, nepochybně bychom se srazili.

Volal jsem za neřádem, který se snažil dodržet jízdní řád za každou cenu, neřku-li přes mrtvoly, nejhorší nadávky. Samozřejmě jsem ho nerozlišil, ale jistě to byl osobní parník, protože právě jejich kapitáni byli ochotni riskovat pro přesnost cokoli.

Nyní začala jeho parní siréna houkat nepřetržitě, ale před setkáním tomu tak nebylo. Slyšel jsem ji ještě dobrých deset minut – pak se ozval ječivý pískot, tupý úder... a vše ztichlo.

„Do někoho narazili!!“

Vykřikli to snad všichni. Naslouchali jsme.

Ó, jak je v takové chvíli člověku na duši! Nebylo nic slyšet – ale vlastně bychom kromě sirén nebo parních píšťal nic slyšet nemohli – pokud ujížděl parník dvanácti uzly za hodinu, vzdálil se za oněch deset minut nejméně dvě anglické míle od naší plachetnice, a tak daleko nedolehne žádný lidský hlas.

Ale proč se neozývá houkání nebo pískot?

Museli jsme připustit, že se obě plavidla stala okamžitými oběťmi katastrofy.

„Pomodleme se za tyto nešťastníky!“ prohlásil Cyriacos a všichni námořníci kromě stráží u houkaček zmizeli pod zádi, která byla přeměněna v kapli.

Pomodlit se – asi to bylo jediné, co jsme pro ně mohli udělat. Při bezvětrí jsme viseli jako přikovaní a při nejlepším vůli jsme nemohli pomoci.

Když stoupající slunce rozehnalo mlhu, spatřili jsme ze severu připlouvat parník, který vysílal signály, že zajistil plně obsazený člun, který mu překřížil cestu.

A pak jsem zahlédl druhý člun na hladině hladké jako zrcadlo, necelou míli od nás daleko, velký kutr, narvaný lidmi k prasknutí.

Kutr mířil přímo k nám, pouhým okem jsem zatím mohl vidět jen živé mávání kapesníčky.

„Kapitáne, přichází severák!“ obrátil se na mne rychle starý Cyriacos.

Toho jsem si přirozeně všiml taky, ale rejdařskému kapitánovi to mělo být lhostejné, vlastně to bylo poprvé, co mě na něco takového upozornil.

„No a?“

„Musíme toho využít!“

Bylo to stále podivnější, ale já už tušil, o co starému jde.

„Asi vám není po chuti vzít ztroskotance na palubu?“

„To ani není nutné, tuhle pluje parník – – –“

„Ano, ale míří k severu.“

Byla to pravda. Parník, jediná loď na obzoru, nalodil trosečníky ze vzdálenějšího člunu a nyní se obrátil na sever, takže se od nás vzdaloval, a brzy jsem poznal důvod – dalekohledem jsem zpozoroval severně ještě třetí člun.

„Pluje tam, kam my nemůžeme, a první člun pochopitelně, přenechal nám,“ řekl jsem.

„Ale parník mohl nalodit i lidi z tohoto člunu!“ namítal starý.

Prudce jsem sklapl dalekohled.

„Pane, opravdu patříte ke křesťanskému náboženství?!“

„Jistěže,“ zněla svým způsobem naivní odpověď. „Jen nechápu, proč zrovna my musíme ztroskotance – – –“

„Pokud to ale nechápete, nemůžu vám pomoci!“ přerušil jsem ho krátce. „Nalodíme ztroskotance a tím to hasne!“

„Při nejbližší příležitosti je však vysadíme!“

„Uvidíme, jestli se k tomu najde příležitost.“

„Přece je nemůžeme vézt s sebou na Athos!“ naříkal starý čím dál víc – a mně to bylo čím dál nepochopitelnější!

„Nu, už toho nechte!“ ukončil jsem rozhovor a opět roztáhl dalekohled. „Je tam šest námořníků, kormidelník a... jasně, samé ženské!“

„Ženské?!“ křičel starý, až jsem se po něm musel ohlédnout – tvářil se jako archanděl Gabriel při zvěstování posledního soudu.

„Nono, co je vám?!“

„Ženské?!“ opakoval.

„Jistě, na kutru jsou nejmíň dva tucty žen.“

Starý odkvapil a po chvíli se vrátil s vlastním dalekohledem.

„U všech svatých – samé ženy... a vy myslíte, že bychom je měli vzít na palubu?!“

Starý naprosto ztratil svůj asketický klid, klidně můžu říct, že na mě držkoval.

„Muži, co vás napadá?! Jestli na mě budete útočit jako divoký kanec, vezmu na vás prasečí kopí! Jistě, ztroskotané ženy vezmeme na palubu!“

Tu se starému vrátil železný klid.

„To tedy ne!“

„Uvidíme.“

A velícím hlasem jsem zvolal: „Připravte se k davitům!“

Davitý jsou háky, na nichž visí čluny. Několik jich je vždy volných, aby mohly případně pojmout cizí člun.

Ještě než jsem mohl zjistit, zda byl můj příkaz splněn, zastoupil mi starý cestu, ruce překřížené na prsou.

„To neuděláte!“

„Co neudělám?“

„Nevezmete ty ženy na palubu!“

„Proč ne?“ snažil jsem se o klid.

Protože jsem věděl, že by každým okamžikem mohlo dojít ke katastrofě, při níž by snad nevinní zaplatili za odpor starého, snažil jsem se uklidnit. Starý mi odpověděl otázkou:

„Víte, že loď vždy zastupuje půdu státu, jehož vlajku nese?“

„To vím. Tato loď má řeckou vlajku – proč by neměly ženy vstoupit na řeckou půdu?“

„Právě jste řekl, že víte, o co jde. Vlajka vlastně nic neznamená. Tato loď je kouskem našeho svatého pohoří, které nesmí být znesvěceno ženskou nohou – – –“

„A co když budou ztroskotané ženy vyhozeny na svaté pohoří?“

„To je něco jiného, v tom by byla boží vůle a my máme obřady, jimiž bychom horám vrátili jejich sva – – –“

„Muži, který chcete být božím sluhou, málem bych vás varoval, abyste jméno Páně nebral zbytečně do huby!“ rozkřičel jsem se s nevolí. „A co se týče mě, raději bych se dal k Vyznavačům ohně, než abych přestoupil na vaše takzvané náboženství! Není snad boží vůlí, abychom přijali tyto ubohé ženy?!“

„Ne, pokud je tady možnost, že dostanou přijetí někde jinde...“

„Kecy!!“ zvolal jsem ztrácející trpělivost. „Ztroskotané ženy přijmeme na palubu a basta, i kdyby tam neměly nikoho, kdo by potřeboval první pomoc. Vstoupí na palubu, to je mé poslední slovo!!“

Páter Cyriacos spustil hubené ruce, ještě víc napřímil svou vyschlou postavu a oči v jeho lebce smrtáka se zaleskly.

„Nevystoupí na palubu této lodi!!!“

Mou další odpověď bylo vytáhnutí revolveru z kapsy.

„Chcete mi v tom snad bránit?!“

„Ano, ty ženy nevystoupí na palubu! Vaší zbraně se nebojím!“

Chtěl jsem mu ukázat, že se o něho nemusím starat, můj zájem se týkal jen námořníků v kutnách, jejichž postoj pro mne bude rozhodující.

„Připravte davity!!“ opakoval jsem rozkaz.

Celá stráž byla na palubě, k nim se přidali i ti, kteří měli volno, a nyní stáli všichni mniši bez pohybu pohromadě, klouzajíc pohledy ze mě na svého představeného.

„Neslyšíte, psi?! Připravte davity!!“

Vtom se přiřítili moji čtyři námořníci, kteří dosud seděli v kajutě při snídani. Ihned vše pochopili, snad slyšeli i naši hádku, a Švéd hned vytrhl ze zadní kapsy revolver, postavil se vedle mne, aby mi mohl chránit záda, zatímco ostatní tři přiskočili k davitům, aby šli příkladem.

S chováním Švéda jsem byl spokojen, ne však s ostatními třemi.

„Zpátky! Nyní máte volno, mé příkazy platí jen mnichům! Naposledy: připravte davity, nebo proklatě — — —“

S těmito slovy jsem přiskočil k nejbližšímu muži v kutně a podržel mu hlaveň revolveru přímo u spánku.

„Běda tomu, kdo poslechne jeho rozkaz!!“ volal do toho Cyriacos.

„Připravte davity, jedna — — —“

Jediné řecké slovo, jemuž jsem rozuměl — a do nehybných vjel život. Kormidelník Zephyros byl první, který přiskočil k nejbližšímu davitu, ostatní ho následovali, každý se snažil uplatnit.

Tu se Cyriacos změnil v zuřivce.

„Proklínám vás!“ mocně zařval a hrozil jim oběma rukama. „Proklínám celou tuto loď, ať pluje k čertu — — — !!“

Snad toho měl na srdci víc, ale náhle zmlkl a rychlými kroky spěchal ke své kajutě.

Jedním skokem jsem mu skočil do cesty a pokynul jsem svým námořníkům.

„Zadržte, dál ani krok! Swene, Franzi, Nede — ke mně! Dejte toho chlapa do želez!!“

Žlutý obličej mumie v tom okamžiku zšedl jako popel.

„Cože?! Co?! Proč to?!“

„Jednak jste nabádal námořníky proti kapitánovi – a to je podněcování ke vzpouře! – a za druhé vás považuju za schopného vyhodit celou loď do vzduchu, než abyste při svém fanatickém smýšlení nechal na palubu vstoupit ženu. Víím, co dělám a co je mou povinností. Vsaďte ho do želez a strčte ho do komory pro zajatce! – Swene, ručíš mi za něho, než se tam půjdu podívat – a před dveře postavte ozbrojenou stráž!“

Popadli pátera za ruce a táhli jej pryč. Vrhnu na mě jeden jediný pohled... ale co vše se v něm skrývalo!

Dál jsem se o něho nestaral, chtěl jsem znova sáhnout pro dalekohled, ale už to nebylo zapotřebí. Člun se mezitím přiblížil.

Napočítal jsem na palubě kutru osmnáct žen, přesně tucet a půl, a jak mi bylo, když jsem poznal, co mají na sobě!

Jediná byla v kabátu, ostatní byly takřkajíc skoro neoblečené – ne, že by skočily do člunu přímo v nočních košilích, to ne – oblečené byly, ale ne tak, aby mohly vyjít na ulici – oproti tomu se mohly producírovat na jakémkoli jevišti...

Vezmu to zkrátka – byly to baletky či baleríny ve svých šatech, které vesměs sestávaly z trikotů a krátkých blyštivých šatiček z kanavy. Dokonalé tanečnice, právě přicházející z jeviště, ani jejich účesy příliš neutrpěly – zato jejich zmalované a nalíčené obličejíky vzaly v mlze zasně, barvy se smísily dohromady, čemuž napomohly také slzy zoufalství, takže nevypadaly dvakrát půvabně, třebaže to musely být hezké a milé holky!

Spustili jsme schůdky, celá dámská společnost rychle vyšplhala nahoru. Nárek a lomení rukama vystřídal štěbetání houfu hus. – Nyní se z nich nedalo nic vyrazit. Všechno jsem se dozvěděl od jejich kormidelníka, který byl prvním důstojníkem na palubě potopené lodi.

Byla to společnost anglických baletek, které k tanci současně zpívaly, a které absolvovaly turné napříč Severní Amerikou, od New Yorku do San Franciska, navštěvujíc největší města. Nyní pluly do Mexika, cestu lodí si zvolily, aby se psychicky uklidnily po namáhavé práci, proto taky nepoužily osobní

plavidlo, nýbrž rychlý nákladní parník. Už jsem se jednou zmínil, že tyto lodě rády berou cestující, a *Everest* k tomu byl extra zařízen.

Everest byl na cestě již čtyři dny. Tanečnice měly veškerý čas věnovat zotavení. Vedoucí skupiny, která sama účinkovala, byla přes své mládí a krásu – a měl jsem miss Lee poznat ještě blíž – velmi energická dáma, která šetřila časem. Vypracovala nové taneční aranžmá, a pokud počasí dovolovalo, musely dívky na palubu nebo do velké kajuty, která jim byla dána k dispozici, aby zkoušely. Tuto noc měly generální zkoušku – byly to vůbec noční můry – měly se vyzkoušet všechny efekty, což šlo výtečně, neboť parník měl elektrická světla. Dívky se nalíčily, oblékly se do kompletních úborů, ověnčily se bižuterií – a když byly tyto baletní krysy – po ujištění kapitána, že pro něho ani parník, ani mlha nic neznamena – když tedy byly v nejlepším, došlo ke katastrofě.

To znamená, že jsem se to dozvěděl až později od samotných baletek, nyní mi řekli o průběhu katastrofy jen v krátkosti.

Do *Everestu* náhle narazil parník, který se před ním objevil jako duch, bez jakéhokoliv varovného signálu. Vytyčí sirény slyšeli dřív, ale pak už nic.

Kormidelník neměl potuchy, kam byl *Everest* zasažen, parník šel rychle ke dnu a dopřál jim jen tolik času, aby stihli nastoupit do člunů. Na zavazadla nebylo ani pomyšlení. Baletky se chovaly výtečně i přes skutečnost, že byly ženy – a protože držely vždy spolu, namačkaly se i nyní do velkého člunu, což by při horším počasí znamenalo zkázu. Nakonec vše dopadlo dobře.

Kormidelník taky nevěděl, co se stalo s druhým parníkem. Buď klesl na místě ke dnu, anebo zbaběle ujel z dějiště katastrofy. Jeho světla se najednou ztratila, ale v té mlze stačilo, aby se vzdálil na tři metry. Taky už neslyšeli žádný signál.

Everest vysadil tři čluny, všichni se zachránili.

Druhý záchranný parník vlajkami signalizoval – signály se daly rozeznat jen mým silným dalekohledem – kolik cestujících

vylovil, takže jsme spočítali, že všichni ostatní jsou na jeho palubě. Oznámil jsem, že jsme vylovili třetí člun a parník, který taktéž ohlásil jméno, signalizoval, že musí pokračovat v cestě do San Franciska, že pálí již poslední uhlí – poslední pozdrav a viděli jsme ho mizet na severním obzoru. Jiná loď nebyla v dohledu, nespátřili jsme taky žádné plovoucí trosky.

Teprve nyní jsem se dozvěděl bližší o baletkách a mohl jsem jim věnovat pozornost.

Jak jsem řekl, když si konečně umyly obarvené obličejy, byly to vesměs velmi hezké dívky. Nyní se taky musely uklidnit, dosud štěbetaly jako houf hus, nad nimiž zakrouží jestřáb. Ale jinak to byly skutečné ženské – aspoň jistého druhu, musím dodat. Skrovné zlato měly na sobě, peníze v kufrech nevezly a jejich vedoucí u sebe měla šekovou knížku, a tak nařikaly jen nad ztrátou toalet... ale nárek nebyl o nic menší.

Když jsem se tak díval na hluboce dekoltované baletky, potom zas na mnichy v kutnách, jak tady stáli, doslova strnulí hrůzou, že jen jediný z nich byl schopen přetáhnout si kapuci přes hlavu, aby neoslepl, a pak vykonal tuto milosrdnou službu i na ostatních... nemohl jsem si pomoci, musel jsem se dát do bouřlivého smíchu.

„Ba, vám se to směje! Kdybyste tak mrznul jako my!“

„Vy jste kapitán?“

„Co to tu máte za mnichy?“

„Cože, to jsou námořníci?“

„Ach, snad to není ona klášterní loď z Athosů?!“

„Och, jak skvostné, jak zajímavé!!!“

Tak a podobně to znělo kolem, a když jsem se nechal poznat jako kapitán, pověsilo se mi půl druhého tuctu baletních krys na tělo!

Odvedl jsem je do kajuty. Ubohá děvčata to měla skutečně zapotřebí. Vládla studená noc, byly víc než hodinu vystaveny neoblečené – tak to jistě můžu říct – vlhké mlze. Včera odpoledne si jen na hodinku zdřímly a večeret měly až po generální zkoušce. Byly hladové a prokřehlé chladem.

Mniši museli přinést zásobní kutny, na můj rozkaz uvařili horký čaj, pak jsem nechal snést, co bylo ve špižírně nejlepší, a sotva byl první hlad zažehnán, vykonal rumem cinknutý čaj své. Holky začaly v kutnách roztávat, vše jim zase připadalo krásné a příjemné.

„Tady zůstaneme, tady zůstaneme! Vidíte, milý, nejmilejší kapitáne, že nás odvezete do Mexika?“

Zpracovával mě půl druhého tuctu ženských paží, potom holky dostaly chuť zatančit nám v mnišských kutnách, ale nakonec přece jen zvítězila únava, zmizely v kajutách pro hosty a všude, kde bylo nějaké místo, jenže před tím mi ještě stihly zlíbat obě ruce.

Jen jedna tu zůstala, vedoucí podnikatelka, miss Elisha Lee, výtečná ženská, obchodnice každým coulem.

„Jaký je váš cíl, pane kapitáne?“ otevřela rozhovor.

Vysvětlil jsem jí, že jsem se sám dostal na palubu jako ztroskotanec, ale potom jsem převzal velení jako kapitán. Víc nebylo nutné říkat.

„Poplujeme kolem mysu Horn do Středozemního moře, na Athos, a nemám důvod někde zastavovat. Přestoupíte na první parník, který bude směřovat do nějakého mexického přístavu. Takových potkáme dost.“

„Právě o tom jsem s vámi chtěla mluvit. Nemohl byste sám zajet do takového přístavu?“

„K čemu?“

„Záleží mi na tom, abychom se zdržely co nejdéle na takové lodi. Proč? – Kvůli reklamě. Už jsem o klášterní lodi hodně slyšela, mluví se o ní po celém světě, a taky vaše jméno jako kapitána zná každý. Byly jsme zachráněny vámi a vaší klášterní lodí – to je přece nejlepší reklama, jakou si můžeme přát. Otevřeně přiznám, že si nejsem Mexikem moc jistá, protože tudy táhne konkurenční skupina. Nyní, když se řekne, že miss Elisha Lee a její skupina se staly obětí velké nehody a byly vyloveny klášterní lodí mnišské republiky Athos, která plula opět pod velením kapitána Novacase, jenž za nesmírných potíží a s revolverem v ruce prosadil, aby tanečnice byly vzaty na

palubu, potom je zavezl až do Mexika... ha, to by byla reklama, jakou nelze zaplatit penězi!“

Lichotila mi – ale jinak měla pravdu.

„Penězi k nezaplacení – jak se říká,“ pokračovala, „ale dala by se zaplatit – třeba jinak – laskavostí nebo jiným způsobem... co byste požadoval, kdybyste nás zavezl do Mexika?“

Krásná ženská si rozepnula mnišskou kutnu, která jí velice slušela, trochu se předklonila, sáhla si mezi ňadra a vytáhla šekovou knížku, předklonila se ještě hlouběji a přitom mě pozorovala jiskřícíma očima.

„Ó, miss, o placení nemůže být řeč – – –“

„Ne? Co tedy žádáte?“

Nu, nakonec jsme se dohodli.

Má další cesta vedla k páteru Cyriacosovi a zrovna dobře mi při ní nebylo. Právě že to byla skutečně zvláštní loď, na níž jsme pluli, a co jsem hodlal udělat, by se dalo konec konců považovat za znesvěcení.

Přede dveřmi trestanecké kobky, ležící v podpalubí, jsem našel stát Franze a Neda, ozbrojené revolvery a dýkami.

„Podvolil se?“

„Ano, a je úplně zticha.“

Nechal jsem otevřít dveře a vstoupil dovnitř.

Byla to jedna z pohodlnějších trestaneckých cel, kam se zavírají vzbouřenci do želez, uvnitř stál stůl a lavice, ta dokonce polštářovaná – nad stolem se táhl od stěny ke stěně silný řetěz, k němuž byl zajatec připoután, takže mohl jíst nebo ulehnout – stejně jako nyní starý.

Vyhublý asketa se krčil za stolem jako mumie a spoutané ruce měl sepjaté k modlitbě. Oči neotevřel.

„Pátère Cyriacosi, je mi to skutečně líto,“ začal jsem.

Nepohnul se, ani oči neotevřel.

„Slíbil jsem tanečnicím, že je zavezu do mexického přístavu, a protože jsou již na palubě, nemůžete proti tomu nic – – –“

„Ne, už nemohu nic dělat!“ zamumlal.

„Jak to myslíte?“

Mumie otevřela oči – žhnuly v lebce jako řěřavé uhlíky.

„Loď je prokletá! Už nikdy nedopluje do přístavu!“

„Ano, vidíte, Cyriacosi, pokud mluvíte tímto způsobem, nemůžu vás osvobodit, jak jsem to měl původně v úmyslu. Jen jste potvrdil mé podezření, že chcete vyhodit loď do vzduchu.“

„Já?“

„Ano, vy. Nebo se spokojíte s malou dírkou pod čarou ponoru? I to by mohlo stačit.“

„Ne, loď není zasvěcena takovému zániku.“

„A jakému?“

„Zajde jako Ahasver! Bude na ní lpět věčné prokletí, jako na onom židovi, bez cíle bude bloumat po mořích, aniž by se dostala do nějakého přístavu!“

Mluvil slavnostním hlasem – ale na mě to udělalo setsakramentsky malý dojem, považoval jsem to za směšné.

Ruský doktor medicíny zřejmě nikdy neslyšel o bludném Holanďanovi, jinak by loď přirovnal k němu a ne k věčnému židovi, který se každopádně bál vody.

„A jinak zůstaneme naživu?“ zeptal jsem se výsměšně.

„Ano, také vy budete navěky bloumat na znesvěcené lodi po všech mořích!“

„Aniž bychom někdy zakotvili v přístavu?“

„Každá země před vámi couvne jako před morem, každá vlna vás vrhne zpátky na moře.“

„Jen proto, že jsme vzali na palubu ztroskotané ženy?“

„Jen proto, a to stačí! Všechny mnichy stihne stejné prokletí, neboť vás poslechli!“

„Vidíte do budoucnosti?“

„Já jsem vás proklel a nyní vím, že má modlitba byla vyslyšena a že dojde naplnění.“

„Ach tak, to jsem chtěl vědět! Takže jsi nás proklel! Ne, příteli, ze želez se už nedostaneš. Člověk, který nešetří kletbami, nemůže mít mou důvěru. Zatím přemýšlej o křesťanských příkázáních, podle nichž máme milovat dokonce i své nepřátele a tak dál.“

Ne, nejhrubší námořník, který tisíckrát za minutu prokleje sebe i celý svět je mi mnohem milejší než takový sladěcký mnich – protože ten to ani tak nemyslí, kdežto ty mluvíš z čistého přesvědčení, prosíš všemohoucího Boha, aby tě vyslyšel... styď se, starý!“

Domluvil jsem a otočil se ke dveřím.

„Buďte prokleti i s celou lodí! Budete bloumat po mořích navěky! Amen!“

Takto za mnou volal, ale já zůstal chladný a brzy jsem na jeho slova zapomněl.

KAPITOLA DESÁTÁ

Plány na osvobození

Odpoledne se holky zase ukázaly a byly mnohem veselejší než prve. Tohle je aspoň pořádná loď, říkaly, mnohem lepší než špinavý parník. Nejvíc je bavilo šplhat v lanoví – nazvaly je provazovým žebříkem – šplhající jeptišky v mnišských kutnách! Po sdělení ředitelky, že je tato loď odveze až do nějakého mexického přístavu, propukly v neutuchající jásot, byl jsem objímán a líbán a za chvíli se na palubě rozproudil hezký kankán. Holky vyhazovaly nohy, až kutny létaly, zpívaly pikantní šansony... a potom vzaly útokem mnichy.

Musel jsem se smát, i když jsem se snažil zůstat vážný.

Jak bylo řečeno už dřív, většina mnichů, kteří byli vybráni pro povolání námořníků, se dala považovat za mladíky, třebaže je již odmala přivykali mnišskému životu. Nikdy se nedostali do divadla, o baletu ani nemluvě – krátce a dobře, něco podobného ještě neviděli a jejich překvapení bylo tak velké, že si zapomínali stahovat kapuce přes oči, aby nebyli oslepeni. K tomu se připojila jejich cudnost, pokoušeli se uniknout, ale byli bláznivými holkami všude nalezeni... bylo by pozdě, i kdybych tomu chtěl sám zabránit.

Nebudu popisovat jednotlivosti, ani to vlastně nedokážu.

Večer došlo k reakci – mniši se probudili z opojení, a když o půlnoci držel první kormidelník stráž, vyhledal mě v mapovně.

Mladík vypadal velmi rozrušeně.

„Kapitáne, kapitáne!“ naříkal a zakrýval si oči dlaněmi.

„Copak se stalo?“ stavěl jsem se překvapeným.

„Jsme navždy prokletí!“

„Prokletí? Jak to?“

Nejdřív jsem si myslel, že se roznesla zpráva o kletbě, kterou vyřkl starý, ale nebylo to tak, mladík cítil kletbu sám a všichni ostatní s ním.

Nejstarší z nich byl druhý kormidelník, dřív fráter, později pomazaný na pátera, takže i z ohledu titulu představený všech ostatních, ale i tento šedesátiletý muž již propadl divokým Sirénám, a protože jeho církevní moc již nic neznamenal, předal velení mladému prvnímu kormidelníkovi, a že ten přijal, jsem považoval za mužnější než cokoli jiného.

„O, kapitáne, kdybyste věděl – – – !“

„Inu, vím všechno, ale řekněte, Zephyrosi, mohl jsem tomu zabránit?“

„Ne, to byste nedokázal – – – “

„I kdybych poslechl pátera Cyriacose a ty ženské nevzal vůbec na palubu – – – “

„Ó, tak nemluvte – víme dobře, co je lidská povinnost – –je jedno, je-li člověk křesťan, žid nebo pohan... ó, kdybyste věděl, jak jsme všichni nešťastní, tolik tolik nešťastní!!!“

A najednou to bylo venku! Co všechno mi sedmnáctiletý mladík během pěti minut zvěstoval za všechny ostatní, nemohu ani popsat. Ba, stejně ze sebe vyrážel jen nesouvislé věty.

Ale pochopil jsem – a díval jsem se do bezedné propasti neštěstí.

Čtenář jistě sám dobře chápe, co je míněno a že to nelze dost dobře zachytit slovy.

Byli to samí mladíci z urozených rodin, s ohnivou krví, nikdy nestrádající – už skoro rok si nechali vát pod nosy sláný mořský vítr... stačila jediná příležitost, již se jim v přístavu nikdy nedostalo, aby zahodili vše, co do nich za dlouhé roky natloukli.

Jen malé ochutnání štěstí pozemského života – snad jen sám o sobě nevinný polibek – a to stačilo, aby poznali, jak hluboce jsou nešťastní.

„Nemůžeme se vrátit na Athos!“

To byl samozřejmě refrén.

Byl jsem na to připraven.

„Pak musíte všichni opustit loď v prvním přístavu.“

„Jak bychom mohli?!“

„Podle předpisů vás všechny propustím.“

„To není možné, neznáte určení této lodi tak dobře jako my!“

„No dobře, tak budete jednoduše dezertovat. V Americe nepotřebujete papíry, hlavní je, že něco jako námořníci dokážete.“

„Na jedno jste asi zapomněl, kapitáne!“

„Na co?“

„I kdybychom utekli až na konec světa a schovali se tam, kam nepronikne světlo slunce – svatí muži z Athosů by nás stejně viděli!“

Mladík to vyslovil nejen odevzdaným, ale přímo patetickým tónem – prostě to spíš odbásnil.

„To stojí ve vašem katechizmu?“

„Samozřejmě.“

Vytušil jsem hned správně.

„Nebo pochybujete, že mniši z Athosů vidí vše ve svatém světle?“ zeptal se mě ještě.

Ne, měl jsem mnoho důvodů věřit tomu. Zdalipak ten hoch věděl, co se mně samotnému stalo?

„Dokázal jste již sám takové světlo vytvořit?“

„Umím to, dělal jsem to denně. Také jsem vše viděl. Dá se to však dělat jen v posvátném pohoří a podstatu vysvětlit neumím.“

Neslyšel jsem nic nového.

„Jo, a co se stane, když v dalekém Řecku uvidí, že jste utekli?“

„Ještě se ptáte, kapitáne?“

„Proč ne? Jak to myslíte?“

„Nu, neutekl jste sám z Athosů? Nyní o tom smím mluvit. Ano, vím o tom, jen jsem byl vázán mlčením, ale teď je pouto přetrnuto – k mé zkáze.“

Sám víte, že naše církve je rozšířena do celého světa, nenajdete místočko, dokonce ani v nejvzdálenější divočině, kde by klášterní republika neměla špióna, o němž vědí jen zasvěcení, k nimž já nepatřím, nikdo z nás k nim nepatří – snad s výjimkou pátera Cyriacose, ale ani to nevím jistě.

Mniši se ve svatém světle dozvědí, kam jsme se obrátili, a najdou prostředky, aby nás... dostali v nějaké bedně zpátky na Athos... všechny dohromady... k potrestání.“

Mluvil stále tišeji.

„Jaký trest by vás čekal?“

„Hrozný!“

„Nevíte nic bližšího?“

„Ne i ano. Co by se dělo, kdyby mě mučili a pálili? Přijal bych to s výsměchem. Ale mniši z Athosů mají prostředky, jimiž dokáží zlomit jakýkoli odpor sebetvrdšího člověka. Musí to být doslova kouzla!“

Měl jsem přítele – i když my přítele mít nesmíme – byl lapen duchem ďábla, kterého nazýváte volnosmyslení. Prostě už nechtěl věřit učení mnichů, vysmíval se jim, vyzýval je, aby ho mučili – a já si byl jist, že by vydržel i nejhroznější muka, protože byl opravdovým chlapem – a na důkaz hned strčil celou pravou ruku do ohně a s nadšeným úsměvem si ji nechal ohořet pro pravdu, kterou se domníval zastupovat.

Mniši nic neřekli, ošetřovali ho a vyléčili. Když byl opět zdravý, v přítomnosti chovanců jej vymrskali, což nebylo tak zlé – a my viděli muže, který se smál, když mu vzplanula ruka, jak se kroutí pod ranami biče a prosí o milost. Potom vše odvolal.

Jak se to stalo? Vždyť je to vždy totéž! Jak ale mohou mniši zlomit jeho vůli? Musí v tom být kouzla!“

„Víš, co je hypnóza?“

Ne, Zephyros to nevěděl a já mu to nemohl jen tak bez ničeho vysvětlovat.

Podle mého názoru onoho muže zhypnotizovali. V tomto stavu dokázali sugescí zlomit jeho odpor, což je stejně možné jako mu v hypnotickém spánku energii dodat... i když je to značně pochybné plus.

„Máte pravdu, bylo to kouzelnictví – jak to budeme prozatím nazývat, jelikož o hypnóze toho příliš nevíme. Výsledky však znám – ano, chápu, proč se bojíte vrátit.“

„Ne, zpátky nás nesmí dostat. Existuje prostředek, jak se tomu vyhnout.“

„Jaký?“

„Klášterní republika přece není všemocná.“

„Ne?“

„Kdepak! Posvátné světlo, v němž je vidět vše, co se děje ve světě, jak tvrdí zasvěcení, je jediné, co nemůže být vysvětleno. Jinak je vše docela přirozené – mají všude špehy, kteří uprchlíka nebo toho, na něhož mají spadeno, omráčí a strčí do bedny, v níž putuje zpátky na Athos.“

Ale není to vždy snadné, pozemská moc má své hranice. Musíme se dostat na místo, kam sice dosáhne jejich pohled, ale nikoli konající pravice klášterní společnosti.“

Mladík, který se v jediném okamžiku, snad jen pro ubohý polibek, stal ateistou anebo dokonce volnomyšlenkářem, mluvil velice rozumně – jménem všech.

„Znáte takové místo?“

„Na to jsem se právě chtěl zeptat vás, kapitáne. Naše znalosti jsou nesmírně ohraničené, poznali jsme jen Sydney. Nebylo by něco uprostřed Austrálie?“

„Hm! Víím, co byste chtěli.“

„Lidmi dosud neobjevenou oblast, kde bychom se mohli uživit, to je ono.“

„Mniši by vás však viděli i tam!“

„Jistě.“

„A hned by věděli, kde jste?“

„Ne, to není tak snadné, jak alespoň víím z vlastních zkušeností. Člověk vidí zem, stromy a vše, co vidí pozorovaný. Podívám-li se na název ulice, uvidí ho i na Athosu – a tak by postupně mohli určit, kde dotyčný je. Pokud chybějí záchytné body, pozorovatelé nemohou zjistit, kde uprchlíci jsou.“

Austrálie se dá rozlišit snad jen podle gumovníků, jinak podle ničeho. Ačkoli jsou mezi mnichy chytří muži, kteří scestovali celý svět a znají mnoho částí kontinentů – ale existuje zde určitá hranice.“

„No dobrá, tak zkuste štěstí v Austrálii!“

„Ale jak se tam nepozorovaně dostat? Nepochybně nás sledují krok za krokem.“

„Taky v noci?“

„Ne, v noci jsme ve tmě a tedy ani mniši nemohou nic vidět.“

„Musíte tedy cestovat v noci.“

„Myslíte, že je to možné, kapitáne?“

Chlapec měl pravdu, ne, to nebylo možné – snad by se to dalo naplánovat, ale nikoli vykonat. Ostatně Austrálie je široký pojem a totéž platí o Africe nebo ostatních částech světa.

„Myslíte si, že by vás mniši pronásledovali až do nitra Austrálie, aby vás mohli vyzvednout?“

„Samozřejmě – jen aby ukázali příklad zdánlivé všemohoucnosti!“

Ano, to asi bylo hlavní, a při tom by ta mnišská banda nic neopomenula.

„Nebo víte, kapitáne, o nějakém osamělém ostrově, k němuž bychom se mohli tajně dostat? Už jsme se o tom radili, ostrov by byl dokonce lepší. Existují ještě nějaké neobjevené?“

„O, ano, hlavně v jižních mořích. Vyskytují se ve skupinkách. Už nyní jsou připojeny k nějaké mocnosti, třebaže na část z nich dosud nevstoupila noha bělocha. Jakmile by se však zjistilo, že se tam usídlili Evropané, byl by z toho poplach.“

„Tak z toho také nic nebude,“ povzdechl si mladík.

„Inu, o něčem bych ještě věděl,“ utěšoval jsem ho. „Ale krom toho existuje jiný, úplně jednoduchý prostředek, aby se člověk nedostal v bedně zpátky na Athos.“

„Jaký prostředek?“

„Aby se člověk jednoho večera uložil v Americe ke spánku a probudil se na druhém konci světa, na svatém Athosu, k tomu není vskutku zapotřebí mnoho, jak jsem se sám přesvědčil, ale... něco takového lze provést u jednoho, možná dvou lidí – pokud je pohromadě víc lidí, kteří se můžou bránit, pak to nemůže být snadné, tím spíš, když jde o osamělou oblast.

Kdyby se vás 24 mužů usídlilo v srdci Austrálie, v nějaké oáze, jaké tam nepochybně jsou, přičemž byste si vzali zbraně – pokud vám dojdou patrony, můžeme si vyrobit kopí, luky a

šípy... no, a pak ať přijdou žebraví mniši, aby vás omráčili a strčili do bedny! Stačí, když se nenecháte vylákat ze své skrýše.“

Mladík na mě vrhl zářivý pohled.

„Nikdy!! Raději zemřeme, než abychom se nechali odvézt zpátky na Athos, na tom jsme se již dohodli!“

„Třeba v boji?“

„I v boji! Zjistili jsme, že jsme také lidé.“

Nebylo nutné, aby k tomu přiřadil ještě slůvko „svobodní“.

„Nu, potom je to snadné. Kdyby vás chtěli násilím připravit o to, na co máte nejsvětější právo, budete se bránit. A nebojte se, že na zemi nenajdeme místočko, kde bude každý idylický duch protknut svobodou. Ať si pak klášterní bratři přijdou!“

Ano, už jsem se rozhodl jít do toho společně s církevními odpadlíky, dokonce mne napadlo, jestli by pro ně nebyl vhodný můj Goyaz, tam se mohli v osamělosti zahrabat, jak by chtěli – na místě o rozloze 100 000 čtverečních mil!

První kormidelník se vrátil na své místo, když jsem mu stiskl pravici, a chtěl jsem o tom začít přemýšlet, a tu se po deseti minutách Zephyros vrátil zpět do mapovny, a to v doprovodu druhého kormidelníka a několika námořníků. Důvěrně mi sdělili, že přicházejí jménem celé posádky vyslovit vřelý dík, a sotva jsem řekl, že jsem svolný sdílet jejich osud, rozjásali se dvojnásob.

Ano, tito jinak vážní, skoro bych řekl kamenní muži, se najednou dokázali radovat z celého srdce, a to bych u nich nikdy nepovažoval za možné. Stali se z nich zcela jiní lidé. Vědomí, že ze sebe dokázali shodit břemeno, jež dosud trpělivě vlekli, je přivedlo do jistého stavu poblouznění, a já věřil, že kdybych nyní navrhl, aby se z nás stali námořní lupiči, vrhli by se do toho se stejným nadšením.

Začali jsme tedy společnou poradou. Nechal jsem přivést i ostatní námořníky a zase se mi jednou potvrdilo, že je zbytečné důležitá rozhodnutí rozebírat předem. Nejlepší nápady přicházejí vždy v rozhodném okamžiku, právě když je člověk potřebuje.

Právě když přišel nápad, jak by bylo snadné učinit z těchto početných mužů dokonalé námořní lupiče, řekl jsem, že bychom raději měli tak dobrodružné plány odsunout stranou.

Proč bychom se měli zahrabat v osamělé divočině a snad dokonce začít bojovat na život a na smrt?

Ne, naopak, měli bychom vystupovat naprosto otevřeně, měli bychom se dát pod ochranu některého státu. K tomu se nejlíp hodily – a vlastně byly nejbliž – Spojené státy americké. Mohli bychom se obrátit přímo na prezidenta, duchaplný a vysoce inteligentní muž by nás zaručeně pochopil. Jistě by byl ochoten najít pro nás a naše touhy odpovídající kousek země, třeba osamělý, ale ne úplně odloučený od civilizace. Mniši jásavě přitakali, byli ihned svolni usídlit se někde jako pěstitelé a chovatelé dobytka. Ach, jak rádi by v potu tváře pracovali na chléb, jen kdyby se mohli cítit jako svobodní muži – a pak ať si řečtí mniši dovolí rušit náš klid jakýmkoli způsobem! Síla amerických zákonů by je zavřela někam zcela jinam než do dřevěné bedny! „A co bude s lodí?“ padla otázka.

Navrhl jsem, abychom vysadili dívky v přístavu, jehož můžeme dosáhnout ve dvou dnech, a pak bychom se měli vrátit zpátky do San Franciska. Cestou do New Yorku bychom museli obeplout mys Horn. Třeba dosáhneme cíle už v San Francisku, a pokud ne, můžeme jet do New Yorku vlakem, budeme-li chtít mluvit s prezidentem osobně, nebo aspoň jeden z nás. Loď bude jednoduše odevzdána, přirozeně zákonným způsobem – pokud nějaký takový existuje.

„A páter Cyriacos?“

„Toho odevzdáme taky,“ smál jsem se.

„Ale k tomu všemu budeme potřebovat peníze,“ prohlásil ten, jenž si ve všeobecném poblouznění zachoval chladnou hlavu.

V lodní pokladně jsem našel šekovou knížku a hotovost 14 000 dolarů. Na ty jsme nesměli sáhnout, nemohli jsme si z nich přivlastnit jediný cent, jinak bychom se hned zpočátku vydali po šikmé ploše, také žádný z mnichů u sebe neměl peníze – já na

tom nebyl líp – konec konců, nepatřily jim ani kutny, které měli na sobě.

Nu, věděl jsem si rady, jak sehnat peníze – pokud je budeme skutečně potřebovat. O svých osobních záležitostech jsem mluvil jen zpočátku – ano, vzdal jsem se jediným škrtnutím pera veškerého majetku, ale věděl jsem, že kdybych někdy potřeboval peníze, ihned bych je dostal. Tak zlé to se mnou zas nebylo, ne nadarmo kdysi stálo mé jméno mezi prvními v dvorních análech. Měl jsem příbuzné, kteří mě nenechají ve štychu, a byli mezi nimi i tací, kteří vládli desítkami milionů. Znal jsem starého strýce, který by považoval za skutečnou poctu, kdybych si k němu pro nějaký ten miliónek přišel – protože jsem sice od sebe vše odmrštil, ale kvůli tomu jsem se nestal bezectným člověkem.

Nikdy jsem na něco podobného nepomýšlel, neboť bych ztratil úctu sám před sebou, ale pro tuto věc bych byl ochoten starých známostí využít.

To vše ovšem za předpokladu, že to bude nezbytně nutné, a o tom jsem zatím nebyl přesvědčen. Stačilo by, kdybychom v San Francisku nebo někde jinde narazili na pramen, o jakém jsem přemýšlel. Amerika je totiž zvláštní zemí i v jiném ohledu – musím uvést příklad.

V této zemi, kde je dolar vším, se leckdo vyšvihl nahoru, třebaže sem přijel bez centu v kapse. Především to platí o sedlácích, kteří se chtěli stát farmáři. Nejen že každý, kdo se zaregistruje v této zemi k trvalému pobytu, dostane ještě dnes šedesát akrů dobré, nebo sto akrů středně hodnotné půdy, a to na každou hlavu rodiny, včetně kojenců. Ale je tady mnoho společností, bankovních institutů, které takového muže podpoří, aby mohl postavit srub, koupit zemědělské stroje, tažná zvířata, osivo a podobně, navíc jsou tyto peníze půjčovány na nejnižší úroky. Pochopitelně, že si žadatele prohlédnou, dokážou posoudit povahu stejně jako pracovitost rukou – mají obrovské zkušenosti, především s profesionálními zemědělci. Kromě několika soukromých společností se nejedná snad o přehnanou lidumilnost, jde o nařízení vlády, již záleží na tom, aby úrodná

zem byla osídlena pracovitými občany, kteří budou odvádět daně do státní pokladny.

Hlavně jsou podporovány uzavřené společnosti sedláků, které hodlají zůstat pospolu, sociální skupiny a podobně, k takovým mají úřady mnohem větší důvěru než k jednotlivým rodinám nebo dokonce osobám – a nejlepší zkušenosti má americká vláda s členy náboženských sekt, jež přicházejí vesměs z Ruska.

Půjčené peníze se pochopitelně občas ztratí, někdy se jedná o podvod už od počátku, ale i s tím vláda počítá, proto vyčlenila z rozpočtu podpůrný fond pro přistěhovalce, počítající hned s nějakými ztrátami.

Statistické ročenky o tom píšou velmi zajímavě. Kdysi se mi dostala jedna do rukou a tam bylo zdůrazněno, že na přírůstcích z řad náboženských sekt neměla vláda skoro nikdy škodu a že vždy byly všechny peníze včetně úroků zaplacený. Takové sociální komuny se společným majetkem a podobně často krachují, a to bez vlastního zavinění, ale nikdy to nebyla komuna vycházející z některé sekty, mluvíme hlavně o křesťanském náboženství, a když se náhodou v dobrém rozešla, vždy až poté, co byly zaplacený všechny dluhy.

My jsme ovšem nebyli žádná bratrská církevní společnost, spíš naopak, ale přesto jsem si byl svou věcí jistý, vláda by nám určitě pomohla všemožným způsobem, kdybysme vysvětlili pravý stav věci. Vůbec bych nepotřeboval uplatňovat svůj osobní vliv – pokud jsem ještě nějaký měl.

Před mnichy jsem o tom samozřejmě nehodlal mluvit.

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

Kletba se naplňuje

Výtečná nálada nebrala konce. Na palubě ani v plachtoví nebylo nic na práci, takže námořníci mohli snít. A snili jako děti – nebo jako mladíci, to je vhodnější výraz... a většina z nich jimi byla.

Ach, ti si dokázali vymalovat obrázek života v kolonii, kde hodlali žít jako svobodní muži, a přitom práce zaujímala vždy hlavní roli. Co vše již v duchu postavili! V plánech byli někde u školy a... u kostela. Ale na tom není nic zvláštního.

„Každý se bude modlit, jak bude chtít.“

Tak tady to máme! Instinktivně už vymysleli univerzální náboženství, v němž je Bůh tím, co označuje perské slovo, ovšem přeložené: nehmatatelné. Také Indové smýšlejí stejně, Bráhma není Bůh jako takový a vůbec jej neuctívají.

„Ano, ale musíme se také oženit, jinak nebudeme mít děti, které bychom posílali do školy,“ poznamenalo jedno větší dítě a taky ostatní byli hned rozpačití, dokonce zčervenali.

Potom však s jeho návrhem souhlasili, dá se říct, že bouřlivě.

„Ano, tak se oženíme, ne, pane kapitáne?“

Projednou jsem mohl kapitánskou hrdost odložit, nyní tím nic nezkazím.

„Samozřejmě, že se oženíte, to musíte udělat nejdřív.“

„Ano, jenže s kým?“

„Nu, s tím si nedělejte starosti, ženské přiběhnou, jakmile budete mít všechno pod střechou, až budete mít na čem spát a dokážete uživit rodiny.“

„Jaké by to bylo, kdybychom s sebou vzali tyto mladé dámy, které umějí tak hezky zpívat a tančit!“ prohlásil jeden z nich.

Skoro bych vyprskl nadšenému mladíkovi do tváře.

Vskutku, ti se neobejdou bez zkušené hlavy, která by je vedla a znala by trochu svět, ale musel by to být každým coulem čestný muž, jinak by je připravil i o poslední punčochy – a ještě

by jim stáhl kůži přes uši. Jistě jim pomůžu, když s nimi zůstanu aspoň pro začátek.

„Kdepak, můj milý, baletky nejsou pro vás – potřebujete zálesácké ženy, které umějí pořádně – – –“

Přerušil mě hrozný výkřik, vycházející z kajuty. Vyřítili jsme se tam.

Rozhovor začal o půlnoci, teď bylo něco kolem třetí hodiny.

Baletky se celodenním dováděním unavily, šly si včas lehnout – ale byly nočními můrami, které v noci nemohou spát.

Po půlnoci se probouzely jedna po druhé, a když zjistily, že jsou všechny vzhůru, vylezly z kójí, v kajutě si zapálily lampu a dohadovaly se, jak by měly ukončit dnešní „započatý den“.

To vše bych pochopil, ale neuměl jsem si vysvětlit, proč za neskutečného kvičení a řevu vyběhly všechny ženštiny na palubu, jako kdyby je honil ďas.

Něco hrozného se přece nemohlo stát, znal jsem ženské a věděl jsem, že stupeň jejich řevu byl adekvátní tak běžící myši – nebo dvěma myším, snad i kryse – tak dobře jsem byl do ženského křiku zasvěcen... ale neznalí mniši museli hned pomýšlet na vraždu a podobně.

„Kapitáne, pane kapitáne!!!“

„No, co se děje?“ ptal jsem se v pohodě, zatímco se mi hned několik ženských pověsilo na krk.

„Hrůza – běs!!“

„Našli jste v kajutě myš?“

„Ne, krysu!“

Inu, co jsem říkal?! Vzdávám se cti, abych byl kvůli tomu počítán mezi proroky, v tom nejsou žádné čáry, pouze znalost ženských – a ta mi nechyběla.

„Mrtvá krysa!!“ pípaly dál.

„Cože, po kajutě běhala mrtvá krysa?!“ žertoval jsem.

„Myslela jsem, že je to hadr, a sáhla jsem na ni!“

„A hodila mi ji do obličeje!“ naříkala další v mé náruči.

„No ano, vždyť jsem myslela, že to je hadřík!“

Teď jsem se trochu zarazil.

„Skutečně v kajutě ležela mrtvá krysa?“

„Ještě – ještě tam leží.“

Šel jsem tam. Opravdu, na zemi hned vedle stolu ležela mrtvá krysa, statný kus. Nemohla skonat před dlouhou dobou, důvod úmrtí nebyl znám.

Hm! Viděl už někdo, aby v domě, kde se to hemží krysami, chcípla jedna z nich přímo uprostřed místnosti? I když položíte jed, aby pochcípaly – dům od nich osvobodíte, ale mrtvé krysy nenajdete.

„Položili jste na lodi nějaký jed na krysy?“ obrátil jsem se na mnišské námořníky.

Nikdo o tom nevěděl.

„Nebo jste nastražili na krysy jiný prostředek?“

Ne, nic takového.

„A tady leží ještě jedna!“ zvolal námořník a zvedl z tmavého rohu další mrtvou krysu.

Projelo mnou zděšení, hrozné tušení, ale vzápětí jsem je odvrhl.

„Olgo!“ zvolala jedna z dívek, „co je s tebou? Jak to vypadáš?“

„No, jak?“ ptala se mlad'oučká tanečnice, která se krys kupodivu nebála.

„V tváři ti naskočily malé pupínky!“

„Mně? Ty sníš!“

Dívka chtěla skočit k zrcadlu – ale nohy se jí náhle podlomily a ona klesla na nejbližší židli se svěšenou hlavou i pažemi.

Vtom k ní jeden ze starších mnichů vztáhl ruce a jeho hlas zazněl jako ze záhrobí:

„To – je – mor – – – – –“

Těch mnoho pomlček znamená, že nevím, jak popsat následující.

Mor! Černá smrt!!

Hrozné slovo!

Projelo mnou tušení, hned když jsem viděl obě mrtvé krysy – vlastně už při té první – a při druhé se to změnilo v jistotu, ačkoli těžko uvěřitelnou.

Pokud krysy chcípají tímto způsobem, přímo mezi lidmi, pak jde zaručeně o mor. Tito hlodavci sice nejsou původcem, zato významným přenašečem této nejhorší nákazy. Pak se zdá, jako by krysy přímo vyhledávaly společnost lidí, aby mohly chcípat před jejich očima. Optimisté by řekli: aby byli lidé před touto hroznou nemocí varováni – a tím také naznačuju prostředek k záchraně.

Dělali jsme, co jsme mohli. Mnozí mniši byli orientálního původu a uměli si s morem poradit. První prostředek, o němž mluvili, jsem znal i já, protože jeho znalost patří taky do medicínského oboru kapitánských zkoušek, při kterých se z člověka stane i poloviční mastičkář.

Nemocné i zdravé jsme ihned potřeli silnou vrstvou tuku po celém těle. Je totiž všeobecně známo, že při morových epidemiích bývají nemocí jen málokdy napadeni lidé, kteří mají co do činění s tuky a oleji – třeba výrobci mýdel. Nejlépe jsou před nákazou chráněni ti, kteří pracují s neodtučněnou ovčí vlnou, a nejlepším prostředkem k potlačení nemoci je zabalení člověka napadeného skvrnami a bulkami právě do této vlny, jen musí být pořádně tučná, vyčištěná je již bez účinku.

Nikdo neví, proč má tuk takovou léčivou sílu. Co my vlastně víme o moru! Bakterie, ano, bacily! Tak je zkuste chytit!

Takže se vše muselo napustit olejem, včetně oblečení. Mezitím jsem nechal dole v kotli rozpustit veškerou zásobu amerického prasečího sádla, a když se mi to zdálo nedostatečné, zbavili jsme několik tun soleného masa tuku, který byl taktéž rozpuštěn, a brzy jsem zajistil lázeň tekutého, teplého tuku, do níž jsem nakažené ponořil až po krk, se všemi věcmi, včetně mnišských kuten.

Nic nepomáhalo. Dívka za čtrnáct hodin zemřela – a před nimi vypadala tak mladě a zdravě! Nešťastné boule a karbunkly... ach, raději budu mlčet!

A zde již umírala další!

Ale nikoli na mor – charakteristická vyrážka a boule chyběly.

Třebaže všechny příznaky ukazovaly na mor, ten to být nemohl!

Co to tedy bylo? Víím já? Existuje orientální pohádka.

Dva andělé, vyslaní Alláhem s příkazy, se potkají na cestě mezi Damaškem a Bagdádem.

„Kam jdeš?“ zeptal se první anděl kolegy, který vypadal velice pochmurně.

„Jdu do Bagdádu, abych nechal 5000 lidí zemřít na mor.“

Po jisté době se oba setkají znova.

„Přece jsi říkal, že necháš 5000 lidí z Bagdádu umřít na mor, ale zemřelo jich 50 000!“

„Ne,“ odpověděl anděl smrti, „zabil jsem jich jenom 5000 – zbylých 45 000 lidí zemřelo strachem z moru.“

To je ono: strach!!

Předtím jsem to popsal jen jednoduše – všichni jsme se natřeli olejem.

Ach, jak to probíhalo!

Tři čtvrtiny žen nebyly schopné vykonat tuto proceduru bez pomoci ostatních, hrůzou se změnily ve ztuhlé mrtvolky, které už jen dýchaly.

Ale zde musím zdůraznit, že se mezi dívkami našly i pravé hrdinky. Ředitelka bez váhání ošetřovala kamarádky poseté boulemi, a stejně odvážné se ukázaly ještě tři další dívky.

U mnichů zase přišel ke slovu orientální fatalismus, mlčky se oddali osudu, který na ně Bůh seslal, k čemuž napomohla i jejich dlouholetá „drezura“, a jak se mi zdálo, slůvko mor pro ně nebylo ničím novým.

Ano, ale co naplat?

Také druhou mrtvolu jsme zašili do pytle, zatížili několika kameny z podpalubí, položili na prkno a hodili do moře.

Seděl jsem ve své kajutě a přemýšlel.

V duchu jsem viděl starého mnicha, který byl dosud přikován v trestanecké cele, a slyšel jsem jeho slova prokletí:

„Navěky budete – – –“

Rychle jsem si zacpal uši i oči před touto duševní vizí. Ne, tak daleko jsme ještě nebyli!

Za posledních šest hodin se nevyskytl žádný případ skutečného ani vsugerovaného moru.

Následujícího dopoledne dosáhneme Alanky – pokud nám vítr zůstane příznivý – a to je docela slušný přístav republiky Mexiko.

Pochopitelně bychom museli zůstat daleko na rejdě v karanténě, pod dozorem policejních a sanitárních člunů.

Jak dlouho? Podle okolností! To vycházelo z úřední moci přístavních úřadů, které se při takových záležitostech většinou podrobovaly veřejnému mínění, protože hlavně strach je hlavním důvodem nákazy.

Snad jenom týden – možná taky čtvrt roku.

Přemýšlel jsem – já, který v tomto oboru neměl žádné zkušenosti.

Mluvil jsem zatím jen o lodích podezřelých z moru, jen o takových jsem totiž zatím slyšel. Ach, co mě asi ještě čeká!

Měl jsem poznat, co to znamená mít na palubě skutečný, již propuklý mor!

Z úvah mě vytrhlo zaklepání na dveře, vstoupil první kormidelník.

„Kapitáne, objevila se plachetnice a signalizuje, že několik dní pluje bez vody a že posádka umírá žízní. Prosí o několik tun vody.“

„Ano, samozřejmě, ale... už jste signalizovali, že máme na palubě mor?“

Mladý muž se lekl.

„To musíme?!“

„Jistěže.“

„Vždyť tady nemáme žádné nemocné!“

„Současně snad ne, ale nemůžeme vědět, zda nejsme nakažení. Jistě, nejdřív jim to musíme signalizovat.“

„Ano, ale pak nemůžeme přistát v žádném přístavu!“

„Nejdřív půjdeme do karantény.“

„A dámy?“

„Budou muset zůstat s námi, v té době nesmí nikdo opustit palubu.“

„Kdybychom nikomu neřekli, že jsme měli na palubě dva případy moru, nebo kdybychom přistáli tajně někde při pobřeží a vysadili dámy, které se bojí smrti, pak – – –“

Snad jsem nasadil takový výraz, že mladý muž leknutím přestal mluvit.

Ano, najednou jsem byl celý bez sebe.

„Člověče,“ vyjel jsem a zatrásl jím, „a když o osm dní později vypukne v Mexiku vraždící mor – myslíte si, že bych měl do konce života ještě klidnou chvíli?!“

Nyní se smrtelně ulekl první kormidelník. Ne, tak hroznou zodpovědnost by na sebe nevzal ani on. Nemyslel to zle, pouze mi předložil návrh, který vycházel od jeho mladické nerozvážnosti.

„Ježíši... ne, to bych nechtěl!!!“ zvolal s hrůzou.

„Běžte nahoru a signalizujte strádajícím na plachetnici, že bychom jim rádi vodu poskytl, ale že jsme včera měli na palubě dva případy černého moru.“

Sám jsem šel nahoru.

Vlajky vylétly do výše.

Na dosud vzdálené lodi, jež měla vytaženou nouzovou vlajku, si mysleli, že nerozuměli správně.

„Máte na palubě mor?“ ptali se.

Vytáhli jsme vlaku „ano“.

Vtom na plachetnici přidali plachty a loď co nejrychleji ujížděla z nebezpečné oblasti.

Ne, raději zemřít žízni než na mor! Snad ani nebyli tak blízcí smrti žízni – nebo se na druhé straně ukázal nějaký parník.

To bylo nyní vedlejší, mě zarazilo něco jiného.

Sotva se plachetnice ujistila otázkou, zda máme na palubě mor, a já stál na zádi u zábradlí, zaslechl jsem dole pronikavý chechot.

Mohl vyjít jediné z otevřeného okénka, z buldočího oka, jak se jim říká – odtamtud to muselo vyjít... a okénko patřilo k vězeňské cele. Smíškem tedy byl páter Cyriacos.

Díval se z okna, viděl vlajkovou otázku a dokázal si ji přeložit. Starý mnich měl výtečnou paměť, navždy si

zapamatoval každý signál, který kdy viděl – skoro bych věřil, že už měl v hlavě celou mezinárodní vlajkovou řeč.

Dosud nevěděl nic o propuknutí moru, k tomu jsem měl své důvody – teď si tím mohl být jist, i když neviděl naši kladnou odpověď.

A nyní smích, který jsem slyšel – tak chraptivý a ječivý, tak výsměšný... neustále mi zněl v uších.

Jakoby hnán tajemnou silou jsem spěchal do vězeňské cely – poprvé po delší době.

Páter Cyriacos seděl bez pohnutí za stolem, oči zavřené jako vždy.

„Pátère Cyriacos!“

Na okamžik otevřel oči – jeho pohled byl plný výsměchu a vítězoslávy... nedokážu vyjádřit, jak na mě zapůsobil.

„Jak se vám vede?“

Chtěl hrát dál svou roli, ale nesvedl to, na to byla jeho škodolibost příliš velká.

„Hahaha, mor na palubě, mor na palubě, hahahaha!!!“ vysmíval se.

Nejraději bych mu vrazil pár přes tu jeho mumiovitou držku, ale výraz jeho očí mě od toho odradil.

„Vy to víte?“

„Mor na palubě, mor na palubě, hahaha!!“ vysmíval se znova. „Neříkal jsem vám to hned? Jste prokletí, vy i celá loď! Budete brázdit po mořích a každá země před vaší prokletou lodí couvne!!“

„Nono, tak zlé to není. Ano, dvě ženy zemřely na mor...“

„Jasně, a tyto prokleté ženské vám přinesly mor na palubu!“

„Kdepak, byly to krysy – – –“

„Ženské, ženské, prokleté ženské!!“

„Poslyšte, muži, jste skutečně křesťan?“ vyrazil ze mě vztek. „Co vám ty nevinné ženy udělaly?“

„Nevinné?! Hahahaha!!! Proklínám vás až na věčnost! Bez zastávky budete brázdit moře – – –“

Už jsem byl zase venku! Co mě, pošetilce, hnalo k tomu, abych tohoto mnicha vyhledal a bavil se s ním o našich problémech?!

Druhého dne jsme spatřili Alanku.

I když to pro mne nebylo snadné – musel jsem splnit povinnost – na ráhno jsem vytáhl žlutou vlajku moru.

Moře bylo celkem živé, a kdo nás spatřil, hned změnil kurs, aby nás minul velkým obloukem, dokonce i plachetnice dělaly tento těžký manévr, a na palubách osobních parníků se cestující ztráceli jako kouzlem, mizíce v podpalubí.

Ještě daleko na rejdě, tak daleko, že jsem mohl pouze dalekohledem zahlédnout vlajky na signální věži, jsem nechal stáhnout plachty. Lehounký východní vítr nás hnál pomalu k pobřeží, ale tomu jsem nemohl zabránit, kvůli tomu jsme nepotřebovali shazovat kotvu, což na plachetnici, která nebyla vybavena donkeyem, parním strojkem pro takové věci, nebylo snadné – a to mluvím jen o spuštění kotvy, ne o jejím zvedání!

Vlajkami jsem oznámil jméno lodi a vše, co k tomu patří. Žlutá vlajka byla námořní stráží pochopitelně již rozeznána, takže nový signál mohl patřit jedině mně.

„Mor na palubě?“

„Byl.“

„Kdy?“

„Před dvěma dny.“

„Mrtví?“

„Dva.“

„Nemocní?“

„Ne.“

„Mrtvé krysy?“

„Ano.“

„Zakotvit!“

Vybral jsem kotviště, kde jsme zastavili.

Uplynuly dvě nebo tři hodiny, ale žádný sanitární člun se neobjevil, žádný nový signál, prostě nic.

„Už jste něco takového prožil, kapitáne?“ vyzvídal první kormidelník.

„Ne.“

„A když nás tu nechají jen tak stát a nebudou se o nás starat?“

„To nesmějí.“

„Proč ne?“

Ano, proč ne? Neuměl jsem odpovědět.

Tu na signální věži na břehu šplhaly opět barevné vlaječky nahoru, objevilo se jméno naší lodi.

Tentokrát jsem musel vysvětlit vše podrobně, samozřejmě vlajkami, a to zabralo aspoň půl hodiny.

„Čekejte!“ byl další příkaz.

„Jak dlouho?“ zeptal jsem se.

Byli tak slušní, že mi poslali odpověď, což vlastně ani nemuseli dělat.

„Tři dny,“ znělo rozhodnutí. „Každý nový případ moru ihned nahlásit!“

Tři dny čekat! Já to vydržím snadno, ale dámy?! Ty naříkaly! A když už nemohly, nezúčastněně se skrčily, kde se dalo.

Jasně že není snadné přebývat na zamořené lodi, ta potom musí být dezinfikována, a to pod úředním dohledem. Nejdřív ale musí vystoupit na palubu sanitární úředníci. I ti by mohli přenést nákazu na břeh, kdyby sami nebyli dostatečně „vydezinfikováni“ – nedůvěra, prostě strach, aby se mor nedostal na pevninu.

Pobřežní stráž mi tedy nařídila tři dny čekat, než bude loď navštívena úředníky – zřejmě v naději, že nebudu chtít tak dlouho marnit čas a že odpluji do nejbližšího přístavu. Nic by se nestarali, co bude dál – pokud by vláda nevydala extra nařízení.

Ale já zůstal. Tři dny minuly. Čtvrtého dne se objevil malý parníček se sanitární vlajkou.

Musel jsem každou hodinu hlásit, že nemáme nový případ moru a že na palubě je všechno v pohodě. V noci se to nedělalo vlajkami, nýbrž různobarevnými světly. Dnes ráno jsme podali tři hlášení, poslední před čtvrtěhodinou.

Lod' zastavila v dostatečné vzdálenosti, opět se ptali, jak to vypadá na palubě.

Nechal jsem složit vlajkovou větu „Vše v pořádku“.

Tu ke mně přispěchal druhý kormidelník s úplně popelavou tváří.

„Kapitáne, kapitáne!!“

„Co je?“

Už jsem to tušil – jedna z dívek opět dostala vyrážku – nový případ moru!

Místo uklidňující odpovědi jsem nechal vytáhnout znova žlutou vlajku – ale nejdřív jsem na ní zavázal uzel.

To mluvilo dostatečně. Sanitární člun se dál nezdržoval a ujížděl pryč. Ještě než dorazil do přístavu, pobřežní stráž signalizovala:

„Nový případ moru?“

Musel jsem to zopakovat a o pět minut později přišel tento příkaz:

„Ihned zvednout kotvy a opustit rejdu!!!“

Musel jsem poslechnout, opustit mexické vody a zdržovat se nejmíň na dostřel děla od země. To už jsem mohl rovnou plout dál!

A když jsem dostal tento příkaz, zazněl z buldočího oka opět onen chraplavý, výsměšný chechot starého mnicha.

Třetí mrtvola, před několika hodinami ještě rozkvetlý lidský život, nyní hrozně zhrůzněná, byla vržena do moře.

Nebohé dívky zde seděly se sepjatýma rukama a zoufale zíraly před sebe... a vtom jsem si taky uvědomil změnu mezi námořníky.

První entuziasmus již dávno vyprchal, nyní byl stav velmi vážný. Taky mniši se před sebe dívali zvláštními pohledy.

„Páter Cyriacos proklel naši loď! Budeme křížovat všechna moře bez zastávky jako věčný žid, i my, odpadlí mniši, aniž bychom mohli zemřít – až navěky. Páter Cyriacos to řekl!“

Pak jsem slyšel, jak si mezi sebou šeptají, a nejen jednou. Běda! Takže se to dostalo ven z vězeňské cely! Ani jsem nezkoumal, jak k tomu došlo.

Vždyť to bylo jednoduché! Předvolal jsem mnichy.

„Hlouposti! Věříte snad na takové bubáky? Mor přece může vypuknout na kterékoli lodi! Něco takového nemůže být způsobeno kletbou, jinak by to muselo být daleko horší. Nejspíš se mor dostal na palubu v posledním přístavu prostřednictvím krys.“

Svým způsobem se mi podařilo pověřivou společnost přece jen poněkud uklidnit.

„Ano, ale kam teď?“

„Nu, jednoduše do jiného přístavu, kde nejsou mexičtí strašpytlové. Někde nás musí přijmout, nesmějí nás nechat umřít hladem a žízní. Vrátime se do San Franciska, tam mají úplně jiné sanitární podmínky než tady, v hlavním městě amerického západu vane úplně jiný vítr než tady!“

Snažil jsem se lidi uklidnit a našel jsem výtečného pomocníka – Zephyra. Mladík byl jediný, kdo tento stav nebral tragicky a taky nepřikládal žádnou váhu páterově kletbě.

Mimoto zde byli i mí čtyři námořníci, cizí kormidelník jménem Frank a jeho šest mužů, které jsme vylovili. O těch nemohu říct nic víc, než že proklínali osud, který je přivedl na palubu lodi stížené morem, a mí lidé jim k nadávání bohatě přizvukovali. Prostě vyslovili vše, co si prve z úcty k mnichům nedovolili.

Jedinou výjimkou byl Švéd. Stál ve všem pevně za mnou a vůbec se choval způsobem, že mě přinutil k otázce, čím byl dřív.

„Vzal jsem to od pouhého lodníka,“ zněla Swenova odpověď.

„Čím byl váš otec?“

Byl takovým mužem, že jsem mu bezděčně začal vykat.

„Učitelem.“

„Vy jste musel navštěvovat vyšší školu.“

Ano, ve Stockholmu chodil na gymnázium, až do vyšší sekundy. Neustále měl chuť jít na moře, ale otec byl proti – a tak jednou za mlžné noci práskl do bot. Pochopitelně – člověk musí pořád říkat „pochopitelně“ – před útekem navštívil otcovu

pokladnu. Stejně pochopitelně pak byl ztracený syn zavržen prokletím otce.

Ach, kolik chlapců potkává stejný úděl! Naštěstí se nebesa příliš neptají po důvodu takových prokletí, přesto je nutné, aby je matka Prozřetelnost anulovala. Pokud někdo zaslouží výprasky, potom především tito krátkozrací otcové s jejich nekonečnou úzkoprsostí. To však nebrání, aby byl mnohý hodný chlapec vyhozen z domu a rodiči prohlášen za zločince – protože takový utečenec se jen vzácně dostane do dobré společnosti, to je přirozené, většinou spadne na šikmou plochu. Ale nemůže za to, že mu osud vnukl tak silnou touhu po moři a poznání světa. Co se většinou čte v různých časopisech pro mládež, v indiánkách a námořních příbězích – to jsou jen bajky. Kdo uvažuje, nikdy takovým pohádkám neuvěří – ale takových lidí je jen málo. Jinak by nakladatelé zkrachovali. Ale i v dobách, kdy ještě nebyly žádné tiskárny, utíkali mladíci z domů... a otcové byli stejně hloupí.

Pokud však odejde mladík, syn spořádané rodiny, na moře dobrovolně a s pozhledáním rodičů – může někdo tušit, co se z něho vyvine? Cít pro vlast a lásku k rodičům si však vždy udrží!!

Ne, je to těžké! Člověk obdivuje mariňáckého důstojníka – kterému by pozemský důstojník nepodal ani hrnek vody – že to v pětadvaceti dotáhl již na kapitána poručíka – to je něco jako kapitán v armádě – diví se, že je schopen řídit dělový člun nebo torpédoborec, že je stále při penězích, bez dluhů, neví nic o bídě a nepotřebuje hledat bohatou ženu – každý s tajnou závistí pozoruje obchodního kapitána, jak vystupuje na pevnině; on je skutečně malým králem. Dokonce i slušně se držící námořník je chlap, který když začne mluvit, všechna cháska kolem drží huby... ale pokud chce jít na moře vlastní syn, je mu vysvětleno, že námořníci jsou zločinci, lumpové a vagabundi, nehodní života na pevnině, odpad lidské společnosti a tak dál a tak dál...

Ano, je nevyhnutné o tom otevřeně napsat! Žádný slušný člověk – o námořnících nemluvě, protože vůči nim se toho nesmíte odvážit – si nemůže nechat líbit nadávky, jimiž ho

zahrnuje vlastně celý národ! Je to totéž, jako když někdo odsuzuje sedláka, hrabajícího se v hnoji – který nás všechny živí, lenochy a darmožrouty k tomu nepočítaje. Člověk musí potírat úzkoprsé názory, pramenící z hloupých palic, a to velice energicky. Takovému tupci bychom měli strčit nos do vlastní kávy a jeho fajfkou ho bít přes hlavu. Kde by asi bral všechny tyto požitky, kdyby odvážní námořníci v bouři a nečase nekřížovali světová moře?!

Ne, mladíci, nenechte se odradit, když vám po ukončené škole něčí nevědomost brání ve vstupu na moře! Ať žije příď a zád! Na moři má člověk ještě svou cenu! Protože práce námořníků vyžaduje stále největší odvalu a smysl pro povinnost – jak málo lidí je schopno udělat pro svého bližního s nasazením života cokoli, jen co je v jeho silách, a právě to ukazuje, jak nesoudní jsou civilizovaní lidé a jak velký nedostatek rukou je na moři – a také v hlavách, to znamená v mozku. Najdete snad mezi námořnickými důstojníky přední známá jména? Ach, proklatě málo. Jóóó, to není tak snadné jako u kavalerie, námořník toho musí znát mnohem víc než artillerista, dokonce víc než armádní inženýr. Tady nestačí znalost fyzikálních zákonů, zde člověk musí ovládat astronomii a jiné, musí umět počítat s patnáctimístnými logaritmy!

A nakonec ještě jedno: pokud jsi – když ovšem máš patřičné roky – pokud tedy jsi posedlý přáním usadit se v některé cizí zemi jako kolonista, nebo vést svobodný farmářský život uprostřed divočiny, kam nepříjde žádný výběrčí daní, a prožít u toho trochu dobrodružství – udělej to! Jdi! Nenech se ovlivnit ostatními. Co je to za lidi, kteří tě od toho chtějí odvrátit? Stádo dobytka! Ty jsi jedinec, originál snad ze stotisícového stáda! Že tě těch 99 999 lidí nazývá bláznem, je samozřejmé, tak tomu bylo vždy. Ale ve skutečnosti je to naopak. A ještě něco. I kdybys zryl jediný čtvereční loket neplodné země a zkropil ji vlastním potem, ještě než budeš zavražděn divochy, nebo zemřeš na horečku – byl jsi prospěšnějším člověkem než nějaký pilulkář nebo výrobce mastiček krásy, který zaměstnává v šestipatrovém baráku několik stovek dělníků a dělnic, tys

dokázal víc než lihovarník, který je ve funkci komerčního rady ověšen řády vepředu i vzadu, tys splnil úkol, pro který jsi byl na tuto zemi seslán – zemřel jsi jako člověk hrdinskou smrtí – a věčné hvězdy to viděly! –

To stačí, začínám se potit!

Švédský syn učitele ještě nestačil složit ani kormidelnické zkoušky, protože vydělané peníze stačil vždy proclastat – anebo prohýřit jinak. Mluvil docela otevřeně. Můj ty Bože, i námořník by měl šetřit!

Jedenáct dní jsme křižovali proti nepříznivému větru, dokud jsme v noci nespatřili světla San Franciska.

Další případ moru se již neobjevil, po nemoci se slehla zem. V karanténě by nás tedy neměli držet příliš dlouho. Denně jsem zaznamenal do lodního deníku, že se nevyskytl ani náznak nemoci a že krysy pobíhaly čerstvě a vesele po lodi – a budiž ještě zmíněno, že každý zápis v deníku má stejnou cenu jako přísaha. Za lživý zápis je člověk potrestán stejně těžce jako za křivou přísahu.

Když to následujícího rána ohlásím, přirazí k nám sanitární člun, celá loď bude venku na rejdě pořádně vykouřena, vyčoudí i nás, potom nás všechny uloží na nějakou dobu do nemocnice na pozorování, a když to klapne, bude po všem. Co se stane po návratu na palubu, zůstane jen na nás.

Tak jsem o tom uvažoval, zatím co jsem řídil zakotvení, dosud na volné rejdě.

Tu ke mně přiběhla taneční ředitelka.

„Kapitáne, kapitáne!!!“

Ach, mé tušení, když jsem ji viděl přibíhat!!

„Snad ne zas – – –!“

„Miss Lucy – – –!“

Už jsem nevěděl, co si o tom mám myslet!

Místo abych mohl při rozbřesku signalizovat jedenáct dní bez moru, musel jsem znova vztyčit žlutou vlajku s uzlem – a přitom mi ještě Swen ohlásil – byl na stráž, skoro jako bych ho jmenoval svým zástupcem – ohlásil mi, že v noci zbývající tři mí námořníci a šest ostatních pod vedením kormidelníka Franka

nastoupili do člunu a utekli. Chtěli se dostat na zem načerno, aby nemuseli projít karanténou.

„A to se dozvídám až teď?!“

„Nechtěl jsem vás kvůli tomu budit.“

„Proč ne? Vy jste jim nebránil?“

„Mniši byli spíš rádi, že ti chlapi jsou konečně z paluby a – – –“

„A vy?“

„Myslel jsem si totéž.“

Nemohl jsem mu to vyčítat, ani jsem nesměl zbytečně nadávat – jinak bych hned ztratil hrđost svého postu.

„Co jste tedy – – –“

A opět se ozval onen ječivý, výsměšně odporný smích – zněl z otevřeného buldočího oka vězeňské cely.

Signální stráž mě zavolala, chtěla vědět podrobněji, jestli žlutá vlajka s uzlem znamená, že na lodi máme někoho s morem.

Páter Cyriacos si otázku přečetl a smíchem mi dal najevo své mínění.

Odpovídal jsem na otázku a zároveň se v mé hlavě vylíhl další nápad.

„Kdo drží stráž před vězeňskou celou?!“

K tomu jsem nikdy nepustil mnichy, strážce jsem vybíral ze svých nebo z cizích námořníků, k čemuž jsem samozřejmě měl dobré důvody.

„Postavil jsem tam dva mnichy.“

„Nedal jste jim dokonce klíč?!“ vyrazil jsem polekaně.

„Ne, vzal jsem ho k sobě, tady je.“

„Ach, výborně! Swene, jste skvělý chlap – – –“

„I tak jsem přišel pozdě, nedokázal jsem tomu zabránit.“

„Čemu jste nedokázal zabránit?“ vyjel jsem znova.

„Aby druhý kormidelník, páter Rufos, nevstoupil do trestanecké kobky.“

„Proklatě!!!“ ujelo mi.

„Oba námořníci, kteří tam dřív hlídali, opustili stráž na sjednané znamení, tak to měli dohodnuto. Druhý kormidelník mu připomněl klíč a muž mu ho před útekem předal.

Páter Rufos si klíčem odemkl celu, vstoupil dovnitř a delší dobu mluvil s vězněm – potom jsem ho samozřejmě vyhnal a klíč mu vzal. Proběhla mezi námi nechutná scéna – nevermind!“

„O čem spolu ti dva mluvili?“

„To nevím. Počítám, že by vám to druhý kormidelník rád řekl osobně.“

Ano, páter Rufos tu taky stál, trochu stranou, čekal, až budu hotov se Švédem, aby mě pak napadl – – – a taky ostatní námořníci v kutnách stáli kolem, poněkud sklíčeně, hned jsem si všiml, že něco nehraje. Akorát Zephyrose jsem neviděl. Snad stál na kapitánském můstku.

„Dobře, Swene! Můžete tady zůstat. Další!!“

Páter Rufos přistoupil jako pes, který se bojí ran, ale zároveň jako bestie, která tu a tam ukáže zuby vlastnímu pánovi.

„Mluvil jste se zajatcem, kormidelníku?!“

„To snad nesmím? Páter Cyriacos je především mým církevním – – –“

„Zadržte, zadržte!!! Nic vám nevyčítám, jen chci vědět, o čem jste se bavili. Změňte svůj postoj – buďte otevřenější a na druhou stranu se uklidněte. Mor na běžných lodních zvycích nic nemění! Nuže, co vám řekl rejdařský agent, současně spoutaný v železech? Doufám, že se to smím dozvědět.“

Postarší páter se ze své kousavé pozice přece jen trochu napřimil.

„Ano, máte se to dozvědět – – –“

„Prosím, krátce!“

„Ženy musí z lodě!“

„Samozřejmě, musí do nemocnice a my všichni s nimi.“

„Ne, my ne.“

„Cože?“

„Jakmile vypadnou ženy z lodi, mor zmizí.“

„Kdo to říkal?“

„Páter Cyriacos.“

„Odkud to ví?“

„Viděl to ve svém prorockém duchu.“

„On má prorockého ducha?“

„Jistě.“

„Tak! To je pro mě novinka! Škoda, že přístavní úředníci San Franciska nebudou jeho prorockému duchu věřit.“

„To ani nemusí.“

„Jak to myslíte?“ ptal jsem se klidně.

„Propustíte ženy a kletba zmizí.“

„A vy? My?“

„My se vrátíme na Athos.“

„Takže jste změnili rozhodnutí založit v Americe vlastní farmy?“

„Ano, jednohlasně.“

„To není žádná pravda!“ zaznělo najednou od velitelského můstku.

Objevil se Zephyros.

„Co není pravda?“ obrátil jsem se na něho.

„Že všichni souhlasili. Já jsem proti, už nikdy se nevrátím na Athos.“

Nesmírně se mi líbilo, že tento mladík, který vždy mluvil obrazně, se dokázal vyjadřovat i věcně. Byl působivý.

„Páter Zephyros nemá co říkat,“ nechal se slyšet opět druhý kormidelník. „Má právo na jeden hlas jako všichni ostatní, ani jeho postavení kormidelníka nic neznamená.“

Mladík mu zůstal dlužen odpověď a vrátil se na své místo, kam jsme odtud neviděli, a to jsem dokázal ocenit.

„Takže se chcete vrátit na Athos?“ ujal jsem se slova.

„Ano.“

„A páter Peccavi řekne – Otče, zhřešil jsem, buď mi znova nakloněn?“

„Ano.“

„Ale jestli vám Otec nebude nakloněn hned od začátku – a mluvím s respektem – tak vám naseká na zadek?“

„Víme, že budeme hrozně potrestáni, všichni začneme znovu jako nejnížší klášterní bratři a sluhové, budeme muset vytrpět nejhorší tělesné tresty – – –“

„Ano, tak proč radši neupřednostníte svobodný farmářský život?!“

„To se nám nikdy nepodaří!“

„Proč ne?“

„Země nás nepřijme.“

„Proč ne? – Musím se ptát stejně.“

„Páter Cyriacos vyslovil kletbu a nevezme ji nikdy zpět.“

„Jakou kletbu?“ chtěl jsem se dozvědět něco bližšího.

„Bez zastávky budeme navěky s touto lodí křížovat po mořích, země před námi couvne – – –“

„Dobrá, dobrá!“ přerušil jsem básničku. „Myslíte si, že už nikdy nevstoupíme na zem?“

„Nikdy.“

„Ani jednou nohou?“

„Ani jedinou.“

„Inu, pak to proroctví co nejdřív zničím – – –“

„Nikdy! Znam proročké schopnosti pátera Cyriacose! Vše, vše už se splnilo!“

„Uvidíme – ještě dneska ráno. Teď něco jiného: dámy vystoupí na zem, o tom není pochyb. Tím dojde proroctví naplnění, odporné ženské zmizí – tak by nám mohl odpustit?“

„To je lhostejné – tak nebo tak!“

„Jak myslíte to své tak nebo tak?“

„Jestli je nevysadíme na zem, všechny postupně zemřou.“

„Dobře, pro mě za mě – – –“

„Čím to je, že nikdo z nás a žádný z těch cizích námořníků – tedy žádný muž nezemřel na mor? Proč jsou napadeny jen ženy?“

„Náhoda, snad jsou ženy náchylnější na mor – – –“

„Ne, právě proto, že ženy musí zmizet z paluby, je to boží vůle, a my budeme navěky – – –“

„Muži, přestaňte mě přerušovat!!!“ začal jsem být netrpělivý. „A pokud v mé přítomnosti ještě jednou vyslovíte jméno boží, dostanete rovnou přes držku, rozumíte?!“

„Ano,“ zaznělo klidně.

„Takže nejdůležitější věc: páter Cyriacos vyžaduje, abyste se vrátili na Athos?“

„Ano, Athos byl stejně naším cílem.“

„A vy... poslechnete jako ocáskové?“

„Co nám zbývá?“

„No dobrá! Ale musíme jít taky do karantény.“

„Dostaneme se do nemocnice?“

„Jistěže.“

„Nevystoupíme na pevninu – ne dřív než na Athosu.“

„Chcete se snad zdráhat vystoupit na zem? Muži, podívejte se na tu baterii! Dostaneme příkaz vyhodit někde kotvu, nejspíš při opuštěném pobřeží, ale jakmile bychom se pokusili o únik na volné moře, vystřelí z děla – přiletí granát a zbožné přání starého pátera, abychom navěky bloumali po všech mořích, vezme zasvé! Morová loď bude potopena, my se utopíme jako kořata. Tím jsme dlužni celému lidstvu, protože i na otevřeném moři jsme a zůstaneme hrozbou nákazy.“

„Nezemřeme!“

„Myslíte, že podezřelého z moru si někdo vezme na palubu?“

„Nebudeme muset plavat, tuto loď nelze potopit.“

„Myslíte si, že nezasáhnou cíl? Ohó! Jak rychle vás přesvědčí o opaku! Tady končí sranda, každý pokus o odpor se bere smrtelně vážně.“

„Říkám vám – ve vši úctě, pane kapitáne – že nevystoupíme na zem – ne dřív, než přistaneme na Athosu.“

„Nu, na to se podíváme! Především tu pořád velím já – já – a mně nijak nesejde na zkoušce zjistit, zda jste nesmrtelní, jestli odoláte kulce z revolveru.“

Na druhé straně vylétly vlajky. Chtěli vědět víc.

Musel jsem vysvětlit, že nakažená dívka leží v olejové lázni a že je na umření, přirozeně jsem nezamlčel, že deset námořníků

uprchlo k pevnině v člunu. Nemohl jsem tomu zabránit a jako zodpovědný kapitán ponesu následky. Ale to nemohlo být tak zlé.

„Bylo již těch deset zadrženo?“ otázal jsem se neslušně.

„Ano.“

Nu, pak jsem mohl být úplně klidný.

„Kolik máte na lodi cestujících?“

„Patnáct dam.“

„Včetně nemocné?“

„Ano.“

„Zemře?“

„Pravděpodobně.“

„Jaký je váš cíl?“

Tato otázka mi bylo dost nepochopitelná. Uvedl jsem Athos.

„Máte na takovou cestu dost zásob a vody?“

A tato otázka byla ještě mnohem nepochopitelnější.

„Ano.“

„Sanitární člun vyplouvá.“

Rozhovor byl ukončen.

Měl jsem čas na přemýšlení. Byl jsem z toho paf, vypadalo to, jako kdyby...

A tu jsem již spatřil malý parník se sanitární vlajkou, který přerušil mé myšlenky.

Vždycky jsem obdivoval sanitární úředníky a policisty, kteří musí navštěvovat zamořená plavidla. Jak hroznému nebezpečí se vystavují! A zde nemůže být ani řeči o mimořádném platu, jako například hlídači nemocných, kteří v době cholery epidemie dostávali příplatky stejně jako mrtvolkáři, jimž byly vypláceny vysoké prémie – proto se hlásili sami vagabundi, kterým nezáleželo na životě a měli příležitost si jednou nacpat žaludky za peníze, získané zákonným způsobem – nacpat si je pálenkou. Přístavní úředníky k tomu nemohl nikdo nutit, hlásili se do nebezpečné služby dobrovolně. Navíc každý strach zvyšuje možnost nákazy. Jen škoda, že nikdo nepřišel na to zaplatit je líp než ostatní přístavní úředníky. Zde se spoléhá na něco jiného, taková obětavost musí vycházet přímo ze srdce,

proto se na tato místa hlásí praví samaritáni, z nichž by kterýkoli jen vzácně přijal nějaké spropitné, ačkoli jiní úředníci přístavu mají ruce stále natažené a čekají, co do nich padne. Tyto ušlechtilé charaktery hledejme jen mezi nižšími úředníky a dělníky – s postavením roste touha po mamonu.

Člun už z dálky páchl po karbolce, stejným sajrajtem potřísnění muži vystoupili na palubu a nejvyšší sanitární úředník psal protokol.

Mezitím zemřela čtvrtá tanečnice. Její mrtvola bude převezena na zem, aby byla spálena. Nemohla být hozena do moře na otevřené rejdě, která již patří k národním vodám, riziko nákazy je ale velké. Raději převezou mrtvolu na zem a stranou od lidských obydlí ji spálí.

Tak jsem si to aspoň představoval, neboť jsem znal související zákony, které byly nutné pro složení kapitánských zkoušek.

Ale měl jsem se zmýlit, mělo se to vyvinout zcela jinak.

„Dámy odvezeme s sebou, mrtvolu a podezřelé z nákazy necháme tady. Převezené budou podrobeny velice přísné lékařské prohlídce.“

„Nono, odkdy platí taková nařízení?!“ zvolal jsem překvapeně a dost nepřesně.

„Ještě neznáte nová nařízení? No, to lze pochopit, dostali jsme je teprve včera. Hned jsem vám přinesl jeden tiskopis s sebou. Tady je! Je to rozhodnutí poslední námořní konference, která proběhla v Londýně. Největší změny jsou v příjmu lodí, které mají na palubě epidemické nákazy, nebo které jsou z toho v podezření.“

Dal mi do ruky objemnou brožuru, ale teď jsem neměl čas na čtení.

„Co se má stát s mrtvolou?“

„Musíte ji odvézt s sebou a potopit ji na moři, nejméně osm námořních mil od pobřeží.“

„S sebou?!“

„Jistě.“

„Nedostaneme se do karantény?“

„Jenom cestující, pokud ještě nejsou nakaženi. Loď nakažená morem nesmí být přijata v žádném cizím přístavu. Musí se vrátit do mateřského přístavu, který ji pochopitelně nesmí odmítnout. Jakmile nalodíme cestující, musíte zvednout kotvy a opustit rejdu.“

Také druhý kormidelník byl v kajutě. Podíval jsem se na něho – on na mě – všiml jsem si jeho vítězoslavného pohledu a v tom okamžiku jsem pocítil něco z oné nenávisti, jakou opovrhuje každý poražený vůči vítězi.

„Ano, a co když loď nemá dost vody a proviantu, aby se dostala do domácího přístavu?“

„Pak je jí samozřejmě vše dodáno. Ale to se nestane v přístavu ani poblíž země.“

Páterův pohled byl ještě triumfálnější.

„A když není schopna plavby, aby mohla dokončit cestu do mateřského přístavu?“

„Zkušební komise zhodnotí, zda je vrak neopravitelný – a může být potopen.“

„I s námořníky?“

„Nu, ti pak musí být pochopitelně převezeni na pevninu.“

„Je-li loď opravitelná?“

„Odvleče se na nejbližší mělčinu a tam prodělá karanténu, jejíž běžná doba se vyhláškou zdvojnásobuje.“

„Pěkná vyhláška!“

„Myslíte, že není humánní?“

„Snad ano,“ musel jsem konečně souhlasit.

„To vše platí pro pořádně zapsanou posádku,“ pokračoval sanitární úředník. „Ale vy jste vstoupil na palubu jako ztroskotanec, že, pane kapitáne?“

Že jsem zastupujícím kapitánem, jsem námořní stráží již signalizoval, to jsem musel udělat ze všeho nejdřív.

„Takže v tomto případě se může počítat mezi cestující, stejně jako každý jiný námořník, který se na loď dostal jako ztroskotanec nebo podobně, a to i tehdy, jestli měl před vypuknutím nemoci v ruce podepsanou platnou smlouvu.“

Propuknutí moru a podobně tuto smlouvu ruší, námořník je považován za cestujícího, který smí vystoupit na zem. To vše je psáno v příručce. Není to velice humánní, pane kapitáne?“

„O, ano! Takže já smím opustit loď?“

„Jak jsem řekl. Pochopitelně byste se dostal do karantény, zato do komfortní, nemocniční.“

„Dobrá, ale kdo povede loď dál? Snad kormidelník?“

„Ne, je-li taková loď dosažitelná přístavními úředníky, musí dostat pravoplatného kapitána, pokud tento chybí, jako ve vašem případě.“

„Ano, ale kde ho vzít?“

„Musíme hledat. Ó, tady v San Francisku najdete dost kapitánů bez práce, a ti se nebojí ani morové lodi. Jen budou žádat vyšší plat.“

„Jistě, tady v San Francisku – ale co když v jiném, menším přístavu kapitána neseženou?“

„Pak je zde nějaký vyšší přístavní úředník s patentem kapitána – tito lidé jej většinou mají – já jsem jeden z nich – a ten se lodi ujme.“

Vrhl jsem pohled na mluvčího – byl to šedovlasý pán s ošklivým obličejem – zohaveným neštovicemi, nos byl úplně rozežrán – ale jeho oči, tak oduševnělé!!

Napřímil jsem se.

„Nu, nepotřebujete hledat dlouho, zůstanu na palubě a zavezu loď do domovského přístavu.“

Sanitární úředník, nikoli však lékař, nýbrž pravý námořník, velitel zdravotní čtyry, opětoval můj pohled, jeho oči se rozzářily, až celý jinak nehezký obličej tohoto muže získal na kráse.

„To je vaše pevné rozhodnutí?“

„Nezměnitelné.“

„Tak mi to musíte tady podepsat!“

„Sem s tím!“

„A já zůstanu taky,“ nechal se slyšet Swen. Přes stůl jsem mu srdečně stiskl ruku.

„Zadržte!“ zvolal najednou páter Rufos s patetickým gestem.

Úředník přestal psát.

„Co si přejete?“

„Protestuji.“

„Proti čemu?“

„Aby kapitán Novacasa nadále vedl naši loď!“

Neřekl jsem nic, a to vlastně bylo nejlepší. Úředník už věděl, co má dělat, stál přece na mé straně.

„Jakým právem proti tomu protestujete?“

„Jsem zasvěcený páter klášterní republiky svatého Athose, tato loď je majetkem klášterní společnosti – – –“

„To tady nic neznamená. Tato loď je jako každá jiná, musí poslouchat platné mezinárodní zákony, které zde zastupuji. Jaké je vaše postavení na lodi?“

„Jsem kormidelník.“

„První, nebo druhý?“

„Druhý.“

„Nu, jakým právem tedy tak mluvíte? Ani jako první byste si to nemohl dovolit! Nebo jste snad také majitelem kapitánského oprávnění? V tom případě by to bylo něco jiného, pak byste se mohl ujmout velení na lodi. Jste kapitán?“

„Ne.“

„Nebo si chcete na tohoto kapitána stěžovat?“

Starý páter se viditelně namáhal něco proti mně najít. Bylo to tak otevřené, že jsem skoro vyprskl smíchem.

„Ne,“ musel přiznat.

„Že by kapitán Novacasa byl neschopen vést tuto loď?“
přišel mu nestranný soudce na pomoc.

„Ano, není toho hoden!“ zvolal zbožný páter.

„Jakým způsobem?“

„Kleje!“

„Ach, pchá! To nenarušuje mezinárodní námořní zákony, ani zákony této země, pokud tu podle nich postupujeme. Nic jiného nemáte?“

„Kleje jako rouhač!“

„O jiném klení jsem ani neslyšel.“

„Kleje hrozně.“

„Tak to není pravda,“ vmísil jsem se do rozhovoru, „a navíc – – –“

„Ach, co!“ byl jsem přerušen mužem, který nebyl obyčejným sanitárním úředníkem, jak jsem se později dozvěděl, nýbrž směl hrát téměř úlohu všemohoucího. „Nebudeme marnit čas zbytečnými kecy! Takže proti němu nemáte nic konkrétního a musíte ho přijmout jako kapitána. Odmítnutí není tak jednoduché, jak si snad namlouváte, muselo by se zajistit stanovisko rejdařství – – –“

„Zástupce rejdařství je na palubě!“ zvolal páter.

Úředník se zatvářil poněkud rozpačitě.

„Kde je?“

„Je v železech,“ vysvětloval jsem.

„V železech? Pročpak?“

„Měl jsem podezření, že chce potopit loď.“

„Cože?!“

„Z pověry, aby splnil vlastní proroctví.“

Bylo jasné, že starý pán velice dobře chápe – co asi zažil na palubách, které tímto způsobem zajišťoval! Člověk si musí uvědomit, že do San Franciska připlouvá spousta džunek i jiných lodí s čínskými vystěhovalci, takže úředník věděl, jak s prolhanou hordou jednat! – a nad další zvědavost byl nadnesen.

„Je-li zástupce rejdařství na palubě, mění to situaci, ten vás nemusí jako kapitána přijmout, může vás v příštím přístavu propustit a žádat jiného, aniž by musel udávat důvod.“

Opět jsem pocítil výsměšně vítězoslavný pohled pátera.

„Ale nejdřív musí být propuštěn z vězení,“ dodal ještě úředník – a triumfální obličej svatého muže se začal protahovat.

„Tak ho propusťte!“ zvolal rychle.

„Musím?“

„Ne,“ opáčil úředník. „Co já vím – to je vaše věc. Musíte vědět, zda toho muže chcete propustit či nikoli.“

„Může být hned souzen?“

„Ne, rejdařský agent patří k posádce a nesmí vystoupit na pevninu. Prozatím jste tady kapitánem s neomezenou mocí,

můžete toho muže propustit, považujete-li to za vhodné, a nejen ze želez – a když ne, tak ne!“

„Ohó!“ křičel páter, „musí ho propustit, musí!“

„Mlčte, kormidelníku!“ varoval jej úředník, „takové rozhodnutí je v pravomoci kapitána!“

Ano, a nyní jsem se taky rozhodl. Vlastně to není příjemné velet morové lodi, a kdybych mohl se ctí ustoupit, a ne zbaběle utéct, hned bych to udělal, a přitom mi stačilo, kdyby mě páter Cyriacos nechtěl – a k tomu stačilo ho osvobodit.

Ne, teď zrovna ne! Nyní dovedu boj s mnišskou bandou do konce!

„Ne, zůstane v železech!“

„Ale proč, vy– –“

„Tiše, kormidelníku!“ zvolal jsem. „Zůstane v železech, to je poslední slovo!“

Páter stiskl rty a mlčel, ale pohled, který mě zasáhl...

„Tak to by bylo v pořádku!“ mínil úředník a vstal. „Nyní k Angličankám! O nich se každopádně musí vyjádřit lékař.“

Ubohé dívky byly prohlédnuty. Nic se nezdržovalo, u kterých nebyly nalezeny příznaky, přestoupily rovnou do člunu. Ach, to byl snad nejsmutnější okamžik mého života – tak rychlé rozloučení! Naposledy se podívaly na mrtvou družku, která tu musela zůstat, aby daleko na moři klesla do vln!

„Nepotřebujete potraviny ani vodu?“ obrátil se na mě ještě úředník, než nastoupil do člunu.

„Ne, máme všeho dost!“

„Všeho?“

„Ano.“

„Tak šťastnou cestu! Bůh stůj při vás i při lodi!“

Parníček spěchal do přístavu. Zaslal signály pobřežní strážci a ta mi nařídila bez prodlení opustit rejdu.

KAPITOLA DVANÁCTÁ

Robinsonův ostrov

„Teď jsi vyhrál, Nazaretský!“ obrátil jsem se na pátera, nepříliš vhodně používaje výrok Slunečního císaře.

Páter pokrčil rameny a odvrátil se – a to mně nešlo pod nos.

„Pojďte sem ještě na chvilku! – To krčení rameny si vyprošuju, rozumíte?!“

Mnišský kormidelník v kutně stál v pozoru jako voják.

„Takže na Athos? Mluvte se mnou otevřeně, jen mě nelitujte a nekrčte rameny, ano?“

„Ano, na Athos!“

„Dobrá, vyhovím vaší vůli.“

Vydal jsem rozkazy k zvednutí kotvy – a tu padl můj pohled na mladíka stojícího na můstku.

„Bože, Zephyrosi, na vás jsem úplně zapomněl!“ zvolal jsem polekaně.

„Jak to, pane kapitáne?“

„Byl jsem tázán, jestli chci odejít z paluby– –“

„Já vím, ale mně by stejně nezůstalo nic jiného než zůstat na lodi,“ odpověděl Zephyros.

Ach, správně! Tak jednoduché to zase nebylo. Budu muset s mladíkem projednat i leccos jiného.

Dostali jsme se na otevřené moře. Když se nám pevnina ztratila z dohledu, pohřbili jsme mrtvolu nebohé dívky do mokrého hrobu. Já jsem dost citlivý a nemálo jsem se zlobil na mnichy, kteří se při tom tvářili naprosto nezúčastněné, jen bezmyšlenkovitě opakovali své modlitby. Stejně tak si mohli mumlat cokoli jiného. Dokonce myslím, že jsem zahlédl některé škodolibé pohledy.

Nu, měl jsem v úmyslu chlapce během cesty tak trochu pozvednout.

Potom jsem se odebral do vězeňské cely. Teprve nyní jsem viděl skutečně vítězoslavný pohled! Starý asketa se sice snažil přetvařovat, ale nedokázal se ovládnout.

„V San Francisku nás nevzali do karantény.“

„Vím.“

„Rozhodnutí se změnilo.“

„Vím.“

„Odkud byste to věděl?“

„Vím!“

No, pro mě za mě, ať je vševědoucí!

„Jako kapitán odvezu loď na Athos.“

„Nikdy se tam nedostane!“

„Proč by ne?“

„Pokud jste na palubě vy a další prokletec – nikdy!“

„Kdo by měl být tím druhým?“ zeptal jsem se nejdřív.

„Páter Zephyros.“

„Co o něm víte?“

„Je dosud odpadlíkem, chce volně uvažovat.“

„Odkud to víte?“

„Vím.“

„Dobrá! Dozvědět jste se to mohl snadno, když na stráži stojí mniši. Brzy je odvolám, je zbytečné, aby tady lenošili. Nebo vám vrátím svobodu.“

„Dělejte, jak chcete.“

„Takže nejdřív zůstaneme u mé osoby, doufám, že to nebudete považovat za neskromnost. Takže se mnou nejste spokojený?“

„Páter Rufos vám přece řekl, že máte opustit loď, a také jste to mohl udělat. Proč jste nešel?“

„Kdybych býval odešel, loď by dostala jiného, cizího kapitána.“

„Ne.“

„Jak to že ne?“

„Žádného by nenašli.“

„Jak to můžete vědět?“

„Vím.“

„Jste skutečně vševědoucí?“

„Ano, pokud chci a připravím se na to.“

„Jak to děláte?“

„Delší dobu nespím.“

„Takže jste delší dobu nespál?“

„Celý týden.“

Téměř všichni mystikové tvrdí, že odříkáním se spánku a jídla dokážou v sobě probudit jasnovidické médium. Samozřejmě k tomu jsou nezbytné at' přirozené či nepřirozené vlohy. Já to nechci ze svého stanoviska posuzovat, žádný důkaz jasnovidectví mi zde nebyl podán – až na posvátné světlo z Athosu, ale zde to míním jako médium používané spiritisty.

Oproti tomu chci zdůraznit, že například vyšetřovací orgány, třeba kriminální policie, se touto věcí zabývají blíž. Kupříkladu při jisté vraždě v kamenolomu nedaleko Paříže si tamní policie dokonce objednala fakíra z Indie – s jakým výsledkem, to bohužel nevím, víc jsem o té věci neslyšel. Mně stačí, že i státní instituce věnují vysmívanému jasnovidectví pozornost.

Tehdy jsem neměl důvod starat se, zda je jasnovidectví možné, nebo ne. Pokud není možné – dobře. Pokud je možné – taky dobře. Co je mi po tom? Já nepotřebuji znát číslo losu, který vyhraje, jak si stojí politické otázky nebo cokoli jiného a jinde.

Starý asketa jedl stejně málo jako vždy, na den mu stačila jen hrstka rýže a kus suchého chleba – strava, při níž bych já už třetí den umřel hladu – ale nekontroloval jsem, zda spí.

„Takže víte, že by se žádný kapitán na toto místo nepřihlásil?“

„Ano.“

„Pak by vám určili jakéhokoli přístavního úředníka, který má kapitánský patent.“

„Nikdo by nešel.“

„Úředník, který byl na lodi, by jel hned.“

„Ne.“

„Proč ne?“

„Osud by mu v tom zabránil, i kdyby byla jeho vůle sebesilnější.“

„No, pro mě za mě! Nyní však máte mě a budete se s tím muset spokojit, než vás zavezu na Athos.“

„Dokud jsi na palubě ty a ten proklatec, nikdy na posvátnou půdu nevstoupíme.“

„Tím proklatcem tedy myslíš Zephyra? Co ti ten mladík udělal?“

„Vypověděl církvi svou poslušnost a trvá na tom. Dokud nezmění svůj postoj, nezbavím loď prokletí.“

„To znamená, že do té doby budeme navěky a tak dál, a tak dál?“

„Jak říkáš. Loď bude bloudit po moři bez zastávky jako věčný žid.“

„Dokud se Zephyros nestane jedním z vás?“

„Dokud se tento prokletý hříšník nevrátí a ty dobrovolně neopustíš palubu.“

„Nu, pro mě za mě. To totiž znamená: přes veškeré tvé kletby a proroctví zůstanu a udržím si svůj post, k němuž mě přihnalo mé svědomí podpořené Bohem. Jsem jen slabý člověk, ale udělám vše, abych tuto loď přivedl na Athos, jak je přáním všech mnichů. Uvidím, jestli tvé prokletí nezměním v požehnání.“

Teď tě nemohu pustit na svobodu, protože jestli mám opustit palubu dřív, než dosáhnete vlasti, vidím v tom skrytou...“

„Musíš loď opustit dobrovolně, hnán zoufalstvím, které se neubrání mé kletbě.“

„Ne, ne, nikomu z vás nevěřím. Kdo mě zná, ví, že nejsem zbabělec, ale... opatrnost je matkou moudrosti. Zůstaneš v okovech, zavinil sis to sám svým jednáním.“

„Dělej, jak myslíš!“

Ponechal jsem mu poslední slovo a odešel – jeho výsměšný chechot mi zněl za zády.

Stráž vyžadovala lodní rutina, etiketa, jinak nebyla nutná. Vždyť stačilo, aby se přede dveřmi střídali Swen a Zephyros, když jsem měl klíč v kapse.

Zavolal jsem Zephyra.

Dal jsem mu pokyny.

Mladík dost dobře nevěděl, co má dělat. Na Athos se nechtěl v žádném případě vrátit, ale skoro se mi zdálo, jako by věřil na páterovu kletbu.

V tom jsem nemohl vidět slabost, spíš vzdor Prométhea, který taktéž znal sílu bohů, ale opovrhoval jí, vysmíval se jí – „Bud’te prokletí, prokletí, prokletí, vy božští psi!“ jak kdysi zvolal Aeschylos.

Zvláštním znakem vzorného charakteru tohoto sedmnáctiletého chlapce bylo, že se přes veškerou vůli nedokázal zbavit okovů pověr, neustále myslel na můj osud – chtěl od sebe odvrátit pozornost, ale mně to neuniklo.

„Ale vy se také nesmíte dostat na Athos, kapitáne!“

„Proč ne?“

„Propadl byste pomstě mnichů, na vás by dokázali, jak trestají člověka, který nabádá bratry k odpadlictví.“

„Ohó! Ať to zkusí!“

„Nejdřív poznejte jejich moc!“

„Stejně bych se vyvaroval vystoupit na zem.“

„Nejdřív poznejte jejich moc!“ opakoval, ale já myslím, že jsem o ní již věděl dost.

Probudil se však i můj vzdor. Nenechám to přece zas dojít tak daleko, abych se probudil se ztuhlýma nohama v celé dalekého pohoří!

„Mluvme raději o vás,“ navázal jsem. „Vy věříte, že kletba starého má moc přinutit nás, abychom už nikdy neopustili tuto loď, abychom se nevrátili do vaší domoviny, než se vy osobně začnete kát?“

Mladík zadumaně hleděl před sebe.

„Nic nevím,“ mumlal, „ale kdo by mi dokázal zabránit, kdybych si chtěl prohnat hlavu kulkou?!“

„Na to jsem myslel taky, i když jsem o tom nechtěl mluvit. Když už jste to nakousl, můžeme pokračovat. Neberu to pochopitelně vážně – ale kdo by vám v tom mohl zabránit? Pak

by celé proroctví starého šlo do háje, alespoň v tomto ohledu – a to je nejdůležitější věc.“

„A co by ze mne bylo... pak?“

„Řekněte, Zephyre... nechci vám upírat nějaké to nebe – ale věříte na peklo?“

Mladík na mě vrhl téměř divoký pohled.

„Ptáte se jako kapitán, nebo jako člověk?“ vyrazil ze sebe.

„Jako člověk, váš přítel.“

„Co je vám po tom?“

Chápal jsem, co se v těchto několik slovech skrývá.

Když jsem před časem procházel chodbami kasáren, slyšel jsem vojáky, jak si při čištění zbraní prozpěvují: „A já musím, a já musím taky do pekla mazat, tak proč bych, tak proč bych se o to měl teď starat...“

Zpěv zmlkl... příliš pozdě, už jsem to slyšel, a tato hrozná píseň se už nikdy z mých uší nevytratila. Ano, hrozná, otrěsná – a přece tak krásná, znějící z hrdel hrubých hochů.

No, každopádně byl Zephyros na mé straně a hned se nakvartýroval do vedlejší kajuty, to znamená do kabiny prvního kormidelníka, do níž ostatně patřil. Kormidelníci dosud bydleli v kajutě posádky, prostě zde vládl mnišský duch, a Athos je ještě specifičtější republika, najdeme tam mnohem méně rozdílů v postavení než v jiných klášterech.

Tímto byl zlom dokončen, pomyslná nádoba přetekla, a brzy, když Zephyros vlastnoručně přenesl své bágly, objevil se druhý kormidelník a prosil, aby si se mnou směl mimoslužebně promluvit.

„Co se děje?“

„Prosíme pana kapitána, aby osvobodil pátera Cyriacose.“

„Kdo – my?“

„My, fráterové.“

„Fráterové a mniši tady nejsou.“

„Posádka.“

„Ne. Snad bych ho mohl uvolnit z okovů, ale vězeňskou celu neopustí.“

„Pane kapitáne – – –“

„Tak to bude!“

Páter Rufos mluvil pokorně, pokorně taky odešel – ale jeho oči!!

Dny mýjely, aniž by se stalo něco zvláštního. Ani stopa po pokusu o vzpouru, ale... viselo to jasně ve vzduchu. Neproběhla hodina, kdy bych nemyslel na vzpouru na palubě, a švédskému námořníkovi se vedlo stejně. V kapsách jsme nosili odjištěné revolvery. Na druhou stranu jsme si říkali, že námořníci v kutnách by praktikovali vzpouru úplně jinak než obyčejní mořští vlci, tedy muselo by se stát něco hrozného, co světová ani námořní historie nepamatují.

O dva týdny později jsme spatřili ostrov, jemuž anglický básník vdechl nesmrtelnou slávu, a který byl ideálem snad každého chlapeckého srdce: Juan Fernandez, ostrov Robinsona.

Každého chlapeckého srdce? Děti Hotentotů o něm nic nevědí – a Zephyros taky ne. Ten pocházel z jedné bohaté patricijské rodiny v Athénách, ve čtvrtém roce života vstoupil do kláštera, ve dvanáctém na Athos. Proč, nevěděl. Snad se musel kát za hříchy svých rodičů, něco takového z toho vyznělo. Jeho patricijský otec snad jednou seděl nebo sedět měl, a flandáci ho z té šlamastiky vytáhli, protože jednou Zephyros přímo řekl, že „jeho otec je zavázán církvi nekonečným díkem“.

Bible a další náboženské spisy byly jediným čtivem pro chlapce a mladíka, dokonce ani nevěděl, co je román, nikdy neslyšel o Robinsonovi.

Vyprávěl jsem mu historku nesmrtelně slavného obyvatele ostrova, bajku Daniela Defoea, třebaže se snažili prokázat, že spisovatel musel vycházet z nějakého motivu, byl uváděn deník námořníka Selkirka, který na ostrově strávil dlouhé roky. Ale co na tom? Defoeův Robinson Crusoe je a zůstane nejznámějším románem tohoto žánru, byl přeložen do všech civilizovaných jazyků i do jiných, taky do čínštiny, japonštiny, malajštiny, hindustánštiny, slouží jako čítanka v indiánských školách, psaná různými dialekty, také Orient zná román jako „Perlu Večerní země“. Hakensův Katalog robinzonád vypočítává víc než sto jen německých napodobenin. Zvláštní, co se tam člověk dočte! To

byl jeden saský, dolnosaský, šléský, švábský, kurpfaltský, ostfrieský a tak dál robinzon, dokonce i města měla vlastní Robinsony, tak například norimberský robinzon, bonbónek pro všechny sběratele robinzonád, kterých Hakens napočítal 42. Nechybí ani duchovní, medicínský nebo právnický robinzon; příštípkáři, krejčí, rukavičkáři, ti všichni ztroskotali u osamělého ostrova a žili životem robinzona, snad každá profese dostala svého robinzonka. Sotva se objevil protestantský robinzon, následoval rychle jeden katolický, jeden reformovaný, jeden metodistický, aby každý utrhl kus slávy. Dokonce existuje jeden židovský robinzon.

Ale to jsou jen německé napodobeniny. Totéž najdeme ve všech civilizovaných jazycích. Také bulharská, srbská a rumunská literatura má své robinzony, bez ohledu na překlad pravého Crusoea. Jako kuriozitu zmíním anglického robinzona, který při ztroskotání ztratí obě paže a nejdříve musí vycvičit místo nich nohy. To nenechalo v klidu jistého ctižádostivého Američana, který toho nebohého chlapa připravil i o nohy, takže robinzon musel vše zvládnout ústy – jak si jimi například vytíral... inu, mám dojem, že chybí jen robinzon bez hlavy.

Je vysvětlitelné, že Hakens sepsal pět silných svazků, i když použil jen stručné obsahy existujících robinzonád. Stejně chápu, že někdo může sepisovat tyto robinzonády, může se stát jejich sběratelem, vytvořit o nich studii – mít je za životní cíl.

Stejně zajímavé je, jak se všechny tyto napodobeniny propadly do propasti zapomnění. Zde přišlo ke slovu prokletí, které provází každou krádež – a za tu můžeme tyto snahy považovat. Dosud najdete na pultech snad jen Švýcarského Robinsona a Sigismunda Rústiga, kterého napsal anglický kapitán Marryat.

Jako obhájce a obdivovatel všeho originálního se chci ještě zmínit, že onen námořník Selkirk nemohl vést žádný deník, protože neuměl psát – a Defoe nemohl slyšet ústní právu tohoto muže, než napsal svého Robinsona.

Dosud jsem měl v dobré paměti dobrodružství nedobrovolného poustevníka na ostrově a ještě líp si je

pamatoval švédský učitelský syn, který taky uměl lépe vyprávět – a athénský mladík napjatě naslouchal, jeho oči se leskly. Ano, měl jsem pocit, jako kdybych kázal evangelium nějaké ztracené duši, sílu pravdy, již by neodolali ani Thor nebo Odin*) – prahnoucí duše mladíka mně sála slova ze rtů.

Ostrov Juan Fernandez jsme neviděli náhodou, úmyslně jsem změnil trochu kurs, protože ani já jsem ho ještě nikdy neviděl.

Nyní před námi ležel zelený, zalesněný ostrov, lemovaný útesy, na nichž se tříštil mořský příboj, a před nimiž varovaly všechny námořní mapy. Uprostřed se tyčila tři tisíce stop vysoká hora, vyhaslý vulkán, který blahé paměti nikdy nesoptil.

„Ostrov je obydlený?“ otázal se Zephyros.

Již předem jsem se podíval do námořnických příruček.

Neobydlen! Pramení tam voda, lze ji najít v tom a tom údolí, přesně podle místopisu. Pro loď, jimž došly potraviny a nejsou schopné doplout k chilskému pobřeží, vzdálenému 66 mil, se tu nabízejí divoce rostoucí banánovníky a kokosové palmy – taky brambory, pokud je člověk umí najít – jinak tu lze získat i čerstvé maso – lam, papoušků a želv.

Ale velice těžké přistání! Dokonce i pro čluny je pobřeží dosažitelné pouze jediným zálivem na severozápadě, nazývaným dřív Cumberland, nyní San Bautista, hloubka ta a ta, nebezpečí!!! Hned s třemi křížky!

Námořní konverzační lexikon mluvil obšírněji.

K Chile patřící ostrov, na konci 17. století zde bydlel námořník Selkirk mnoho let, proto sem Defoe umístil své vyprávění o Robinsonovi. Stopy po životě námořníka již nejsou vidět. Jeskyně na východní straně hory je považována za jeho obydlí. Expedice, jež sem byla poslána na náklady národní sbírky, aby zde postavila pomník Defoea, nedokázala přistát, pomník se potopil při zkáze voru do moře. Ostrov je jen málo navštěvován. V roce 1840 si ostrov na delší čas pronajmul newyorský obchodník George Bautista. Bydlelo na něm padesát rodin sandwichských ostrovanů, jednalo se o etnografický

---

*) starogermánští bohové

experiment. Následujícího roku žádali o převoz zpět a od té doby je ostrov neobydlený.

„Jak může být takový rajský ostrov neobydlen?!“ zvolal Zephyros.

Ano, proč! Vždyť na pobřeží i v nitru ostrova je tolik nádherných zákoutí... a přece tu nikdo nežije!

„Žít sám na takovém ostrově, to musí být krása!“

„Není také v Egejském moři spousta ostrůvků, na nichž je voda a všechno ostatní, přinejmenším divočina a králíci, nejednou i kozy, a přece tam žádný člověk nebydlí, jen jsou navštěvovány?“

Jasně! Je to vždy to cizí, exotické, co nadchne! Řeční mladíci jsou taky nadšeni pro Robinsona, ale na obyčejný řecký ostrov ani nepomyslí, jen by odjeli na americký nebo jiný hodně vzdálený ostrov.

„Kapitáne, mám nápad!“

„Nuže?“

Věděl jsem předem, co přijde.

„Komu tento ostrov patří?“

„Nějakému chilskému obchodníkovi, víc v knížce není.“

„Vy byste neměl chuť zahrát si na tomto ostrově na robinzona?“

„Ale ano, to bych měl.“

„A já bych šel s vámi,“ připojil se Swen.

„A já bych nesměl chybět,“ doplnil jsem.

„Tady by nás nerušili?“

„Ne, dokud by nás neobjevili. Potom by majitel řekl: hybaj z mého pozemku!“

„Kdyby viděl, jak jsme se tady zařídili, co všechno jsme dokázali, pak by nás snad nevyhnal,“ prohlásil Zephyros.

Ó, nádherně nevinný mladíku! Vůbec jsem mu neodporoval, jen ať si uchová tuto nebeskou víru v charakter člověka!

„No, Robinsona taky nikdo jen tak neobjeví, pokud to sám nechce, nevytáhne vlajku a v noci nezapálí velký oheň. I potom by ho těžko našli. Celá tato oblast je neslavně proslulá, větší

lodě se ostrovu zdaleka vyhnou. Nu, i kdyby ho našli a vyzvedli, muselo by to pro něho být příjemné.“

„Jak to?“

„Protože by se do té doby hry na robinzona nasytil.“

„To by se u mě nikdy nestalo!“ zvolal mladík nadšeně.

„No dobře. Chcete se tu opravdu zabydlet jako robinzoni?“

„Ó, kapitáne, kdyby to šlo!“

„Proč by to nemělo jít?“

„Jsem první kormidelník.“

„Jistěže, ale na lodi vládnou okolnosti, které dovolují výjimky. Není nutné, abyste nejdřív provedl něco, za co bych vás musel vložit do želez a na přání vás vyložit zde. Své jednání bych si kdykoli zodpověděl, ano, dokonce mě to láká.

Podle proroctví starého bláznivého pátera se máte dobrovolně vrátit na Athos. Dokud jste odpadlíkem, musí loď křižovat moře navěky, vy nemáte mít možnost opustit ji, země před vámi má couvat a vyplivnout vás zpátky na tuto prokletou loď, nebo jak celé to prokleté proroctví znělo.

Nu, tady by byla příležitost velkou část této kletby anulovat. Při tomto klidném moři nemůže být přistání přece těžké. Chcete nás skutečně opustit?“

„Ano, chci!“

V tom okamžiku zazněl z okna pod námi ječivý, výsměšný chechot pátera Cyriacose.

Mladík zbledl, taky mě se to dost dotklo.

Okénko vězeňské cely bylo otevřené, ale my stáli dost daleko, bylo vyloučeno, aby nás zatčený slyšel, nebo nám rozuměl, protože jsme mluvili dost potichu.

„Čert ví, čemu se chechtá!!“ řekl jsem, abych nás oprostil od vzrůstající pověrčivosti.

Taky Zephyros se rychle vzpamatoval, jeho oči se zaleskly a tváře zčervenaly.

„A tím spíš vstoupím na ostrov!!“ zvolal.

Smích se ozval ještě jednou, mnohem hrůzněji, jako by vycházel ze záhrobí.

„A zůstanu na něm!!“ dodal Zephyros.

Smích se ozval potřetí.

„A tobě na vztek!!!“ vykřikl mladík a dupl nohou. Smích se již neozval.

„Tak,“ řekl jsem, „všeho do třetice. Kdo ví, čemu se smál, snad to byla náhoda. Teď se poohlédněme po nějakém kotvišti!“

„Vy s námi nepůjdete, kapitáne?“

„Já?!“

„Vždyť jste říkal, že byste k tomu měl chuť!“

„Ano, tu mám dosud, ale je naprosto vyloučeno, abych opustil místo kapitána lodi. Neslučuje se to s mým pojmem o zodpovědnosti.“

„V tom případě pro mě, jako prvního kormidelníka, platí totéž.“

„Ne, u vás je to něco jiného. Naopak, uděláte nejlíp, když zmizíte z paluby, tady jste doslova brzdou. O mně nemůže být řeči, snad vás navštívím později, možná se k vám i připojím.“

„Skutečně byste chtěl zůstat na ostrově, kapitáne?“ zeptal se Swen.

„Jak řečeno, zatím o tom nemůžeme mluvit.“

„Znám prostředek, jak byste se dostal z paluby, aniž byste zranil svoje svědomí nebo se prohřešil proti povinnosti.“

„A to?“

„Přece můžete u ostrova přistát a vystoupit na pevninu.“

„Jistě. Odvezu Zephyra na ostrov osobně a strávím celý den prohlídkou. Nikdo mi nemůže tento postup zazlívát.“

Švédský námořník se opatrně rozhlédl kolem, pak se zeptal:

„Nevyužijí mniši tuto příležitost, aby se vás zbavili?“

„Jak?“

„Prostě odplují.“

Skutečně, ten muž měl pravdu! Důvod, aby se člun vrátil bez nás a loď odplula, aby se již nevrátila, takový důvod by se vždycky našel, dokonce takový, který by obstál před jakýmkoli námořním soudem.

Stačilo, kdyby se přetrhl kotevní řetěz, aby člun spěchal zpátky, protože při takové nehodě jsou nutné všechny ruce, navíc vál severní vítr. Kdyby se loď dostala za jistou hranici,

nedokázala by se vrátit, neboť i křižování je jistým způsobem omezené, a člun by se proti proudu neprodral.

Ano, byl jsem pevně přesvědčen, že by se mniši tímto způsobem zbavili nemilého kapitána.

Pokud bych s tím počítal a vystoupil na ostrov, abych se zbavil jejich společnosti – pak bych porušil své povinnosti, aspoň před svým svědomím. Ale člověk nesmí být zas tak přecitlivělý, jinak by na tomhle světě nic nedokázal.

Dobrá, musím jednat rychle. Stejně byl nejvyšší čas, jinak by nás proud odnesl příliš stranou.

Nepatrně jsme se stočili na západ, mezitím jsem změřil zeměpisnou polohu, podle mapy jsem našel mělčinu, kotvy zarachotily a klesly ke dnu.

Tak, přišel náš čas!

„Druhý!“

„Pane kapitáne?“

„První kormidelník opouští palubu.“

Neměl jsem zapotřebí mu to říkat – chtěl jsem jen vidět, jak se zatváří.

Vypadal vskutku zdrceně.

„Páter Zephyros opouští palubu?“

„Ano.“

„Kam jde?“

„Na ostrov, na němž kdysi žil Robinson.“

„Robinson? Manuele Robinson?“

On totiž kdysi znal někoho, kdo se jmenoval Manuele Robinson, a já mu nehodlal vyprávět nějaké dlouhé historky.

„Páter Zephyros se chce na ostrově usadit jako poustevník?“ předvedl páter Rufos chápavost.

„Uhodl jste.“

Vtom se z otevřeného buldočího oka vězeňské cely ozval opět výsměšný chechot, i když nás zajatec nemohl slyšet. Bůh ví, čemu se pořád chechtal!

Ve stejném okamžiku se napřímil také mnich, jeho hubená tvář zračila odpornou triumfálností, stejně hnusnou, jak hnusný byl smích zdola.

„Nikdy!!“

„Co nikdy?“

„Ten odpadlík nikdy nevstoupí na zem, dokud na něm lpí kletba!“

Už mě začínalo mrzet, že jsem podlehl své slabosti a chtěl mnicha překvapit.

„Však uvidíme, jak snadno se dostane na zem!“

„Může vystoupit na zem – ale protože je to ostrov, bude se muset vrátit na palubu – bude muset!!“

Ponechal jsem mu poslední slovo, ale nyní jsem byl chytřejší.

Naložili jsme do člunu vše, co takový robinzon potřebuje, aby nemusel začínat od úplného začátku: nářadí různého druhu, hřebíky, rýč a podobné, velký balík plachtoviny a tak dál.

To by stačilo pro tři robinzony. Zephyros si taky s sebou vzal plný vak oblečení. To jsem já se Swenem udělat nemohli, pokud jsme chtěli učinit náznak, že se chceme vrátit na palubu, nezmizí-li mezitím loď v dáli.

„A vy, Swene?“ zeptal jsem se při první příležitosti, když nás nemohl nikdo slyšet.

„Zůstanete na ostrově, já taky, vrátíte se na palubu, půjdu s vámi.“

„Ale to není nutné. Pokud máte opravdu chuť zahrát si na robinzona, uvolním vás.“

„Ano, chuť by byla, proto jsem šel na moře, chtěl jsem prožít taková dobrodružství – nejen vydělávat na chleba. Vy však máte cit pro povinnosti kapitána, a tak já mám stejný cit pro povinnosti námořníka. Neopustím vás, tím spíš na lodi, kde číhá jen smrt a vzpoura.“

Potěší slyšet něco takového! Ano, stále ještě najdeš věrné lidi!

„Tak si vezměte pytel s oblečením. Kdybychom se měli vrátit, přinesete ho jednoduše zpátky na loď.“

S tím byl Swen srozuměn, a protože taky on dal najevo, že hodlá zůstat na ostrově, mohli jsme vzít dostatek munice pro

naše zbraně – na výlet by přece stačil plný zásobník, případně opasek.

Šesti námořníkům jsem nařídil usednout do člunu k veslům, druhému kormidelníkovi jsem dal náležitě příkazy a předal jsem mu plnou moc jako náhradnímu kapitánovi, ihned jsem to poznamenal do lodního deníku, stejně jako skutečnost, že první kormidelník opouští loď, aby zůstal na Juan Fernandezu.

„Kapitáne, můžete si to zodpovědět?“ zeptal se Rufos, když jsem to zapisoval.

Od jiného kapitána by asi neslyšel nic příjemného, já však zůstal klidný.

„Že jsem nechal prvního kormidelníka jít?“

„Ano.“

„Poměry, v nichž se ocitla tato loď, připouštějí různé výjimky. Ano, můžu si to zodpovědět.“

Když jsem později opouštěl kajutu, doufaje že navždy, všiml jsem si, jak Zephyros hovoří s Rufosem. Druhý mluvil prvnímu do svědomí, ať tady nezůstává a vrátí se zpět na Athos – Zephyros se snažil jeho i ostatní mnichy pohnout, aby se všichni usídlili na tomto rajském ostrově.

Rozhovor byl samozřejmě bezvýsledný, oba si postavili hlavu.

Nastoupili jsme do člunu. Absolvovali jsme pekelnou jízdu mezi útesy, zalévanými mořskou pěnou, stačilo by jednou špatně zamanévrovat kormidlem a člun by se býval roztříštil. Mniši dosud nezapomněli veslovat, jak jsem je to naučil na pobřeží Athosu, totiž využívat příboje, naopak se zdálo, že to během mé nepřítomnosti zkoušeli a učili se dál, buď dobrovolně, nebo z nutnosti. Swen nahlas vyslovil obdiv, sám by tak veslovat nikdy nedokázal. Obchodní námořníci bývají většinou špatnými veslaři, mají málo příležitostí ke cvičení. Jen rybáři a rodáci z pobřeží dokáží zvládnout příboj, všichni ostatní se musí tomuto umění naučit v námořnické akademii, jen tak mají totiž šanci dostat pobřežní pašeráky a podloudníky. Ti chlapi se v tom ale vyznají a neméně jejich nepřátelé, námořní celníci. Nebo by se měl člověk dívat, jak pracují posádky

záchranných stanic – člověku vstávají vlasy hrůzou, když vidí, jak se dobrovolně řítí do příboje.

Nebylo to tady tak zlé, čekal jsem horší. Neustále jsem odstrkával člun bidlem od útesů, Swen mi pomáhal a Zephyros snil. Ten k nám vlastně už nepatřil, člun se vrátí tak jako tak bez něho.

Šťastně jsme dosáhli zálivu. Nebezpečné útesy zde již nebyly, ale taky se nedalo mluvit o klidné vodě, naopak, v porovnání s volným mořem venku zde byly vlny větší, takové ty zvláštní, jako by proud mířil od země. Strhávalo nás to. Veslaři museli vynaložit veškeré úsilí, aby se dostali kupředu, a najednou člun jako by popoletl k pobřeží, v příštím okamžiku byl stržen zpět – v tom chaosu nebyl žádný systém. Pochybuji, že by se zrovna tady Robinson koupal!

Spatřili jsme další, menší záliv, kde byla voda klidnější. Ale o přistání nemohlo být řeči ani teď, veslaři museli mít stále napnuté řemeny, jinak by byl člun vržen na pobřeží, a protože zde bylo velmi skalnaté, člun by se rozbil na kusy.

Takže proroctví té černé krákající vrány mělo přece jen pravdu – měl jsem totiž v úmyslu nechat mnichy přenést zavazadla na zem – tam by stáli na pevné půdě, což se jim už nikdy nemělo podařit!

Žádat to od nich za těchto okolností by bylo rouhačstvím – nebo bych musel nechat ztroskotat člun a jiný by nás pak musel vyzvednout. Nemělo cenu být tak tvrdohlavý.

Takže každý veslař má dost starostí se svým veslem, zatímco my tři, co půjdeme na zem, bychom vyskákali z člunu ověšení vším, co jsme chtěli vzít s sebou. Vrhne se do vody v okamžiku, kdy nám bude jen po kotníky – a v další chvíli se nám vlny zavrou nad hlavami.

Nebylo pomyšlení, aby člun počkal na náš návrat, i kdybychom měli být pryč pouhou hodinu.

O tom jsem již mluvil s poddůstojníkem, jmenoval se Sylvester, přes pokročilý věk byl dosud jen fráterem, kvůli nějakému prohřešku byl v poslušnosti vždy přeskóčen. Jako bocman byl dost schopný.

Zephyros a Swen, obloženi hlavními zavazadly, dosáhli šťastně pevné země, jen já byl dosud ve člunu.

„Dokážete dovést člun zpátky, bocmane?“

„Ay, ay, kapitáne,“ zaznělo po námořnicku.

„Ale až dám signál, musíte nás zas vyzvednout.“

„Ay, ay, kapitáne.“

„Zůstaneme tady pravděpodobně až do zítřka. Doufám, že moře vydrží klidné.“

„I kdyby se strhla bouře, co by to vadilo?“ stal se starý najednou hovornějším, ačkoli musel část pozornosti věnovat člunu a veslařům.

„Pak byste nás nemohli vyzvednout.“

„Proč ne?“

„No, protože by se člun mezi útesy nepochybně rozbil.“

„Nikdy. Ale i kdyby se rozbil, tak bychom se nějakým způsobem zachránili, my přece nemůžeme zemřít. Vlastně ani člun se nemůže rozbít, patří k prokleté lodi.“

Ach tak! Nu, pokud to stojí takhle, můžu klidně člun poslat zpátky samotný. Jasně, není nad to, být trochu pověřivý, to dokáže člověka vyšvihnout až k hrdinství!

Vrhnul jsem se přes pažení člunu, na ramenou poslední vak, vlny se za mnou zavřely, ale rychle jsem se dostal na pevnou zem.

Otočil jsem se – člun hnán silnými pažemi ujížděl zpátky, deset minut musel bojovat mezi útesy a pak se dostal na klidné moře. Brzy dosáhl zakotvené lodi a byl vyzvednut nahoru.

„Ten bocman v kutně je výtečný chlap, rozumí své věci,“ prohlásil Swen s obdivem.

„Člun se nemůže potopit, nemůže se mu stát nic zlého, vždyť patří k lodi, na níž lpí prokletí bludného Holanďana,“ odpověděl jsem.

„Slyšel jsem, co vám bocman říkal. No, ať si to myslí, ale stejně ty chlapíky obdivuju, jak dokáží máknout.“

„Jestlipak odplují s lodí?“ zeptal se Zephyros, který se najednou tvářil poraženě.

„To uvidíme. Teď si nepřipouštějte podobné starosti, přátelé, jsme na posvátné půdě Robinsonova ostrova.“

Tak jsem zvolal a s vědomím, kde jsme se ocitli, se vrátila i radost ze života.

Odtáhli jsme zavazadla výš, aby byla zajištěna před vlnami, vzali jsme si jen pušky s trochou jídla a vyrazili jsme na cestu.

Nemohu toho říct moc o naší výpravě. Ostrov zarůstala vegetace chilského pobřeží, tedy žádná tropická. Stejně to zapůsobilo jako ráj na Seveřana, který byl zvyklý jen na jednotvárné moře. Banány rostly všude, křoviny byly právě v květu a taky ořechy na kokosových palmách nebyly ještě zralé. V ráji by taky neměly být obrovské roje různých komárů, kteří nás neustále obtěžovali a píchali do všeho. S nimi si užil i Robinson a my dosud nenašli rostlinu, jejíž šťávou se mazal. Mít jeho kožešinovou masku, tak bychom si do ní obličej stejně nezahalili, protože venku bylo dusno, že se nedalo skoro dýchat.

Že by osídlenci Sandwiche opustili ostrov právě kvůli komárům? Že by snad kvůli nim nechtěl nikdo ani slyšet o rajském ostrově?

Přes to všechno jsem souhlasil se Zephyrem, který byl stále nadšenější, čím víc jsme pronikali do nitra ostrova, a taky Swen nezměnil názor. Ano, tady by se nám líbilo, taky komárům bychom se dokázali bránit. Nějaké to kvítí existuje proti každému neřádu - jen ne proti smrti. Proti ní zabírá jen kletba, aspoň podle názoru mnichů.

Procházeli jsme nevelkými loukami a rozkošnými údolíčky. Se sextantem v ruce jsem několikrát změřil výšku slunce, abych vypočítal naši polohu, a podle ní jsme taky našli vodu, nejprve tedy potok, podél něhož jsme se dostali až k místu, kde vyvěral ze skály.

Jeskyni jsme dosud nespatriili, zato jsme viděli první čtyřnohé zvíře – zatím jsme viděli jen papoušky, křičící v malých lesích, složených vesměs ze stromů amerického kontinentu – byla to lama, po chvíli jsme viděli další a nakonec celé stádo.

Tato zvířata zřejmě již znala to podivné stvoření, které běhá po dvou a všechno zastřelí, dokonce i sebe navzájem – při pohledu na nás s hrůzou utekla. V poslední chvíli jsme je stačili upevnit v názoru na nás, neboť já i Swen jsme současně vystřelili na první lamu, která ihned klesla.

Dopřáli jsme si polední přestávku včetně oběda. Maso lamy je výtečné, stejně jako velbloudí – jen nesmí být čerstvě uloveno – a v důsledku toho byla naše lama tvrdší než stoletá kráva.

„No, hned bychom se mohli postarat o naše zásoby.“

Zbylé maso – snědli jsme jen kousek ze zad – bylo nařezáno na dlouhé, úzké pásy, rychle orestováno, spíš vysušeno nad ohněm a pověšeno na volném vzduchu.

Pak jsme pokračovali v badatelské expedici. V žulových skalách vulkanického původu jsme přes veškeré snahy nenašli jeskyni, v níž bydlel Robinson, a v níž bychom se nyní zabydleli i my.

Naopak, našli jsme hladkou skalní stěnu a na ní půl tuctu vytesaných jmen, samá anglická. Před šesti lety navštívili Robinsonův ostrov Angličané spolu s Američany.

„Taky bychom se tu mohli zvěčnit,“ prohlásil Swen.

„Udělejte to, já se toho vzdám.“

„Pročpak?“

„Rytí do skal prostě není podle mého gusta. Pokud má být mé jméno nesmrtelné, musí je napsat cizí ruka. Snad najdu lepší způsob, jak se vryt do paměti Robinsonova ostrova.“

Nyní se i Swen vzdal svého úmyslu. Chápal mě. Považuji za směšné, když kdejaký Joe Newman, nebo jak se vlastně jmenuje, zvěční své jméno na jakémkoli dosažitelném místě, aby se tak lacině stal nesmrtelným – snad to považuji za víc než směšné!

Naděje, kterou jsem prve naznačil, totiž že by se tu člověk mohl činit jako Robinson, na tu nebylo dnes ani pomyslení.

Naše loď kotvila mimo dosah a teprve když slunce padalo k horizontu, zahlédli jsme její stěžně, když jsme vyšplhali na vysoký kopec.

Světlo tedy dosud neodplulo!

„Že by bez nás opravdu neodjeli?“

„Tomu nevěřím. Počkají na noc, aby nikdo neviděl, jak tahají kotvy nahoru.“

Noc jsme strávili pod skalním převísem, po celou dobu jsme udržovali skrovný oheň, živený kletím, které jsme k večeru nasbírali. Ač jsme se namáhali přikládat co nejvíc zeleného, aby vznikl hustý dým, komáři nás do rána skoro sežrali.

Na spánek nebylo pomyslení – a po celou noc jsme viděli světlo na levoboku naší lodi.

Následujícího rána jsem se probudil po krátkém zdřímnutí... a loď kotvila na svém místě.

„Swene, nic naplat, ti flandáci se nás nechtějí zříct!“

„Vrátíte se na loď jako kapitán?“

„Budu muset.“

„Půjdu s vámi.“

„Dávám vám svobodu, můžete zůstat!“

„Ach, nee – když nic jiného – ti prokletí komáři!“

Promluvil mi z duše. Už dávno jsem změnil rozhodnutí. Ne, ti komáři byli vskutku nesnesitelní! Takové roje těch neřádu jsem ještě neviděl. Moskyti na Orinoku nemohli být horší.

Na nějakou dobu bych se docela rád věnoval robinzonování, i přes nenažrané komáry – v duchu jsem si vzpomněl na společníka Oskara Müllera, kdo z nich byl nenažranější? – ale pak bych se spíš věnoval stavbě lodi než obdělávání půdy a pěstování lam, snažil bych se co nejrychleji dostat na nejbližší pobřeží nebo loď plující kolem.

Protože naše svaté *Světlo* dosud neodplulo a zřejmě by to neučinilo ani později, musel jsem se vzdát naděje, že si chvíli zahraju na robinzona.

Oproti tomu Zephyros své rozhodnutí nezměnil. Čím víc se rozhlížel po ostrově, tím byl nadšenější, horoval, co všechno tady i tam postaví.

Bylo vlastně podivné, že mladík komáry netrpěl. My, Swen a já, my jsme byli neustále pokryti těmito letci, propichovali snad nejsilnější látku, kromě kožených bot. Naštěstí to nebyli moskyti, jejichž každý píchánek vyvolává bolestivou bouli, která

se může navíc zanítit, nebo jim chyběly mršiny, aby jejich sosáky zachvátila infekce. Tak jako tak jsme jich měli plné zuby.

Nuže, jak jsem řekl, Zephyros zůstal před hmyzem relativně uchráněn. Kousavci k němu přilétli – a jako by se polekali, znova bzučeli pryč. Muselo to být kvůli výparům těla – nebo neměl tak sladkou krev jako my dva.

Cestou na pobřeží jsme se vraceli kolem místa, kde jsme rozvěsili maso, nejmín půl metráku. Všechno bylo v háji! Bezpočet papoušků se rval o poslední kousky, i když měli spíš spadeno na provázky, nechtěli holt na ostrově strpět dílo lidské ruky, a co leželo na zemi, bylo rozežranými ptáky dostatečně pokáleno, miliony a miliony komárů to hned používaly za líheň, většina z nich již byla živá.

Tento pohled nijak nepodpořil náš vztah k Robinsonově ostrovu. Pouze Zephyros neztratil odvahu. Popsal nám, jak vytesá do skály špižirnu s vodním chlazením, taky mluvil o lázních – se sprchou.

Nemohl jsem si nevzpomenout na ubohého přítele Buřta. Vlastně neproběhl jediný den, kdy bych si na toho dobrého chlapíka nevzpomněl, na ostrově to bylo ještě častěji.

I kdyby tady nezůstal – jaké by kolem toho dokázal mít kecy!

No, bylo mu fajn – nyní kouřil v nebi svou dlouhou fajfku, kterou jsem mu dal s sebou, třeba hrál něco na flašinet...

Zephyros nechtěl mnišskou loď ani vidět. A tak jsme se rozloučili hned u pramene, kde se hodlal usídlit, než najde nějakou jeskyni.

A vůbec se mi zdálo, že je mu velice milá samota, v níž může zůstat, a pokud chtěl žít poustevnickým nebo robinzonským životem, nemohl jsem mu to zazlívat. Přesto pro mě bylo rozloučení s mladíkem velice těžké, snad těžší než pro něho.

Ponechali jsme mu tam naše zbraně, takže měl tři pušky a tři revolvery, i když mě ujišťoval, že si co nejdřív obstará luk a

šípy, aby mohl začít od začátku – beze všeho... potom jsme se Swenem odešli.

Pokud jsme kráčeli mezi skalami, mohli jsme živit nadějí, že loď mezitím odplula, anebo že ji spatříme alespoň daleko na moři bez možnosti návratu.

Ale ne, *Světlo* se klidně houpalo na kotvě.

„Divím se, že mě nenechali ve štychu,“ řekl jsem.

„Proroctví přece znělo, že musíte loď opustit dobrovolně.“

„Ach co, proroctví! Žádný z mnichů již neměl vstoupit na zem – a Zephyros to udělal.“

„Ne, Zephyra už mezi sebe nepočítají, mají ho za odpadlíka!“

„Cože, Swene, vy už taky?!“

„Mluvím z pohledu mnichů. Zephyros smí na pobřeží, ale musí se vrátit na Athos, a to dobrovolně.“

„No dobře – ale to se teď nestane. Hned zvednu kotvy. Uvidíme, kdo mi v tom bude chtít bránit!“

„Jasně, pokud se poruší nějaká část proroctví, navíc důležitá, jsem zvědav, jak to mniši udělají a vysvětlí, aby to vypadalo, že mají pořád ještě pravdu.“

KAPITOLA TŘINÁCTÁ

Návrat na loď

Dosud jsme byli dost daleko od pobřeží, když jsem zamával kapesníkem – znamení bylo zpozorováno, nahoru vylétla vlajka s otazníkem.

Opět jsem zamával a ihned byl spuštěn člun.

Divil jsem se, nikdy bych nevěřil, že by nás vyzvedli. Do poslední chvíle jsem věřil, že jde o klamný manévr.

Ale člun se blížil, a když se ocitl v rozbouřených vodách mezi útesy, stalo se něco, co je mi dodnes záhadou.

Stáli jsme těsně na pobřeží, takže jsme viděli vše naprosto jasně. Člun nabral stejný kurs jako včera, jen nepatrně se uchýlil – a tu jsem viděl, jak se dostal mezi ostré útesy, velká vlna jím hodila proti skále – Swen hlasitě vykřikl, já taky, člun i lidé byli nenávratně ztraceni, a třebaže jsem je nepovažoval za přátele, člověk zůstane vždycky člověkem... a tu se člun vynořil z pěny, přelétl asi metr nad útesy, ale vlna ho nenesla! Ne, on jako by letěl vzduchem!!

„Co je to?!“ vykřikl Swen. „To je nepochopitelné!“

Ačkoli nevěřím na kouzla, dodnes si to neumím vysvětlit. Buď to byla jen vize, nebo jsme neviděli vlnu, která přenesla člun přes útesy, aniž by jej následovala.

Každopádně se člun se šesti muži – na jedné straně seděli u vesel tři, na druhé dva, poslední kormidloval, ale to na moři nic neznamená – člun se dostal do podstatně víc nebezpečného zálivu, přiblížil se, vesla byla zvednuta, my čvachtali vodou, nechali jsme se znova zlít od hlavy k patě příbojem – a již jsme byli uvnitř.

Tak proběhla má návštěva Robinsonova ostrova – bez zvláštních událostí. Ale měl jsem zažít ještě něco jiného, třebaže pasivně.

Nyní nebyl čas na rozhovor, snad až se dostaneme na volné, klidné moře.

„Nuže, Zephyros je na ostrově a zůstane tam,“ řekl jsem.

„Vrátí se!“ odpověděl Sylvester, bocman.

„Na palubu?“

„Ano.“

„Než odplujeme?“

„Co já vím? Nesmí zůstat na ostrově, musí se vrátit na palubu prokleté lodi, a bude muset přijít dobrovolně.“

„Co když to neudělá?“

„Musí!“

Tato víra v proroctví starého pátera byla obdivuhodná – i když se nesplní. Byl jsem pochopitelně zvědavý, jak mniši omluví nezdar.

Ještě jednou jsem se obrátil na Rufose, teprve potom jsem chtěl zvednout kotvy.

„Musí se vrátit! Nemůže zůstat na ostrově,“ zněla odpověď.

„Proboha, vždyť už odplouváme a on se nevrací!“

Tu opět zazněl zdola ječivý, výsměšný chechot, který mi vždy pronikal až do morku kostí – nevím proč. Starý se smál zvláštním způsobem, řekl bych, že si přitom střídavě zakrýval ústa, jak to dělají Indiáni.

„Tam! Slyšíte, kapitáne? Páter Cyriacos vám odpovídá!“

„Zvedněte kotvy!“

O čtvrt hodiny později nadouval plachty svěží severák.

Vše bylo v pořádku, a tak jsem se odebral dolů k zajatci. Klíč jsem nechal mnichům, vždyť se dokázali se svým představeným spojit i bez něj.

„Osvobodím vás.“

„Dělejte, jak chcete.“

„Vy jste přece taky v Athénách složil kormidelnické zkoušky?“

„Ano.“

„Dám vám svobodu pod podmínkou, že zaujmete místo kormidelníka.“

„Myslíte, že páter Zephyros je dosud na ostrově?“

„Vždyť jste viděl, že jsme ve třech odjeli, ale jen dva jsme se vrátili.“

„Vím to, aniž bych se musel dívat.“

„Dobrá! Dám vám svobodu, a ne kvůli tomu, že bych se neuměl vzdát pohodlí a nastoupit hlídku – – – “

„To také nemáte zapotřebí.“

„Co nemám zapotřebí?“

„Jít na hlídku. Zephyros přijde zpátky na palubu.“

Už to zas začínalo! Zase chtěl být nejchytřejší!!

„Nechme to být! Mladík zůstane na ostrově – – – “

„Nezůstane tam, musí se vrátit na palubu, přeji si to!“

„Dobrá, svobodu vám vrátím i přes to. Nemá smysl, abyste seděl tady dole. Jen si nemyslete, že vás pouštím, protože – – – “

„Už přichází!“

„Kdo přichází?“

„Zephyros, vrací se na palubu.“

Podíval jsem se na starého. Stál zády k oknu, neustále hleděl před sebe.

Vyhlédl jsem ven buldočím okénkem, které směřovalo právě ke vzdalujícímu se ostrovu.

A skutečně, tu jsem spatřil mladíka, běžícího přes louku, sahající až k pobřeží, utíkal, jak mohl, stále mávaje hadrem, nyní upadl, znova se zvedl, mával dál, ještě jednou upadl, tak nejspíše byly jeho kroky – dosáhl pobřeží... a vrhl se do příboje!

Viděl jsem toho dost. Neuměl jsem si to vysvětlit, ale to zatím stačilo.

Spěchal jsem ven, dveře jsem nezamkl, vlastně to ani nemělo smysl. Vyřítíl jsem se na palubu.

„Viděl jste Zephyra?“ přivítal mě Swen polekaně.

„Ano, viděl jsem ho běžet – muselo se něco stát!“

„Vrhnul se do moře!“

„Taky to jsem viděl – je ztracen!“

„Tam, tam plave!“ zvolal páter Rufos, který držel dalekohled.

Vskutku, dostal se živý skrz příboj a tady se již objevila jeho hlava mezi vlnami, dalekohledem jsem viděl, jak se zoufale namáhá.

„Muselo se něco stát – chce zpátky na palubu!“ zvolal Swen.

Ve stejné chvíli jsem zahlédl výsměšnou grimasu druhého kormidelníka – nemohl mě pochopitelně odradit, abych tonoucímu nepomohl.

Nechal jsem skasat plachty, ještě při plné rychlosti byl spuštěn člun, já sám jsem se zúčastnil. Už při spouštění člunu mě napadlo, že to snad ani není nutné, kolem ostrova zahýbal silný severní proud, který nyní plavce unášel. Ale brzy jsem poznal, že máme podstatný důvod přispět mu co nejrychleji na pomoc.

V blízkosti plavce se začínaly vynořovat třírohé ploutve žraloků – těmi bestii se to tu doslova hemžilo!

„Přijdeme pozdě, padne za oběť žralokům!“ křičel jsem.

„Nic mu neudělají, nesmějí, musí se vrátit na palubu!“ odpověděl bocman Sylvester, s oním potlačovaným výsměchem, který byl vlastní všem mnichům, alespoň těm starším, jejichž srdce stejně jako tělo už zkostnatělo.

Nejraději bych ho praštil veslem přes roztlemenou hubu, ale pak jsem je raději použil jako kormidlo.

Blížili jsme se k plavci, voda kolem vřela žraločími těly. Bestie se pokládaly na záda, aby široce rozevřenou tlamou zachytily paži nebo nohu plavajícího, a že žralok nekousne, pokud plavec dělá co nejprudší pohyby, je velmi neopodstatněné tvrzení. V Rudém moři jsem viděl případ, kdy plavec poskakoval ve vodě jako gumový, a přece ho žralok sebral.

Až sedmimetroví netvoři si lehali na záda, skoro jsem slyšel klapat jejich nestvůrné tlamy – ale zakousnout jako by se nechtěli.

Už jsme byli na místě, mlátili jsme mořské hyeny po hlavách, aspoň Swen a já. Zephyros se zachytil za kraj člunu, obličej znetvořený strachem.

Vtom jsem spatřil obrovského žraloka, který se vynořil vedle člunu a uchopil nyní klidnou nohu mladíka do tlamy...

Hlasitě jsem vykřikl a rozmáchl se veslem k úderu.

Příliš pozdě, noha byla pryč!

To znamená, že jsem si to myslel!

Žralok totiž přemýšlel jinak – pustil nohu, doslova ji vyplivl, a plaval pryč!

Vytáhli jsme Zephyrose do člunu. Na noze neměl ani stopu po žralocích zubech, neodnesl si byť škrábanec!

Taky nebyl v bezvědomí, avšak mluvit nedokázal, jen kašlal a sténal.

Teprve na palubě se mu vrátila řeč, kterou jako by ztratil, protože bylo vidět, že chce mluvit, ale nedokázal ze sebe vypravit ani hlásku, ať se snažil jakkoli.

Ležel ve své kabině a vyrážel nesrozumitelná slova.

„Kristus... ó, Ježíš!“

„Co vás potkalo? Něco zvláštního?“

„Ó, Spasitel... Ježíš Kristus!“

„Uklidněte se, pokuste se zdřímnout- - -“

„Ne, ne, zůstaňte tady... bojím se... bojím se... Spasitel... Osvoboditel... jeho krvavé rány!“

Teprve nyní jsem si uvědomil, že nepoužívá Kristova jména jak se to běžně dělá, mladík to neměl ve zvyku.

„Zjevil se vám Spasitel?“

„Ano... ano... ukřižovaný... s krvavými ranami... ukázal mi je!“

„Kde?“

„Na ostrově... v jeskyni...“

„Takže jste našel jeskyni?“

„Ano... ano... hned jak jste odjeli... a sotva jsem tam vešel, Spasitel se mi zjevil!“

„Nebyl to snad d'ábel?“ zeptal jsem se naivně.

Pomýšlel jsem totiž na nějakého kozla – na Juan Fernandezu měly být i kozy – a takový nevinný kozel je duchaři a podobnými často zaměňován s d'áblem, což odpovídalo mému názoru na věc.

A takový kozel má v sobě mnoho mefistofelského, má kopyto, vousy, ocas, nesmíme zapomenout rohy – ano, celý jeho zjev se výtečně hodí k imitaci d'ábla, stejně pak jeho útočnost, s níž dokáže člověka pořádně prohnat.

„Takže to nebyl d'ábel?“ dodal jsem.

„Ne, ne... Ježíš Kristus... byl to Spasitel... ukřižovaný!“

„Vyprávějte podrobněji, jste-li toho schopni.“

„Vstoupil jsem do tmavé jeskyně... vzadu se najednou objevilo velké světlo... stál tam člověk... Bůh... Ježíš Kristus... náš Spasitel... v bílém hávu... vlasy zalité světlem... viděl jsem jeho nohy... krvavé... propíchnuté hřeby... ukázal mi ruce... probité zkrvavenými hřeby... hrozil mi... nebo kynul... mluvil... mluvil – – –“

„Co říkal?“

„Nemluvil, a přece jsem ho slyšel mluvit... vrac' se jako poslušný syn ke své církvi... vrac' se na palubu lodi a vrhni se páterovi k nohám, pros ho o prominutí, a když ti odpustí, odpustím ti také já – – –“

Chrapot zmlkl v horečce.

Samozřejmě měl jen vizi. Mladík, vychovávaný v klášteře, měl všechny podklady pro podobné přeludy. Ale stejně dobře jsem věděl, že už ho nikdy nepřesvědčím o něčem jiném. Někdo by se o to snad pokoušel – já však ne. A... už jsem věděl, že od této chvíle je mladík ztracen.

„Páter... kde je páter – – –“

„Páter Cyriacos?“

„Ano... ano... musím s ním mluvit... musím se zpovídat...“

Už je to tady! Začalo mi být smutno na duši, skoro jsem cítil, jak mé srdce začíná krváčet.

Zkrátím to, ale teď jsem cítil větší bolest, než když jsem viděl umírat přítele Buřta. To byl hodný člověk, zemřel jako hrdina, leč potkala ho jen tělesná smrt, již se musíme jednou podrobit všichni, ale tady umíral mladík s obrovskými schopnostmi – duševně.

Nechal jsem vyvést pátera Cyriacose z cely. Bránil se vstoupit do kajuty, v níž jsem dýchal.

Zephyros to slyšel a žádal, aby byl odnesen do námořnické kajuty, která byla zčásti zařízena jako kaple a v níž dřív jako první kormidelník bydlel.

Na chůzi byl příliš slabý, mniši ho museli přenést.

Často jsme spolu stávali na velitelském můstku... ale mezi
námi zela hluboká propast.

Prohrál jsem, církev měla zas jednou navrch.

Muka, kterým neodolá žádný člověk

Plavili jsme se kolem mysu Horn, byla krutá zima, při každém manévru s plachtami jsme nejdřív museli osekát led z ráhen, počásí pod psa, ale nám se nezlomila ani tříska.

Přirozeně, na lodi dosud lpělo prokletí, kterého bude zbavena až na Athosu, až mniši složí pokání...

Nyní, když se poslední odpadlík vrátil zpět do náruče žehnající církve – každé náboženství a každá sekta má toto privilegium – bylo téměř jisté, že plachetnice Athosu dosáhne.

Kdybych já nesebral všechnu svou hrdost, snad bych klesl do jejich víry taky – pro švédského učitelského synka to bylo snazší, měl lehčí povahu. Švédové jsou nazýváni Francouzi severu, a podle mého názoru jsou Francouzi svobodomyšlní lidé na značné úrovni... a Swen mě v tomto boji podporoval.

O deset týdnů později jsme se dostali na athénskou rejdu. Spustili jsme kotvy, promluvil jsem si s Cyriacosem.

Náklad nebyl určen do Athén, nýbrž přímo na Athos, jako proviant do klášterů. Naložené maso bylo nakoupeno v Americe tak levně, že se daleká cesta vyplatila. Snad s tím bylo spojeno i něco jiného.

Ale vlastní domácí přístav *Světla*, kde bylo registrováno, byly Athény, takže jsem splnil povinnost a dopravil loď do domácího přístavu. Zde jsem chtěl opustit palubu, Swen taky.

Cyriacos s tím docela rád souhlasil. Kdyby prohodil jen jedinou poznámku v tom smyslu, že odcházím z paluby dobrovolně, asi bych mu něco řekl, snad by padlo i pár ran – ale zatím jsme zůstali nad věcí.

Obšírně jsme signalizovali, pak přispěchal parníček, na palubě rejdaře, který zastupoval zájmy klášterní republiky, skutečný mnich, a ten hned s sebou přivedl řeckého kapitána, který na sobě měl civilní šaty.

V tomto případě, kdy jsem byl náhradním kapitánem, nebyly nutné žádné další formality, protože během tří měsíců nevypuklo žádné další morové onemocnění, nemuseli jsme nic hlásit, aspoň prozatím, co jsme kotvili na rejdě. Jednou to přece muselo skončit!

Předal jsem novému kapitánovi lodní deník i velení. Cyriacos jako rejdařský kapitán mi vystavil odpovídající vysvědčení, zaplatil mi 500 dolarů, které jsem si každopádně zasloužil; mohl bych si dělat ještě další nároky, ale neměl jsem zájem. Taký Swen dostal mzdu, potom nás parníček odvezl na zem, samozřejmě s vakem na šaty a bednou.

Tím byl ukončen můj vztah s mnišskou republikou, přál jsem si, aby to tak zůstalo – ale měl jsem si na Athos vzpomenout ještě jednou.

„Co teď, kapitáne?“ zeptal se Swen, když jsme se posadili v jedné restauraci.

Aniž bychom se na tom dohodli, bylo zřejmé, že zůstaneme spolu, dokud nás osud nerozdělí. Stali se z nás věrní přátelé, bez jakýchkoli přísah.

Neměl jsem v úmyslu nic zvláštního a taky jsem si s tím teď nechtěl zatěžovat hlavu. Měl jsem kámen na duši, aniž bych sám věděl proč. Dokonce mi nechutnalo červené víno, a to je co říct!

Athénský mladík mi stále nevycházel z mysli. Chtěl jsem zapomenout – co mi po něm vlastně bylo – ale vůbec to nešlo.

„Myslel jsem, že když dostanete peníze, půjdete si rychle udělat kormidelnické zkoušky.“

„To už mě taky napadlo, ale nejsem teď při chuti rozhazovat peníze. Jo, posadit se někde do kouta a v tichosti je proclastat – to bych možná svedl.“

Zřejmě mu bylo stejně jako mně. Trpěli jsme normální kocovinou, aniž bychom znali její pravý důvod.

„Ale vůbec ne tak v Athénách. Raději bych zkoušky složil v Anglii nebo – ve Stockholmu. Vlast je přece jen vlast.“

„Dobře, pojedeme do Stockholmu. Doprovodím vás, mně je jedno, kam se obrátím.“

„Já mám akorát strach, že jak začnu dýchat pořádný mořský vzduch, půjdou všechna má dobrá předsevzetí k čertu. Stačí, abych se dostal do správné společnosti – pro mě za mě, klidně mě mějte za bačkoru.“

„To zrovna ne – chápu vás. Mnich, který uteče z kláštera, přece taky nepůjde hned do kostela. Pojedeme vlakem, peníze stačí, a kdyby ne, můžu poskytnout svoje – o tom není třeba mluvit. Jen jedno vám řeknu rovnou: nemám chuť zůstat u obchodního loďstva.“

„Co tedy máte v úmyslu?“

„Nejdřív vůbec nic. Tahle křesťanská plavba – mám jí plné zuby.“

„Poslyšte, kapitáne – kdo jednou začal u námořníků, hned tak toho nenechá, aspoň ne takové lidi, jako jste vy a já. Člověk musí mít slanou vodu, ať chce nebo ne.“

„Možná máte pravdu. Ostatně jsem mluvil jen o obchodním loďstvu. Víte, mám celkem ohnivou krev, a tak se nabízí možnost vstoupit do válečného námořnictva.“

Švéd se zaposlouchal.

„Švédská marína by nebyla nic pro mě – – –“

„Se mnou je to stejné. Ale co říkáte severoamerickému válečnému loďstvu? Potřebují takové chlapy, jako jsme my dva, zrovna doplňují posádky – a můžu vám zaručit, že pokud mezi to nepříjde nic olověného, do roka budeme důstojníky, a ne jen tak nějaký poručík.“

V té době totiž byla přede dveřmi válka mezi Spojenými státy a Španělskem. Pro toho, kdo znal poměry a uměl instinktivně cítit, to viselo jasně ve vzduchu, i když Maine ještě nevybouchla. To byla jen záminka, aby... morální válka, dalo by se říct – se rozpoutala.

Na jedné straně mladý obr v nespoutaném boji o svobodu, který zrušil otroctví a nechce nic slyšet o státním náboženství – a na druhé straně stařecký jezuita, který se namáhal dostat do prokletého poddanství kolonie a vše, co k tomu náleží, aby se toho mohl držet zuby nehty.

Krátkozraké evropské národy, zaslepené ještě víc krátkozrakými novinami, se tehdy postavily na stranu Španělska. Jen některé z nich to neučinily – protože dokázaly hledět na svět vlastníma očima. Takže především námořníky!

Proto většina evropských námořníků, kteří byli vlastními pány – plavčíci, topiči i řadoví členové posádky – všichni tito urychleně přeběhli na americkou stranu, aby nenasytným Španělům nasolili kůži na zádech.

Měl jsem v úmyslu totéž a Swen by se ihned přidal.

Nemusím vyprávět, co všechno jsme ještě plánovali, neboť nic z toho se neuskutečnilo.

Oba jsme se postupně dostali do bojovné nálady, trudnomyslnost z nás jakoby kouzlem spadla, pozdě v noci jsme trochu klopýtavě hledali společnou ložnici v našem hotelu.

Během spánku se dostavila mučivá žízeň, která se zprvu dostavila jako sen. Snil jsem nejen o pramenu, dokonce jsem ležel ve velkém bazénu, který jsem se snažil vypít. Voda byla poměrně teplá – ale nebylo to jako ve snu, kdy člověk pije a pije, aniž by dokázal žízeň uhasit – já byl opravdu napojen, cítil jsem vodu v žaludku, sen byl stále živější – až jsem se probudil.

Halóóó!!!

Nebyl to jen sen, vskutku jsem ležel ve vlažné vodě, která se mi přelévala po celém těle až k puse, majíce temeno a uši potopené.

Ať to bylo sebejasnější, v následující chvíli jsem si pomyslel, že přece jen sním – vždyť existují i zdánlivá procitnutí. Člověku se zdá, že se probudil, řekne si, že je při plném vědomí – a přitom stále sní. Každý, kdo si všímá svého spánku a snů, to potvrdí. Pro mě to bylo známou skutečností, a bylo zvláštní, jak rozumně jsem dokázal myslet v druhém snu, v němž jsem vlastně měl být vzhůru.

„Aj, pořád ještě sním!“ řekl jsem si s klidným úsměvem. „Ležím v měkké hotelové posteli, pod hlavou mám měkoučký polšt – – “

Vtom jsem se zakuckal, vyprskl jsem – voda mi totiž vnikla do pusy.

Nyní byl názor, že se jedná o probuzení ve snu – v čudu!

Mokrý košile se mi lepila na mokré tělo, stál jsem až po kolena ve vlažné vodě.

Nebesa, kam jsem se zas dostal?! Že bych byl náměsíčník, který...

Vtom mou hlavou prolétla hrozná myšlenka!! Že bych byl znova...

Tu mi do očí vniklo oslnivé světlo, vycházející z otvoru ve zdi, a hned vedle zdroje jsem spatřil výsměšný obličej... pátera Cyriacose!!

Nebylo to nečekané, už jsem to tušil.

„Nuže, Mr Novacasi, můj velectěný pane kapitáne, jak se vám vede?!“

„Dáble!!“ to bylo jediné, na co jsem se zmohl při pohledu na jeho pekelnou tlamu.

Nejdřív jsem se rozhlédl, k čemuž mi postačil ostrý paprsek světla.

Vězel jsem v kulaté místnosti, asi pět metrů v průměru. Černé stěny byly zcela holé, jen naproti byl otvor, v němž se objevil obličej pátera, a taky naproti byla ve stěně čtyřhranná díra, asi ve výši prsou, člověk by jí s bídou dokázal prostrčit hlavu.

Na strop jsem neviděl, a tak jsem se tím víc zajímal o podlahu, která byla do výše třiceti čísel pokryta vlažnou vodou.

Nic víc jsem nezjistil, kromě skutečnosti, že jsem byl oblečen do košile, a to do mé vlastní, a že jsem byl od hlavy k patě mokrý.

„Smím se dozvědět, jak jste se vyspal?“ pokračovala křenící se ďábelská tlama.

Co je podlejšího, než se vysmívat postavení bezbranného – a tím jsem byl – a kochat se jeho neštěstím!!

Ale zůstal jsem klidný a věčný, abych zjistil co možná nejvíc.

„Nejsem znova v hlavním klášteře na Athosu?“

„Uhodl!“

„Byl jsem opět v bezvědomí strčen do bedny a převezen sem?“

„Uhodl, pane kapitáne! Tentokrát použili dlouhou bednu, abyste si zase nestěžoval na bolesti v kolenou.“

Pekelnější jeho tlama nemohla už být! Ach, mohl jsem po něm skočit a máznout ho – ne, lepší bude, když zůstanu opatrný.

Navíc jsem se potřeboval dozvědět další.

„Co je to za maškarádu?“

„Nazýváte to maškarádou?“

„Co se mnou máte v úmyslu?“

„To se brzy dozvíš, můj synu,“ byl najednou páter plný pochopení.

„Chci mluvit s patriarchou.“

„To nejde.“

„Takže patriarcha o mé přítomnosti neví?“

„Ale ano.“

„Aspoň neví, v jakém jsem postavení!“

„Víš všechno.“

„Chcete na mě vykonat osobní pomstu!“

„Neznáme pomstu, ta patří Pánu.“

„Abyste se svými proradnými slovy udusil!“

„To je velice nekřesťanské přání, můj synu! Takové věci musíš zapomenout, jinak za ně budeš trpce pykat!“

„Chceš mě mučit?“

„Kdepak! Proč bych tě měl mučit?“

„Aby sis vychutnal pomstu. Je logické, že vůči mně cítíš nenávist.“

„Proč bych tě měl nenávidět?“

„Pokud to nevíš sám, vysvětlovat ti to nebudu.“

„Neříkal jsem ti snad, že tady pomstu neznáme?“

„Tomu by věřil jen ďábel!!“

„Synu, klení si odpusť, jinak za to budeš tvrdě potrestán.“

„Požaduju rozhovor s patriarchou!“ opakoval jsem.

„Nejde to,“ zaznělo opět, a to tónem, že jsem ihned poznal, že se v tomto ohledu nemusím dál namáhat.

„Co se mnou máte v úmyslu?“

„Malý experiment.“

„Jaký experiment?“

„Páter Zephyros ti určitě jednou vyprávěl, jak dokážeme zlomit lidskou vůli.“

Tedy i to věděl! No, určitě nás tehdy špehoval, nebo se to dozvěděl od Zephyra – jeho vůle nepochybně již zlomena byla.

„No a?“

„Pochybuješ, že je něco takového možné?“

„Zlomit vůli jakéhokoli člověka?“

„Ano.“

„To nevím, ani nevěřím, že jsem o tom pochyboval.“

„Řekl jsi, že prostřednictvím umění, které nazýváme hypnózou, je to možné.“

„Ach, správně! Ano, vzpomínám si.“

„Také já vím dobře, co je hypnóza.“

„Je dobře, že sis tak rozšířil znalosti.“

„Ale my známe ještě jiné prostředky, jimiž zlomíme vůli každého.“

„Jaké?“

„Přirozené.“

„Mučení.“

„Nikoho nemučíme.“

„Pak buďte šťastni, že takové prostředky máte!“

„Použijeme je na tobě.“

„K čemu?“

„Abychom zlomili tvou vůli.“

„Zkuste to!“

„Ztratíš vůli, budeš naprosto poslušný!“

„Já? Nikdy!“

„Nařídím ti, abys spáchal sebevraždu.“

Tu jsem se zarazil. Kam to míří?!

„Co jsi řekl?“

„Nařídím ti, abys spáchal sebevraždu!“

„Proč?“

„Protože chci! Chci, abys spáchal sebevraždu!“

„Jakým způsobem?“

„Lehneš si do vody a utopíš se.“
 „Na téhle mělčině?“
 „Ano.“
 „Jsi blázen, pátere!“
 „Nařizuji ti to! Lehni si a utop se!“
 „Nenech se vysmát!“
 „Nechceš poslechnout?“
 „Ani ve snu mě nenapadne!“ mohl jsem se dokonce zasmát.
 „A já ti říkám: teď si dobrovolně lehneš a utopíš se!“
 „Nikdy!“
 „Předpokládám, žeš mi tímto dal své čestné slovo, jehož se tak rád držíš?“
 „No, tak přesně to nemůžu vědět – – –“
 „Uvidíš, jak své slovo porušíš!“
 Teď mě dostal! O, ta jejich fland'ácká chytrost!!
 „Ano, můžeš to vzít jako mé čestné slovo.“
 „Takže nespácháš sebevraždu?“
 „Ne, na mé čestné slovo! I když bych nechtěl po celý život –
 – –“
 „Dej mi své slovo jen na sedm dnů!“
 „Že během sedmi dnů spáchám sebevraždu?“
 „Ano.“
 „Bez mučení?“
 „Nebude ti zkřiven jediný vlasek na hlavě.“
 „Ano, ale proč bych měl spáchat sebevraždu?“
 „Protože tady nevydržíš!“
 „Pročpak?“
 „To se dozvíš.“
 „Zřejmě přivedete vodu k varu?“
 „Aby ses uvařil? Bůh nás chraň před takovým zločinem!“
 „No dobře, jsem ale opravdu zvědav, co se mnou máte v úmyslu.“
 „Takže mám tvé čestné slovo, že během sedmi dnů nespácháš sebevraždu.“
 „Máš ho.“

„Ale nejen že by sis lehnul, aby ses utopil – nesmíš se zabít ani jiným způsobem!“

„Jak jinak bych to mohl udělat?“

„Nu, třeba by sis mohl rozbít hlavu o stěnu.“

„Ani mě nenapadne!“ smál jsem se vesele.

„Také nesmíš polknout jazyk.“

„Víš, že bych si přál jednou to zkusit?“

„Pak by ses udusil!“

„Myslel jsem, abys mi to předvedl. Zkrátka a dobře, nepošlu se z této vany na onen svět žádným způsobem, celých sedm dnů – na to ti dávám čestné slovo. Jsem zvědav, co se mnou zamýšlíte. Necháte mě snad vyhladovět?“

„Ó, dostaneš prvotřídní stravu! Vždyť my tě chceme udržet při životě.“

„Takže ani vodu nebudete ohřívat?“

„To by bylo mučení!“ zaznělo rozhořčeně.

„No, tak co po mně vlastně chcete?“

„Přinutit tě, abys porušil své čestné slovo a dobrovolně se utopil v této mělké vodě – do sedmi dnů.“

„Nerozumím.“

„Brzy to pochopíš – nebo se staneš jedním z nás.“

„Cože?!“

„Na těle už přece nosíš svaté znamení!“

„Cože?!“ vmohl jsem se jen na opakování.

„Na levém rameni nosíš svatý kříž.“

Ano, teď jsem věděl, co myslí – tetování, tečky, kříž s jedním uzavřeným polem, na který mě upozornil v cařihradském serailu anglický lékař.

„To jste mi vytetovali, když jsem tady ležel poprvé v bezvědomí!“

„My?“

„No, a kdo jiný, když je to vaše znamení?“

„Nenapadlo by nás dělat něco takového. Znamení ti vytetoval Duch svatý!“

Nemělo smysl se s ním hádat o těchto věcech.

„Tak, tak, Duch svatý mi vytetoval kříž,“ mumlal jsem. „Co to znamená?“

„To znamená, že jsi předurčen stát se jedním z nás.“

„Kdo mě k tomu předurčil?“

„Sám Bůh.“

„V tom případě se vzepřu jeho vůli.“

„Bud' střizlivější, hříšníku! Nu, uvidíš sám, jak brzy nás budeš prosit, abychom tě přijali za svého.“

„Za mnicha klášterní republiky?“ smál jsem se.

„Ano.“

„Nikdy!! Čestné – – –“

„Ano, dal jsi mi čestné slovo, že nespácháš sebevraždu!“ pomohl mi, když jsem se zarazil.

Zde byl další příklad jezuitské vychytralosti! Tak proto jsem musel dát čestné slovo, že nespáchám sebevraždu!

„Opravdu nevím, kam s tím vším míříš.“

„Věc je velice jednoduchá. Duch svatý ti dal znamení, že jsi předurčen stát se jedním z nás. Nyní však jsi zatvrzelý hříšník a přestoupit k nám musíš po dobrém. Proto musí být nejdřív tvá zatvrzelost zlomena. Je to naší povinností, proto tě Bůh zavedl k nám, abychom našli znamení na tvém těle – a vyhnali z něj zatvrzelost.“

„Ach, už rozumím!“ zvolal jsem ironicky. „To znamená, že Duch svatý mě vskutku navštívil – když jsem tento nesmysl pochopil. Hlavní tedy je, že ze mě chcete udělat athoského mnicha.“

„Jak říkáš.“

„No, tak to si počkáte!“

„Nejpozději do sedmi dnů se staneš jedním z nás.“

„Dobrovolně, myslíš?“

„Dobrovolně.“

„Vždyť jsem u vás byl často a dlouho, proč jste takové experimenty nedělali hned?“

„Čekali jsme, že sám vyřkneš přání vstoupit do naší společnosti. Ty jsi však horší než pohan, a když jsme to zjistili, museli jsme si vytyčit cíl – dohnat tě k tomu jemným násilím.“

„Jemným násilím? To je dobré! Nazýváte tuto lázeň pro nohy jemným násilím?“

„Nedělá ti dobře? Trpíš bolestmi? Voda je moc studená, nebo teplá? To vše lze regulovat.“

„Ne, je to přesně podle mého přání. Hahaha, to je bláznivá historka! Takže touto příjemnou lázní na nohy mě chcete přinutit, abych do sedmi dnů spáchal sebevraždu, nebo vstoupil do vašeho řádu?“

„Teď jsi to formuloval přesně.“

„No, uvidíme, jak se to vyvine.“

„Máš nějaké přání?“

„Ano, dostal jsem hlad.“

„Hned dostaneš jídlo. Přeješ si víno nebo kávu?“

„Nejdřív by mi přišel vhod šálek kávy. Podle mého propočtu je teď čas na snídani.“

Obličej i lampa zmizely, zůstal jsem v naprosté tmě. Měl jsem čas na přemýšlení, ale nechci zdlouhavě mluvit, o čem jsem uvažoval – stejně bych se opakoval.

Bylo záhadné, jakým způsobem chtěli zlomit mou vůli!

Nejdřív jsem se cítil velmi unaveně, to znamená v nohou. Vyspat jsem se mohl během dlouhého transportu, i když mě tentokrát nevezli z Ameriky – ale je známo, že čím víc člověk spí, tím je línější.

Nestačilo mi opřít se o zeď, jež byla chladnější než voda, prostě jsem se posadil na dno lázně. Voda mi nesahala ani do půlky těla. Námořníci patří k lidem, kteří se musí obejít bez metru, i když chtějí něco změřit – znal jsem přesnou míru napjatých prstů na ruce a změřil jsem, že voda sahala přesně dvacet tři centimetry vysoko. Teplota mohla být kolem pětadvaceti stupňů Celsia, tedy běžná koupel v rybníce – bylo to navýsost příjemné. Vzduch byl chladnější, a tak jsem uvažoval, že se natáhnu, aby mi voda zalívala břicho i prsa. Stěna měla dobrý sklon a výtečně mi posloužila jako opěrka pod hlavu. Polštáře v této vaně bohužel neměli.

Cítil jsem se v té poloze velmi dobře. Měl jsem trochu kocovinu, snad následkem uspávacího prostředku, ale teplota

vody působila uklidňujícím způsobem. S budoucností jsem si nedělal žádné starosti, akorát jsem byl zvědavý, co se mnou vlastně zamýšlejí.

Tu jsem nad sebou zaslechl zvuk, znova se objevilo světlo. Na stropě, vysokém snad deset metrů, visela lampa, kterou neviditelné ruce manipulovaly, dokud nezůstala přímo ve středu, takže její jas obsáhl celou vodní plochu. Světlo, které předtím vycházelo ze stěny, přece jen nechalo většinu prostoru v temnotě.

Nu, pokud budou jediná muka, že na mě budou shora svítit, tak to nebude tak hrozné. Ale vždyť jsem neměl být vůbec mučen!

„Tady, pane kapitáne, je vaše snídaně,“ zazněl hlas.

Z otvoru ve zdi se vysunulo prkno, na němž ležel talíř, opodál konev se šálkem a podobně.

Zvedl jsem se a šel k díře. Na druhé její straně byla tma, viděl jsem jen ruku, která držela podnos – ruka Mr Cyriacose to nejspíš nebyla.

„Mám si vzít celé to prkno?“ zeptal jsem se, zatímco jsem dychtivě pozoroval salám zamilovaným pohledem. „Poplave?“

„Máte pravdu, nejdřív vám tam dám stůl.“

Prkno s chutnými věcmi zas zmizelo, místo něj se objevilo několik bambusových tyček.

Vtáhl jsem je dovnitř a nepotřeboval jsem žádný návod – tři nohy se daly roztáhnout, na ně přišla deska a stolek o výši židle byl hotov. Duté bambusové nohy byly dole naplněny olovem, aby neplavaly.

„Pokud budete unaven, můžete se posadit na stůl, pane kapitáne, je velice pevný,“ poučil mě milostivý věznitel a lázeňský.

„Ano, ano, je to vlastně židle, ale do vězeňské cely by měl patřit i stůl!“

„To není vězeňská cela.“

„No, říkejte tomu třeba vana, ale pokud člověk dostane do vany stůl, mohl by žádat i židli, ne?“

„Ne, bude tu jen stůl!“

„No tak tedy ne! Ostatně máte pravdu, ve vaně si člověk vystačí se stolem, a je-li to jeho nekonečným přáním, může se na něj i posadit.“

Během rozhovoru jsem židlový stůl složil, deska byla pět centimetrů nad hladinou, servírovací prkno se znovu vysunulo. Položil jsem nádoby na stůl.

„Až se najíte a budete chtít sklidit, stačí zavolat.“

„Dobrá, udělám to. Ještě něco, pane lázeňský mistře – nemohl byste připustit trochu teplé vody?“

„Zdá se vám chladná?“

„Teplejší by mi byla milejší.“

„Hned to zařídím.“

Prkno bylo staženo zpátky.

„Zadržte!“ zvolal jsem.

„Jakým způsobem ohříváte vodu?“

„To poznáte – nebo taky ne.“

„Co to znamená – to nebo taky ne? Velice nerad bych se opařil!“

„Kdepak, teplejší voda bude přidávána postupně.“

Sandály odšmajdaly.

Vůbec jsem nepotřeboval teplejší vodu, jen jsem se chtěl dozvědět, jakým způsobem vodu přivádějí a odvádějí. Žádné kanálky jsem neviděl.

O prohlídce cely jsem uvažoval až později, nyní jsem se posadil do vody před stůl a pustil jsem se do kávy, bílého chlebu s máslem a různých studených masových pokrmů. Chutnalo mi.

Musel jsem se smát! Sedět ve vodě a jíst, to pro mě bylo něco zcela nového, i když jsem už viděl leccos.

Pokud je škodlivé se s plným žaludkem koupat, pak ani není vhodné ve vodě jíst. O tom, jak se zdálo, mniši neslyšeli, neboť by se jinak starali o mé dobro – ale ani já jsem nemyslel na zdravotnické poučky. Už jsem viděl mnoho lidí, bílých, žlutých i černých, kteří si nejdříve nacpali panděro a potom skočili do vody, do studené či teplé, dobrovolně nebo ne – a nikdy jsem nezpozoroval nějakou škodu na jejich zdraví. No, tak úplně

zdravé to asi nebude, stejně jako jiná tělesná či duševní činnost, která je prováděna s plným žaludkem.

Snídaně byla u konce.

„Kuchařský, vězeňský a lázeňský mistře!“

Téměř hned se objevil u díry, musel tedy být stále někde poblíž. Prostrčil dovnitř prkno a já na ně položil nádobí.

„Už je voda dost teplá?“

Ano, teplá byla, a zdálo se mi, jako by teplota stále vzrůstala.

„Pořád přitéká?“

„Dole je roura, kterou přitéká, a nahoře druhá, tou zase odtéká. Hladina je stále stejně vysoko.“

„Zastavte to, už je teplá dost.“

„Máte ještě nějaké přání?“

„Snad něco ke čtení. Světlo nahoře je dost jasné.“

„Pan kapitán přece dobře ví, že knihy jsou jediným, co na posvátné půdě Athosu nemáme.“

„A co ženská společnost?“

Zmizel i se servírovacím prknem.

Co jsem měl dělat? Prohlédl jsem dno i stěny bazénu, skutečně u hladiny jsem našel malý otvor, jímž voda odtékala a na druhé straně nade dnem vyčnívala roura, z níž vytékala teplá voda. Dodávka však byla záhy přerušena.

Měl jsem dost času k přemýšlení. Chtěli mi tuto koupel, v níž jsem se cítil jako v ráji, zprotivit natolik, že bych spáchal sebevraždu, nebo se dobrovolně přihlásil do jejich mnišského řádu? Dokonce mě nehodlali trápit příliš dlouho, rozhodnout se mělo do sedmi dnů. To byla jednoduše...

Ale k čemu přemýšlet? Vždyť se to dozvím.

Nejdřív jsem, stále dobře naladěný, zkoušel, jak bych v této mělké vodě mohl spáchat sebevraždu – no, k tomu by stačilo položit se se zatajeným dechem na záda, a energičtí sebevrazi by se snad dokázali v této větší vaně utopit – ale tak daleko jsem se nedostal, spíš jsem zkoušel plavat. Na zádech to šlo dobře, aniž bych se dotkl dna, později jsem se zdokonalil a dokázal jsem jediným skokem překonat celý bazének.

Cviky mě za chvíli unavily, ale místo abych se posadil na stůl, lehl jsem si raději na dno, hlavu opřenou o stěnu. Voda příjemně šplouchala kolem mne.

Jestli bych tak mohl spát? Ano, proč ne? Při jistých nemocech se dokonce tímto způsobem léčí, hlavně rozsáhlé popáleniny. Zranění leží ve vodě, dokonce v ní i spí – a kde bych měl spát já? Snad na židli? Kvůli šikmým stěnám nešla opřít, mimoto, na vzduchu bylo přece jen trochu chladno, zato ve vodě jako v ráji.

Jak jsem tak rozvažoval, zavřely se mi oči, začal jsem hnípat.

Tu mi vlétl do obličeje poměrně silný proud studené vody.

Polekaně jsem vyskočil. Co to bylo? Ničeho nápadného jsem si nevšiml.

„Lázeňský!“

„Přejete si, pane kapitáne?“ zaznělo ihned.

„Takové nesmysly si vyprošuju!“

„Jaké nesmysly?“

„Někdo mě polil vodou!“

„To se stane vždy, jakmile budete usínat.“

V okamžiku mi bylo vše jasné!!

Ve středověku měl tento zvláštní způsob mučení latinský název – bohužel si ho nepamatuji. Takže zajatec, který se má přiznat a podobně, nesmí usnout. Jakmile by chtěl spát, bude jím zatřeseno, polit vodou, nebo popálen. Také nešťastného, i když ne tak docela nevinného svobodného pána Friedricha von der Trenek, který byl vězněn deset let – od roku 1753 do roku 1763 v magdeburských šancích, mučili tímto způsobem. Jak dlouho a s jakým výsledkem, to skutečně nevím. Každopádně ne celou dobu, zřejmě jen tu a tam jako trest.

Jak dlouho asi vydrží člověk bez spánku? Znal jsem tři příklady takových pokusů.

Alexandr Veliký nechtěl spát, jen odpočívát, aby nikdy nezapomněl své plány a aby se nepřerušoval v myšlenkách. Když ulehl, držel v ruce železnou kouli, která mu upadla, kdykoli usínal. Náraz koule do železné mísy jej vždy probudil.

Druhý, o němž jsem věděl, že chtěl spánek překonat jako ztrátu času, byl taky Veliký – starý Fric. Ovšem on chtěl spánek překonat jen silou vůle.

Bohužel nevím, jak dlouho to ti dva vydrželi. Schopenhauer o tom píše na jednom místě, diví se, že muž jako Alexandr Veliký nedokázal pochopit význam spánku. Já o tom smýšlím jinak – právě pro to jméno „Veliký“. Nevěřím, že by starý – tehdy ještě mladý Fric chtěl Alexandra napodobit, ale neškodilo by, ani kdyby to chtěl udělat – jen zvláštní duchové případnou na takové nápady.

Třetí mně známý případ je miň historický a významný, zato tím věcnější. Četl jsem o tom v novinách a věřil jsem tomu. Před časem se vsadil jistý vídeňský číšník z kavárny, že vydrží sedm dnů a nocí bez spánku. Nadměrným pitím kávy se mu to vskutku podařilo, vyhrál sázku, ale navždy zničil svůj nervový systém...

Na to jsem si vzpomněl až později, to jsem měl čas tyto případy rozvíjet, nyní mi to pouze prolétlo mozkiem – dobrovolná a nedobrovolná nespavost.

„Takže mě nechťejí nechat spát?!“ zvolal jsem. „To není mučení?!“

„Ne, to jako mučení neoznačujeme,“ zazněl za mnou známý hlas.

U druhé díry se opět objevila d'ábelská tlama Mr Cyriacose.

„Pěkně děkuji!“ zůstal jsem klidný teď i později.

„Je snad voda, která ti byla nalita do tváře – a bude vždy, kdybys chtěl usnout – je snad příliš studená? Tak použijeme teplejší. Boolestmi bys při tom neměl trpět!“

„Jste a zůstanete jezuiti v řeckém vydání, a kdo má moc, má taky právo, a proto tě raději ani nebudu poučovat o něčem jiném. Takže mi nedopřejete spánek, v tom je celý vtip?“

„Ne, můžeš spát, jen si přitom musíš nechat líbit pár věder vody, která ti vylijeme na hlavu.“

„Tak, tak! A tímto způsobem to půjde celých sedm dnů?“

„Ne. Jen do chvíle, dokud se nestaneš jedním z nás, nebo nespácháš sebevraždu, čímž bys porušil své čestné slovo. Jaké přijetí by tě čekalo na věčnosti, si snad dovedeš představit.“

„Ne tak přesně, ale nechme toho. Zůstaňme raději na zemi. Myslel jsem, že ta zkouška měla trvat jen sedm dnů. Nyní už máš nejspíš chuť změnit názor?“

„V žádném případě, během sedmi dnů se rozhodne.“

„Pak mluvíš jinak než prve.“

„O tom nevím.“

„Zato já! Pokud budu po sedmi dnech naživu a nebudu mít chuť vstoupit do vašeho řádu, co pak?!“

„To se nestane!“

„Proč ne!“

„Protože jsi člověk – a žádný člověk nedokáže vydržet sedm dnů bez spánku.“

„No, pokusem se přesvědčíme.“

„My víme nejlépe, že to není možné.“

„Ne, ne, přítelíčku, tak snadné to nebude! Pokud se do sedmi dnů nesebezavraždím a ani nebudu chtít vstoupit do vašeho řádu, co pak? Hlavně mi zas netvrd', že to není možné!“

„Dobrá, pak budeš svobodný!“

„Dobrá,“ řekl jsem taky, „jde o jistou sázku – a já přijímám... pokud můžu věřit tvému čestnému slovu.“

„Při svatém Athanasovi, který je naším ochranným patronem, nechť mi při soudném dni odmítne věčnou blaženost, jestli nebudeš propuštěn, když zůstaneš i po sedmi dnech tak zatvrzelý!“

„To už zní trochu líp, i když... no, snad nemusím pochybovat. Ale, přítelíčku, jak dlouhé jsou tvé dny a noci? Kolik mají hodin, a jak dlouhé jsou ty hodiny?“

„Jak to myslíš?“

„Nemůžu tady vědět, kdy uplyne sedm dnů. Můžeš mi nakukat cokoli.“

„Považuješ nás za lháře a podvodníky?“

„Pátère, mluvíš s mužem, který bojuje o svůj život!“

„Dobře, máš se přesvědčit o naší poctivosti. Dostaneš hodiny.“

Zmizel v otvoru, ale netrvalo dlouho a znovu se objevil, takže jsem neměl příliš času na přemýšlení.

„Vidíš ty hodiny?“

Otvorem jsem viděl niku, do níž Cyriacos postavil hodiny, americký budík, jaký se dá koupit všude ve světě. Bylo před dvanáctou hodinou.

„Ty hodiny budou stále osvětlené, abys na ně viděl. Že jdou dobře, se můžeš přesvědčit počítáním vteřin. Protože nebudeš spát, nemůžeš se zmýlit ve dnech. Probudil ses před třemi hodinami, od té chvíle budeme počítat. Souhlasíš?“

„Jistě, podmínky jsou poctivé.“

„Takže začínáme od deváté večer – – –“

„Večer?“

„Nesnídal jsi, nýbrž večeřel. Ode dneška za sedm dní, večer v devět hodin, budeme mluvit dál... jestli do té doby nespácháš sebevraždu nebo nevstoupíš pod náš kříž.“

„A když nebude jedno ani druhé?“

„Pak tě pustíme z vodní kobky.“

„Budu naprosto svobodný?“

„Naprosto svobodný.“

„Půjdu, kam budu chtít?“

„Kam budeš chtít! Ale je to nemyslitelné.“

„Uvidíme.“

„Máš ještě nějaké přání?“

„Ne.“

Páter se vzdálil, tikající hodiny, ozářené paprskem světla, zůstaly na místě.

Takže nyní našli všichni ti Velicí, Alexandr, Friedrich i číšník z kavárny, svého stoupence, protože mi nebylo nijak proti chuti vyzkoušet, zda člověk vydrží sedm dnů a nocí bez spánku, jen tak, kvůli vědě, nehledě na to, že jsem chtěl vyhrát sázku o život – a život je celkem slušná prémie.

Proč však prováděli vodní divadýlko, aby člověk nemohl spát – to bylo přece dost komplikované!

Nu, snad měl bazén jiné přednosti. Vždyť měli značné zkušenosti, určitě jsem nebyl první, koho lámou tímto způsobem.

Vůbec není snadné zabránit člověku ve spánku tímto způsobem. Člověk může provádět studie u výčepního pultu – tady nic nepomáhá, ten chlap nakonec stejně usne!

Jinak to ovšem vypadá, když je člověk naprosto bezohledný, pokud někoho píchají či pálí, dotýčný se vždy probudí.

Nebo snad ne? Pokud je člověk v narkóze, necítí bolest – že by se probudil, kdyby ho polili studenou vodou?

Četl jsem, že ve středověku používali mučení, při němž bosý člověk musel stát na ohraničeném místě, nebo měl jen nepatrný kus podlahy k chození, zatímco vše ostatní bylo poseto ostrými hřeby.

To by byl nejjednodušší způsob, jak člověku zabránit ve spánku – ale já neměl být mučen, neměl jsem být zraněn. Úplně svobodný, zdravý a nezraněný, jsem měl vyjádřit touhu vstoupit do klášterní společnosti – nebo spáchat sebevraždu utopením.

Ó, pravá jezuitská chytrost! Skutečně, rafinovanější prostředek by nemohl být vymyšlen, aby zlomil vůli člověka – jako tento mělký bazén.

Nyní jsem chtěl vyzkoušet vydržet sedmkrát dvacet čtyři hodin bez spánku, přemýšlel jsem o známých nespáčích, jak jsem se již zmínil.

Znal jsem ještě jiné případy nespavosti, jež se dostavuje při nejpevnějším zdraví. Na palubě, hlavně na válečných plavidlech, člověk pozná dost lidí, kteří jsou nadřazení nad jakoukoli potřebu spánku. Vidíte je plout celé měsíce, aniž byste je našli spát. Jsou to především staří palubní důstojníci, vesměs rotmistři, praví mroži, ošlehaní větrem.

Na palubě válečné lodi má posádka přesně vymezený spánek. Na obchodních lodích je služba pravidelně střídána – čtyři hodiny povinností, pak čtyři hodiny volna – ale jinak tomu je u válečné lodi v pohotovosti. Přes den se obě stráže zaměstnávají na palubě, teprve večer mohou střídavě ulehnout do sítí. Tímto způsobem se lidé pravidelně střídají ve spánku,

první noc osm hodin, druhý den šest hodin – to poslední se může zdát docela málo, ale zkušenost dokázala, že to úplně stačí. A jak ti chlapi spí – jen vlezou do sítě – a jsou načisto tvrdí!

Starší poddůstojníci, k nimž patří taky palubní důstojníci, nevyužívají svůj volný čas ke spánku. Takový bocman má při delší službě vzhledem k různým příplatkům docela obстойný plat, dvě stě marek měsíčně dostane vždycky, spíš je to víc, a přitom má všechno zadarmo – ale člověk musí poznat tyto ocelové povahy, naprosto nezničitelné, které i nejsilnější grog pijí po vědrech a potom nedotčení vykonávají službu... krátce a dobře, mnohé z těchto poddůstojníků jejich volný čas doslova trápí, tráví ho proto v palubní jídelně pro důstojníky, kde se vyprávějí historky a přetřásá se veškerá modř nebe.

Kdo neviděl na vlastní oči, co dokážou, nikdy by tomu neuvěřil – pak se jde do služby a odtud znova do jídelny k výčepnímu pultu – to trvá celé měsíce, cestují kolem země, aniž by ulehli v kóji do sítě, aniž by je člověk viděl byť jedinou hodinu spát.

A když se jich na to člověk zeptá, dají se do smíchu. Spánek? Překonaná slabost!

Ale přesto každý den spí. Pozoroval jsem je, doslova studoval – spí při chůzi, vestoje, někdy se zavřenýma, jindy dokonce s otevřenýma očima.

Takový starý poddůstojník má noční stráž. Prochází se po palubě nebo velitelském můstku přesně odpočítanými kroky, vždy na stejném místě se obrátí, a kdyby to byl vždy týž poddůstojník, musely by se na palubních prknech otisknout podrážky jeho bot, tak je jeho chůze pravidelná. Člověk může vidět, že při každém kroku pokládá nohu vždy na stejné místo, jak špičku, tak podpatek, a přitom může loď tančit po vlnách, kolébat se – širokonohý poutník se nenechá vychýlit ze svého směru ani o milimetr.

Občas se zeptá – „Jaký směr?“ – a kormidelník u kompasu přečte čárku. – „Správně!“

Ale občas musí bocman zkontrolovat, jestli ten muž nemluví do větru, jestli loď stále pluje správným směrem, zda nepopletl čárku.

A tak poddůstojník, pokaždé když míjí busolu, vrhne pohled na kompas. Vše je v pořádku... a při dalším kroku již zase spí, dokud se nedostane zpátky k busole.

Ano, ten člověk spí, spí při chůzi i při otáčení. Dokonce sami přiznávají, že dokážou spát při chůzi. Po tolika a tolika krocích, které je přivedou k busole, se probudí, jsou zcela při smyslech, a nesouhlasí-li kompas přesně na čárku, rozpoutají bouři nad námořnickovou hlavou – a s dalším krokem už zas spí. Jsou však schopni upozorovat jakoukoli změnu, například v plachtách. Cítí to přes nohy, visí to ve vzduchu, to je onen šestý smysl.

Samozřejmě se to člověk nenaučí ze dne na den. K tomu patří služba dlouhá dvacet, třicet i čtyřicet let. Tito staří poddůstojníci se vlastně stali úplně jinými lidmi, už se nedají ani penzionovat – na zemi by hned umřeli. To je známo ve všech námořnických kruzích a jedná se podle toho. Takový starý bocman se nedá vyvážit zlatem, v očích kapitánů, admirálů a korvetních kapitánů je řazen výš než nejvyšší strážní důstojník, protože při praxi titul nic neznamena. Co se nejlepší důstojník nemůže naučit, má starý bocman v malíčku, je se svou lodí doslova spoután duševně i fyzicky. Loď pro něho není kusem dřeva, oba mají společné srdce.

Na toto mistrovství využívání času se námořníci připravují předem, vždyť post poddůstojníka je jejich ideálem. Každý z nich umí spát vestoje při noční hlídce, buď se opírá zády o stěnu, nebo o stěžeň. Přirozeně najdeme dost starých důstojníků, kteří se v tomto umění vyrovnají poddůstojníkům. Německého admirála Schrödera by člověk musel znát! Taky on byl starým mrožem, jak se říká sůl a pepř. Úplně se stačilo dívat, když předváděl námořníkům, jak mají napouštět botky – tito staří důstojníci jsou zas ideálem těch mladších. Už kadeti se je snaží napodobovat, a nejen v tom, „jak kašlou a plivou“. Člověk musí cítit nadřazenost nad všemi slabinami suchozemských krys! Taky já jsem to jako námořní kadet dokázal, když stráž musela

přes hodinu zůstat mezi plachtami, a tuto hodinu – protože jsem minulé noci probděl – jsem strávil spící, s nohama zapřenýma do lanoví, s tělem opřeným o ráhno – a to při divoce tancující lodi. Zrovna posilňující takový spánek skutečně není, ale je to lepší než nic.

To vše jsem povolal na radu, když jsem přemýšlel, zda je možné vydržet sedm dnů a nocí bez spánku, a rozhodl jsem se zahrát si na starého bocmana nebo admirála.

Prvotní únava opět zmizela. Nejdřív jsem zkontroloval hodiny, počítal jsem do tří set, aniž bych se na ně díval – ručička se skutečně posunula dopředu o pět minut. Ale, Bože, jak dokáže být pět minut někdy dlouhých!!

Znova jsem se procházel sem a tam, abych přivykl na čvachtání vodou, používal jsem pravidelné kroky a snažil se otáčet na stejném místě. Že bych snad dokázal spát při chůzi? To se pozná, až to dojde tak daleko.

Uběhlo šest hodin – pekelně pomalu. Nyní by mi bylo milejší, kdybych žádné hodiny neměl, ale když už tu jednou jsou, musím se na ně tu a tam podívat, vždy po jistém počtu obchůzek.

Bylo šest ráno. Unavený jsem dosud nebyl, pouze v nohou, a tak jsem na chvíli usedl. I přes první odvážné rozhodnutí se mě zmocňovala obrovská zatrpklost. Proč ta? No jasně, vždyť to byla osobní pomsta onoho flandáka! Chtěl si na mně zchladit žáhu, pokořit mě, ponížit! Ha, kdybych toho chlapa...!!

Nikoho jsem neviděl, ale bylo jisté, že jsem stále pozorován, nejspíš shora.

Přesně v šest byla lampa stažena, ale na druhé straně se objevila jiná, podstatně jasnější, jejíž světlo zalévalo celou kobku.

Zavolal jsem žalárníka. Objevil se Cyriacos, osobně mi přinesl žádanou snídani.

Když protahoval prkno dírou, zvažoval jsem, jestli můžu chytit jeho ruku... ne, ten chlap byl opatrný.

Po bohatém jídle se dostavila zvláštní únava. Ještě jsem seděl před prostřeným stolem, když se mi zavřely oči – a již tu byla studená vodní sprcha!

Vzteky jsem vyskočil – vzteky nad sebou, že jsem to nechal dojít tak daleko! Vždyť jim nemusím poskytnout příležitost k použití tohoto odporného prostředku!

„Kdo říká, že chci spát?!“ křičel jsem. „Nemůžu aspoň na chvilku zavřít oči?!“

„Ne,“ zaznělo od stropu.

„Ani trochu?“

„Ne, jinak tě hned polijeme.“

„Kanálníci!“

„Za to budeš pykat!“

Odevzdal jsem nádobí a opět začal s procházkou, ale únava nemizela. Nu, tak to vyzkouším, jak to dělají staří bocmani, oni těžko uvidí, že mám při chůzi zavřené oči.

Jasně, teorie a předsevzetí byly dobré, ale praxe, praxe!!

Mé kroky byly stále pomalejší, oči se mi zavřely, a třebaže to patřilo k věci, nebylo to to pravé. Docela nevědomky jsem se posadil na stůl, opřel lokty o kolena, dal hlavu do dlaní...

Proud vody mě zasáhl do týla takovou silou, že jsem se převrátil i se stolkem do bazénu – po hlavě!

Tentokrát jsem nevyskočil vztekle, jen nevrle.

Únava zmizela – aby se po třech hodinách dostavila s novou silou.

Zkrátím to. Zůstal jsem šestačtyřicet hodin beze spánku. Ze spaní při chůzi nebylo nic, to se zřejmě musí učit postupně nebo jiným způsobem.

Opakovaně jsem upadl, přičemž jsem si rozbil dokrvava obličej o stěnu.

„Nespáchej sebevraždu!!“ zaznělo pak výsměšně. „Nesmíš si rozbít hlavu o stěnu, mám tvé čestné slovo!“

Ó, ty d'áble!!

KAPITOLA PATNÁCTÁ

Jak se osvobodit?

Snad padesátkrát mě vodní proud srazil ze stolku, na němž jsem usnul, a protože jsem se vždycky převrátil do vody, o nějakém odpočinku se nedalo mluvit.

Opřel jsem se o stěnu, chtěl jsem se proudu vody bránit – nešlo to, byl bych se v něm sám utopil.

Neznám slova, jimiž bych popsal, jak mi bylo!

V posledních hodinách jsem horečnatě zaměstnával svůj mozek jedinou myšlenkou – jak se osvobodit z tohoto hrozného postavení, abych mohl spát, spát!!

K dosažení cíle – ačkoliv moje hlava byla jako rozpálená koule, chladně uvažovala – k dosažení cíle jsem měl tři možnosti.

Jednak sebevražda! Ale tento způsob jsem ihned zavrhl, neboť jsem dosud měl dost energie i smyslu pro čest, jako každý člověk, který je mučen.

Nebo se poddat! Už jsem byl připraven vstoupit do mnišského řádu – ale pak bych stejně dobře mohl spáchat sebevraždu, má čest by byla tak jako tak v pytli. Mohl jsem to jen naznačit, abych se dokázal osvobodit a mohl vykonat pomstu – vůči lotrům nesmí být člověk příliš citlivý ani v otázkách cti – ale stejně by páter triumfoval, dělal by to určitě i později, a kdybych ho dostal do svých rukou – ne, z toho by nic nebylo, nehledě na to, že se flandřáci dokázali bránit každému klamu. Nepochybně by mě zavřeli do jiné cely, kde bych se jako mnich musel kát.

Pak už zbývalo jediné: vlastní pomoc, osvobození se!

Jak se osvobodit z této nepříjemné pozice, tím jsem zaměstnával mozek stále usilovněji, až se přede mnou začal rýsovat plán.

Mezitím jsem došel k přesvědčení, že můžu mít jen dva hlídače: pátera Cyriacose a druhého mnicha, jehož obličej jsem

taky jednou zahlédl, když mně podával jídlo; mimoto jsem si všiml, že na prkně byl stále otisknutý zmrzačený prst. Jen ti dva mě obsluhovali a zaručeně se starali i nahoře o lampy, jasnější a tlumenější, které střídali ráno v šest a večer ve stejnou hodinu.

Silně jsem předpokládal, že ostatní mniši o mé přítomnosti v klášteře a o proceduře, jíž jsem se musel podvolit, vůbec nevědí. Stejně tak to nevěděl patriarcha. Páter Cyriacos vykonával osobní pomstu tajně. Kdyby se mu experiment podařil, předstoupil by triumfálně před věřící s novým členem. Sehnal pro své plány pomocníka, oba se zdržovali tady, ačkoli patriarchovi nahlásili, že opouští klášter, například kvůli nějaké cestě. Nyní byli oba v mé blízkosti, což jsem si za osmačtyřicet hodin dokonale ověřil. Pokud se jeden z nich na čas vzdálil, pak jen proto, aby se prospal.

Že jsou tady oba tajně, aniž by o nich ostatní věděli, vlastně nemohla být pravda, vždyť mniši z Athosu viděli ve stavu extáze každého, na něhož se soustředili, leda by dotyčný dřepěl v naprosté tmě, ale ti dva přicházeli často s jasným světlem.

Inu, snad zde byla výjimka, nějaký ochranný prostředek, protože páter Cyriacos byl nepochybně zasvěcen do všech tajemství. Ostatně pro patriarchu Johannese, který se vydával za mnou na ostrov jako Johanna, to taky nemohlo být jednoduché, ačkoli se stále pohyboval ve tmě – musel – lépe musela znát ještě jiné prostředky, aby nebyla zpozorována.

Ať to bylo jakkoli, byl jsem přesvědčen, že mám co do činění pouze se dvěma muži a že o jejich počínání klášter nic nevěděl.

Co jsem měl v úmyslu? Ne víc a ne míň než zabít oba trýznitele!

Ale tak snadné to zas nebylo. Ti dobře věděli, o čem přemýšlí člověk, mučený tímto způsobem. Musel jsem chlapa, kterého jsem chtěl oddělat, dostat nejdřív do rukou. Nohy stolu, třebaže byly zalité olovem a hodily se výtečně jako zabiják, mně nebyly k ničemu. Díra ve zdi byla příliš malá, nemohl jsem skrz ni udeřit. Ne, musím bezpodmínečně dostat jednoho z nich do cely, doufaje, že se ho druhý pokusí osvobodit, abych i jeho

mohl popadnout a pak... pak už se s nimi vypořádám. Ha, to by byla sranda!

Ti dva nejspíš s něčím takovým počítali, byli nesmírně opatrní. Když prkno jedním koncem vězelo v díře, bylo vždy na druhém konci venku drženo – z toho vyplývala jejich opatrnost dost zřejmě. I kdybych natáhl ruku sebevíc, na chlapa venku bych nedosáhl. Když bylo prkno uvnitř, abych na ně mohl položit nádobí, nebo si vzít jídlo, byl druhý konec venku přes metr daleko, a tam jsem nemohl dosáhnout.

Přesto se mělo prkno stát prostředkem k mé spáse, alespoň zpočátku.

A ještě něco: i kdyby se mi podařilo ty dva odstranit, co potom? Nebyl bych na tom o nic líp. Nebyly tu žádné dveře, každopádně mě sem spustili od stropu – a nemohl jsem ani pomýšlet, že by se mi podařilo některou z děr ve zdi rozšířit.

Ne, pak bych zaručeně propadl smrti, a bylo úplně jedno, jestli o mně někdo věděl, či nikoli. Hlavně v posledním případě jsem byl vystaven smrti hladu.

Ale co na tom? Hlavně spát, spát, spát!! A předtím se pomstít! To už stojí za to!

Takže jsem založil plán na servírovacím prknu, které se konečně objevilo. Abych vysvětlil provedení plánu, musím se zmínit, že ona stěna, o níž jsem mluvil, že v její nice jsou položeny hodiny, byla vzdálena od stěny vězení taky půl druhého metru. Prkno pronášeli chodbou v této stěně a museli je nosit trochu naštorc, aby se tam vešlo. Snad byla stejná stěna i na druhé straně, ale to jsem nemohl nikdy rozeznat, protože tam pořád panovala tma. Osvětlené byly jen hodiny. Abych něco nezkazil, musel jsem brát za bernou minci tuto stěnu – od chvíle, kdy tam svítilo světlo, mi tudy taky podávali jídlo.

Hodiny ukazovaly sedm. Ještě dvě hodiny a budu mít za sebou osmačtyřicet hodin přesně, počítáno od chvíle, kdy jsem se tu probudil.

Plán se v mé hlavě zrodil jako blesk, ale pomalu jsem ho promyslel do podrobností – a označil ho za výtečný.

Oba mniši právě procházeli po osvětlené straně, a to se mně báječně hodilo. Cyriacos zůstal stát, a když si všiml, že stojím uprostřed místnosti, přistoupil k díře. Jinak, když jsem stál blíž u stěny, z opatrnosti se moc nepřibližoval – nebo přistoupil k protějšímu otvoru.

„Nemáš už hlad?“

Jak se zdálo, vše mi bylo nakloněno. Posledních čtyřiaadvacet hodin jsem odmítal veškerou potravu, únava potlačila i chuť k jídlu.

„Ano, něco k jídlu!“ zvolal jsem chraptivě.

„Hned!“

Cyriacos zmizel z dohledu.

Opět jsem se opřel o šikmou stěnu lázně, zchvácen motolicí – a již tu byla studená sprcha.

Nebyla až tak nutná, jen se mi trochu zatočila hlava – ale únava byla fuč!

Takže jeden už byl nahoře – každopádně mnich.

Ale ne, byl to páter Cyriacos, kdo vystoupil nahoru a poctil mě sprchou, protože mnich mi začal strkat do vany konec prkna obložený nádobím, držíc se co nejdál na druhém konci.

Tak - přesně tak jsem toho chlapa potřeboval, jak nyní stál, zády blízko k osvětlené stěně.

Položil jsem ruce na prkno, uchopil je, okamžik jsem mířil – a pak jsem zabral plnou silou.

Že všechno nádobí s milým obsahem přitom spadlo na zem, bylo vedlejší – důležitější bylo, že jsem druhým koncem prkna přimáčkl mnichovo hrdlo o stěnu.

A jak jsem tlačil!! Hned zčernal v obličejí, oči mu vylezly z důlků, ve smrtelné křeči se snažil prkno uvolnit, mlel s ním, jak dokázal – kdepak, mé sevření bylo pevnější.

Shora bylo samozřejmě hned zpozorováno, že dole něco neklape. Je možné, že vše viděl, nebo to aspoň vytušil.

„Pse, proklatě!“ dokázal najednou pobožný páter klít.

Šlouch! – studený proud zalíval mou hlavu a neustával.

Ale s tím jsem počítal, dokonce jsem počítal i s horkým – i kdyby měla být voda vřelá – věřím, že bych oběť nepustil.

Zůstalo tedy u studené, snad nahoře ani horkou neměli, a ledová sprcha mi nemohla ublížit. Obrátil jsem několikrát hlavu na strany, protože silný proud, dopadající na jedno místo, působil značnou bolest. Dřív byli tímto způsobem mučeni černí otroci.

Ostatně sprcha netrvala dlouho, nanejvýš půl minuty – nebo jsem neměl pojem o času – voda přestala téct a tady již přibíhal páter Cyriacos po chodbě.

Neuplynula ani minuta, protože zmáčkнутý mnich se plácal ještě docela živě, ale postaral jsem se, aby se nemohl nadechnout. Krk byl už široký jako prkno a tenký jen tak na obratle – tenčí už být nemohl, ačkoli jsem se velmi namáhal protlačit mu prkno naskrz.

Cyriacos se nejdřív namáhal osvobodit kolegu od tlaku prkna, ale ať dělal, co dělal, nic nezabralo, stál jsem jako pevnost.

Brzy poznal, že jsou jeho snahy marné, proto vytrhl z kutny dýku a přiskočil k díře.

Tam ležel druhý konec prkna, pevně sevřený mýma rukama, zhruba uprostřed nepříliš silného, zato solidního zdiva. Cyriacos mě chtěl pochopitelně bodnout do ruky, abych prkno pustil, ale tak daleko se nedostal. Už byl blízko – držel jsem prkno jen levicí, kdežto má pravice vystřelila k jeho krku... a už jsem ho měl!

Hned jsem mu nahnal hlavu proti vnější stěně, a když byla kebulé dost otlučená, začal jsem ho rvát za krk, dokud jsem šťastně celého pátera neprotáhl do díry, třebaže tam dosud byla i má levice s prknem, které jsem tlačil stejně silně. Když se flandácká hlava objevila až na mé straně – zlámal jsem jí vaz o hranu díry.

Tak, ten už musel mít dost! A co druhý? Nemohl jsem ho vidět, v díře toho bylo moc. Protlačil jsem páterovu palici zpátky, jeho tělo žuchlo na zem jako pytel. No, s tím druhým už byl taky amen, mohl jsem klidně prkno uvolnit. Učinil jsem to a mnich se sesypal na zem, aby víc nevstal.

Bylo to, dosáhl jsem cíle. Otočil jsem se, položil se do vody, opřel hlavu o šikmou stěnu – a v tom momentě jsem usnul.

Probral mě pocit chladu. Ano, voda byla značně studená, ale sotva jsem se postavil, cítil jsem se jako znovuzrozený.

Ihned jsem byl při plném vědomí, přistoupil jsem k otvoru. Mnich ležel ve stejné poloze, z pátera jsem viděl jen hlavu.

Hodiny ukazovaly osmou, ale nevěřil jsem, že bych spal jen hodinu. Pětadvacet hodin bylo zas moc, to by již vyhasly lampy, do nichž nikdo nedoléval olej, leč obě dosud svítily. Třináct hodin, jo, to by mohlo souhlasit, za třináct hodin se už dá nějaký ten spánek dohnat. Cítil jsem se skvěle, hlava byla čistá a – žaludek kručel.

Že bych při čerstvých silách, které jsem nabral, byl nyní skutečně donucen zemřít hladu...

Tu se můj pohled dotkl černé tyče, která visela shora těsně při zdi.

Ale ne, byla to hadice, dole s měděnou hubičkou.

Stříkající páter zavřel jen vodu, když se rozběhl mnichovi na pomoc, hadici nechal ležet, aniž by si všiml, že se sesmekla dolů.

Viděl jsem v tom novou naději, ale raději jsem se nechtěl ukvapovat. Naděje se může objevit jako nesmírně lichá.

Váhavě jsem přistoupil k hadici, pravice mě bolela od škrcení, ale hmátl jsem jí po hadici a zatáhl.

Běda, povolila! Cítil jsem, jako by se na mě řítila celá nebesa.

Nemohla by snad...

Tahal jsem dál – a správně, po několika metrech jsem narazil na odpor. Hadice musela být přišroubovaná.

Ted' šlo jen o to, je-li šroubení dost pevné, aby udrželo mé tělo.

Tahal jsem silněji, pořád silněji, opatrně jsem ručkoval, nemělo smysl opírat se nohama o stěnu.

Hadice mě unesla, dosáhl jsem okraje stěny a vyšvihl se nahoru.

Lampa, která osvětlovala bazén, mi dovolila leccos rozeznat. Strop byl vysoký, podobný jakémusi loubí, kolem něho byla z prken zbudována galerie, odkud vedl žebřík dolů. Na galerii stála velká nádrž vody, vedle ní bedna s různými masovými výrobky a sušeným chlebem, který mi podávali naposledy místo čerstvého. Nechyběla ani petrolejová kamínka, soudek s olejem a jiné krámy, které mě nijak nezajímaly.

Zapálil jsem ruční lampu a sestoupil po žebříku. Kolem celé věže vedla úzká chodba. Odkud sem směřovaly roury, jimiž přitékala studená a teplá voda, mi bylo jedno. Nejvíc mě zajímaly dveře, které do chodby ústily a byly zajištěny visacím zámkem.

Věděl jsem, kde hledat klíče – a skutečně jsem je v páterově kapse našel.

Za dveřmi jsem našel další rozlehlou temnou chodbu. Nejspíš jsem byl ve sklepech.

Než jsem do chodby vstoupil, abych hledal dál, natáhl jsem si mnichovy sandály a kutnu, taky jsem měl páterův nůž, jedinou zbraň, kterou jsem našel, všechny klíče, zásobil jsem se proviantem, jako další zbraň jsem si uřízl kus hadice – a vydal jsem se na cestu. První hlad mě přešel.

Sklepní chodba se rozvojovala do dvou směrů. Pouze na pravé straně jsem našel v navátém prachu stopy. S hořící lampou jsem je sledoval. Dostal jsem se k dalším dveřím. Páterovy klíče otevřely i tyto. Dostal jsem se do celého labyrintu chodeb, ale stopa tudy vedla naštěstí jediná. Prošel jsem ještě dalšími dveřmi, potom mi však do nosu zavál čerstvý vzduch, který jsem výtečně znal – mořský vzduch!

Po několika krocích jsem se dostal ven. Nade mnou zářily hvězdy zářijového nebe, přede mnou burácelo moře a za mnou vedla do vysoké skály úzká chodba.

Netušil jsem, kam jsem se dostal. Vtom jsem spatřil velký parník, který plul sotva kilometr od pobřeží. Obrisy jsem nemohl rozeznat, jen bezpočet buldočích ok vyprávěl o jeho velikosti.

Z větší dálky se vylouppl další osvětlený parník, oba si vyměnily světelné signály, vzájemně se představily.

Vzdálenější parník byla francouzská válečná loď, bližší anglická, to jsem vyčetl z barevných světél, která se střídavě rozsvěcela a zhasínala – stereotypní signály, jaké si člověk zapamatuje navždy. Jméno lodi jsem nerozluštil, ale z dalšího jsem pochopil, že anglická loď pluje pod admirálskou vlajkou, pod velením člena královského dvora.

Ale co je mi po tom? Hlavní je, že bych mohl k anglickému parníku doplavat, než se vzdálí, protože se stále kose blížil. U turecké nebo řecké lodi bych se rozmýšlel, ale o anglickém parníku, dokonce válečném, jsem nemusel vůbec rozvažovat.

Shodil jsem kutnu i další, včetně dlouhé košile, a vrhl jsem se do moře.

Sotva jsem udělal několik temp, všiml jsem si, že jsem se dostal za výběžek pevniny, podél něhož se valil mořský proud, který byl tak laskavý, že mě unášel přímo k parníku, to znamená, že se k němu dostanu mnohem rychleji.

Uplaval jsem vzdálenost za nejvýš deset minut a dostal jsem se na doslech lodi.

„Muž přes palubu, muž přes palubu!“ řval jsem zrovna ne podle pravdy – ale člověk může spadnout přes palubu i jiné lodi.

Mé volání bylo hned zaslechnuto, parník zarazil, elektrický hledáček začal šmejdít po hladině.

Než jsem se stačil ozvat, měli mě.

Proud mě nesl stále blíž; hodili mi záchranné kolo – vzalo mě přímo přes nos, až mi vytryskla krev – přitáhli mě k boku, provazový žebřík již visel dolů.

V okamžiku, kdy jsem se přehoupl přes palubu – jak mě pánbůh stvořil – spatřil jsem na palubě pod velícím můstkem stát mladého muže v uniformě anglické admirality.

Právě obdržel hlášení od důstojníka anebo mu předával rozkaz.

„Rozkaz, královská Výsosti!“ řekl důstojník a otočil se.

Stál jsem tu, obklíčen důstojníky i námořníky, ještě jsem funěl námahou z plavání.

Admirál přicházel ke mně.

A jak mi bylo, když jsem ho poznal!

Ale taky mladý admirál královské krve udělal gesto, jako by chtěl sprásknout ruce nad hlavou...

„Bože na nebesích, to je přece vévoda z — — —“

Dodal mé jméno.

Už skoro dva roky jsem se toulal po celém světě jako Napoleon Bonaparte Novacasa – nyní jsem byl poprvé poznán, a to nejlepším, nejvěrnějším přítelem.

Obsah

KAPITOLA PRVNÍ	10
Špek s bílými fazolemi a ještě jiný originál.....	10
KAPITOLA DRUHÁ	27
Další fazole se špekem.....	27
KAPITOLA TŘETÍ	42
Boj o vrak	42
KAPITOLA ČTVRTÁ	59
Jak omylem sežeru člověka	59
KAPITOLA PÁTÁ	70
U mučednického kůlu	70
KAPITOLA ŠESTÁ	84
Náčelníkova sestra	84
KAPITOLA SEDMÁ	97
Shledání	97
KAPITOLA OSMÁ	103
Nejen na zemi existují ušlechtilé duše.....	103
KAPITOLA DEVÁTÁ	120
Baleríny.....	120
KAPITOLA DESÁTÁ.....	132
Plány na osvobození	132
KAPITOLA JEDENÁCTÁ	142
Kletba se naplňuje.....	142
KAPITOLA DVANÁCTÁ	169
Robinsonův ostrov	169
KAPITOLA TŘINÁCTÁ	191
Návrat na loď	191
KAPITOLA ČTRNÁCTÁ.....	198
Muka, kterým neodolá žádný člověk.....	198
KAPITOLA PATNÁCTÁ	221
Jak se osvobodit?	221

DOBRODRUŽSTVÍ Z CELÉHO SVĚTA – V. SVAZEK

Robert Kraft

Konec výpravy

NOVACASOVA DOBRODRUŽSTVÍ II.

(Oči sfingy)

Z německého originálu NOVACASAS
ABENTEUR vydaného v roce 1908
nakladatelstvím H. G. Münchmeyer, Dresden
přeložil Vladimír Šunda
Technická redakce Libor Zachoval
Graphic design by Jiří Hanák
Vydal Radomír Suchánek,
ul. Kosmonautů 2, Brno
v nakladatelství NÁVRAT, Brno
jako svou 454. publikaci v roce 1998
Z dodané sazby vytiskla CENTA, spol.s r.o.,
odštěpný závod Brno
Doporučená cena vč. DPH 124 Kč

ISBN 80-7174-005-5